॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

သံယုတ္တနိကာယေ

မဟာဝဂ္ဂ-အဋ္ဌကထာ

၁. မဂ္ဂသံယုတ္တံ

၁. အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အဝိဇ္ဇာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၂. မဟာဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပုဗ္ဗင်္ဂမာ** တိ သဟဇာတဝသေန စ ဥပနိဿယဝသေန စာတိ ဒွီဟာကာရေဟိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ **သမာပတ္တိယာ** တိ သမာပဇ္ဇနာယ သဘာဝပဋိလာဘာယ, ဥပ္ပတ္တိယာတိ အတ္ထော။ **အန္ဝဒေဝ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပ**န္တိ သာ ပနေသာ ယဒေတံ အလဇ္ဇနာကာရသဏ္ဌိတံ အဟိရိကံ, အဘာယနာကာရသဏ္ဌိတဉ္စ အနောတ္တပ္ပံ, ဧတံ အနုဒေဝ သဟေဝ ဧကတောဝ, န ဝိနာ တေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇာဂတဿာ** တိ အဝိဇ္ဇာယ ဥပဂတဿ သမန္နာဂတဿ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** တိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ အနိယျာနိကဒိဋ္ဌိ။ **ပဟောတီ**တိ ဟောတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ**ာဒီသုပိ အယာထာဝအနိယျာနိကဝသေနေဝ မိစ္ဆာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ အကုသလဓမ္မသမာပတ္တိယာ မိစ္ဆတ္တအင်္ဂါနိ နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ပန န ဧကက္ခဏေ သဗ္ဗာနိ လဗ္ဘန္တိ, နာနက္ခဏေ လဗ္ဘန္တိ။

ကထံ? ယဒာ ဟိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ ကာယဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါယာမော မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာသမာဓိ မိစ္ဆာကမ္မန္တောတိ ဆ အင်္ဂါနိ ဟောန္တိ။ ယဒါ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တံ, တဒါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝဇ္ဇာနိ ပဉ္စ။ ယဒါ တာနေဝ ဒွေ ဝစီဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, တဒါ မိစ္ဆာကမ္မန္တဋ္ဌာနေ မိစ္ဆာဝါစာယ သဒ္ဓိံ တာနေဝ ဆ စ ပဉ္စ စ။ အယံ အာဇီဝေ နာမ ကုပ္ပမာနော ကာယဝစီဒွါရေသုယေဝ အညတရသ္မိံ ကုပ္ပတိ, န မနောဒွါရေ။ တသ္မာ ယဒါ အာဇီဝသီသေန တာနေဝ စိတ္တာနိ ကာယဝိညတ္တိယော သမုဋ္ဌာပေန္တိ, တဒါ ကာယကမ္မံ မိစ္ဆာဇီဝေ နာမ ဟောတိ, တထာ ဝစီကမ္မန္တိ မိစ္ဆာဇီဝဿ ဝသေန တာနေဝ ဆ စ ပဉ္စ စ။ ယဒါ ပန ဝိညတ္တိံ အသမုဋ္ဌာပေတွာ တာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဒါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမိစ္ဆာဝါယာမမိစ္ဆာသတိမိစ္ဆာသမာဓိဝသေန ပဉ္စ စ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒိဝသေန စတ္တာရိ စ ဟောန္တီတိ ဧဝံ န ဧကက္ခဏေ သဗ္ဗာနိ လဗ္ဘန္တိ, နာနက္ခဏေ လဗ္ဘန္တီတိ။

သုက္ကပက္ခေ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ကမ္မဿကတဉာဏံ။ ဣဓာပိ သဟဇာတဝသေန စ ဥပနိဿယဝသေန စာတိ ဒွီဟာကာရေဟိ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဟိရောတ္တပ္ပ**န္တိ ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ။ တတ္ထ လဇ္ဇနာကာရသဏ္ဌိတာ ဟိရီ, ဘာယနာကာရသဏ္ဌိတံ ဩတ္တပ္ပံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တောဝ။ **ဝိဇ္ဇာဂတဿာ** တိ ဝိဇ္ဇာယ ဥပဂတဿ သမန္နာဂတဿ။ **ဝိဒ္ဒသုနော** တိ ဝိဒုနော ပဏ္ဍိတဿ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ ယာထာဝဒိဋ္ဌိ နိယျာနိကဒိဋ္ဌိ။ **သမ္မာကမ္မန္တာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ကုသလဓမ္မသမာပတ္တိယာ ဣမာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဟောန္တိ, တာနိ လောကိယမဂ္ဂက္ခဏေ န ဧကတော သဗ္ဗာနိ လဗ္ဘန္တိ, လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန လဗ္ဘန္တိ။ တာနိ စ ခော ပဌမဇ္ဈာနိကမဂ္ဂေ, ဒုတိယဇ္ဈာနိကာဒီသု ပန သမ္မာသင်္ကပ္ပဝဇ္ဇာနိ သတ္တေဝ ဟောန္တိ။

တတ္ထ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ ''ယသ္မာ မဇ္ဈိမနိကာယမှိ မဟာသဠာယတနိကသုတ္တေ (မ. နိ. ၃.၄၃၁) 'ယာ တထာဘူတဿ ဒိဋ္ဌိ, သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ယော တထာဘူတဿ, သင်္ကပ္ပော, သွဿ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ ယော တထာဘူတဿ တယာမော, သွဿ ဟောတိ သမ္မာတယာမော။ ယာ တထာဘူတဿ သတိ, သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ယော တထာဘူတဿ သမာဓိ, သွဿ ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ။ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေ စ သုပရိသုဒ္ဓေါ'တိ ဝုတ္တံ တသ္မာ ပဉ္စင်္ဂိကောပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဟောတီ''တိ သော

ဝတ္တဗ္ဗော – တသ္မိံယေဝ သုတ္တေ “ဧဝမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ”တိ ဣဒံ ကသ္မာ န ပဿသိ ? ယံ ပနေတံ “ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပရိသုဒ္ဓဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ကာယကမ္မာဒီနိ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ အတိပရိသုဒ္ဓါနိ ဟောန္တီတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော။

ယမ္ပိ အဘိဓမ္မေ ဝုတ္တံ “တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဟောတီ”တိ (ဝိဘ. ၂၁၂), တံ ဧကံ ကိစ္စန္တရံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မိဉှိ ကာလေ မိစ္ဆာကမ္မန္တံ ပဇဟာယ သမ္မာကမ္မန္တံ ပူရေတိ, တသ္မိံ ကာလေ မိစ္ဆာ တစာ တ မိစ္ဆာဇီဝေ တ န ဟောတိ, ဒိဋ္ဌ သင်္ကပ္ပော တယာမော သတိ သမာဓိတိ ဣမေသုယေဝ ပဉ္စသု ကာရကင်္ဂေသု သမ္မာကမ္မန္တော ပူရတိ။ ဝိရတိဝသေန ဟိ သမ္မာကမ္မန္တော ပူရတိ နာမ။ သမ္မာတစာသမ္မာအာဇီဝေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဣမံ ကိစ္စန္တရံ ဒဿေတုံ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ လောကိယမဂ္ဂက္ခဏေ စ ပဉ္စေဝ ဟောန္တိ, ဝိရတိ ပန အနိယတာ။ တသ္မာ “ဆအင်္ဂိကော”တိ အဝတွာ “ပဉ္စင်္ဂိကော”တွေဝ ဝုတ္တံ။ “ယာ စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော တီဟိ ကာယဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ, အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၃၉)။ ဧဝံ ပန မဟာစတ္တာလီသကသုတ္တာဒီသု အနေကေသု သုတ္တေသု သမ္မာကမ္မန္တာဒီနဉ္စ လောကုတ္တရမဂ္ဂင်္ဂဿ အင်္ဂဘာဝသိဒ္ဓိတော အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အယံ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကောဝ ကထိတော။ ဒုတိယံ ကောသလသံယုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။

၃. သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **သကလမိဒံ ဘန္တေ** တိ အာနန္ဒတ္ထေရော သာဝကဟာရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ အပ္ပတ္တတာယ သကလမ္ပိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ ကလျာဏမိတ္တသန္နိဿယေန လဗ္ဘတီတိ န အညာသိ, ဓမ္မသေနာပတိ ပန သာဝကဟာရမိဉာဏဿ မတ္ထကေ ဌိတတ္တာ အညာသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ တေနေဝဿ ဘဂဝတာ **သာဓု သာဓူ**တိ သာဓုကာရမဒါသိ။

၄. ဇာဏုဿောဏိဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **သဗ္ဗသေတေန ဝဠဝါဘိရထေနာ**တိ သကလသေတေန စတူဟိ ဝဠဝါဟိ ယုတ္တရထေန။ သော ကိရ သဗ္ဗော သစက္ကပဉ္ဇရကုဗ္ဗရော ရဇတပရိက္ခိတ္တော ဟောတိ။ ရထော စ နာမေသ ဒုဝိဓော ဟောတိ – ယောဓရထော, အလင်္ကာရရထောတိ။ တတ္ထ ယောဓရထော စတုရဿသဏ္ဌာနော ဟောတိ နာတိမဟာ ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ တ ဇနာနံ ဂဟဏသမတ္ထော။ အလင်္ကာရရထော မဟာ ဟောတိ ဒီဃတော ဒီဃော ပုထုလတော ပုထုလော စ, တတ္ထ ဆတ္တဂ္ဂါဟကော တာလဝဏ္ဋဂ္ဂါဟကော ဝါလဗီဇနိဂ္ဂါဟကောတိ ဧဝံ အဋ္ဌ တ ဒသ တ သုခေနေဝ ဌာတုံ တ နိသီဒိတုံ တ နိပဇ္ဇိတုံ တ သက္ကောန္တိ။ အယမ္ပိ အလင်္ကာရရထောယေဝ။

သေတာ သုဒံ အဿာ တိ တာ ဝဠဝါ ပကတိယာ သေတဝဏ္ဏာဝ။ **သေတာလင်္ကာရာ** တိ ပသာဓနံ တာသံ ရဇတမယံ အဟောသိ။ **သေတော ရထော**တိ ရထောပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ရဇတပရိက္ခိတ္တတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ ဒန္တကမ္မခစိတတ္တာ စ သေတောဝ။ **သေတပရိဝါရော**တိ ယထာ အညေ ရထာ သီဟစမ္မပရိဝါရာပိ ဟောန္တိ, ဗျဂ္ဃစမ္မပရိဝါရာပိ ပဏ္ဍုကမ္ဗလပရိဝါရာပိ ဟောန္တိ, န ဧဝံ သော။ သော ပန ဃနဒုကူလေန ပရိဝါရိတော အဟောသိ။ **သေတာ ရသ္မိယော** တိ ရသ္မိယောပိ ရဇတပနာဠိသုပရိက္ခိတ္တာ။ **သေတာ ပတောဒလဋ္ဌိ** တိ ပတောဒလဋ္ဌိပိ ရဇတပရိက္ခိတ္တာ။

သေတံ ဆတ္တံ န္တိ ရထမဇ္ဈေ ဥဿာပိတဆတ္တမ္ပိ သေတမေဝ အဟောသိ။ **သေတံ ဥဏှီသ**န္တိ အဋ္ဌင်္ဂုလဝိတ္ထာရော ရဇတမယော ဥဏှီသပဋ္ဋော သေတော။ **သေတာနိ ဝတ္ထာနီ** တိ ဝတ္ထာနိပိ သေတာနိ ဖေဏပုဉ္ဇဝဏ္ဏာနိ။ တေသု နိဝတ္ထံ ပဉ္စသတဂ္ဃနကံ, ဥတ္တရာသင်္ဂေါ သဟဿဂ္ဃနကော။ **သေတာ ဥပာဟနာ**တိ ဥပာဟနာ နာမ မဂ္ဂံ ကရဋ္ဌာနဿ တ ဟောန္တိ အဋ္ဌိတံ တ ပဝိသန္တဿ။ အယံ ပန ရထံ အဘိရုဠှော, တေနဿ တာဒနုစ္ဆဝိကော ရဇတပဋ္ဋိသေဝိတော ဟာအလင်္ကာရော နာမ သေ ဧဝံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သေတာယ သုဒံ ဝါလဗီဇနိယာ**တိ ဖလိကမယဒ

ဏ္ဍာယ သေတစမရတလဗိဇနိယာ။ န ကေဝလဉ္စ တွေကမေဝဿ သေတံ အဟောသိ, သော ပန ဗြာဟ္မဏော သေတဝိလေပနံ ဝိလိမ္ပိ, သေတမာလံ ပိဠန္ဓိ, ဒသသု အင်္ဂုလီသု အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ ကဏ္ဏေသု ကုဏ္ဍလာနီတိ ဧဝမာဒိ အလင်္ကာရောပိဿ ရဇတမယော၀ အဟောသိ ။ ပရိတရဗြာဟ္မဏာပိဿ ဒသသဟဿမတ္တာ တထေ၀ သေတ၀တ္ထဝိလေပနမာလာလင်္ကာရာ အဟေသုံ။

ယံ ပနေတံ **သာ၀တ္ထိယာ နိယ္ယာယန္တံ** န္တိ ဝုတ္တံ, တတြာယံ နိယ္ယာယနဝိဘာ၀နာ – သော ကိရ ဆန္နံ ဆန္နံ မာသာနံ ဧကတရံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ – "ဣတော ဧတ္တကေဟိ ဒိ၀သေဟိ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရိဿတီ"တိ ပုရေတရမေ၀ ဃောသနာ ကယိရတိ။ တံ သုတွာ ယေ နဂရတော န ပက္ကန္တာ, တေ န ပက္ကမန္တိ။ ယေပိ ပက္ကန္တာ, တေပိ "ပုည၀တော သိရိသမ္ပတ္တိံ ပဿိဿာမာ"တိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ယံ ဒိ၀သံ ဗြာဟ္မဏော နဂရံ အနုဝိစရတိ, တဒါ ပာတော၀ နဂရဝီထိယော သမ္မဇ္ဇိတွာ တလိကံ ကြဲကိရိတွာ လာဇပဉ္စမေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဝိပ္ပကိရိတွာ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ ကဒလိယော စ ဓဇေ စ ဥဿာပေတွာ သကလနဂရံ ဓူပိတတာသိတံ ကရောန္တိ။

ဗြာဟ္မဏော ပာတော၀ သီသံ နှာယိတွာ ပုရေဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝုတ္တနယေနေ၀ သေတ၀တ္ထာဒီဟိ အတ္တာနံ အလင်္ကရိတွာ ပာသာဒါ ဩရုယှ ရထံ အဘိရုဟတိ။ အထ နံ တေ ဗြာဟ္မဏာ သဗ္ဗသေတ၀တ္ထဝိလေပနမာလာလင်္ကာရာ သေတစ္ဆတ္တာနိ ဂဟေတွာ ပရိဝါရေန္တိ။ တတော မဟာဇနဿ သန္နိပါတတ္ထံ ပဌမံယေ၀ တရုဏာ အရကာနံ ဖလာဖလာနိ ဝိကိရန္တိ, တဒနန္တရံ မာသကရူပါဒီနိ, တဒနန္တရံ ကဟာပဏေ ဝိကိရန္တိ။ မဟာဇနော သန္နိပတတိ, ဥက္ကုဋ္ဌိယော စေ၀ စေလုက္ခေပါ စ ၀တ္တန္တိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော မင်္ဂလိကသော၀တ္ထိကာဒီသု မင်္ဂလာနိ စေ၀ သု၀တ္ထိယော စ ကရောန္တေသု မဟာသမ္ပတ္တိယာ နဂရံ အနုဝိစရတိ။ ပုည၀န္တာ မနုဿာ ဧကဘူမိကာဒိပါသာဒေ အာရုယှ သုကပတ္တသဒိသာနိ ၀ါတပါနကဝါဋာနိ ဝိ၀ရိတွာ ဩလောကေန္တိ။ ဗြာဟ္မဏောပိ အတ္တနော ယသသိရိသမ္ပတ္တိယာ နဂရံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော ဝိယ ဒက္ခိဏဒွါရာဘိမုခေါ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

တမေနံ ဇနော ဒိသွာတတိ မဟာဇနော တံ ရထံ ဒိသွာ။ **ဗြဟ္မံ** န္တိ သေဋ္ဌာဓိ၀စနမေတံ။ **ဗြဟ္မံ ၀တ ဘော ယာန** န္တိ သေဋ္ဌယာနသဒိသံ ၀တ ဘော ယာနန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဣမဿေ၀ ခေါ ဧတ** န္တိ, အာနန္ဒ, မနုဿာ နာမ ၀ဏ္ဏဘာဏကာနံ ဓနံ ဒတွာ အတ္တနော အရိကာနံ ၀ဏ္ဏဂီတံ ကယာပေန္တိ "အဘိရူပေါ ဟောတိ ဒဿနီယော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ"တိ, န စ တေန ၀ဏ္ဏဘာဏနမတ္တေန အဘိရူပါ တ ဟောန္တိ မဟဒ္ဓနာ တ, ဧ၀မေ၀ မဟာဇနော ဗြာဟ္မဏဿ ရထံ ဒိသွာ – "ဗြဟ္မံ ၀တ ဘော ယာန"န္တိ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ၀ဏ္ဏံ ဘဏတိ, န ပနေတံ ယာနံ ၀ဏ္ဏဘာဏနမတ္တေနေ၀ ဗြဟ္မယာနံ နာမ ဟောတိ။ လာမကဉ္ဟိ ဧတံ ဆဝံ။ ပရမတ္ထေန ပန ဣမဿေ၀ ခေါ ဧတံ, အာနန္ဒ, အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ အဓိ၀စနံ။ အယဉ္ဟိ သဗ္ဗဒေါသဝိဂမေန သေဋ္ဌော, ဣမိနာ စ အရိယာ နိဗ္ဗာနံ ယန္တီတိ **ဗြဟ္မယာနံ** ဣတိပိ, ဓမ္မဘူတတ္တာ ယာနတ္တာ စ **ဓမ္မယာနံ** ဣတိပိ, အနုတ္တရတ္တာ ကိလေသသင်္ဂါမဿ စ ဝိဇိတတ္တာ **အနုတ္တရော သင်္ဂါမဝိဇယော** ဣတိပိ ၀တ္တုံ ၀ဋ္ဋတိ။

ဣအနိဿ နိဒ္ဒေသဘာဇ၀ဇ္ဇေ၀ သင်္ဂါမဝိဇယဘာဇ၀ဉ္စ ဒဿေန္တော **ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ရာဂံ ဝိနယမာနာ ပရိယောသာပေတိ ပရိယောသာနံ ဂစ္ဆတိ နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ယဿ သဒ္ဓါ စ ပညာ စာ တိ ယဿ အရိယမဂ္ဂယာနဿ သဒ္ဓါနုသာရိ၀သေန သဒ္ဓါ, ဓမ္မာနုသာရိ၀သေန ပညာတိ ဣမေ ဒွေ၀ ဓမ္မာ သဒါ ဓုရံ ယုတ္တာ, တတြမဇ္ဈတ္တတာယုဂေ ယုတ္တာတိ အတ္ထော။ **ဟိရီ ဤသာ**တိ အတ္တနာ သဒ္ဒိံ အဓိဝိဋ္ဌေန ဗဟိဒ္ဓါသမုဋ္ဌာနေန ဩတ္တပ္ပေန သဒ္ဒိံ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဟိရီ ယဿ မဂ္ဂရထဿ ဤသာ။ **မနော ယောတ္တ** န္တိ ဝိပဿနာစိတ္တဉ္စ မဂ္ဂစိတ္တဉ္စ ယောတ္တံ။ ယထာ ဟိ ရထဿ တကာဒိမယံ ယောတ္တံ ဧကဏေ ကောဇဒွေ ကရောတိ ဧကသင်္ဂဟိတေ, ဧ၀ံ မဂ္ဂရထဿ လောကိယဝိပဿနာစိတ္တံ အတိရေကပညာသ, လောကုတ္တရဝိပဿနာစိတ္တံ အတိရေကသဋ္ဌိ ကုသလဓမ္မေ ကောဇဒွေ ဧကသင်္ဂဟေ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "မနော ယောတ္တ"န္တိ။ **သတိ အာရက္ခသာရထီ** တိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သတိ အာရက္ခသာရထိ။ ယထာ ဟိ ရထဿ အာရက္ခော သာရထိ နာမ ယောဂ္ဂိယော။ ဓုရံ တပေတိ ယောဇေတိ အက္ခံ အဗ္ဘဉ္ဇတိ ရထံ ပေသေတိ ရထယုတ္တ

ကေ နိဗ္ဗိသေ၀နေ ကရောတိ, ဇဝံ မဂ္ဂရထသ္သ သတိ။ အယဥ္ဟိ အာရက္ခုပဋ္ဌာနာ စေ၀ ကုသလာကုသလာနဥ္စ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေ၀သတီတိ ၀ုတ္တာ။

ရထောတိ အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂရထော။ **သီလပရိက္ခာရောတိ** စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလာလင်္ကာရော။ **ဈာနက္ခော** တိ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာနံ ပဥ္စန္နံ ဈာနင်္ဂါနံ ၀သေန ဈာနမယအက္ခော။ **စက္ကဝီရိယော** တိ ဝီရိယစက္ကော, ကာယိကစေတသိကသင်္ခာတာနိ ဒွေဝ ဝီရိယာနိ အဿ စက္ကာနီတိ အတ္ထော။ **ဥပေက္ခာ ဓုရသမာဓီတိ** ဓုရဿ သမာဓိ, ဥန္နတောနတာကာရဿ အဘာဝေန ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ယုဂပဒေသာနံ သမတာတိ အတ္ထော။ အယဥ္ဟိ တတ္ရမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စိတ္တုပ္ပာဒဿ လီနုဒ္ဓစ္စာဘာဝံ ဟရိတ္ဝာ ပယောဂမဇ္ဈတ္တေ စိတ္တံ ဌပေတိ, တသ္မာ ဣမဿ မဂ္ဂရထဿ ''ဓုရသမာဓီ''တိ ၀ုတ္တာ။ **အနိစ္ဆာ ပရိဝါရဏံ** န္တိ ဗာဟိရကရထဿ သီဟစမ္မာဒီနိ ဝိယ ဣမဿာပိ အရိယမဂ္ဂရထဿ အလောဘသင်္ခာတာ အနိစ္ဆာ ပရိဝါရဏံ နာမ။

အဗျာပာဒေါ တိ မေတ္တာ စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ။ **အဝိဟိံသာတိ** ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ။ **ဝိဝေကောတိ** ကာယဝိဝေကာဒိ တိဝိဓဝိဝေကော။ **ယဿ အာဝုဓ** န္တိ ယဿ အရိယမဂ္ဂရထေ ဌိတဿ ကုလပုတ္တဿ ဧတံ ပဥ္စဝိဓံ အာဝုဓံ။ ယထာ ဟိ ရထေ ဌိတော ပဉ္စဟိ အာဝုဓေဟိ သပတ္တေ ဝိဇ္ဈတိ, ဧဝံ ယောဂာဝစရောပိ ဣမသ္မိံ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂရထေ ဌိတော မေတ္တာယ ဒေါသံ ဝိဇ္ဈတိ, ကရုဏာယ ဝိဟိံသံ , ကာယဝိဝေကေန ဂဏသင်္ဂဏိကံ, စိတ္တဝိဝေကေန ကိလေသသင်္ဂဏိကံ, ဥပဓိဝိဝေကေန သဗ္ဗာကုသလံ ဝိဇ္ဈတိ။ တေနဿေတံ ပဥ္စဝိဓံ ''အာဝုဓ''န္တိ ၀ုတ္တံ။ **တိတိက္ခာ** တိ ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ၀စနပထာနံ အဓိဝါသနက္ခန္တိ။ **စမ္မသန္နာဟော** တိ သန္နဒ္ဓစမ္မော။ ယထာ ဟိ ရထေ ဌိတော ရထိကော ပဋိမုက္ကစမ္မော အာဂတာဂတေ သရေ ခမတိ, န နံ တေ ဝိဇ္ဈန္တိ, ဧဝံ အဓိဝါသနက္ခန္တိသမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဂတာဂတေ ၀စနပထေ ခမတိ, န နံ တေ ဝိဇ္ဈန္တိ။ တသ္မာ ''တိတိက္ခာ စမ္မသန္နာဟော''တိ ၀ုတ္တော။ **ယောဂက္ခေမာယ ၀တ္တတီ** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမာယ နိဗ္ဗာနာယ ၀တ္တတိ, နိဗ္ဗာနာဘိမုခော ဂစ္ဆတိ ယေ၀, န တိဋ္ဌတိ န ဘိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

တေဒတ္တနိ သမ္ဘူတ န္တိ ဧတံ မဂ္ဂယာနံ အတ္တနော ပုရိသကာရံ နိဿာယ လဒ္ဓတ္တာ အတ္တနိ သမ္ဘူတံ နာမ ဟောတိ။ **ဗြဟ္မယာနံ အနုတ္တရ** န္တိ အသဒိသံ သေဋ္ဌယာနံ။ **နိယ္ယန္တိ ဓီရာ လောကမှာ** တိ ယေသံ ဧတံ ယာနံ အတ္ထိ, တေ ဓီရာ ပဏ္ဍိတပုရိသာ လောကမှာ နိယ္ယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ။ **အညဒတ္ထု** တိ ဧကံသေန။ **ဇယံ ဇယ**န္တိ ရာဂါဒယော သပတ္တေ ဇိနန္တာ ဇိနန္တာ။

၅-၆. ကိမတ္ထိယသုတ္တာဒိ၀ဏ္ဏနာ

၅-၆. ပဥ္စမေ **အယမေ၀တိ** ဝေသဒ္ဒော နိယမတ္ထော။ တေန အညံ မဂ္ဂံ ပဋိက္ခိပတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ၀ဋ္ဋဒုက္ခံ ၀ဋ္ဋ၀ မိဿကမဂ္ဂေါ စ ကထိတော။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနမေ၀။

၇. ဒုတိယအညတရဘိက္ခုသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ခေါ ဧတံ ဘိက္ခု အဓိ၀စန** န္တိ အသင်္ခတာယ အမတာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဧတံ အဓိ၀စနံ။ **အာသဝာနံ ခယော တေန ၀ုစ္စတီ** တိ အပိစ တေန ရာဂါဒိဝိနယေန အာသဝာနံ ခယောတိပိ ၀ုစ္စတိ။ အာသဝက္ခယော နာမ အရဟတ္တံ, အရဟတ္တဿာပိ ဧတံ ရာဂဝိနယောတိအာဒိ နာမမေ၀ာတိ ဒီပေတိ။ **တေဒတေစာတိ** ''သတ္ထာရာ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ ၀ဒန္တေန အမတံ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ, မဂ္ဂေါ ပနဿ န ကထိတော။ တံ ကထာပေဿာမီ''တိ အနုသန္ဓိကုသလတာယ ပုစ္ဆန္တော ဧတံ အတောစ။

၈. ဝိဘင်္ဂသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **ကတမာ စ ဘိက္ခ၀ေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ ဧကေန ပရိယာယေန အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ပုန အပရေန ပရိယာယေန ဝိဘဇိတုကာမော ဣဒံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဒုက္ခေ ဉာဏ** န္တိ သ၀နသမ္မသနပဋိဝေဓပစ္စဝေက္ခဏာသေ

န စတူဟာကာရေဟိ ဥပ္ပန္နံ ဉာဏံ။ သမုဒယေပိ ဧသေဝ နယော။ သေသေသု ပန ဒွီသု သမ္မသနဿ အဘာဝတော တိဝိဓမေ
ဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမေတံ “ဒုက္ခေ ဉာဏ”န္တိအာဒိနာ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ။

တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ ဝဋ္ဋံ, ပစ္ဆိမာနိ ဝိဝဋ္ဋံ။ တေသု ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋေ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ,
ဝိဝဋ္ဋေ နတ္ထိ အဘိနိဝေသော။ ပုရိမာနိ ဟိ ဒွေ သစ္စာနိ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခံ, တဏှာ သမုဒယော”တိ ဧဝံ သင်္ခေပေန စ,
“ကတမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ နယေန ဝိတ္ထာရေန စ အာစရိယသန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝါစာယ ပု
နပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေန္တော ယောဂါဝစရော ကမ္မံ ကရောတိ။ ဣတရေသု ပန ဒွီသု သစ္စေသု – “နိရောဓသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္
တံ မနာပံ, မဂ္ဂသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပ”န္တိ ဧဝံ သဝနေနေဝ ကမ္မံ ကရောတိ။ သော ဧဝံ ကရောန္တော စတ္တာရိ
သစ္စာနိ ဧကပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဧကာဘိသမယေန အဘိသမေတိ ။ ဒုက္ခံ ပရိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သမုဒယံ ပ
ဟာနပဋိဝေဓေန, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယပဋိဝေဓေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန။ပေ။
မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။

ဧဝမဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒွီသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏသမ္မသနပဋိဝေဓော ဟောတိ, ဒွီသု သဝနပဋိဝေ
ဓောယေဝ။ အပရဘာဂေ တီသု ကိစ္စတော ပဋိဝေဓော ဟောတိ, နိရောဓေ အာရမ္မဏပဋိဝေဓော။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ပန ပတ္
တသစ္စဿ ဟောတိ။ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟတော – “ဒုက္ခံ ပရိဇာနာမိ, သမုဒယံ ပဇဟာမိ, နိရောဓံ သစ္
ဆိကရောမိ, မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ”တိ အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ, ပရိဂ္ဂဟတော ပဋ္ဌာယ ဟော
တိ။ အပရဘာဂေ ပန ဒုက္ခံ ပရိညာတမေဝ ဟောတိ။ပေ။ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတောဝ ဟောတိ။

တတ္ထ ဒွေ သစ္စာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာနိ, ဒွေ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဒုက္ခသစ္စဉှိ ဥပ္ပတ္တိတော ပါက
ဋံ, ခါဏုကဏ္ဋကပဟာရာဒီသု “အဟော ဒုက္ခ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတမ္ပိ အာပဇ္ဇတိ။ သမုဒယမ္ပိ ခါဒိတုကာမတာဘုဉ္ဇိတု
ကာမတာဒိဝသေန ဥပ္ပတ္တိတော ပါကဋံ။ လက္ခဏပဋိဝေဓတော ပန ဥဘယမ္ပိ ဂမ္ဘီရံ။ ဣတိ တာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္
ဘီရာနိ။ ဣတရေသံ ဒွိန္နံ ဒဿနတ္ထာယ ပယောဂေါ ဘဝဂ္ဂဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဟတ္ထပသာရဏံ ဝိယ အဝီစိဖုသနတ္ထံ
ဟေဋ္ဌာပသာရဏံ ဝိယ သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပါဒနံ ဝိယ စ ဟောတိ။ ဣတိ တာနိ ဂမ္ဘီရတ္
တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဧဝံ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရေသု ဂမ္ဘီရတ္တာ စ ဒုဒ္ဒသေသု စတူသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန ဣဒံ “ဒု
က္ခေ ဉာဏ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဝေဓက္ခဏေ ပန ဧကမေဝ တံ ဉာဏံ ဟောတိ။

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ ဒီသု ကာမပစ္စနီကဋ္ဌေန ကာမတော နိဿဋဘာဝေန ဝါ, ကာမံ သမ္မသန္တဿ ဥပ္ပန္
နောတိ ဝါ, ကာမပဒဃာတံ ကာမဝူပသမံ ကရောန္တော ဥပ္ပန္နောတိ ဝါ , ကာမဝိဝိတ္တန္တေ ဥပ္ပန္နောတိ ဝါ **နေက္ခမ္
မသင်္ကပ္ပော**။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗေပိ စ တေ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒယော ကာမဗျာပါဒဝိဟိံသာ
ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပ
ဿ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနော ဧကောဝ ကုသလသင်္ကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ
သမ္မာသင်္ကပ္ပော နာမ။

မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီအာဒယောပိ မုသာဝါဒါဒီဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣ
မေသု စတူသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ
ပူရယမာနာ ဧကာဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာဝါစာ** နာမ။

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ အာဒယောပိ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခ
ဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ အကိရိယတော ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္
တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာကမ္မန္တော** နာမ။

မိစ္ဆာအာဇီဝန္တိ ခါဒနီယဘောဇနီယာဒီနံ အတ္ထာယ ပဝတ္တိတံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ။ **ပဟာယာ**တိ ဝဇ္ဇေတွာ။
သမ္မာအာဇီဝေနာတိ ဗုဒ္ဓပသတ္ထေန အာဇီဝေန။ **ဇီဝိကံ ကပ္ပေတီ** တိ ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိံ ပဝတ္တေတိ။ သမ္မာဇီဝေပိ ကုဟနာဒီ
ဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသုယေဝ သတ္တသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ မိစ္ဆာဇီဝဒု

သ္သိလ္လစေတနာယ ပဒဋ္ဌေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင္ဂံ ပူရယမာနာ ကောဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇ
တိ။ အယံ **သမ္မာအာဇီဝေ** နာမ။

အနုပ္ပန္နာန န္တိ ဧကသ္မိံ ဘဝေ တထာရူပေ တ အာရမ္မဏေ အတ္တနော န ဥပ္ပန္နာနံ, ပရသ္သ ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ဒိ
သ္ဝာ – ''အဟော ဝတ မေ ဧဝရူပာ ပာပကာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယု''န္တိ ဧဝံ အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္
မာနံ အနုပ္ပာဒာယ။ **ဆန္ဒ**န္တိ တေသံ အကုသလာနံ အနုပ္ပာဒကပဋိပတ္တိသာဓကံ ဝီရိယစ္ဆန္ဒံ ဇနေတိ။ **ဝါယမတီ**တိ ဝ
ယာမံ ကရောတိ။ **ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ဝီရိယံ ပဝတ္တေတိ။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတီ**တိ ဝီရိယေန စိတ္တံ ပဂ္ဂဟိတံ ကရော
တိ။ **ပဒဟတီ**တိ ''ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု''တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၄) ပဓာနံ ပဝတ္တေတိ ။ **ဥပ္ပန္နာန** န္
တိ သမုဒာစာရဝသေန အတ္တနော ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာနံ။ ဣဒါနိ တာဒိသေ န ဥပ္ပာဒေဿာမီတိ တေသံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေ
တိ။

အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာန န္တိ အပဋိလဒ္ဓာနံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ။ **ဥပ္ပန္နာန** န္တိ တေသံယေဝ ပဋိလဒ္ဓာနံ။ **ဌိတိယာ**တိ ပု
နပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိပဗန္ဓဝသေန ဌိတတ္ထံ။ **အသမ္မောသာယ** တိ အဝိနာသတ္ထံ။ **ဘိယ္ယောဘာဝါယ** တိ ဥပရိဘာဝါယ။
ဝေပုလ္လာယ တိ ဝိပုလဘာဝါယ။ **ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ**တိ ဘာဝနာယ ပရိပူရဏတ္ထံ။ အယမ္ပိ သမ္မာဝါယာမော အနုပ္ပန္နာနံ အ
ကုသလာနံ အနုပ္ပာဒနာဒိစိတ္တနာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု ယေဝ စတူသု ဌာနေသု ကိစ္စသာဓန
ဝသေန မဂ္ဂင္ဂံ ပူရယမာနံ ဧကမေဝ ကုသလဝီရိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာဝါယာမော** နာမ။

သမ္မာသတိပိ ကာယာဒိပရိဂ္ဂါဟကစိတ္တာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု စတူသု ဌာနေ
သု ကိစ္စသာဓနဝသေန မဂ္ဂင္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာသတိ** နာမ။

ဈာနာဒီနိ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ နာနာ, ပုဗ္ဗဘာဂေ သမာပတ္တိဝသေန နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ နာနာမဂ္ဂဝသေန။ ဧ
ကဿ ဟိ ပဌမမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယမဂ္ဂာဒယောပိ ပဌမဇ္ဈာနိကာ ဝါ ဒုတိယာဒီသု အညတရဇ္ဈာနိ
ကာ ဝါ။ ဧကဿ ပဌမမဂ္ဂေ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယာဒယောပိ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဇ္ဈာနိ
ကာ ဝါ ပဌမဇ္ဈာနိကာ ဝါ။ ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ ဈာနဝသေန သဒိသာ ဝါ အသဒိသာ ဝါ ဧကစ္စသဒိသာ ဝါ ဟောန္
တိ။

အယံ ပနဿ ဝိသေသော ပါဒကဇ္ဈာနနိယမေန ဟောတိ။ ပါဒကဇ္ဈာနနိယမေန ဟိ ပဌမဇ္ဈာနလာဘိနော ပဌမဇ္
ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ ပရိပုဏ္ဏာ
နေဝ ဟောန္တိ။ ဒုတိယဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော ဒုတိယဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္
ထ သတ္တ ဟောန္တိ။ တတိယဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော တတိယဇ္ဈာနိကော, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္
ထ သတ္တ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ဆ ဟောန္တိ။ သေ နယော စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ ။

အာရုပ္ပေ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဉ္စ လောကုတ္တရံ, နော လောကိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ကထန္တိ?
ဧတ္ထာပိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ယတော ဝုဋ္ဌာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ အရူပသမာပတ္တိံ ဘာဝေတွာ သော
အာရုပ္ပေ ဥပ္ပန္နော, တံဈာနိကာဝဿ တတ္ထ တယော မဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ နိယမေတိ။ ကေစိ
ပန ထေရာ – ''ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယမေန္တီ''တိ ဝဒန္တိ ။ ကေစိ ''ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေ
တီ''တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ''ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ နိယမေတီ''တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ ဝါဒဝိနိစ္ဆယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုဋ္ဌာန
ဂါမိနီဝိပဿနာဓိကာရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသမာဓီ** တိ အယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ
လောကိယော, အပရဘာဂေ လောကုတ္တရော သမ္မာသမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။

၉. သူကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **မိစ္ဆာပဏိဟိတ**န္တိ သူကံ နာမ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ ကတွာ ဌပိတံ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ဘိန္ဒတိ, တထာ အဋ္ဌပိတံ ပန
မိစ္ဆာပဏိဟိတံ နာမ။ **မိစ္ဆာပဏိဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ** တိ မိစ္ဆာဌပိတာယ ကမ္မဿကတပညာယ။ **အဝိဇ္ဇံ ဘိန္ဒိဿတီ** တိ စ
တုသစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ အဝိဇ္ဇံ ဘိန္ဒိဿတိ။ **ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေဿတီ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေဿတိ။ **မိစ္ဆာပ**

ဏိဟိတတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိယာတိ ကမ္မဿကတပညာယ စေဝ မဂ္ဂဘာဝနာယ စ မိစ္ဆာ ဌပိတတ္တာ, အပ္ပဝတ္တိတတ္တာတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ကမ္မဿကတဉာဏံ မဂ္ဂနိဿိတံ ကတွာ မိဿကမဂ္ဂေါ ကထိတော။

၁၀. နန္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ **ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဝိဟာရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမဝိဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဣစ္ဆာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု** န္တိ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုံ နိလီယိတုံ ဧကော ဟုတွာ ဝိဟရိတုံ ဣစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ **နမှိ ကောစိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော အညတြ ဧကေန ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာ**တိ ယော အတ္တနာ ပယုတ္တတံ အကတွာ မမတ္ထာယ သဒ္ဓေသု ကုလေသု ပဋိယတ္တံ ပိဏ္ဍပါတံ နီဟရိတွာ မယှံ ဥပနာမေယျ, တံ ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ နမှိ အညေန ကေနစိ ဘိက္ခုနာ ဝါ ဂဟဋ္ဌေန ဝါ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗောတိ။

ကသ္မာ ပန ဧဝမာဟာတိ? တသ္မိံ ကိရ အဍ္ဎမာသေ ဝိနေတဗ္ဗော သတ္တော နာဟောသိ။ အထ သတ္ထာ – “ဣမံ အဍ္ဎမာသံ ဖလသမာပတ္တိသုခေနေဝ ဝီတိနာမေဿာမိ, ဣတိ မယှဇ္ဇေဝ သုခဝိဟာရော ဘဝိဿတိ, အနာဂတေ စ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ ‘သတ္ထာပိ ဂဏံ ဝိဟာယ ဧကကော ဝိဟာသိ, ကိမင်္ဂ ပန မယ’န္တိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇိဿတိ, တဒဿာ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဧဝမာဟ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ အဒါသိ။ သော ဟတော ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနမုခဓောဒကဒန္တကဋ္ဌဒါနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ တသ္မိံ ခဏေ ကတွာ အပဂစ္ဆတိ။

ယေန သွာဟန္တိ ယေန သော အဟံ။ **ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံယေဝ ဧကူနပညာသဒိဝသဗ္ဘန္တရေ။ **ဝိဟရာမီ**တိ ဣဒံ အတီတတ္ထေ ဝတ္တမာနဝစနံ။ **တဿ ပဒေသေန ဝိဟာသိ** န္တိ တဿ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓဝိဟာရဿ ပဒေသေန။ တတ္ထ ပဒေသော နာမ ခန္ဓပဒေသော အာယတနဓာတုသစ္စဣန္ဒြိယပစ္စယာကာရသတိပဋ္ဌာနဈာနနာမရူပပဒေသော ဓမ္မပဒေသောတိ နာနာဝိဓော။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ သန္ဓာယ – “တဿ ပဒေသေန ဝိဟာသိ”န္တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဌမဗောဓိယံ ဧကူနပညာသဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ယထာ နာမ ပတ္တရဇ္ဇော ရာဇာ အတ္တနော ဝိဘဝသာရဒဿနတ္ထံ တံ တံ ဂဗ္ဘံ ဝိဝရာပေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတမုတ္တာမဏိအာဒီနိ ရတနာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟရေယျ, ဧဝမေဝ ပဉ္စက္ခန္ဓေ နိပ္ပဒေသေ ကတွာ သမ္မသန္တော ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟာသိ ။ ဣမသ္မိံ ပန အဍ္ဎမာသေ တေသံ ခန္ဓာနံ ပဒေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓမေဝ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟာသိ။ တဿ “ဣမေ သတ္တာ ဧဝရူပံ နာမ သုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဧဝရူပံ ဒုက္ခ”န္တိ ဩလောကယတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ပဝတ္တာ သုခဝေဒနာ, ယာဝ အဝီစိတော ပဝတ္တာ ဒုက္ခဝေဒနာ, သဗ္ဗာ သဗ္ဗာကာရေန ဥပဋ္ဌာသိ။ အထ နံ “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပိ ဝေဒယိတ”န္တိအာဒိနာ နယေန ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဝိဟာသိ။

တထာ ပဌမဗောဓိယံ ဒွါဒသာယတနာနိ နိပ္ပဒေသာနေဝ ကတွာ ဝိဟာသိ, ဣမသ္မိံ ပန အဍ္ဎမာသေ တေသံ အာယတနာနံ ပဒေသံ ဝေဒနာဝသေန ဓမ္မာယတနေကဒေသံ, ဓာတူနံ ပဒေသံ ဝေဒနာဝသေန ဓမ္မဓာတုကေဒေသံ, သစ္စာနံ ပဒေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓဝသေနေဝ ဒုက္ခသစ္စေကဒေသံ, ပစ္စယာနံ ပဒေသံ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာဝသေန ပစ္စယေကဒေသံ ဈာနာနံ ပဒေသံ ဝေဒနာဝသေနေဝ ဈာနင်္ဂေကဒေသံ, နာမရူပါနံ ပဒေသံ ဝေဒနာဝသေနေဝ နာမေကဒေသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟာသိ။ ပဌမဗောဓိယဉှိ ဧကူနပညာသဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ကုသလာဒိဓမ္မေ နိပ္ပဒေသေ ကတွာ အနန္တနယာနိ သတ္တ ပကရဏာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟာသိ။ ဣမသ္မိံ ပန အဍ္ဎမာသေ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ပဒေသံ ဝေဒနာတ္တိကမေဝ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝိဟာသိ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ သာ သာ စ ဝိဟာရသမာပတ္တိ ဝေဒနာနုဘာဝေန ဇာတာ။

ဣဒါနိ ယေနာကာရေန ဝိဟာသိ, တံ ဒဿေန္တော **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပီ**တိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿယံ ကတ္တ ဥပ္ပန္နာ ကုသလာကုသလဝေဒနာပိ ဝဋ္ဋတိ ဝိပာကဝေဒနာပိ။ တတ္ထ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ အကုသလာဝ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိံ ပန ဥပနိဿာယ ကုသလာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အကုသလာပိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဟိ ဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿာယ ပက္ခဒိဝသေသု ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒေန္တိ, အဒ္ဒိကာဒီနံ ဝဋ္ဋံ ပဋ္ဌပေန္တိ, စတုမဟာပထေ သာလံ ကရောန္တိ, ပောက္ခရဏိံ ခဏာပေန္တိ, ဒေဝကုလာဒီသု မာလာဂစ္ဆံ ရောပေန္တိ, နဒီဝိဒုဂ္ဂာဒီသု သေတုံ အတ္ထရန္တိ, ဝိသမံ သမံ ကရောန္တိ, ဣတိ နေသံ ကုသလဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပန နိဿာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိကေ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ, ဝဓဗန္ဓနာဒီနိ ကရောန္တိ, ဟဏံ ဝဓိတ္တ ဒေဝတာနံ ဥပဟာရံ ဥပဟရန္တိ , ဣတိ နေသံ အကုသလဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိပာကဝေဒနာ ပန ဘဝန္တရဂတာနံယေဝ ဟောတိ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ တိ ဧတ္ထာပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာပိ ဝဋ္ဋတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿယံ ကတ္တ ဥပ္ပန္နာ ကုသလာကုသလဝေဒနာပိ ဝိပာကဝေဒနာပိ။ တတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ကုသလာဝ ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပန ဥပနိဿာယ ဗုဒ္ဓပူဇံ ဒီပမာလံ မဟာဓမ္မဿဝနံ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ ဒိသာဘာဂေ စေတိယပတိဋ္ဌာပနန္တိ ဧဝမာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တိ, ဣတိ နေသံ ကုသလာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံယေဝ နိဿာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ, အတ္တာနံ ဥက္ကံသေန္တိ, ပရံ ဝမ္ဘေန္တိ, ဣတိ နေသံ အကုသလဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိပာကဝေဒနာ ပန ဘဝန္တရဂတာနံယေဝ ဟောတိ။ **မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပပစ္စယာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဆန္ဒပစ္စယာ**တိအာဒီသု ပန ဆန္ဒပစ္စယာ အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝိတက္ကပစ္စယာ ပဌမဇ္ဈာနဝေဒနာဝ။ သညာ ပစ္စယာ ဌပေတ္တ ပဌမဇ္ဈာနံ သေသာ ဆ သညာသမာပတ္တိဝေဒနာ။

ဆန္ဒော စ အဝူပသန္တော တိအာဒီသု တိဏ္ဏံ အဝူပသမေ အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဟောတိ, ဆန္ဒမတ္တဿ ဝူပသမေ ပဌမဇ္ဈာနဝေဒနာဝ။ ဆန္ဒဝိတက္ကာနံ ဝူပသမေ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိဝေဒနာ အဓိပ္ပေတာ, တိဏ္ဏမ္ပိ ဝူပသမေ နေဝသညာနာသညာယတနဝေဒနာ။ **အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ** တိ အရဟတ္တဖလဿ ပတ္တတ္ထာယ။ **အတ္ထိ အာယာမ** န္တိ အတ္ထိ ဝီရိယံ။ **တသ္မိမ္ပိ ဌာနေ အနုပ္ပတ္တေ** တိ တဿ ဝီရိယာရမ္ဘဿ ဝသေန တဿ အရဟတ္တဖလဿ ကာရဏေ အနုပ္ပတ္တေ။ **တပ္ပစ္စယာပိ ဝေဒယိတ** န္တိ အရဟတ္တဿ ဌာနပစ္စယာ ဝေဒယိတံ။ ဧတေန စတုမဂ္ဂသဟဇာတာ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရဝေဒနာဝ ဂဟိတာ။

၂. ဒုတိယဝိဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ ပဋိသလ္လာနကာရဏံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝူပသမပစ္စယာ** တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝူပသမော နာမ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ တသ္မာ ယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ ဝေဒယိတံ ဝုတ္တံ, တဒေဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝူပသမပစ္စယာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဝိပာကဝေဒနံ အတိဒူရေတိ မညမာနာ န ဂဏှန္တီတိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဿ ယဿ ဟိ ဝူပသမပစ္စယာတိ ဝုစ္စတိ, တဿ တဿ ပဋိပက္ခဓမ္မပစ္စယာဝ တံ တံ ဝေဒယိတံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဆန္ဒဝူပသမပစ္စယာ** တိအာဒီသု ပန ဆန္ဒဝူပသမပစ္စယာ တာဝ ပဌမဇ္ဈာနဝေဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိတက္ကဝူပသမပစ္စယာ** ဒုတိယဇ္ဈာနဝေဒနာ။ **သညာပစ္စယာ** ဆသမာပတ္တိဝေဒနာ။ **သညာဝူပသမပစ္စယာ** နေဝသညာနာသညာယတနဝေဒနာ။ **ဆန္ဒေ စ ဝူပသန္တော**တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၃-၇. သေက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃-၁၇. တတိယေ **သေက္ခော** တိ သိက္ခနသီလော။ ကိံ သိက္ခတီတိ? တိဿော သိက္ခာ။ **သေက္ခာယာ** တိ တီဟိ ဖလေဟိ စတူဟိ စ မဂ္ဂေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နာယ။ သာပိ ဟိ အနိဋ္ဌိတကိစ္စတ္တာ အတ္တနော ကိစ္စံ သိက္ခတေတတိ သေက္ခာ။ စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေတတိ။

၈-၁၀. ပဌမကုက္ကုဋာရာမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈-၂၀. အဋ္ဌမေ **ဥမ္မင်္ဂေ** တိ ပညာဥမ္မင်္ဂေ, ပညာဝီမံသနံ, ပညာဂဝေသနန္တိ အတ္ထော။ **ဝေဠုဟိ တွံ အာဝုသော**တိ ဣဒံ တဿ ပုစ္ဆာပတိဋ္ဌာပနတ္ထာယ အာဟ။ နဝမဒသမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာမေတတိ။

ဝိဟာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. မိစ္ဆတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၁-၃၀. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **မိစ္ဆတ္တ**န္တိ မိစ္ဆာသဘာဝံ။ **သမ္မတ္တ**န္တိ သမ္မာသဘာဝံ။ **မိစ္ဆာပဋိပတ္တာဓိကရဏဟေတူ**တိ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိကရဏဟေတု။ ယသ္မာ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ ကရောတိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **နာရာဓကော**တိ န သမ္ပာဒကော။ **ဉာယံ ဓမ္မ**န္တိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မံ။ **မိစ္ဆာဉာဏီ**တိ မိစ္ဆာဝိညာဏော မိစ္ဆာပစ္စဝေက္ခဏော။ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ**တိ အယာထာဝဝိမုတ္တိ, အနိယျာနိကဝိမုတ္တိ။ ဣမေသု တတိယာဒီသု စတူသု သုတ္တေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ, ပစ္ဆိမေသု ပနေတ္ထ ဒွီသု ပုဂ္ဂလော ပုစ္ဆိတော ဓမ္မော ဝိဘတ္တော, ဧဝံ ဓမ္မေန ပုဂ္ဂလော ဒဿိတောတိ။ **သုပ္ပဝတ္တိယော**တိ သုပ္ပဝတ္တနိယော။ ယထာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ဒိသံ ပဝတ္တေန္တော ဓာဝတိ, ဧဝံ ပဝတ္တေတုံ သက္ကာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သဥပနိသံ သပရိက္ခာရ**န္တိ သပ္ပစ္စယံ သပရိဝါရံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မိစ္ဆတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ပဋိပတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၁-၄၀. စတုတ္ထေ **မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ**န္တိ အယာထာဝပဋိပတ္တိံ။ **မိစ္ဆာပဋိပန္န**န္တိ အယာထာဝပဋိပန္နံ။ ဣတိ ဣမံ သုတ္တံ ဓမ္မဝသေန ကထိတံ, ဣမံ ပုဂ္ဂလဝသေန။ **အဟာရာ ဟာရ**န္တိ ဝုတ္တော နိဗ္ဗာနံ။ **ဟာရကမိနော**တိ တတ္ထ ယေပိ ဟာရဂ္ဂတာ, ယေပိ ဂစ္ဆန္တိ, ယေပိ ဂမိဿန္တိ, သဗ္ဗေ ဟာရကမိနောတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တီရမေဝါနုဓာဝတီတိ ဝဋ္ဋမေဝ အနုဓာဝတိ, ဝဋ္ဋေ ဝိစရတိ။ **ကဏှ**န္တိ အကုသလဓမ္မံ။ **သုက္က**န္တိ ကုသလဓမ္မံ။ **ဩကာ အနောက**န္တိ ဝုတ္တော နိဗ္ဗာနံ။ **အာဂမ္မာ**တိ အာရဗ္ဘ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ။ **ပရိယောဒပေယျာ**တိ ပရိသုဒ္ဓံ ကရေယျ။ **စိတ္တက္လေသေဟီ**တိ စိတ္တံ ကိလိဿာပေန္တေဟိ နီဝရဏေဟိ။ **သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသူ**တိ သတ္တသု ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။

သာမညတ္ထန္တိ နိဗ္ဗာနံ။ တဉှိ သာမညေန ဥပဂန္တဗ္ဗတော သာမညတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဗြဟ္မည**န္တိ သေဋ္ဌဘာဝံ။ **ဗြဟ္မညတ္ထ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ ဗြဟ္မညေန ဥပဂန္တဗ္ဗတော။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပန ဟေဋ္ဌာ စ ဣမေသု စ တီသု သုတ္တေသု "ရာဂက္ခယော"တိ အာဂတံ, တတ္ထ တတ္ထ အရဟတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။

ပဋိပတ္တိဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အညတိတ္ထိယပေယျာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၁-၄၈. အညတိတ္ထိယပေယျာလေ **အဒ္ဓာနပရိညတ္ထ**န္တိ သံသာရဒ္ဓာနံ နိဗ္ဗာနံ ပတွာ ပရိညာတံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ "အဒ္ဓာနပရိညာ"တိ ဝုစ္စတိ, တဒတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထ**န္တိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ပေယျာလေ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလေန အရဟတ္တံ ကထိတံ။ ဉာဏဒဿနေန ပစ္စဝေက္ခဏာ, သေသေဟိ နိဗ္ဗာနန္တိ။

အညတိတ္ထိယပေယျာလဝဂ္ဂေါ။

၆. သူရိယပေယျာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၉-၆၂. သူရိယပေယျာလေ အရုဏုဂ္ဂံ ဝိယ ကလျာဏမိတ္တတ္တာ, ကလျာဏမိတ္တတာယ ဌတွာ နိဗ္ဗတ္တိတော သဝိပဿနအရိယမဂ္ဂေါ သူရိယဟတုဘာတေ ဝိယာတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သီလသမ္ပဒာ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **ဆန္ဒသမ္ပဒာ**တိ ကုသလကတ္တုကမျတာဆန္ဒော။ **အတ္တသမ္ပဒာ**တိ သမ္ပန္နစိတ္တတာ။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာ**တိ ဉာဏသမ္ပတ္တိ။ **အပ္ပမာဒသမ္ပဒာ**တိ ကာရာပကအပ္ပမာဒသမ္ပတ္တိ။ **ယောနိသောမနသိကာရသမ္ပဒာ**တိ ဥပါ

ယမနသိကာရသမ္ဗတ္တိ။ ပုန **ကလျာဏမိတ္တတာ** တိအာဒီနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ အညေနပိ အာကာရေန ဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ သုတ္တာနိ ဟဒ္ဒိယေကကံ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တာနီတိ။

သူရိယပေယျာလဝဏ္ဏနာ။

၇. ဧကဓမ္မပေယျာလဝဂ္ဂာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၃-၁၃၈. ဧကဓမ္မပေယျာလောပိ ဂင်္ဂာပေယျာလောပိ ဟဒ္ဒိယေကကံ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေနေဝ တထာ တထာ ဝုတ္တော ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတော။

၈. အပ္ပမာဒပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၁. တထာဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၉. အပ္ပမာဒပေယျာလေ **ဧဝမေဝ ခေါ** တိ ဧတ္ထ ယထာ သဗ္ဗသတ္တာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဂ္ဂေါ, ဧဝံ သဗ္ဗေသံ ကုသလဓမ္မာနံ ကာရာပကအပ္ပမာဒေါ အဂ္ဂေါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နနု စေသ လောကိယောဝ, ကုသလဓမ္မာ ပန လောကုတ္တရာပိ။ အယဉ္စ ကာမာဝစရောဝ, ကုသလဓမ္မာ ပန စတုဘူမကာ။ ကထမေသ တေသံ အဂ္ဂေါတိ? ပဋိလာဘကဋ္ဌေန။ အပ္ပမာဒေန ဟိ တေ ပဋိလဗ္ဘန္တိ, တသ္မာ သော တေသံ အဂ္ဂေါ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ **သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ** တိအာဒိ။

၂. ပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. ဇင်္ဂလာန န္တိ ပထဝီတလစာရီနံ။ **ဟတ္ထိပဒံ** န္တိ သဟတ္ထိပဒံ။ **ပဒဇာတာနီ** တိ ပဒါနိ။ **သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဩဓာနံ ဥပက္ခေပံ ဂစ္ဆန္တိ။ **အဂ္ဂမက္ခာယတီ** တိ သေဋ္ဌံ အက္ခာယတိ။ **ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေနာ** တိ မဟန္တ ဘာဝေန အဂ္ဂမက္ခာယတိ, န ဂုဏဝသေနာတိ အတ္ထော။

၃-၁၀. ကူဋသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၁-၁၄၈. ဝဿိက န္တိ သုမနပုပ္ဖံ။ က္လမံ ကိရ သုတ္တံ သုတ္တ ဘာတိယမဟာရာဇာ ဝီမံသိတုကာမတာယ ဧကော မံ ဂဏ္ဍေ စတုဇာတိဂန္ဓေဟိ ပရိဘဏ္ဍံ ကာရေတွာ သုဂန္ဓာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ ဧကေဿ သမုဂ္ဂေဿ မဇ္ဈေ သုမနပုပ္ဖမုဋ္ဌိ ဌပေတွာ သေသာနိ တဿ သမန္တတော မုဋ္ဌိမုဋ္ဌိ ကတွာ ဌပေတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ ဗဟိ နိက္ခန္တော။ အထဿ မုဟုတ္တံ ဝီတိနာမေတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပဝိသန္တဿ သဗ္ဗပဌမံ သုမနပုပ္ဖဂန္ဓော ဃာနံ ပဟာရိ။ သော မဟာတလသ္မိံယေဝ မဟာစေတိယာဘိမုခေါ နိပဇ္ဇိတွာ – ''ဝဿိကံ တေသံ အဂ္ဂန္တိ ကထေန္တေန သုကထိတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ''တိ စေတိယံ ဝန္ဒိ။ **ကုဋ္ဋရာဇာနော** တိ ခုဒ္ဒကရာဇာနော။ ''ခုဒ္ဒရာဇာနော''တိပိ ပာဌော။ **တန္တာဝုတာန** န္တိ တန္တေ အာဝုတာနံ, တန္တံ အာရောပေတွာ တယိတာနန္တိ အတ္ထော။ က္လာဒဉ္စ ပစ္စတ္တေ သာမိဝစနံ။ ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာနိ ဝတ္ထာနီတိ အယမေဟတ္ထ အတ္ထော။ အထ တ တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ ယာနိ ကာနိစိ ဝတ္ထာနီတိ ဧဝံ သာဝသေသဟဌနယေနပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အပ္ပမာဒဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. ဗလကရဏီယဝဂ္ဂေါ

၁. ဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. ဗလကရဏီယဝဂ္ဂေ **ဗလကရဏီယာ** တိ ဦရုဗလဗာဟုဗလေန ကတ္တဗ္ဗာ ဓာဝနလင်္ဃနတာပနဝဟနာဒယော ကမ္မန္တာ။ **သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ** တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေ ဌတွာ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂ** န္တိ သဟဝိပဿနံ အရိယမဂ္ဂံ။

၂. ဗီဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. ဗီဇကမဘူတကမာတိ ဧတ္ထ ပဋ္ဌဝိဓမ္မိ ဗီဇံ ဗီဇကမော နာမ, တဒေဝ ပဏ္ဏသမ္ပန္နံ နီလဘာဝတော ပဋ္ဌာယ ဘူတကမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. ဗလံ ကာဟေန္တီတိ ဗလံ ဂဏှန္တိ, ဂဟိတဗလာ ထိရသရီရာ ဟောန္တိ။ **ကုသောဗ္ဘေ ဩတရန္တီ**တိအာဒီသု အယမနုပုဗ္ဗိကထာ – နာဂိနိယော ကိရ ဥတုသမယေ ပတိဋ္ဌိတဂဗ္ဘာ စိန္တေန္တိ – ''သစေ မယံ ဣဓ ဝိဇာယိဿာမ, ဇဝံ နော အရက္ခာ ဦမိဝေဂေဟိ သုပဏ္ဏဿ စ ပက္ခန္ဒိတ္ဝာ အာဂတဿ ဝေဂံ သဟိတုံ န သက္ခိဿန္တိ''တိ တာ မဟာသမုဒ္ဒေ နိမုဇ္ဇိတ္ဝာ သမ္ဘုဇ္ဇမုခဒ္ဝာရံ ပတ္ဝာ ပဋ္ဌ မဟာနဒိယော ပဝိသိတ္ဝာ ဟိမဝန္တံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ သုပဏ္ဏေဟိ အပက္ခန္ဒနီယာသု သုဝဏ္ဏရဇတမဏိဂုဟာသု ဝသမာနာ ဝိဇာယိတ္ဝာ နာဂပောတကေ ကေပ္ဖကာဒိပမာဏေသု ဥဒကေသု ဩတာရေတ္ဝာ ဥဒကတရဏံ သိက္ခာပေန္တိ။

အထ ယဒာ အနုက္ကမေန တေ နာဂ ဂင်္ဂါဒီနံ နဒီနံ ဩရိမတီရတော ပရတီရံ, ပရတီရတော ဩရိမတီရန္တိ တရဏပဋိုတရဏံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ, တဒါ ''ဣဒါနိ နော အရက္ခာ ဦမိဝေဂေဟိ ဂရုဠဝေဂေဟိ သဟိတုံ သက္ခိဿန္တီ''တိ ဥတ္ဝာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန မဟာမေဃံ သမုဋ္ဌာပေတ္ဝာ သကလဟိမဝန္တံ ဧကောဒကံ ဝိယ ကုရုမာနာ ဒေဝံ ဝဿာပေတ္ဝာ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာ နာဝ မာပေတ္ဝာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ သမောသရိတဂန္ဓပုပ္ဖအာမံ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓိတ္ဝာ သုရဘိစန္ဒနဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာအာယ တာဟိ နာဝါဟိ ပဋ္ဌ မဟာနဒိယော ဩကဟိတ္ဝာ အနုက္ကမေန မဟာသမုဒ္ဒံ ဟပုဏန္တိ။ တတ္ထ စ ဝသန္တာ ဒသယောဇနိက-သတယောဇနိက-သဟဿယောဇနိက-သတသဟဿယောဇနိက-ပမာဏတံ အာပဇ္ဇန္တာ မဟန္တတ္တံ ဝေပုလ္လတ္တံ အာပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, နာဂပောတကာ ဝိယ ယောဂါဝစရာ, ကုသောဗ္ဘာဒယော ဝိယ အရိယမဂ္ဂေ, မဟာသမုဒ္ဒေ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ။ ယထာ နာဂပောတကာ ဟိမဝန္တေ ပတိဋ္ဌာယ ကုသောဗ္ဘာဒီဟိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပတ္ဝာ ကာယမဟန္တတ္တံ အာပဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ ယောဂိနော သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ အရိယမဂ္ဂေန နိဗ္ဗာနံ ပတ္ဝာ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ အာဂတေသု ဆသု အဘိညာဓမ္မေသု ဂုဏသရီရမဟန္တတ္တံ ဟာပုဏန္တီတိ။

၅. ကုမ္ဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ကုမ္ဘောတိ ဥဒကဃဋော။ **နော ပစ္စာဝမတီ**တိ န ပတိအာဝမတိ, န အန္တော ပဝေသေတီတိ အတ္ထော။

၇. အာကာသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. ပုရတ္ထိမာတိ ပုရတ္ထိမဒိသတော အာဂတတတာ။ **ပစ္ဆိမဒိသာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **စတ္တာရောပိ သတိပဋ္ဌာနာ**တိ ယထေဝ ဟိ ဧတေသံ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒအနံ တတာနံ သန္နိပတော အာကာသေ ဣဇ္ဈတိ, ဧဝံ ဣဓာပိ ''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ သဟဝိပဿနဿ အရိယမဂ္ဂဿ ဘာဝနာယ ဣဇ္ဈန္တိ, တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၈-၉. ပဌမမေဃသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၆-၁၅၇. ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေတိ အာသာဠှမာသေ။ **ဦဟတန္တိ** ဒ္ဝိပဒစတုပ္ပဒအနံ ဟာဒပ္ပဟာရေန ပထဝီတလေ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဥဒ္ဓံ ဂတံ ဝဋ္ဋိဝဋ္ဋိ ဟုတ္ဝာ အာကာသေ ပက္ခန္တံ။ **ရဇောဇလ္လ**န္တိ ပံသုရဇောဇလ္လံ။

၁၀. နာဝါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. **သာမုဒ္ဒိကာယ နာတယာ**တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ တဏှာဇကောပမေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

၁၁-၁၂. အာဂန္တုကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၉-၁၆၀. **အာဂန္တုကာကာရ**န္တိ ပုညတ္တိကေဟိ နဂရမဇ္ဈေ ကတံ အာဂန္တုကဃရံ, ယတ္ထ ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိပိ သက္ကာ ဟောတိ နိဝသံ ဥပဂန္တုံ။ **အဘိညာ ပရိညေယျာ** တိ ယထေဝ ဟိ တေသံ ပုရတ္ထိမဒိသာဒီဟိ အာဂတာနံ ခတ္တိယာဒီနံ တသော အာဂန္တုကာကာရေ ဣဇ္ဈတိ, ဧဝံ ဣမေသံ အဘိညာပရိညေယျာတိအာဒီနံ ဓမ္မာနံ အဘိညာပရိဇာနနာဒီဟိ သဟဝိပဿနဿ အရိယမဂ္ဂဿ ဘာဝနာယ ဣဇ္ဈန္တိ, တေနေတံ ဝုတ္တံ။ နဒီသုတ္တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဗလကရဏီယဝဂ္ဂေါ နဝမော။

၁၀. ဧသနာဝဂ္ဂေါ

၁. ဧသနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. ဧသနာဝဂ္ဂေ **ကာမေသနာ**တိ ကာမာနံ ဧသနာ ဂဝေသနာ မဂ္ဂနာ ပတ္ထနာ။ **ဘဝေသနာ**တိ ဘဝတနံ ဧသနာ။ **ဗြဟ္မစရိယေသနာ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ခာတဿ ဗြဟ္မစရိယဿ ဧသနာ။

၂-၁၁. ဝိဓာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၂-၁၇၁. **ဝိဓာ**တိ မာနကောဋ္ဌာသာ မာနဋ္ဌပနာ တ။ **သေယျောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ** တိ အဟမသ္မိ သေယျောတိ ဧဝံ မာနကောဋ္ဌာသော မာနဋ္ဌပနာ တ။ **နီဃာ**တိ ဒုက္ခာ။ ဝစနတ္တော ပနေတ္ထ ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တံ ပုရိသံ နီဟနန္တီတိ နီဃာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

ဧသနာဝဂ္ဂေါ ဒသမော။

၁၁. ဩဃဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ဩဃသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၂-၁၇၃. ဩဃဝဂ္ဂေ **ကာမောဃော**တိ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ။ **ဘဝေါဃော**တိ ရူပာရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေါ။ **ဒိဋ္ဌောဃော** တိ ဒ္ဝါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ **အဝိဇ္ဇောဃော** တိ စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ။ **ကာမယောဂာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၃-၄. ဥပာဒါနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၄-၁၇၅. **ကာမုပာဒါန**န္တိ ကာမဂ္ဂဟဏံ။ **ဒိဋ္ဌုပာဒါနာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဂန္ထာ** တိ ဂန္ထနာ ဃဋနာ။ **ကာယဂန္ထော**တိ နာမကာယဿ ဂန္ထော ဂန္ထနဃဋနကိလေသော။ **ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော**တိ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိဝသေန ဥပ္ပန္နော ''ဣဒမေဝ သစ္စ''န္တိ ဧဝံ အဘိနိဝေသော။

၅-၁၀. အနုသယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၆-၁၈၁. **ကာမရာဂါနုသယော**တိ ထာမဂတဋ္ဌေန ကာမရာဂေါဝ အနုသယော ကာမရာဂါနုသယော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဩရမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဟေဋ္ဌာကောဋ္ဌာသိယာနိ။ **သံယောဇနာနီ**တိ ဗန္ဓနာနိ။ **ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဥပရိကောဋ္ဌာသိယာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဩဃဝဂ္ဂေါ ကောဒသမော။

မဂ္ဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တံ

၁. ပဗ္ဗတဝဂ္ဂေါ

၁. ဟိမဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၂. ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တဿ ပဌမေ **နာဂါ**တိ ဣမေပိ မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ဦမိအန္တရဝါသိနောဝ, န ဝိမာနဋ္ဌကနာဂါ။ တေသံ ဟိမဝန္တံ နိဿာယ ကာယဝဍ္ဎနာဒိသဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေ**တိ ဧတ္ထ ဗောဓိယာ, ဗောဓိဿ ဝါ အင်္ဂါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ**။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယာ ဟိ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ, ယာယ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟနကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောဂဥစ္ဆေဒသဿတာဘိနိဝေသာဒီနံ အနေကေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခါတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဗုဇ္ဈတီ**တိ ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဒာယ ဥဋ္ဌဟတိ, စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ သစ္ဆိကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ (သံ. နိ. ၅.၃၇၈; ဒီ. နိ. ၃.၁၄၃)။ တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခါတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒယော ဝိယ။ ယောပေသ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကော ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဗောဓိဿ အင်္ဂါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ – "ဗုဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂါတိ ဝါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ"တိ။

အပိစ "ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ"တိဣစ္စာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၂.၁၇) ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂန္တိအာဒီသု ပန ပသတ္ထော သုန္ဒရော စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ သတိယေဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ,** တံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ, အတ္တနော စိတ္တသန္တာနေ ပုနပ္ပုနံ ဇနေတိ, အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **ဝိဝေကနိဿိတ**န္တိ အာဒီနိ ကောသလသံယုတ္တေ "သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတ"န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ, သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတန္တိ, ဝိဝေကတ္တယမေဝ ဝုတ္တံ, ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနံ ပတွာ ပန ပဉ္စဝိဓဝိဝေကနိဿိတမ္ပိ ဧကေ ဝဏ္ဏယန္တိ။ တေ ဟိ န ကေဝလံ ဗလဝဝိပဿနာမဂ္ဂဖလက္ခဏေသု ဧဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဥဒ္ဓရန္တိ ဝိပဿနာပာဒကကသိဏဇ္ဈာန-အာနာပါနာသုဘ-ဗြဟ္မဝိဟာရဈာနေသုပိ ဥဒ္ဓရန္တိ, န စ ပဋိသိဒ္ဓါ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ။ တသ္မာ တေသံ မတေန ဧတေသံ ဈာနာနံ ပဝတ္တိက္ခဏေ ကိစ္စတော ဧဝ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကနိဿိတံ။ ယထာ စ ဝိပဿနာက္ခဏေ "အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတ"န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတမ္ပိ ဘာဝေတီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

၂. ကာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ဒုတိယေ **အာဟာရဋ္ဌိတိကော**တိ ပစ္စယဋ္ဌိတိကော။ **အာဟာရံ ပဋိစ္စာ**တိ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ။ **သုဘနိမိတ္တ**န္တိ သုဘမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ, သုဘဿ အာရမ္မဏမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ။ **အယောနိသောမနသိကာရော**တိ အနုပာယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ "နိစ္စ"န္တိ ဝါ, ဒုက္ခေ "သုခ"န္တိ, အနတ္တနိ "အတ္တာ"တိ ဝါ, အသုဘေ "သုဘ"န္တိ ဝါ, မနသိကာရော။ တံ တသ္မိံ သုဘာရမ္မဏေ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘနိမိတ္တ"န္တိအာဒိ။ ဧဝံ သဗ္ဗနီဝရဏေသု ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိဃနိမိတ္တန္တိအာဒီသု ပန ပဋိဃောပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ ပဋိဃာရမ္မဏမ္ပိ။ **အရတီ**တိ ဥက္ကဏ္ဌိတာ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တတ္ထ ကတမာ အရတိ? ပန္တေသု ဝါ သေနာသနေသု အညတရညတရေသု ဝါ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု အရတိ အရတိတာ အနဘိရတိ အနဘိရမနာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ ပရိတဿိတာ, အယံ ဝုစ္စတိ အရတီ''တိ (ဝိဘ. ၈၅၆)။

တန္ဒီ တိ အတိသီတာဒိပစ္စယာ ဥပ္ပန္နံ အာလသိယံ။ ယသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ''အတိသီတံ အတိဥဏှံ အတိ ဆာတောသ္မိ အတိဓာတောသ္မိ အတိဒူရမဂ္ဂံ ဂတောသ္မီ''တိ ဝဒတိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''တတ္ထ ကတမာ တန္ဒီ, ယာ တန္ဒီ တန္ဒိယနာ တန္ဒိမနကတာ အာလသျံ အာလသျာယနာ အာလသျာယိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတိ တန္ဒီ''တိ (ဝိဘ. ၈၅၇)။

ဝိဇမ္ဘိတာ တိ ကိလေသဝသေန ကာယဝိနမနာ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တတ္ထ ကတမာ ဝိဇမ္ဘိတာ? ယာ ကာယဿ ဇမ္ဘနာ ဝိဇမ္ဘနာ အာနမနာ ဝိနမနာ သန္နမနာ ပဏမနာ ဗျာဓိယကံ, အယံ ဝုစ္စတိ ဝိဇမ္ဘိတာ''တိ (ဝိဘ. ၈၅၈)။

ဘတ္တသမ္မဒေါ တိ ဘတ္တပရိဠာဟော။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တတ္ထ ကတမော ဘတ္တသမ္မဒေါ? ယာ ဘုတ္တာဝိဿ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တကိလမထော ဘတ္တပရိဠာဟော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ, အယံ ဝုစ္စတိ ဘတ္တသမ္မဒေါ''တိ (ဝိဘ. ၈၅၉)။

စေတသော စ လီနတ္တန္တိ စိတ္တဿ လီယနာကာရော, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တတ္ထ ကတမံ စေတသော လီနတ္တံ? ယာ စိတ္တဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ ဩလီယနာ သလ္လီယနာ လီနံ လီယနာ လီယိတတ္တံ ထိနံ ထိယနာ ထိယိတတ္တံ စိတ္တဿ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ စေတသော လီနတ္တ''န္တိ (ဝိဘ. ၈၆၀)။

စေတသော အဝူပသမောတိ ယထာ နာမ ဝီတစ္စိကောပိ အင်္ဂါရော နေဝ တာဝ သန္နိသီဒတိ ပတာပံ ကရောတိယေဝ, ယထာ စ ပတ္တပစနဋ္ဌာနေ နေဝ တာဝ သန္နိသီဒတိ ပတာပံ ကရောတိယေဝ, ဧဝံ စိတ္တဿ အဝူပသန္တာကာရော, အတ္ထတော ပနေတံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမေဝ ဟောတိ။

ဝိစိကိစ္ဆဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ တိ ဝိစိကိစ္ဆာယ အာရမ္မဏဓမ္မာ။ **အယောနိသောမနသိကာရော** သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တန ယောဝ။ ဧဝမေတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒော ဝိစိကိစ္ဆာတိ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ အာရမ္မဏေန ကထိတာ, ဗျာပါဒေါ အာရမ္မဏေန စ ဥပနိဿယေန စ, သေသာ သဟဇာတေန စ ဥပနိဿယေန စာတိ။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ တိ သတိယာ အာရမ္မဏဓမ္မာ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယာ စ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ စ။ **တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော** တိ တတ္ထ ဥပာယမနသိကာရဿ ပုနပ္ပုနံ ကရဏံ။

ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ တိအာဒီသု **ကုသလာ**တိ ကောသလ္လသမ္ဘူတာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ။ **အကုသလာ**တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတာ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကာ။ **သာဝဇ္ဇာ** တိ အကုသလာ။ **အနဝဇ္ဇာ** တိ ကုသလာ။ **ဟီနပဏီတကဏှသုက္ကာ**သုပိ ဧသေဝ နယော။ **သပ္ပဋိဘာဂါ** တိ ကဏှသုက္ကာယေဝ။ ကဏှာ ဟိ ကဏှဝိပါကအနတော , သုက္ကာ စ သုက္ကဝိပါကအနတော သပ္ပဋိဘာဂါ နာမ, သဒိသဝိပါကကောဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ ပဋိပက္ခဘူတဿ ဝါ ဘာဂဿ အတ္ထိတာယ သပ္ပဋိဘာဂါ။ ကဏှာနဉှိ သုက္ကာ ပဋိပက္ခဘာဂါ, သုက္ကာနဉ္စ ကဏှာ ပဋိပက္ခဘာဂါတိ ဧဝ မ္ပိ သပ္ပဋိဘာဂါ။ သပ္ပဋိဗာဟိတဋ္ဌေန ဝါ သပ္ပဋိဘာဂါ။ အကုသလဉှိ ကုသလံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ အတ္တနော ဝိပါကံ ဒေတိ, ကုသလဉ္စ အကုသလံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာတိ ဧဝမ္ပိ ကဏှသုက္ကာ သပ္ပဋိဘာဂါ။

အာရမ္ဘဓာတု တိ ပဌမာရမ္ဘဝီရိယံ။ **နိက္ကမဓာတု** တိ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတ္တာ တတော ဗလဝတရံ။ **ပရက္ကမဓာတု**တိ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတာယ တတောပိ ဗလဝတရန္တိ တီဟိပိ ပဒေဟိ ဝီရိယမေဝ ကထိတံ။

ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ တိ ပီတိယာ အာရမ္မဏဓမ္မာ။ **ကာယပဿဒ္ဓိ** တိ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ **စိတ္တပဿဒ္ဓီ**တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ **သမထနိမိတ္တ**န္တိ သမထောပိ သမထနိမိတ္တံ, အာရမ္မဏမ္ပိ။ **အဗျဂ္ဂနိမိတ္တ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနိယာ တိ ဥပေက္ခာယ အာရမ္မဏဘူတာ, အတ္ထတော ပန မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမေတ္ထ သတိဓမ္မဝိစယဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာ အာရမ္မဏေန ကထိတာ, သေသာ အာရမ္မဏေနပိ ဥပနိဿယေနပိ။

၃. သီလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. တတိယေ **သီလသမ္ပန္နာ** တိ ဧတ္ထ ခီဏာသဝဿ လောကိယလောကုတ္တရသီလံ ကထိတံ, တေန သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **သမာဓိပညာသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **ဝိမုတ္တိ** ပန ဖလဝိမုတ္တိယေဝ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ** ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ ဧဝမေတ္ထ သီလာဒယော တယော လောကိယလောကုတ္တရာ, ဝိမုတ္တိ လောကုတ္တရာဝ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ လောကိယမေဝ။

ဒဿနမ္ပာဟံ န္တိ ဒဿနမ္ပိ အဟံ။ တံ ပနေတံ ဒဿနံ – စက္ခုဒဿနံ, ဉာဏဒဿနန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ပသန္နေဟိ စက္ခူဟိ အရိယာနံ ဒဿနံ ဩလောကနံ စက္ခုဒဿနံ နာမ။ အရိယေဟိ ပန ဒိဋ္ဌဿ လက္ခဏဿ ဒဿနံ, ပဋိဝိဒ္ဓဿ စ ပဋိဝိဇ္ဈနံ ဈာနေန ဝါ ဝိပဿနာယ ဝါ မဂ္ဂဖလေဟိ ဝါ ဉာဏဒဿနံ နာမ။ ဣမသ္မိံ ပနေတ္ထ စက္ခုဒဿနံ အဓိပ္ပေတံ။ အရိယာနဉှိ ပသန္နေဟိ စက္ခူဟိ ဩလောကနမ္ပိ ဗဟုကာရမေဝ။ **သဝနန္တိ** "အသုကော နာမ ခီဏာသဝော အသုကသ္မိံ နာမ ရဋ္ဌေ ဝါ ဇနပဒေ ဝါ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဝိဟာရေ ဝါ လေဏေ ဝါ ဝသတီ"တိ ကထေန္တာနံ သောတေန သဝနံ, တေမ္ပိ ဗဟုကာရမေဝ။ **ဥပသင်္ကမန** န္တိ "အနံ ဝါ ဒဿာမိ, ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆိဿာမိ, ဓမ္မံ ဝါ သောဿာမိ, သက္ကာရံ ဝါ ကရိဿာမီ"တိ ဧဝရူပေန စိတ္တေန အရိယာနံ ဥပသင်္ကမနံ။ **ပယိရုပာသန**န္တိ ပဉှာပယိရုပာသနံ။ အရိယာနံ ဂုဏေ သုတွာ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ နိမန္တေတွာ အနံ ဒတွာ "ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပဉှာပုစ္ဆနန္တိ အတ္ထော။

အနုဿတိ န္တိ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု နိသိန္နဿ "ဣဒါနိ အရိယာ လေဏဂုဟာမဏ္ဍပာဒီသု ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသုခေဟိ ဝီတိနာမေန္တီ"တိ အနုဿရဏံ။ ယော ဝါ တေသံ သန္တိကေ ဩဝါဒံ လဒ္ဓော ဟောတိ, တံ အာဝဇ္ဇိတွာ "ဣမသ္မိံ ဌာနေ သီလံ ကထိတံ, ဣမသ္မိံ သမာဓိ, ဣမသ္မိံ ဝိပဿနာ, ဣမသ္မိံ မဂ္ဂော, ဣမသ္မိံ ဖလ"န္တိ ဧဝံ အနုဿရဏံ။ **အနုပဗ္ဗဇ္ဇ** န္တိ အရိယေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဃရာ နိက္ခမ္မ တေသံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ။ အရိယာနဉှိ သန္တိကေ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ တေသံယေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တေသံယေဝ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ပစ္စာသီသမာနဿ စရတောပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ။ အရိယေသု ပသာဒေန အညတ္ထ ပဗ္ဗဇိတွာ အရိယာနံ သန္တိကေ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ပစ္စာသီသမာနဿ စရတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ။ အညေသု ပန ပသာဒေန အညေသံယေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အညေသံယေဝ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ပစ္စာသီသမာနဿ စရတော ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ န ဟောတိ။

ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတေသု ပန မဟာကဿပတ္ထေရဿ တာဝ အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ သတသဟဿမတ္တာ အဟေသုံ, တထာ ထေရဿေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ စ စန္ဒဂုတ္တတ္ထေရဿ, တဿာပိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ သူရိယဂုတ္တတ္ထေရဿ, တဿာပိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ အဿဂုတ္တတ္ထေရဿ, တဿာပိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ယောနကဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရဿ , တဿ ပန သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အသောကရညော ကနိဋ္ဌဘာတာ တိဿတ္ထေရော နာမ အဟောသိ, တဿ အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ အမုတေယျကောဋိသင်္ခါ အဟေသုံ။ မဟိန္ဒတ္ထေရဿ အနုပဗ္ဗဇိတာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ လင်္ကာဒီပေ သတ္ထုရိ ပသာဒေန ပဗ္ဗဇန္တာ မဟိန္ဒတ္ထေရဿေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုပဗ္ဗဇန္တိ နာမ။

တံ ဓမ္မန္တိ တံ တေသံ ဩဝါဒါနုသာသနိဓမ္မံ။ **အနုဿရတီ** တိ သရတိ။ **အနုဝိတက္ကေတီ** တိ ဝိတက္ကာဟတံ ကရောတိ။ **အာရဒ္ဓော ဟောတီ** တိ ပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ။ **ပဝိစိနတီ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ တတ္ထ ဉာဏစာရဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ **ပဝိစိနတီ**တိ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ လက္ခဏံ ဝိစိနတိ။ **ပဝိစရတီ**တိ တတ္ထ ဉာဏံ စရာပေတိ။ **ပရိဝီမံသမာပဇ္ဇတီ**တိ ဝီမံသနံ ဩလောကနံ ဂဝေသနံ အာပဇ္ဇတိ။

သတ္တ ဖလာ သတ္တာနိသံသာ တိ ဥဘယမ္ပေတံ အတ္ထတော ဧကံ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပဋိကစ္စ အညံ အာရာဓေတိ** တိ အရဟတ္တံ အာရာဓေန္တော ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အာရာဓေတိ, တဉ္စ ခော ပဋိကစ္စ, အသမ္ပတ္တေယေဝ မရဏ ကာလေတိ အတ္ထော။ **အထ မရဏကာလေ**တိ အထ မရဏဿ အာသန္နကာလေ။

အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ တိ ယော အာယုဝေမဇ္ဈံ အနတိက္ကမိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, သော တိဝိဓော ဟောတိ။ ကပ္ပသဟဿာယုကေသု တာဝ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကော နိဗ္ဗတ္တဒိဝသေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ နော စေ နိဗ္ဗတ္တဒိဝသေ ပါပုဏာတိ, ပဌမဿ ပန ကပ္ပသတဿ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ။ အယမေကော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ။ အပရော ဧဝံ အသက္ကောန္တော ဒွိန္နံ ကပ္ပသတာနံ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ, အယံ ဒုတိယော။ အပရော ဧဝမ္ပိ အသက္ကောန္တော စတုန္နံ ကပ္ပသတာနံ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ, အယံ တတိယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ။

ပဉ္စမံ ပန ကပ္ပသတံ အတိက္ကမိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော **ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ ဟောတိ။ အတပ္ပာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပန္နော ပန သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန အရဟတ္တံ ပတ္တော **သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ, အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ပတ္တော **အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ။ အဝိဟာဒီသုပိ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဥပရူပရိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အကနိဋ္ဌံ ပတ္တော **ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ** နာမ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ **အဋ္ဌစတ္တာရီသ အနာဂါမိနော** ကထေတဗ္ဗာ။ အဝိဟေသု ဟိ တယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ, ဧကော ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ, ဧကော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီတိ ပဉ္စ ဟောန္တိ။ တေ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနော ပဉ္စ, သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနော ပဉ္စာတိ ဒသ ဟောန္တိ, တထာ အတပ္ပာဒီသု။ အကနိဋ္ဌေသု ပန ဥဒ္ဓံသောတော နတ္ထိ, တသ္မာ တတ္ထ စတ္တာရော သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ, စတ္တာရော အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီတိ အဋ္ဌာတိ ဧဝံ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ တေသံ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ သဗ္ဗဇေဋ္ဌော စေဝ ဟောတိ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော စ။ ကထံ? သော ဟိ သောဠသကပ္ပသဟဿာယုကတ္တာ အာယုနာ သဗ္ဗေသံ ဇေဋ္ဌော, သဗ္ဗပစ္ဆာ အရဟတ္တံ ပါပုဏီတိ သဗ္ဗေသံ ကနိဋ္ဌော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ နာနာလက္ခဏာ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။

၄. ဝတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. စတုတ္ထေ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဣတိ စေ မေ ဟောတီ** တိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂောတိ ဧဝံ စေ မယှံ ဟောတိ။ **အပ္ပမာဏောတိ မေ ဟောတီ**တိ အပ္ပမာဏောတိ ဧဝံ မေ ဟောတိ။ **သုသမာရဒ္ဓော** တိ သုပရိပုဏ္ဏော။ **တိဋ္ဌတီ** တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော တိဋ္ဌတိ – ဥပ္ပာဒံ အနာဝဇ္ဇိတတ္တာ အနုပ္ပာဒံ အာဝဇ္ဇိတတ္တာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော တိဋ္ဌတိ, ပဝတ္တံ, အပ္ပဝတ္တံ, နိမိတ္တံ, အနိမိတ္တံ သင်္ခါရေ အနာဝဇ္ဇိတတ္တာ, ဝိသင်္ခါရံ အာဝဇ္ဇိတတ္တာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော တိဋ္ဌတီတိ။ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ တိဋ္ဌတီတိ ထေရော ဇာနာတိ, ဝုတ္တာကာရဝိပရီတေဟေဝ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ စဝန္တံ စဝတီတိ ပဇာနာတိ။ သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ထေရဿ ဖလဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။ ယဒါ ဟိ ထေရော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သီသံ ကတွာ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, တဒါ ဣတရေ ဆ တဒန္ဝယာ ဟောန္တိ။ ယဒါ ဓမ္မဝိစယာဒီသု အညတရံ, တဒါပိ သေသာ တဒန္ဝယာ ဟောန္တီတိ ဧဝံ ဖလသမာပတ္တိယံ အတ္တနော စိဏ္ဏဝသိတံ ဒဿေန္တော ထေရော ဣမံ သုတ္တံ ကထေသီတိ။

၅. ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. ပဉ္စမေ **ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီ** တိ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကိံ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ? မဂ္ဂေန အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ, ပစ္စဝေက္ခဏာယ ကတကိစ္စတံ, မဂ္ဂေန ဝါ ကိလေသနိဒ္ဒာတော ပဗုဇ္ဈနတ္ထာယ, ဖလေန ပဗုဇ္ဈနဘာဝတ္ထာယာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနေဝေတ္ထ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာ ကိလေသပဟာနပစ္စဝေက္ခဏာတိ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ။

၆-၇. ကုဏ္ဍလိယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၇-၁၈၈. ဆဋ္ဌေ **အာရာမနိဿယီ** တိ အာရာမံ နိဿာယ ဝသနဘာဝေန အာရာမနိဿယီ။ **ပရိသာဝစရော**တိ ပရိသာယ အဝစရော။ ပရိသံ နာမ ဗာလာပိ, ပဏ္ဍိတာပိ ဩသရန္တိ, ယော ပန ပရပ္ပဝါဒံ မဒ္ဒိတွာ အတ္တနော ဝါဒံ ဒီပေတုံ သက္ကောတိ, အယံ ပရိသာဝစရော နာမ။ **အာရာမေန အာရာမ**န္တိ အာရာမေနေဝ အာရာမံ အနုစင်္ကမာမိ, န ဗာဟိရေနာတိ အတ္ထော။ **ဥယျာနေန ဥယျာန**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အညေန တ အာရာမေန ပဝိသိတွာ အညံ အာရာမံ, အညေန ဥယျာနေန အညံ ဥယျာနန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခာနိသံသ**န္တိ “ဧဝံ ပုစ္ဆာ ဟောတိ, ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇနံ, ဧဝံ ဂဟဏံ, ဧဝံ နိဗ္ဗေဌန”န္တိ ဣမိနာ နယေန ဣတိဝါဒေါ ဟောတိ ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခောတိ ဧတံ အာနိသံသံ။ **ဥပါရမ္ဘာနိသံသ**န္တိ “အယံ ပုစ္ဆာယ ဒေါသော, အယံ ဝိဿဇ္ဇနေ”တိ ဧဝံ ဝါဒဒေါသာနိသံသံ။

ကထံ ဘာဝိတော စ, ကုဏ္ဍလိယ, ဣန္ဒြိယသံဝရော တိ သတ္ထာ “ဧတ္တကံ ဌာနံ ပရိဗ္ဗာဇကေန ပုစ္ဆိတံ, ဣဒါနိ ပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတီ”တိ ဉတွာ “န တာဝ အယံ ဒေသနာ ယထာနုသန္ဓိံ ဂတာ။ ဣဒါနိ နံ ယထာနုသန္ဓိံ ပာပေဿာမီ”တိ သယမေဝ ပုစ္ဆန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **မနာပံ နာဘိဇ္ဈတီ** တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ နာဘိဇ္ဈာယတိ။ **နာဘိဟံသတီ**တိ န သာမိသာယ တုဋ္ဌိယာ အဘိဟံသတိ။ **တဿ ဌိတော စ ကာယော ဟောတိ, ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တ**န္တိ တဿ နာမကာယော စ စိတ္တဉ္စ ဂောစရဇ္ဈတ္တေ ဌိတံ ဟောတိ။ **သုသဏ္ဌိတ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန သုဋ္ဌု သဏ္ဌိတံ။ **သုဝိမုတ္တ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိမုတ္တိယာ သုဝိမုတ္တံ။ **အမနာပ**န္တိ အနိဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **န မင်္ကု ဟောတီ** တိ တသ္မိံ န မင်္ကု ဟောတိ။ **အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော** တိ ကိလေသဝသေန အဋ္ဌိတစိတ္တော။ **အဒီနမာနသော**တိ ဒေါမနဿဝသေန အဒီနစိတ္တော။ **အဗျာပန္နစေတသော** တိ ဒေါသဝသေန အပူတိစိတ္တော။

ဧဝံ ဘာဝိတော ခော, ကုဏ္ဍလိယ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ဧဝံ ဗဟုလီကတော တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရေတီ တိ ဧတ္ထ ဧဝံ သုစရိတပူရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣမေသု တာဝ ဆသု ဒွါရေသု အဋ္ဌာရသ ဒုစ္စရိတာနိ ဟောန္တိ။ ကထံ? စက္ခုဒွါရေ တာဝ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပါထဂတေ ကာယင်္ဂဝါစင်္ဂါနိ အစောပေတွာ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ လောဘံ ဥပ္ပါဒေန္တဿ မနောဒုစ္စရိတံ ဟောတိ။ လောဘသဟဂတေန စိတ္တေန “အဟော ဝတိဒံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပ”န္တိ ဘဏန္တဿ ဝစီဒုစ္စရိတံ, တဒေဝ ဟတ္ထေန ပရာမသန္တဿ ကာယဒုစ္စရိတံ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အယံ ပန ဝိသေသော – သောတဒွါရသ္မိဉှိ သဒ္ဒါရမ္မဏဿ ဝတ္ထုဘူတံ သင်္ခပဏဝါဒိတူရိယဘဏ္ဍံ အနာမာသံ အာမသန္တဿ, ဃာနဒွါရေ ဂန္ဓာရမ္မဏဿ ဝတ္ထုဘူတံ ဂန္ဓမာလာဒိံ, ဇိဝှာဒွါရေ ရသာရမ္မဏဿ ဝတ္ထုဘူတံ မစ္ဆမံသာဒိံ, ကာယဒွါရေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏဿ ဝတ္ထုဘူတံ ဝတ္ထတူလကပါဝါရာဒိံ, မနောဒွါရေ ပညတ္တိဝသေန ဓမ္မာရမ္မဏဘူတံ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒိံ အာမသန္တဿ ကာယဒုစ္စရိတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သင်္ခေပတော ပနေတ္ထ ဆသု ဒွါရေသု ကာယဝီတိက္ကမော ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဝီတိက္ကမော ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဝီတိက္ကမော မနောဒုစ္စရိတန္တိ တီဏေဝ ဒုစ္စရိတာနိ ဟောန္တိ။

အယံ ပန ဘိက္ခု အတ္တနော ဘာဝနာပဋိသင်္ခါနေ ဌိတော ဣမာနိ ဒုစ္စရိတာနိ သုစရိတံ ကတွာ ဝိပရိဏာမေတိ။ ကထံ? စက္ခုဒွါရေ တာဝ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပါထဂတေ ကာယင်္ဂဝါစင်္ဂါနိ အစာလေတွာ ရူပါရမ္မဏံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပယတော မနောသုစရိတံ ဟောတိ, ဝိပဿနာသဟဂတေန စိတ္တေန ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မန္တိ ဘဏန္တဿ ဝစီသုစရိတံ, “အနာမာသဘဏ္ဍံ ဧတ”န္တိ အနာမသန္တဿ ကာယသုစရိတံ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ ဣမာနိ ဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌာရသ သုစရိတာနိ ဟောန္တိ။ သင်္ခေပတော ပနေတ္ထာပိ ဆသု ဒွါရေသု ကာယသံဝရော ကာယသုစရိတံ, ဝစီသံဝရော ဝစီသုစရိတံ, မနောသံဝရော မနောသုစရိတန္တိ တီဏေဝ သုစရိတာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ဣန္ဒြိယသံဝရော တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္တာဝတာ သီလာနုရက္ခိတံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ ကထိတံ။

ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယာ တိအာဒီသု တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ, စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ, တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ။ တဿ ပဋိပက္ခဝသေန ကာယသုစရိတာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတ္တာဝတာ ကာယသံဝရဝစီသံဝရေဟိ ပါတိမောက္ခသီလံ, မနောသံဝရေန တီဏိ သီလာနီတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ကထိတံ ဟောတိ။ သကလေ ပန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သုစရိတမူလကာ သတိပဋ္ဌာနာ လောကုတ္တရမိဿကာ, သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ မူလဘူတာ သတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာဂါ, တေပိ သတိပဋ္ဌာနမူလကာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပုဗ္ဗဘာဂါဝ။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိမူလကာ ပန လောကုတ္တရာဝ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. ဥပတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. အဋ္ဌမေ **ပစ္စတ္တ**န္တိ အတ္တနာဝ။ **ယောနိသောမနသိကာရာ**တိ ယောနိသော မနသိကာရေန။ **အာရဗ္ဘမာနောတ**တိ ကုရုမာနောယေဝ။ **သုဝိမုတ္တ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိမုတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တံ။ **အင်္ဂီကတ္ဝတ** တိ အတ္တံ ကရိတွတ, အတ္တိကော ဟုတ္ဝတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၉. ပဌမဥပ္ပန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. နဝမေ **နာညတ္ရ တထာဂတဿ ဟတုဘာတ** တိ တထာဂတဿ ဟတုဘာဝံ ဝိနာ န အညသ္မိံ ကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

၁၀. ဒုတိယဥပ္ပန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. ဒသမေ **နာညတ္ရ သုဂတဝိနယာ** တိ သုဂတောတဒံ ဝိနာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ။

ပဗ္ဗတဝဂ္ဂေ။

၂. ဂိလာနဝဂ္ဂေ

၁-၃. ဟဏဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၉၂-၁၉၄. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **စတ္တာရော ကြ္လရိယာပထေ ကပ္ပေန္တီ** တိ ယေသံ စတ္တာရော ကြ္လရိယာပထာ အတ္ထိ, တေသံယေဝ ဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **သီလံ နိဿာယာ** တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ နိဿယံ ကတ္ဝတ။ **သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ**တိ သဟဝိပဿနကေ မဂ္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂေ။ ဒုတိယတတိယာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၄-၁၀. ပဌမဂိလာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၉၅-၂၀၁. စတုတ္ထေ **တထာ ပဟီနော စာယသ္မတော မဟာကဿပဿ သော အာဗာဓော အဟောသီ** တိ ထေရဿ ကိရ ကြ္လမံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနံ သာဓုကံ သုဏန္တဿ တေဒဟောသိ ''မယှံ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ ကြ္လမေ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဟတုဘူတာ''တိ။ အထဿ ''နိယ္ယာနိကံ ဝတ သတ္ထုသာသန''န္တိ စိန္တယတော လောဟိတံ ပသီဒိ, ဥပာအရူပံ ဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ, ပေက္ခရပတ္တေ ပတိတဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ သရီရတော ရောဂေ ဝိနိဝတ္တိတ္ဝတ ဂတော။ တေန ဝုတ္တံ ''တထာ ပဟီနော စာယသ္မတော မဟာကဿပဿ သော အာဗာဓော အဟောသီ''တိ။ ပဉ္စမဆဋ္ဌေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကြ္လမေသံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ဇနာနံ ပဗ္ဗတပာဒေ ပုပ္ဖိတဝိသရုက္ခတတော မှဿေန ဥပ္ပန္နော မန္ဒသီတဇရော အာဗာဓောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

ဂိလာနဝဂ္ဂေ။

၃. ဥဒာယိဝဂ္ဂေ

၁-၂. ဗောဓာယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၂-၂၀၃. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကိတ္တာဝတာ နု ခော, ဘန္တေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂာတိ ဝုစ္စန္တီ** တိ ဘန္တေ, ကိတ္တကေန နု ခော ဗုဇ္ဈနကအင်္ဂာ နာမ ဝုစ္စန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီ** တိ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကြ္လမသ္မိံ သုတ္တေ မိဿကဗောဇ္ဈင်္ဂာ ကထိတာ။ ဒုတိယေ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒေါ ကထိတော။

၃-၅. ဌာနိယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၄-၂၀၆. တတိယေ **ကာမရာဂဋ္ဌာနိယာန**န္တိ ကာမရာဂဿ ကာရဏဘူတာနံ အာရမ္မဏဓမ္မာနံ။ **ဗျာပါဒဋ္ဌာနိယာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သကလဉ္ဟိ ဣဒံ သုတ္တံ အာရမ္မဏေနေဝ ကထိတံ။ ပဌမဝဂ္ဂဿ ဒုတိယသုတ္တေ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေပေတ္ထ လဗ္ဘတေဝ။ စတုတ္ထေ မိဿကဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။ ပဉ္စမေ **အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ**တိ အပရိဟာနိကရေ သဘာဝဓမ္မေ။

၆-၇. တဏှက္ခယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၇-၂၀၈. ဆဋ္ဌေ **ဧတဒဝေစာ**တိ “ကတမိဿံ ပရိသတိ နိသိန္နော ဥဒာယိတ္ထေရော နာမ အနုသန္ဓိကုသလော ဘိက္ခု အတ္ထိ, သော မံ ပုစ္ဆိဿတီတိ ဘဂဝတာ ဩသာပိတဒေသနံ ဝုတွာ ဒေသနာနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေဿာမီ”တိ ပုစ္ဆန္တော ဧဝံ အဝေစ။ **ဝိပုလ**န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ သုဘာဝိတတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သုဘာဝိတော ဟိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝိပုလော စ မဟဂ္ဂတော စ အပ္ပမာဏော စ အဗျာပဇ္ဇော စ နာမ ဟောတိ။ သော ဟိ ပတ္ထဋတ္တာ **ဝိပုလော,** မဟန္တဘာဝံ ဂတတ္တာ **မဟဂ္ဂတော,** ဝဍ္ဎိပမာဏတ္တာ **အပ္ပမာဏော,** နီဝရဏာနံ ဒူရီဘာဝေန ဗျာပာဒရဟိတတ္တာ **အဗျာပဇ္ဇော** နာမ ဟောတိ။ **တဏှာယ ပဟာနာ ကမ္မံ ပဟီယတီ**တိ ယံ တဏှာမူလကံ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ တဏှာပဟာနေန ပဟီယတိ။ **ကမ္မဿ ပဟာနာ ဒုက္ခ**န္တိ ယမ္ပိ ကမ္မမူလကံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ ကမ္မပဟာနေန ပဟီယတိ။ တဏှက္ခယာဒယော တဏှာဒီနံယေဝ ခယာ, အတ္ထတော ပနေတေဟိ နိဗ္ဗာနံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. အဋ္ဌမေ **နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ**န္တိ နိဗ္ဗိဇ္ဈနကောဋ္ဌာသိယံ။ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝိတေနာ**တိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေန ဘာဝိတေန, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဝါ ဘာဝေတွာ ဌိတေန, ဧဝမေတ္ထ မဂ္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂါ မိဿကာ။ တေဟိ ဘာဝိတံ, တေ ဝါ ဘာဝေတွာ ဌိတံ စိတ္တံ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရမေဝ။ တမ္ပိ ပန မဂ္ဂနိဿိတံ ကတွာ မိဿကမေဝ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၉. ဧကဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. နဝမေ **သံယောဇနဝိနိဗန္ဓာ**တိ သံယောဇနသင်္ခါတာ ဝိနိဗန္ဓာ။ **အဇ္ဈောသာနာ**တိ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဟဏာ။

၁၀. ဥဒာယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. ဒသမေ **အဗဟုကတော**တိ အကတဗဟုမာနော။ **ဥက္ကုဇ္ဇာဝကုဇ္ဇ**န္တိ ဥက္ကုဇ္ဇံ ဝုစ္စတိ ဥဒယော, အဝကုဇ္ဇံ ဝယောတိ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန ပရိဝတ္တေန္တော သမ္မသန္တောတိ ဒီပေတိ။ **ဓမ္မော စ မေ, ဘန္တေ, အဘိသမိတော**တိ ဝိပဿနာဓမ္မော အဘိသမာဂတော။ **မဂ္ဂေါ**တိ ဝိပဿနာမဂ္ဂေါဝ။ သစေ ဟိ ထေရော တသ္မိံ သမယေ သောတာပန္နော, ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ, သစေ အနာဂါမီ, အရဟတ္တမဂ္ဂဿ အတ္ထာယ အယံ ဝိပဿနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တထာ တထာ ဝိဟရန္တ**န္တိ တေန တေနာကာရေန ဝိဟရန္တံ။ **တထတ္တာယာ**တိ တထာဘာဝါယ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒီဟိ တထတ္တာယာတိ အဓိပ္ပေတံ တထာဘာဝံ ဒဿေတိ။ ပစ္စဝေက္ခဏတ္ထာယ ဥပနီယတီတိ ဟိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော, တံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဥဒာယိဝဂ္ဂေါ။

၄. နီဝရဏဝဂ္ဂေါ

၁-၄. ဥပက္ကိလေသသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၄-၂၁၅. စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ တတိယေ **န စ ပဘဿရ**န္တိ န စ ပဘာဝန္တံ။ **ပဘင်္ဂု စာ**တိ ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ **အယော**တိ ကာဠလောဟံ။ ဌပေတွာ ဣဓ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ အဝသေသံ **လောဟံ** နာမ။ **သဇ္ဈု**န္တိ ရဇတံ။ **စိတ္တဿာ**တိ

စတုဘူမကစိတ္တဿ။ လောကိယဿ တာဝ ဥပက္ကိလေသော ဟောတု , လောကုတ္တရဿ ကထံ ဟောတီတိ? ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အပ္ပဒာနေန။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေန္တိ, တဒဂ္ဂေနေဝ တေ လောကိယဿာပိ လောကုတ္တရဿာပိ ဥပက္ကိလေသာ နာမ ဟောန္တိ။ **ပဘင္ဂု စာ** တိ အာရမ္မဏေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝူပဂမနေန ဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ **အနာဝရဏာ အနီဝရဏာ**တိ ကုသလဓမ္မေ န အာဝရန္တီတိ အနာဝရဏာ, န နီဝရန္တိ န ပဋိစ္ဆာဒေန္တီတိ အနီဝရဏာ။ **စေတသော အနုပက္ကိလေသာ**တိ စတုဘူမကစိတ္တဿ အနုပက္ကိလေသာ။

၈. အာဝရဏနီဝရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၉. အဋ္ဌမေ **ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာ** တိ ပညာယ မန္ဒဘာဝကရာ။ နီဝရဏာနဥ္ဟိ အဘိဏှပ္ပဝတ္တိယာ သတိ အန္တရန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ပညာ ဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ မန္ဒာ အဝိသဒါ။

ပဉ္စ နီဝရဏာ တသ္မိံ သမယေ န ဟောန္တိ။ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂာ တသ္မိံ သမယေ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တီ တိ အရိယသာဝကဿ ဟိ သပ္ပာယဓမ္မဿဝနံ သုဏန္တဿ ပဉ္စ နီဝရဏာ ဒူရေ ဟောန္တိ။ သော သစေ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောတိ, ဧဝမဿ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေ သက္ကောတိ, တတော ဝုဋ္ဌာယ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော တမေဝ ပီတိံ အဝိဇဟန္တော ပဉ္စ နီဝရဏေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသ္သတိ။ တတ္ထ အသက္ကောန္တောပိ ယာဝ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရာ တမေဝ ပီတိံ အဝိဇဟန္တော နီဝရဏေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသ္သတီတိ ဣဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မဿဝနဝသေန သကိံ ပီတိပာမောဇ္ဇပက္ခိယာ ပဋိလဒ္ဓဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဟိ ကမ္မာရာမတာဒီနိ အာဂမ္မ နဿန္တိ, တထာရူပံ ပန ဥတုသပ္ပာယာဒိံ လဘိတွာ ပုန ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ တသ္မိံ သမယေ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တို ဣစ္စေဝ ဝုစ္စတိ။

၉. ရုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၀. နဝမေ **အဇ္ဈာရုဟာ** တိ အဘိရုဟနကာ။ **ကစ္ဆကော** တိ အဋ္ဌိကစ္ဆကော။ **ကပိတ္ထနော** တိ မက္ကဋ္ဌထနသဒိသဖလော ဝိဇာတပိလက္ခော။

၁၀. နီဝရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. ဒသမေ **အန္ဓကရဏာ**တိ အန္ဓဘာဝကရဏာ။ **အစက္ခုကရဏာ**တိ ပညာစက္ခုဿ အကရဏာ။ **ပညာနိရောဓိကာ** တိ ပညာယ နိရောဓနာ။ **ဝိဃာတပက္ခိယာ** တိ ဒုက္ခပက္ခိကာ။ **အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကာ** တိ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ အသံဝတ္တနိကာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ သကလေပိ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ မိဿကဗောဇ္ဈင်္ဂာဝ ကထိတာတိ။

နီဝရဏဝဂ္ဂေါ။

၅. စက္ကဝတ္တိဝဂ္ဂေါ

၁. ဝိဓာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၂. ပဉ္စမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **တိဿော ဝိဓာ** တိ တယော မာနကောဋ္ဌာသာ, မာနောယေဝ ဝါ။ တထာ တထာ ဝိဒဟနတော ဟိ မာနောဝ ဝိဓာတိ ဝုစ္စတိ။

၂. စက္ကဝတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. ဒုတိယေ **ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿာ** တိ ဧတ္ထ အတ္တနော သိရိသမ္ပတ္တိယာ ရာဇတိ, စတူဟိ ဝါ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ လောကံ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ, တဿ **ရညော**။ “ပဝတ္တတု ဘဝံ စက္ကရတန”န္တိ ပုညာနုဘာဝေန အဗ္ဘုဂ္ဂတာယ တစာယ စောဒေန္တော စက္ကံ ဝတ္တေတီတိ စက္ကဝတ္တီ, တဿ **စက္ကဝတ္တိဿ။ ဟတုဘာဝတ** တိ

ဟာတုဘာဝေန။ **သတ္တန္န** တ္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ရတနာနန္တိ** ပရိစ္ဆိန္နအတ္ထဒဿနံ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ရတိံ ဇနနဋ္ဌေန **ရတနံ**။ အပိစ –

“စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ”တိ။

စက္ကရတနဿ စ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ အညံ ဒေဝဋ္ဌာနံ နာမ န ဟောတိ, သဗ္ဗေဝ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ တဿေဝ ပူဇဉ္စ အဘိဝါဒနာဒီနိ စ ကရောန္တီတိ **စိတ္တီကတဋ္ဌေန** ရတနံ။ စက္ကရတနဿ စ “ဧတ္တကံ နာမ ဓနံ အဂ္ဃတီ”တိ အဂ္ဃော နတ္ထိ, ဣတိ **မဟဂ္ဃဋ္ဌေနာပိ** ရတနံ။ စက္ကရတနဉ္စ အညေဟိ လောကေ ဝိဇ္ဇမာနရတနေဟိ အသဒိသန္တိ **အတုလဋ္ဌေန** ရတနံ။ ယသ္မာ ပန ယသ္မိံ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ , တသ္မိံယေဝ စက္ကဝတ္တိနော, ဗုဒ္ဓါ စ ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ **ဒုလ္လဘဒဿနဋ္ဌေန** ရတနံ။ တဒေတံ ဇာတိရူပကုလက္ကဿရိယာဒီဟိ အနောမဿ ဥဠာရသတ္တဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အညဿာတိ **အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေနာပိ** ရတနံ။ ယထာ စ စက္ကရတနံ, ဧဝံ သေသာနိပီတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ”တိ။

ဟာတုဘာဝေ ဟောတီတိ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ တတြာယံ ယောဇနာ – စက္ကဝတ္တိဿ ဟာတုဘာဝေန သတ္တန္နံ ရတနာနံ ဟာတုဘာဝေတိ အယုတ္တံ။ ဥပ္ပန္နဥ္ဟိ စက္ကံ ဝတ္တေတ္တ သော စက္ကဝတ္တီ နာမ ဟောတီတိ နာယုတ္တံ။ ကသ္မာ? စက္ကဝတ္တနနိယမာပေက္ခတာယ။ ယော ဟိ နိယမေန စက္ကံ ဝတ္တေဿတိ, သော ပဋိသန္ဓိတော ပဘုတိ “စက္ကဝတ္တိ ဟာတုဘူတော”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ လဒ္ဓနာမဿ စ ပုရိသဿ မူလုပ္ပတ္တိဝစနတောပိ ယုတ္တမေဝေတံ။ ယော ဟိ သေ စက္ကဝတ္တီတိ လဒ္ဓနာမော သတ္တဝိသေသော, တဿ ပဋိသန္ဓိသင်္ခါတော ဟာတုဘာဝေတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တဿ ဟိ ဟာတုဘာဝ ရတနာနိ ဟာတုဘဝန္တိ။ ဟာတုဘူတေဟိ ပန တေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိပက္ကေ ပုညသမ္ဘာရေ သော သံယုဇ္ဇတိ, တအ လောကဿ တေသု ဟာတုဘာဝစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဗဟုလဝစနတော စာပိ ယုတ္တမေဝေတံ။ ယအ ဟိ လောကဿ တေသု ဟာတုဘာဝသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တအ ဧကမေဝ ပဌမံ, ပစ္ဆာ ဣတရာနိ ဆ ဟာတုဘဝန္တီတိ ဗဟုလဝစနတော စာပိ ဧတံ ယုတ္တံ။ ဟာတုဘာဝဿ စ အတ္ထဘေဒတောပိ ယုတ္တမေဝေတံ။ န ကေဝလဉ္ဟိ ဟာတုဘူတမေဝ ဟာတုဘာဝေ, ဟာတုဘာဝယတီတိ ဟာတုဘာဝေ။ အယံ ဟာတုဘာဝဿ အတ္ထဘေဒော။ ယသ္မာ ယော သော ပုညသမ္ဘာရော ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဟာတုဘာဝယတိ, တသ္မာ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဟာတုဘာဝ။ န ကေဝလဉ္ဟိ စက္ကဝတ္တိယေဝ, ဣမာနိ ပန သတ္တ ရတနာနိပိ ဟာတုဘဝန္တီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ယထေဝ ဟိ သော ပုညသမ္ဘာရော ရညော ဇနကဟေတု, ဧဝံ ရတနာနမ္ပိ ပရိယာယေန ဥပနိဿယဟေတူတိ ယုတ္တမေဝေတံ “ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဟာတုဘာဝ သတ္တန္နံ ရတနာနံ ဟာတုဘာဝေ ဟောတီ”တိ။

ဣဒာနိ တေသံ ရတနာနံ သရူပဝသေန ဒဿနတ္ထံ **ကတမေသံ သတ္တန္နံ စက္ကရတနဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စက္ကရတနဿာ** တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပဝိဘာဝနာ – ဒ္ဝိသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ သိရိဝိဘဝံ ဂဟေတွာ ဒာတုံ သမတ္ထဿ **စက္ကရတနဿ** ဟာတုဘာဝေ ဟောတိ, တထာ ပုရေဘတ္တမေဝ သာဂရပရိယန္တံ ပထဝိံ အနုပရိယာယနသမတ္ထဿ ဝေဟာသင်္ဂမဿ **ဟတ္ထိရတနဿ,** တာဒိသဿေဝ **အဿရတနဿ,** စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေပိ အန္ဓကာရေ ယောဇနပ္ပမာဏံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကဒဿနသမတ္ထဿ **မဏိရတနဿ,** ဆဗ္ဗိဓံ ဒောသံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ မနာပစာရိနော **ဣတ္ထိရတနဿ,** ယောဇနပ္ပမာဏေ ပဒေသေ အန္တောပထဝိဂတာနံ နိဓိနံ ဒဿနသမတ္ထဿ **ဂဟပတိရတနဿ,** အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သကလရဇ္ဇာနုသာသနသမတ္ထဿ ဇေဋ္ဌပုတ္တသင်္ခါတဿ **ပရိဏာယကရတနဿ** စ ဟာတုဘာဝေ ဟောတီတိ ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန တေသံ စက္ကရတနာဒီနံ ဟာတုဘာဝဝိဓာနံ မဟာသုဒဿနာဒီသု သုတ္တေသု အာဂတမေဝ။ အတ္ထောပိဿ တေသံ ဝဏ္ဏနာယ သံဝဏ္ဏိတောယေဝ။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနဿာ တိအာဒီသု သရိက္ခကတာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ယထေဝ ဟိ စက္ကဝတ္တိနော စက္ကရတနံ သဗ္ဗရတနာနံ ပုရေစရံ, ဧဝံ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** သဗ္ဗေသံ စတုဘူမကဓမ္မာနံ ပုရေစရန္တိ, ပုရေစရဏဋ္ဌေန စက္ကဝတ္တိရညော စက္ကရတနသဒိသံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော စ ရတနေသု မဟာကာယူပပန္နံ အစ္စုဂ္ဂတံ ဝိပုလံ မဟန္တံ ဟတ္ထိရတနံ, ဣဒမ္ပိ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** မဟန္တံ ဓမ္မကာယူပပန္နံ အစ္စုဂ္ဂတံ ဝိပုလံ မဟန္တန္တိ ဟတ္ထိရတနသဒိသံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော အဿရတနံ သီဃံ လဟု ဇဝံ, ဣဒမ္ပိ **ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** သီဃံ လဟု ဇဝန္တိ ဣမာယ သီဃလဟုဇဝတာယ အဿရတနသဒိသံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော မဏိရတနံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ, အာလောကံ ဒဿေတိ, ဣဒမ္ပိ **ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** တာယ ကေန္တကုသလတ္တာ ကိလေသန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ, သဟဇာတပစ္စယာဒိဝသေန ဉာဏာလောကံ ဒဿေတီတိ ဣမိနာ အန္ဓကာရဝိဓမနအာလောကဒဿနဘာဝေန မဏိရတနသဒိသံ ဟောတိ။

စက္ကဝတ္တိနော ဣတ္ထိရတနံ ကာယစိတ္တဒရထံ ပဋိပဿမ္ဘေတိ, ပရိဠာဟံ ဝူပသမေတိ။ ဣဒမ္ပိ **ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** ကာယစိတ္တဒရထံ ပဋိပဿမ္ဘေတိ, ပရိဠာဟံ ဝူပသမေတီတိ ဣတ္ထိရတနသဒိသံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော ဂဟပတိရတနံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဓနအနေန ဝိက္ခေပံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ကရောတိ, ဣဒမ္ပိ **သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** ယထိစ္ဆိတာဒိဝသေန အပ္ပနံ သမ္ပာဒေတိ, ဝိက္ခေပံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ကရောတီတိ ဂဟပတိရတနသဒိသံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော စ ပရိဏာယကရတနံ သဗ္ဗတ္ထကိစ္စသမ္ပာဒနေန အပ္ပောဿုက္ကတံ ကရောတိ။ ဣဒမ္ပိ **ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂရတနံ** စိတ္တုပ္ပာဒံ လီနုဒ္ဓစ္စတော မောစေတွာ ပယောဂမဇ္ဈတ္တေ ဌပယမာနံ အပ္ပောဿုက္ကတံ ကရောတီတိ ပရိဏာယကရတနသဒိသံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေသံ သုတ္တေ စတုဘူမကော သဗ္ဗသင်္ဂဟိကဓမ္မပရိစ္ဆေဒော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄-၁၀. ဒုပ္ပညသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၂၅-၂၃၁. စတုတ္ထေ **ဧဠမူဂော**တိ မုခေန ဝစနံ နိစ္ဆာရေတုံ သက္ကောန္တောပိ ဒေါသေဟိ မူဂေ အသမ္ပန္နဝစနော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စက္ကဝတ္တိဝဂ္ဂေါ။

၆. သာကစ္ဆဝဂ္ဂေါ

၁. အာဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂. ဆဋ္ဌဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယာ** တိအာဒီသု အယံ ပုရိမနယတော ဝိသေသော။ န ကေဝလဉှိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂာဒီနံ ဧတေ ဝုတ္တပ္ပကာရာဝ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နာနံ ဝါ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, အညေပိ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပရေပိ ဟိ စတ္တာရော ဓမ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ သတိသမ္ပဇညံ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ အဘိက္ကန္တာဒီသု ဟိ သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညေန, ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကသဒိသေ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇနေန, တိဿဒတ္တတ္ထေရအဘယတ္ထေရာဒိသဒိသေ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလေ သေဝနေန, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာယ စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရီ ဟောတိ။

သတ္တ ဓမ္မာ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင္ဂဿ** ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ပရိပုစ္ဆကတာ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆကတာ** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂသမထဝိပဿနာနံ အတ္ထသန္နိဿိတပရိပုစ္ဆာဗဟုလတာ။

ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာတိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒါ ဟိဿ ကေသနခလောမာနိ ဒီဃာနိ ဟောန္တိ, သရီရံ ဝါ ဥဿန္နဒောသဉ္စေဝ သေဒမလမက္ခိတဉ္စ, တဒါ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒါ ပန စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, သေနာသနံ ဝါ ဥက္လာပံ, တဒါ ဗာဟိရဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိဆေဒနေန ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ သရီရသလ္လဟုကဘာဝကရဏေန ဥစ္ဆာဒနနှာပနေန စ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ သူစိကမ္မဓောဝနရဇနပရိဘဏ္ဍကရဏာဒီဟိ ဗာဟိရဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတသ္မိဉ္ဟိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အဝိသဒံ အပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တတီ''တိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ, တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန ဝါ, ယထာ ဝါ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ, တထာ အမနသိကရဏေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ **ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု** စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, အထ နေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ သက္ကောတိ, န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓာဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ **သောဏတ္ထေရဿ ဝတ္ထု** ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဧကဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓော ဟိ မန္ဒပညော မုဓပ္ပသန္နော ဟောတိ, အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော ပန မန္ဒသဒ္ဓော ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ, ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေါ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေဝ ကုသလံ ဟောတီတိ အတိဓာဝိတွာ ဒါနာဒီနိ အကရောန္တော နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ သမာဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝတိ။ ဗလဝဝီရိယံ မန္ဒသမာဓိံ ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိဘဝတိ။ သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ, ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယောဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တဒုဘယံ သမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဥဘယသမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ။

အပိ စ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပာပုဏိဿတိ။ သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိကမ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သော အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ။ ဝိပဿနာကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သော လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပာပုဏာတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စပါတတော , ကောသဇ္ဇပက္ခိကေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပါတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ ''သတိ စ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ကိံ ကာရဏာ? စိတ္တဉ္ဟိ သတိပဋိသရဏံ, အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ စ သတိ, န ဝိနာ သတိယာ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟော ဟောတီ''တိ။

ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ နာမ ခန္ဓာဒိဘေဒေ အနောဂါဠ္ဟပညာနံ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ သမပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလသေဝနာ။ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** နာမ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ ဂမ္ဘီရပညာယ ပဘေဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတိ။

ကောဒသ ဓမ္မာ **ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ, အာနိသံသဒဿာဝိတာ, ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ, ပိဏ္ဍပါတာပစာယနတာ, ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, သတ္ထုမ

ဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, ကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ “နိရယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝနကာလေပိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဇာလခိပနကုမိနာဒီဟိ ဂဟိတကာလေပိ, ပါဇနကဏ္ဍကာဒိပ္ပဟာရတုန္နဿ ပန သကဋဝဟနာဒိကာလေပိ, ပေတ္တိဝိသယေ အနေကာနိပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရမ္ပိ ခုပ္ပိပါသာဟိ အာတုရီဘူတကာလေပိ, ကာလကဉ္စိကအသုရေသု သဋ္ဌိဟတ္ထအသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏေန အဋ္ဌိစမ္မမတ္တေနေဝ အတ္တဘာဝေန ဝါတာတပာဒိဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ န သက္ကာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥပ္ပာဒေတုံ။ အယမေဝ တေ ဘိက္ခု ကာလော”တိ ဧဝံ **အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“န သက္ကာ ကုသီတေန နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ လဒ္ဓုံ, အာရဒ္ဓဝီရိယေနေဝ သက္ကာ အယမာနိသံသော ဝီရိယဿာ”တိ ဧဝံ **အာနိသံသဒဿာဝိနောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “သဗ္ဗဗုဒ္ဓ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-မဟာသာဝကေဟေဝ ဂတမဂ္ဂေါ တေ ဂန္တဗ္ဗော။ သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တု”န္တိ ဧဝံ **ဂမနဝီထိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“ယေ တံ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဣမေ တေ မနုဿာ နေဝ ဉာတကာ, န ဒါသကမ္မကရာ, နာပိ ‘တံ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာ’တိ တေ ပဏီတာနိ ပိဏ္ဍပါတာဒီနိ ဒေန္တိ။ အထ ခေါ အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသမာနာ ဒေန္တိ။ သတ္ထာရာပိ “အယံ ဣမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကာယဒဠှီဗဟုလော သုခံ ဝိဟရိဿတီ”တိ န ဧဝံ သမ္ပဿတာ တုယှံ ပစ္စယာ အနုညာတာ, အထ ခေါ “အယံ ဣမေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိဿတီ”တိ တေ ပစ္စယာ အနုညာတာ, သော ဒါနိ တွံ ကုသီတော ဝိဟရန္တော န တံ ပိဏ္ဍံ အပစာယိဿသိ, အာရဒ္ဓဝီရိယဿေဝ ဟိ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ နာမ ဟောတီ”တိ ဧဝံ **ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ **မဟာမိတ္တတ္ထေရဿ** ဝိယ။

ထေရော ကိရ ကဿကလေဏေ နာမ ပဋိဝသတိ။ တဿေဝ ဂေါစရဂါမေ ဧကာ မဟာဥပါသိကာ ထေရံ ပုတ္တံ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သာ အရညံ ဂစ္ဆန္တီ ဓီတရံ အာဟ – “အမ္မ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပုရာဏတဏ္ဍုလာ, အသုကသ္မိံ ခီရံ, အသုကသ္မိံ သပ္ပိ, အသုကသ္မိံ ဖာဏိတံ, တဝ ဘာတိကဿ အယျမိတ္တဿ အာဂတကာလေ ဘတ္တံ ပစိတွာ ခီရသပ္ပိဖာဏိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဟိ, တွဉ္စ ဘုဉ္ဇေယျာသိ, အဟံ ပန ဟိယျော ပက္ကံ ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ကဉ္ဇိယေန ဘုတ္တာမှီ”တိ။ “ဒိဝါ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ, အမ္မာ”တိ? “သာကပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကဏတဏ္ဍုလေဟိ အမ္ဗိလယာဂုံ ပစိတွာ ဌပေဟိ, အမ္မာ”တိ။

ထေရော စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ နီဟရန္တောဝ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ “မဟာဥပါသိကာ ကိရ ကဉ္ဇိယေန ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒိဝါပိ ကဏပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ဘုဉ္ဇိဿတိ, တုယှံ အတ္ထာယ ပန ပုရာဏတဏ္ဍုလာဒီနိ အာစိက္ခတိ, တံ နိဿာယ ခေါ ပနေသာ နေဝ ခေတ္တံ န ဝတ္ထုံ န ဘတ္တံ န ဝတ္ထံ ပစ္စာသီသတိ, တိဿော ပန သမ္ပတ္တိယော ပတ္ထယမာနာ ဒေတိ, တွံ ဧတိဿာ တာ သမ္ပတ္တိယော ဒါတုံ သက္ခိဿသိ , န သက္ခိဿသီတိ, အယံ ခေါ ပန ပိဏ္ဍပါတော တယာ သရာဂေန သဒေါသေန သမောဟေန န သက္ကာ ဂဏှိတု”န္တိ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ မုဉ္စိတွာ နိဝတ္တိတွာ ကဿကလေဏမေဝ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ, စီဝရံ စီဝရဝံသေ ဌပေတွာ “အရဟတ္တံ အပါပုဏိတွာ န နိက္ခမိဿာမီ”တိ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိသီဒိ ။ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နိဝုတ္ထဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိကသမာနမိဝ ပဒုမံ မဟာခီဏာသဝေါ သိတံ ကရောန္တောဝ နိက္ခမိ။ လေဏဒွါရေ ရုက္ခမှိ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ –

“နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသာ”တိ။ –

ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ “ဘန္တေ, ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ တုမှာဒိသာနံ အရဟန္တာနံ ဘိက္ခံ ဒတွာ မဟလ္လကိတ္ထိယော ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ”တိ အာဟ။ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ကာလံ ဩလောကေန္တော “ပါတောယေဝါ”တိ ဉတွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ ဂါမံ ပါဝိသိ။

အရိကာပိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ “ကြအနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတိ, ကြအနိ အာဂမိဿတီ”တိ ဒွာရံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိ။ သာ ထေရေ ဃရဒွာရံ သမ္ပတ္တေ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သပ္ပိဖာဏိတယောဇိတဿ ခီရပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော “သုခံ ဟောတူ”တိ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာပိ တံ ဩလောကယမာနာဝ အဋ္ဌာသိ။ ထေရဿ ဟိ တဒါ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, မုခံ ဗန္ဓနာ မုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။

မဟာဥပာသိကာ အရညတော အာဂန္တွာ “ကိံ, အမ္မ, ဘာတိကော တေ အာဂတော”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဥပာသိကာ “အဇ္ဇ မေ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ”န္တိ ဉတွာ “အဘိရမတိ တေ, အမ္မ, ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ, န ဥက္ကဏ္ဌတီ”တိ အာဟ။

“မဟန္တံ ခေါ ပနေတံ သတ္ထုဒာယဇ္ဇံ, ယဒိဒံ သတ္တ အရိယဓနာနိ နာမ, တံ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတုံ။ ယထာ ဟိ ဝိပ္ပဋိပန္နံ ပုတ္တံ မာတာပိတရော ‘အယံ အမှာကံ အပုတ္တော’တိ ပရိဗာဟိရံ ကရောန္တိ, သော တေသံ အစ္စယေန အာယဇ္ဇံ န လဘတိ, ဧဝံ ကုသီတောပိ ဣဒံ အရိယဓနဒါယဇ္ဇံ န လဘတိ , အာရဒ္ဓဝီရိယောဝ လဘတီ”တိ **ဒာယဇ္ဇမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“မဟာ ခေါ ပန တေ သတ္ထာ, သတ္ထုနော ဟိ တေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ အဘိသမ္ဗောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန-ယမကပာဋိဟာရိယ-ဒေဝေါရောဟန-အာယုသင်္ခါရဝေါဿဇ္ဇနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထ။ ယုတ္တံ နု ခေါ တေ ဧဝရူပဿ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကုသီတေန ဘဝိတု”န္တိ ဧဝံ **သတ္ထုမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“ဇာတိယာပိ တွံ ဣဒါနိ န လာမကဇာတိကော, အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ အာဂတဥက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတောသိ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ စ မဟာမာယာဒေဝိယာ စ နတ္တာ, ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ကနိဋ္ဌော, တယာ နာမ ဧဝရူပေန ဇိနပုတ္တေန ဟုတွာ န ယုတ္တံ ကုသီတေန ဝိဟရိတု”န္တိ ဧဝံ **ဇာတိမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ စေဝ အသီတိ မဟာသာဝကာ စ ဝီရိယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။ တွံ ပန ဧတေသံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇသိ, န ပဋိပဇ္ဇသီ”တိ ဧဝံ **သဗ္ရဟ္မစာရိမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ကုစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဌိတအဇဂရသဒိသေ ဝိဿဋ္ဌကာယိကစေတသိကဝီရိယေ ကုသီတပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝီရိယုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရီ ဟောတိ။

ကောဒသ ဓမ္မာ **ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဓမ္မော, သင်္ဃော, သီလံ, စာဂေ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ, ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ ဟိ ယာဝ ဥပစာရာ သကလသရီရံ ဖရမာနော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ, ဒီဃရတ္တံ အခဏ္ဍံ ကတွာ ရက္ခိတံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနော ဒသသီလပဉ္စသီလာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတံ ဘောဇနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဒတွာ “ဧဝံ နာမ အဒမှာ”တိ စာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဧဝရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္နဒါနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝတ္တံ ပတ္တာ, တထာရူပါနံ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ ဝဿာနိ န သမုဒာစရန္တီတိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနထေရဒဿနေသု အသက္ကစ္စကိရိယာယ သံသူစိတလူခဘာဝေ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒ္ရဘပိဋ္ဌရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒနီယေ သုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု

ပီတိဥပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နဟေဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတိ။

သတ္တ ဓမ္မာ **ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပာအာယ သံဝတ္တန္တိ – ပဏီတဘောဇနသေဝနတာ, ဥတုသုခသေဝနတာ, ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ, မဇ္ဈတ္တပယောဂတာ, သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, ပဿဒ္ဓကာယ-ပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ပဏီတဉှိ သိနိဒ္ဓံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ, သီတုဏှေသု ဥတူသု ဌာနာဒီသု စ ဣရိယာပထေသု သပ္ပာယံ ဥတုဉ္စ ဣရိယာပထဉ္စ သေဝန္တဿာပိ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန မဟာပုရိသဇာတိကော သဗ္ဗဥတုဣရိယာပထက္ခမောဝ ဟောတိ, န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဿ သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ, တဿေဝ ဝိသဘာဂေ ဥတုဣရိယာပထေ ဝဇ္ဇေတွာ သဘာဂေ သေဝန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဇ္ဈတ္တပယောဂေ ဝုစ္စတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတပစ္စဝေက္ခဏာ။ ဣမိနာ မဇ္ဈတ္တပယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရံ ဝိဟေဌယမာနောဝ ဝိစရတိ, ဧဝရူပံ သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလံ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သံယတပါဒပါဏိံ ပဿဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပဿဒ္ဓိဥပ္ပာဒနတ္ထာယ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတိ။

ဒသ ဓမ္မာ **သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပာအာယ သံဝတ္တန္တိ – ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ, ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ, နိမိတ္တကုသလတာ, သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ, သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ, သမယေ သမ္ပဟံသနတာ, သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ, အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ စ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ကသိဏနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟဏကုသလတာ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ ပဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ နိဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ သမ္ပဟံသနတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပညာပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန ဝါ နိရဿာဒံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေဇေတိ။ **အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ** နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပါယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ''သမယေ သမ္ပဟံသနတာ''တိ။

သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ နာမ ယသ္မိံ သမယေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ အာဂမ္မ အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု န ဗျာပါရံ အာပဇ္ဇတိ သာရထိ ဝိယ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ ''သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ''တိ။ **အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ** နာမ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ အပ္ပတ္တာနံ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ** နာမ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတစိတ္တာနံ သေဝနာ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သမာဓိဥပ္ပာဒနတ္ထမေဝ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝဉှိ ပဋိပဇ္ဇတော ဧသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတိ။

ပဉ္စ ဓမ္မာ **ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပာအာယ သံဝတ္တန္တိ – သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ, သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ, သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ **သတ္တမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ – ''တွံ အတ္တနောဝ ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿသိ, ဧသောပိ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿတိ, တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတပစ္စဝေက္ခဏေန စ – ''ပရမတ္ထတော သတ္တောယေဝ နတ္ထိ, သော တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ နိဿတ္တပစ္စ

စဝေက္ခဏေန စ။ ဒုဝီဟေတကာရေဟိ **သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ – “ဣဒံ စီဝရံ အနုပုဗ္ဗေန ဝဏ္ဏဝိကာရတဉ္စေဝ ဇိဏ္ဏဘာဝဉ္စ ဥပဂန္တွာ ပာဒပုဉ္ဆနစောဠကံ ဟုတွာ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဆဍ္ဍနီယံ ဘဝိဿတိ, သစေ ပနဿ သာမိကော ဘဝေယျ , နာယံ ဧဝံ ဝိနဿိတုံ ဒဒေယျာ”တိ ဧဝံ အဿာမိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ, “အနဒ္ဓနိယံ ဣဒံ တာဝကာလိက”န္တိ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ယထာ စ စီဝရေ, ဧဝံ ပတ္တာဒီသုပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ တိ ဧတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဂိဟိ တ အတ္တနော ပုတ္တဓီတာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတော တ အတ္တနော အန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာဒိကေ မမာယတိ, သဟတ္ထာဝ နေသံ ကေသစ္ဆေဒန-သူစိကမ္မ-စီဝရဓောဝန-ရဇန-ပတ္တပစနာဒီနိ ကရောတိ, မုဟုတ္တမ္ပိ အပဿန္တော “အသုကော သာမဏေရော ကုဟိံ, အသုကော ဒဟရော ကုဟိ”န္တိ ဘန္တမိဂော ဝိယ ဣတော စိတော စ အာလောကေတိ, အညေန ကေသစ္ဆေဒနာဒီနံ အတ္ထာယ “မုဟုတ္တံ တာဝ အသုကံ ပေသေထာ”တိ ယာစိယမာနောပိ “အမှေဟိပိ တံ အတ္တနော ကမ္မံ န ကာရေမ, တုမှေ ဟ နံ ဂဟေတွာ ကိလမေဿထာ”တိ န ဒေတိ, အယံ **သတ္တကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန စီဝရပတ္တထာလကကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ မမာယတိ, အညဿ ဟတ္ထေန ပရာမသိတုမ္ပိ န ဒေတိ, တာဝကာလိကံ ယာစိတောပိ “မယမ္ပိ ဣမံ ဓနာယန္တာ န ပရိဘုဉ္ဇာမ, တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမာ”တိ ဝဒတိ, အယံ **သင်္ခါရကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန တေသု ဒွီသုပိ ဝတ္ထူသု မဇ္ဈတ္တော ဥဒာသိနော, အယံ **သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တော** နာမ။ ဣတိ အယံ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဧဝရူပံ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရီ ဟောတိ။

အသုဘနိမိတ္တ န္တိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘေဒံ ဒသ အသုဘာရမ္မဏာ ဓမ္မာ။ **ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော** တိ ဧတ္ထ ပန ယောနိသောမနသိကာရော နာမ ဥပာယမနသိကာရော, ပထမနသိကာရော, ဥပ္ပာဒကမနသိကာရော။ အပိစ ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – အသုဘနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။

ဒသဝိဓဉှိ အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဘာဝေန္တဿာပိ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဿာပိ, စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အာလောပာနံ ဩကာသေ သတိ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလတာယ ဘောဇနေ မတ္တညုနောပိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

> “စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
> အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော”တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၃)။

အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ အသုဘဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒသအသုဘနိဿိတာယ-သပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတိ။

မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တီ တိ ဧတ္ထ မေတ္တာတိ ဝုတ္တေ အပ္ပနာပိ ဥပစာရောပိ ဝဋ္ဋတိ, စေတောဝိမုတ္တီတိ အပ္ပနာယေဝ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောဝ။ အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဗျာပါဒဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – မေတ္တာနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂေါ, ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏတာ, ပဋိသင်္ခါနဗဟုလတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။

ဩဒိဿကအနောဒိဿကဒိသာဖရဏာနဉှိ အညတရဝသေန မေတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဗျာပါဒော ပဟီယတိ, တထာ ဩဓိသောအနောဓိသောဒိသာဖရဏဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေန္တဿာပိ။ “တွံ တဿ ကုဒ္ဓေါ ကိံ ကရိဿသိ? ကိမဿ သီလာဒီနိ နာသေတုံ သက္ခိဿသိ? နနု တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿသိ? ပရဿ ကုဇ္ဈနံ နာမ ဝီတစ္စိကင်္ဂါရတတ္တအယသလာကဂူထာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရံ ပဟရိတုကာမတာသဒိ

သံ ဟောတိ။ ယောပိ တဝ ကုဒ္ဓော ကိံ ကရိဿတိ? ကိံ တေ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿတိ? သေ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿတိ? အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိဝာတံ ခိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿေဝေသ ကောဓော မတ္ထကေ ပတိဿတီ''တိ ဧဝံ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတောပိ, ဥဘယကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိသင်္ခာနေ ဌိတဿာပိ, အဿဂုတ္တတ္ထေရသဒိသေ မေတ္တာဗဟုလဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဗျာပာဒော ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု မေတ္တာနိဿိတသပ္ပာယကထာ ယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဗျာပာဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ဗျာပာဒဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတိ။

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အရတီ တိအာဒိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ အပိ စ ဆ ဓမ္မာ **ထိနမိဒ္ဓဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော, ဣရိယာပထသမ္ပရိဝတ္တနတာ, အာလောကသညာမနသိကာရော, အဗ္ဘောကာသဝါသော, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။

အာဟရဟတ္ထကံ, ဘုတ္တဝမိတကံ, တတ္ရဝဋ္ဋကံ, အလံသာဋကံ, ကာကမာသကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဟိ သမဏဓမ္မံ ကရောတော ထိနမိဒ္ဓံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ ဩတ္ထရန္တံ အာဂစ္ဆတိ, စတုပဉ္စအာလောပဩကာသံ ပန ဌပေတွာ ပာနီယံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလဿ ဘိက္ခုနော တံ န ဟောတီတိ ဧဝံ အတိဘောဇနေ နိမိတ္တံ ဂဏှန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, တတော အညံ ပရိဝတ္တေန္တဿာပိ, ရတ္တိံ စန္ဒာလောကဒီပာလောကဥက္ကာလောကေ ဒိဝါ သူရိယာလောကံ မနသိကရောန္တဿာပိ, အဗ္ဘောကာသေ ဝသန္တဿာပိ, မဟာကဿပတ္ထေရသဒိသေ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓုတင်္ဂနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ထိနမိဒ္ဓဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတိ။

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ စေတသော ဝူပသမော တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗဟုဿုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, ဝုဍ္ဎသေဝိတတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။

ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ, ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယပညတ္တိယံ စိဏ္ဏဝသီဘာဝတာယ ပကတညုနောပိ, ဝုဍ္ဎေ မဟလ္လကတ္ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တဿာပိ, ဥပါလိတ္ထေရသဒိသေ ဝိနယဓရေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတသပ္ပာယ ကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနေ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စေ ဥဒ္ဓစ္စဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန, ကုက္ကုစ္စဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတီတိ။

ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ တိအာဒီနိပိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဝိစိကိစ္ဆာယ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗဟုဿုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, အဓိမောက္ခဗဟုလတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာ တိ။

ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ။ပေ.။ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ, တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ , ဝိနယေ စိဏ္ဏဝသီဘာဝဿာပိ, တီသု ရတနေသု ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓါသင်္ခါတအဓိမောက္ခဗဟုလဿာပိ, သဒ္ဓါဓိမုတ္တေ ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သော

တာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေ ဟောတိ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒေသနံ တီဟိ ဘဝေဟိ နိဝတ္တေတွာ အရဟတ္တေန ကူဋံ ဂဏှိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။

၂. ပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. ဒုတိယေ **သမ္ဗဟုလာ** တိ ဝိနယပရိယာယေန တယော ဇနာ သမ္ဗဟုလာတိ ဝုစ္စန္တိ, တတော ပရံ သင်္ဃော။ သုတ္တန္တပရိယာယေန တယော တယော ဧဝ, တတော ဥဒ္ဓံ သမ္ဗဟုလာ။ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသူ** တိ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာ။ တေ ပန န တာဝ ပဝိဋ္ဌာ, "ပဝိသိဿာမာ"တိ နိက္ခန္တတ္တာ ပန ပဝိသိံသူတိ ဝုတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ "ဂါမံ ဂမိဿာမီ"တိ နိက္ခန္တပုရိသော တံ ဂါမံ အပတ္တောပိ "ကဟံ ဣတ္ထန္နာမော"တိ ဝုတ္တေ "ဂါမံ ဂတော"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ။ **ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော** တိ ဇေတဝနဿ အဝိဒူရေ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော အတ္ထိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သမဏော အာဝုသော**တိ အာဝုသော တုမှာကံ သတ္ထာ သမဏော ဂေါတမော။

မယမ္ပိ ခော အာဝုသော သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေမာ တိ တိတ္ထိယာနံ သမယေ "ပဉ္စ နီဝရဏာ ပဟာတဗ္ဗာ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝေတဗ္ဗာ"တိ ဧတံ နတ္ထိ ။ တေ ပန အာရာမံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌတွာ အညံ ဩလောကေန္တော ဝိယ အညဝိဟိတကာ ဝိယ ဟုတွာ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တိ။ တတော "သမဏော ဂေါတမော 'ဣဒံ ပဇဟထ ဣဒံ ဘာဝေထာ'တိ ဝဒတီ"တိ သလ္လက္ခေတွာ အတ္တနော အာရာမံ ဂန္တွာ အာရာမမဇ္ဈေ အာသနံ ပညာပေတွာ ဥပဋ္ဌာယကဥပဋ္ဌာယိကာဟိ ပရိဝုတာ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ကာယံ ဥန္နာမေတွာ အတ္တနော သယမ္ဘုဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓာကာရံ ဒဿေန္တာ – "ပဉ္စ နီဝရဏာ နာမ ပဟာတဗ္ဗာ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နာမ ဘာဝေတဗ္ဗာ"တိ ကထေန္တိ။

ဣဓ နော အာဝုသောတိ ဧတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ပညာပနေ။ **ကော ဝိသေသော**တိ ကိံ အဓိကံ? **ကော အဓိပ္ပယာသော**တိ ကော အဓိကပ္ပယောဂေါ? **ကိံ နာနာကရဏ**န္တိ ကိံ နာနတ္တံ? **ဓမ္မဒေသနာယ ဝါ ဓမ္မဒေသန**န္တိ ယဒိဒံ သမဏဿ ဝါ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဓမ္မဒေသနံ, အမှာကံ ဝါ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဗ္ဘ နာနာကရဏံ ဝုစ္စေယျ, တံ ကိန္နာမာတိ ဝဒန္တိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။

နေဝ အဘိနန္ဒိံသူ တိ "ဧဝမေဝ"န္တိ န သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ **နပ္ပဋိက္ကောသိံသူ** တိ "နယိဒံ ဧဝ"န္တိ န ပဋိသေဓိံသု။ ကိံ ပန တေ ပဟောန္တာ ဧဝံ အကံသု, ဥဒါဟု အပ္ပဟောန္တာတိ? ပဟောန္တာ။ န ဟိ တေ ဧတ္တကံ ကထံ ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ "အာဝုသော တုမှာကံ သမယေ ပဉ္စ နီဝရဏာ ပဟာတဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝေတဗ္ဗာ နာမ နတ္ထီ"တိ။ ဧဝံ ပန တေသံ အဟောသိ – "အတ္ထိ နော ဧတံ ကထာပာဘတံ, မယံ ဧတံ သတ္ထု အာရောစေဿာမ, အထ နော သတ္ထာ မဓုရဓမ္မဒေသနံ ဒေသေဿတီ"တိ။

ပရိယာယောတိ ကာရဏံ။ **န စေဝ သမ္ပာယိဿန္တီ** တိ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ **ဥတ္တရိဉ္စ ဝိဃာတ**န္တိ အသမ္ပာယနတော ဥတ္တရိမ္ပိ ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တာနဉှိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ယထာ တံ, ဘိက္ခဝေ, အဝိသယသ္မိ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, **ယထာ**တိ ကာရဏဝစနံ, ယသ္မာ အဝိသယေ ပဉှော ပုစ္ဆိတောတိ အတ္ထော။ **သဒေဝကေ**တိ သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကေ။ **သမာရကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ တီဏိ ဌာနာနိ လောကေ ပက္ခိပိတွာ ဒွေ ပဇာယာတိ, ပဉ္စဟိပိ သတ္တလောကမေဝ ပရိယာဒိယိတွာ ဧတသ္မိံ သဒေဝကာဒိဘေဒေ လောကေ ဒေဝံ ဝါ မနုဿံ ဝါ န သမနုပဿာမီတိ ဒီပေတိ။ **ဣတော ဝါ ပန သုတွာ**တိ ဣတော ဝါ ပန မမ သာသနတော သုတွာ။ ဣတော သုတွာ ဟိ တထာဂတော တထာဂတသာဝကောပိ အာရာဓေယျ, ပရိတောသေယျ, အညထာ အာရာဓနာ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ အတ္တနော တေသံ ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တာရာဓနံ ဒဿေန္တော **ဂေါတမော စ ဘိက္ခဝေ ပရိယာယော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒော** တိ အတ္တနော ပဉ္စက္ခန္ဓေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နဆန္ဒရာဂေ ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ကာမစ္ဆန္ဒော** တိ ပရေသံ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နဆန္ဒရာဂေ။ **ဥဒ္ဒေသံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဂဏနံ ဂစ္ဆတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဗျာပါဒော** တိ အတ္တနော ဟတ္ထပါဒါဒီသု ဥပ္ပန္နပဋိဃော။ **ဗဟိဒ္ဓာ ဗျာပါဒော** တိ ပရေသံ တေသု ဥပ္ပန္နပဋိဃော။ **အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မေသု ဝိစိကိစ္ဆာ** တိ အတ္တနော ခန္ဓေသု ဝိမတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု ဝိစိကိစ္ဆာ** တိ ဗဟိဒ္ဓာ အဋ္ဌ

သု ဌာနေသု မဟာဝိစိကိစ္ဆာ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မေသု သတီ** တိ အဇ္ဈတ္တိကေ သင်္ခါရေ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပ္ပန္နာ သတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မေသု သတီ** တိ ဗဟိဒ္ဓါ သင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပ္ပန္နာ သတိ။ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ** ပိ ဧသေဝ နယော။

ကာယိကန္တိ စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **စေတသိကန္တိ** – "န တာဝဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ, ယာဝ မေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိဿတီ"တိ ဧဝံ ကာယပယောဂံ ဝိနာ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **ကာယပဿဒ္ဓီ**တိ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ **စိတ္တပဿဒ္ဓီ** တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ **ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ** သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။

ဣမသ္မိံ သုတ္တေ မိဿကသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။ ဧတေသု ဟိ အဇ္ဈတ္တဓမ္မေသု သတိ, ပဝိစယော, ဥပေက္ခာ တိ ဣမေ အတ္တနော ခန္ဓာရမ္မဏတ္တာ လောကိယာဝ ဟောန္တိ, တထာ မဂ္ဂံ အပတ္တံ ကာယိကဝီရိယံ။ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပန ပီတိသမာဓီ ကိဉ္စာပိ ရူပါဝစရာ ဟောန္တိ, ရူပါဝစရေ ပန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ န လဗ္ဘန္တီတိ လောကုတ္တရာဝ ဟောန္တိ။ ယေ စ ထေရာ ဗြဟ္မဝိဟာရဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနာဒီသု ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဥဒ္ဓရန္တိ, တေသံ မတေန ရူပါဝစရာပိ အရူပါဝစရာပိ ဟောန္တိ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ဟိ အရူပါဝစရေ ပီတိယေဝ ဧကန္တေန န လဗ္ဘတိ, သေသာ ဆ မိဿကာဝ ဟောန္တီတိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဧကေစ္စ ဘိက္ခူ သောတာပန္နာ ဇာတာ, ဧကေစ္စ သကဒါဂါမိ, ဧကေစ္စ အနာဂါမိ, ဧကေစ္စ အရဟန္တောတိ။

၃. အင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. တတိယေ **သတိပ္ပိ ခ္ဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ** တိ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗကမ္မိကာမစ္စံ ဝိယ စ သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ လောဏဓူပနံ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသုပိ နိဝိသတိ, ယထာ စ သဗ္ဗကမ္မိကော အမစ္စော ယောဓကမ္မမ္ပိ ကရောတိ မန္တကမ္မမ္ပိ ပဋိဟာရကမ္မမ္ပီတိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ သာဓေတိ, ဧဝံ ဥဒ္ဓတဿ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနံ, လီနဿ ပဂ္ဂဏှနန္တိ သဗ္ဗမေတံ သတိယာ ဣဇ္ဈတိ, န သက္ကာ ဝိနာ သတိယာ ဧတံ သမ္ပာဒေတုံ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဝ ကထိတာ။

၄. မေတ္တာသဟဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. စတုတ္ထေ **မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၄၀-၂၄၁) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **မယမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေမာ** တိ ဣဒမ္ပိ တေ ပုရိမနယေနေဝ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဝဒန္တိ။ တိတ္ထိယာနညှိ သမယေ ပဉ္စနီဝရဏပ္ပဟာနံ တ မေတ္တာဒိဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာ တ နတ္ထိ။ **ကိံ ဂတိကာ ဟောတီ**တိ ကိံ နိပ္ဖတ္တိ ဟောတိ။ **ကိံ ပရမာ**တိ ကိံ ဥတ္တမာ။ **ကိံ ဖလာ**တိ ကိံ အာနိသံသာ။ **ကိံ ပရိယောသာနာ**တိ ကိံ နိဋ္ဌာ။ **မေတ္တာသဟဂတန္တိ** မေတ္တာယ သဟဂတံ သံသဋ္ဌံ သမ္ပယုတ္တံ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဝိဝေကနိဿိတာ** ဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

အပ္ပဋိကူလန္တိ ဒုဝိဓံ အပ္ပဋိကူလံ – သတ္တအပ္ပဋိကူလဉ္စ, သင်္ခါရအပ္ပဋိကူလဉ္စ။ တသ္မိံ အပ္ပဋိကူလေ ဣဋ္ဌေ ဝတ္ထုသ္မိန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိကူလသညီ**တိ အနိဋ္ဌသညီ။ ကထံ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝိဟရတိ? အသုဘဖရဏံ တ အနိစ္စန္တိ မနသိကာရံ တ ကရောန္တော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ "ကထံ အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ဣဋ္ဌသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ အသုဘာယ တ ဖရတိ, အနိစ္စတော တ ဥပသံဟရတီ"တိ။ ပဋိကူလေ ပန အနိဋ္ဌေ ဝတ္ထုသ္မိံ မေတ္တာဖရဏံ တ ဓာတု မနသိကာရံ တ ကရောန္တော **အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ** နာမ။ ယထာဟ "ကထံ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ အနိဋ္ဌသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ မေတ္တာယ တ ဖရတိ, ဓာတုတော တ ဥပသံဟရတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၂.၁၇)။ ဥဘယမိဿကပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပ္ပဋိကူလပ္ပဋိကူလေသု ဟိ တဒေဝ အသုဘဖရဏံ တ အနိစ္စန္တိ မနသိကာရံ တ ကရောန္တော **ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ** နာမ။ ပဋိကူလာပဋိကူလေသု စ တဒေဝ မေတ္တာဖရဏံ တ ဓာတုမနသိကာရံ တ ကရောန္တော **အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ** နာမ။ "စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၂.၁၇) နယေန ဝုတ္တံ ပန ဆဠင်္ဂုပေက္ခံ ပဝတ္တယမာနော "အပ္ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလေ စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော တတ္ထ ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္တာဝတာ စ ဣမဿ ဘိက္ခုနော မေတ္တာယ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တဿ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တဇ္ဈာနံ အရိယိဒ္ဓိယာ စ ဒဿိတတ္တာ ဒေသနာ ဝိနိဝဋ္ဋေတဗ္ဗာ သိယာ။ ဣဒံ ပန မေတ္တာဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တောပိ ယော အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ယသ္မာ တဿ အရဟတ္တပရမာ မေတ္တာ န ဟောတိ။ ယံပရမာ ပန ဟောတိ, တံ ဒဿေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ တဿ ဒဿနတ္ထံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ ပရတော **သဗ္ဗသော တ ပန ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ**တိအာဒီသုပိ ဣမိနာ နယေန ပုန ဒေသနာရမ္ဘပယောဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သုဘပရမန္တိ သုဘနိဋ္ဌံ, သုဘကောဋိကံ, သုဘနိပ္ဖတ္တိံ။ **ဣဓပညဿာ** တိ ဣဓေဝ ပညာ အဿ, နယိမံ လောကံ အတိက္ကမတီတိ ဣဓပညော, တဿ ဣဓပညဿ, လောကိယပညဿာတိ အတ္ထော။ **ဥတ္တရိဝိမုတ္တိံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈတော**တိ လောကုတ္တရဓမ္မံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ။ ယော ပန ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောတိ, တဿ အရဟတ္တပရမာဝ မေတ္တာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကရုဏာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကသ္မာ ပနေတာသံ မေတ္တာဒီနံ သုဘပရမာဒိတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာတိ? သဘာဂဝသေန တဿ တဿ ဥပနိဿယတ္တာ။ မေတ္တာဝိဟာရိဿ ဟိ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, အထဿ အပ္ပဋိကူလပရိစယာ အပ္ပဋိကူလေသု ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေသု နီလာဒီသု စိတ္တံ ဥပသံဟရတော အပ္ပကသိရေနေဝ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ။ ဣတိ မေတ္တာ သုဘဝိမောက္ခဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ, န တတော ပရံ, တသ္မာ **သုဘပရမာ**တိ ဝုတ္တာ။

ကရုဏာဝိဟာရိဿ ဒဏ္ဍာဘိဃာတာဒိရူပနိမိတ္တံ သတ္တဒုက္ခံ သမနုပဿန္တဿ ကရုဏာယ ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော ရူပေ အာဒီနဝော ပရိဝိဒိတော ဟောတိ , အထဿ ပရိဝိဒိတရူပာဒီနဝတ္တာ ပထဝီကသိဏာဒီသု အညတရံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ရူပနိဿရဏေ အာကာသေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတော အပ္ပကသိရေနေဝ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ။ ဣတိ ကရုဏာ အာကာသာနဉ္စာယတနဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ, န တတော ပရံ, တသ္မာ **အာကာသာနဉ္စာယတနပရမာ**တိ ဝုတ္တာ။

မုဒိတာဝိဟာရိဿ ပန တေန တေန ပါမောဇ္ဇကာရဏေန ဥပ္ပန္နပါမောဇ္ဇသတ္တာနံ ဝိညာဏံ သမနုပဿန္တဿ မုဒိတာယ ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော ဝိညာဏဂ္ဂဟဏပရိစိတံ ဟောတိ, အထဿ အနုက္ကမာဓိဂတံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ အတိက္ကမ္မ အာကာသနိမိတ္တဂေါစရေ ဝိညာဏေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတော အပ္ပကသိရေနေဝ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ။ ဣတိ မုဒိတာ ဝိညာဏဉ္စာယတနဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ, န တတော ပရံ, တသ္မာ **ဝိညာဏဉ္စာယတနပရမာ**တိ ဝုတ္တာ။

ဥပေက္ခာဝိဟာရိဿ ပန ''သတ္တာ သုခိတာ တ ဟောန္တု, ဒုက္ခတော တ ဝိမုစ္စန္တု, သမ္ပတ္တသုခတော တ မာ ဝိဂစ္ဆန္တူ''တိ အာဘောဂါဘာဝတော သုခဒုက္ခာဒိပရမတ္ထဂ္ဂါဟဝိမုခသမ္ဘဝတော အဝိဇ္ဇမာနဂ္ဂဟဏဒုက္ခစိတ္တံ ဟောတိ။ အထဿ ပရမတ္ထဂ္ဂါဟတော ဝိမုခဘာဝပရိစိတစိတ္တဿ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနဂ္ဂဟဏဒုက္ခစိတ္တဿ စ အနုက္ကမာဓိဂတံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မသမ္ဘဝတော အဝိဇ္ဇမာနေ ပရမတ္ထဘူတဿ ဝိညာဏဿ အဘာဝေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတော အပ္ပကသိရေနေဝ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ။ ဣတိ ဥပေက္ခာ အာကိဉ္စညာယတနဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ, န တတော ပရံ, တသ္မာ **အာကိဉ္စညာယတနပရမာ** တိ ဝုတ္တာ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာတိ။

၅. သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. ပဉ္စမေ **ပဂေတ**တိ ပဌမညေဝ။ **ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေနာ** တိ ကာမရာဂဂဟိတေန။ **ကာမရာဂပရေတေနာ**တိ ကာမရာဂါနုဂတေန။ **နိဿရဏ**န္တိ တိဝိဓံ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ တဒင်္ဂနိဿရဏံ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏန္တိ။ တတ္ထ အသုဘေ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ နာမ, ဝိပဿနာ တဒင်္ဂနိဿရဏံ နာမ, အရဟတ္တမဂ္ဂေါ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏံ နာမ။ တံ တိဝိဓမ္ပိ နပ္ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **အတ္တတ္ထမ္ပိ** တိအာဒီသု အရဟတ္တသင်္ခါတော အတ္တနော အတ္ထော အတ္တတ္ထော နာမ, ပစ္စယဒါယကာနံ အတ္ထော ပရတ္ထော နာမ, သွေဝ ဒုဝိဓောပိ ဥဘယတ္ထော နာမ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ပန ဝိသေသော – **ဗ္ဘာဟဒ္ဒသ္သ နိဿရဏာ** န္တိအာဒီသု ဟိ ဒ္ဒေဝေ နိဿရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏဉ္စ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏဉ္စ။ တတ္ထ ဗ္ဘာဟဒ္ဒသ္သ တာဝ မေတ္တာယ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ, အနာဂါမိမဂ္ဂေါ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏံ။ ထိနမိဒ္ဓဿ အာလောကသညာ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ, အရဟတ္တမဂ္ဂေါ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏံ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ယော ကောစိ သမထော ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ, ဥဒ္ဓစ္စဿ ပနေတ္ထ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, ကုက္ကုစ္စဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏံ။ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဓမ္မဝဝတ္ထာနံ ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏံ, ပဌမမဂ္ဂေါ သမုစ္ဆေဒနိဿရဏံ။

ယာ ပနေတ္ထ **သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏ ဥဒပတ္တော သံသဋ္ဌော လာခာယ** တ တိအာဒိကာ ဥပမာ ဝုတ္တာ, တာသု **ဥဒပတ္တော** တိ ဥဒကဘာဇနံ။ **သံသဋ္ဌော** တိ ဝဏ္ဏဘေဒကရဏဝသေန သံသဋ္ဌော။ **ပက္ကုထိတော** တိ ကုထိတော။ **ဥသ္မုဒကဇာတော** တိ ဥသုမဇာတော။ **သေဝါလပဏကပရိယောနဒ္ဓော** တိ တိလဗီဇကာဒိဘေဒေန သေဝါလေန တ နီလမဏ္ဍူကပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဥဒကပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတွာ နိဗ္ဗတ္တပဏကေန ပရိယောနဒ္ဓော။ **တတေရိတော**တိ တတေန ဧရိတော ကမ္ပိတော။ **အာဝိလော**တိ အပ္ပသန္နော။ **လုဠိတော**တိ အသန္နိသိန္နော။ **ကလလီဘူတော**တိ ကဒ္ဒမီဘူတော။ **အန္ဓကာရေ နိက္ခိတ္တော** တိ ကောဋ္ဌန္တရာဒိဘေဒေ အနာလောကဋ္ဌာနေ ဌပိတော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဘဂဝတ တီဟိ ဘဝေဟိ ဒေသနံ နိဝတ္တေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ, ဗြာဟ္မဏော ပန သရဏမတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော။

၆. အဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. ဆဋ္ဌေ **အညာဏာယ အဒဿနာယာ** တိ အညာဏတ္ထာယ အဒဿနတ္ထာယ။ **တဏ္ဍ ဘဂဝတ နီဝရဏာ** တိ ကေနသေန ဘဂဝတ နီဝရဏာ။ **ကာယကိလမထော**တိ ကာယဒရထော။ **စိတ္တကိလမထော** တိ စိတ္တဒရထော။ **သောပိ မေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ**တိ တဿ ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ သီတလံ ဥတုသပ္ပာယဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နဿ ကာယဒရထော ပဋိပဿမ္ဘိ, တသ္မိံ ပဋိပဿဒ္ဓေ တဒနုဝယေနေဝ စိတ္တဒရထောပိ။ အပိစ မဂ္ဂေနေဝဿ တေ ဥဘယမ္ပိ ပဿဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇. အာနာပာနဝဂ္ဂေါ

၁. အဋ္ဌိကမဟပ္ဖလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၃၈. သတ္တမာဒီသု **အဋ္ဌိကသညာ** တိ အဋ္ဌိကံ အဋ္ဌိကန္တိ ဘာဝေန္တဿ ဥပ္ပန္နသညာ။ တံ ပနေတံ ဘာဝယ ေတာ ယာဝ နိမိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ဆဝိပိ စမ္မမ္ပိ ဥပဋ္ဌာတိ။ နိမိတ္တေ ပန ဥပ္ပန္နေ ဆဝိစမ္မာနိ နေဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, သင်္ခဝဏ္ဏော သုဒ္ဓအဋ္ဌိကသင်္ဃာတောဝ ဥပဋ္ဌာတိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတံ ဓမ္မိကတိဿရာဇာနံ ဩလောကေန္တဿ သ သာမဏေရဿ ဝိယ, ပဋိမဂ္ဂေ ဟသမာနံ ဣတ္ထိံ ဩလောကေန္တဿ စေတိယပဗ္ဗတတသိနော တိဿတ္ထေရဿ ဝိယ စာတိ။ ဝတ္ထုနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၅) ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **သတိ တ ဥပာဒိသေသေ**တိ ဂဟဏသေသေ ဥပာအနသေသေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ဟိ။

၂-၁၀. ပုဠဝကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၃၉-၂၄၇. **ပုဠဝကသညာ**တိ ပုဠဝံ ပုဠဝကန္တိ ဘာဝေန္တဿ ဥပ္ပန္နသညာ။ **ဝိနီလကသညာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝိနိစ္ဆယကထာ ပနေတ္ထ သဗ္ဗံ ဘာဝနာနယေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၀၂) ဝုတ္တာ။ **မေတ္တာ**ဒယော တိကစတုက္က ဇ္ဈာနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, **ဥပေက္ခာ** စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေနေဝ။

၈. နိရောဓဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. အသုဘသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၄၈-၂၅၇. **အသုဘသညာ**တိ အသုဘေ ပဋိမဇ္ဈာနသညာ။ **မရဏသညာ**တိ "အဝဿံ မရိတဗ္ဗံ, မရဏပဋိဗဒ္ဓံ မေ ဇီဝိတ"န္တိ အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နသညာ ။ **အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ**တိ ဩဒနကုမ္မာသာဒိမှိ အဇ္ဈောဟရဏီယေ ပဋိကူလသညာ။ **သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညာ**တိ သကလလောကသ္မိံ အနဘိရတိံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ ဥပ္ပန္နသညာ။ **ပဟာနသညာဝိရာဂသညာ**တိ ဒွေပိ ပုဗ္ဗဘာဂါ။ **နိရောဓသညာ** မိဿကာ။ ဧဝမေတာနိ အဋ္ဌကသညာဒီနိ ဝီသတိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ တေသံ နဝသု အပ္ပနာ ဟောန္တိ, ကောဒသ ဥပစာရဇ္ဈာနိကာ။ သေသာ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၉၄) အာဂတာဝ။ ဂင်္ဂာပေယျာလာဒယော မဂ္ဂသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သတိပဋ္ဌာနသံယုတ္တံ

၁. အမ္ဗပါလိဝဂ္ဂေါ

၁. အမ္ဗပါလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၇. သတိပဋ္ဌာနသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အမ္ဗပါလိဝနေ** တိ အမ္ဗပါလိယာ နာမ ရူပူပဇီဝိနိယာ ရောပိတေ အမ္ဗဝနေ။ တံ ကိရ တဿာ ဥယျာနံ အဟောသိ။ သာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တာ တတ္ထ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ တထာဂတဿ နိယျာတေသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဧကာယနွာယံ** တိ ဧကာယနော အယံ။ တတ္ထ **ဧကာယနော** တိ ဧကမဂ္ဂေါ။ မဂ္ဂဿ ဟိ –

"မဂ္ဂေါ ပန္ထော ပထော ပဇ္ဇော၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။
နာဝါ ဥတ္တရသေတူ စ၊ ကုလ္လော စ ဘိသိ သင်္ကမော"တိ။ (စူဠနိ. ပါရာယနတ္ထုတိဂါထာနိဒ္ဒေသော ၁၀၁) –

ဗဟူနိ နာမာနိ။ သွာယံ ဣဓ အယနနာမေန ဝုတ္တော။ တသ္မာ **ဧကာယနွာယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ** တိ ဧတ္ထ ဧကမဂ္ဂေါ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ, န ဒွေဓာပထဘူတောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မဂ္ဂေါ** တိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနဂမနဋ္ဌေန, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနီယဋ္ဌေန စ။

သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ တိ ရာဂါဒီဟိ မလေဟိ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘာဒီဟိ စ ဥပက္ကိလေသေဟိ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ။ **သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ** တိ သောကဿ စ ပရိဒေဝဿ စ သမတိက္ကမာယ, ပဟာနာယာတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယာ** တိ ကာယိကဒုက္ခဿ စ စေတသိကဒောမနဿဿ စာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ အတ္ထင်္ဂမာယ, နိရောဓာယာတိ အတ္ထော။ **ဉာယဿ အဓိဂမာယာ** တိ ဉာယော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, တဿ အဓိဂမာယ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ ။ တေနာဟ "ဉာယဿ အဓိဂမာယာ"တိ။ **နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ** တိ တဏှာဝါနဝိရဟိတတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ လဒ္ဓနာမဿ အမတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, အတ္တပစ္စက္ခာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယံ သာဓေတိ။ တေနာဟ "နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ"တိ။

ဧဝံ ဘဂဝတာ သတ္တဟိ ပဒေဟိ ဧကာယနမဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏော ဘာသိတော, သော ကသ္မာတိ စေ? ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ။ ဝဏ္ဏဘာသနဉှိ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ – "အယံ ကိရ မဂ္ဂေါ ဟဒယသန္တာပဘူတံ သောကံ, တစာဝိပ္ပလာပဘူတံ ပရိဒေဝံ, ကာယိကအသာတဘူတံ ဒုက္ခံ, စေတသိကအသာတဘူတံ ဒောမနဿန္တိ စတ္တာရော ဥပဒ္ဒဝေ ဟရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိံ, ဉာယံ, နိဗ္ဗာနန္တိ တယော ဝိသေသေ အာဝဟတီ"တိ ဥဿာဟဇာတာ ဣမံ ဒေသနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ, ဓာရေတဗ္ဗံ, ဣမဉ္စ မဂ္ဂံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ။ ဣတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ ကမ္ဗလဝါဏိဇာဒယော ကမ္ဗလာဒီနံ ဝဏ္ဏံ ဝိယ။

ယဒိဒန္တိ နိပါတော, ယေ ဣမေတိ အယမဿ အတ္ထော။ **စတ္တာရော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေန "န တတော ဟေဋ္ဌာ, န ဥဒ္ဓ"န္တိ သတိပဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ။ **သတိပဋ္ဌာနာ** တိ တယော သတိပဋ္ဌာနာ သတိဂေါစရောပိ, တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာပိ, သတိပိ။ "စတုန္နံ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ တံ သုဏာထ။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဿ သမုဒယော? အာဟာရသမုဒယာ ကာယသမုဒယော"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၄၀၈) ဟိ သတိဂေါစရော သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တော။ တထာ "ကာယော ဥပဋ္ဌာနံ, နော သတိ, သတိ ဥပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စာ"တိအာဒီသုပိ (ပဋိ. မ. ၂.၃၅)။ တဿ အတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတိ အသ္မိန္တိ ပဋ္ဌာနံ။ ကာ ပတိဋ္ဌာတိ? သတိ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ **သတိပဋ္ဌာနံ** ။ ပဓာနံ ဌာနန္တိ ဝါ ပဋ္ဌာနံ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ ဟတ္ထိဋ္ဌာနအဿဋ္ဌာနာဒီနိ ဝိယ။

“တယော သတိပဋ္ဌာနာ, ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတီ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၁၁) ဧတ္ထ တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာ သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတော ပဋ္ဌာနံ, ပဝတ္တယိတဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ ကေန ပဋ္ဌပေတဗ္ဗောတိ? သတိယာ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနန္တိ။

“စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၄၇; သံ. နိ. ၅.၉၈၉) ပန သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတီတိ ပဋ္ဌာနံ, ဥပဋ္ဌာတိ ဩက္ကန္ဒိတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သတိယေဝ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ အထ ဝါ သရဏဋ္ဌေန သတိ, ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ, ဣတိ သတိ စ သာ ပဋ္ဌာနဉ္စာတိပိ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဣဒမိဓ အဓိပ္ပေတံ။

ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ “သတိပဋ္ဌာနာ”တိ ဗဟုဝစနံ ကတန္တိ? သတီနံ ဗဟုတ္တာ။ အာရမ္မဏဘေဒေန ဟိ ဗဟုကာ သတိယော။ အထ “မဂ္ဂေါ”တိ ကသ္မာ ဧကဝစနန္တိ? မဂ္ဂနဋ္ဌေန ဧကတ္တာ။ စတဿောပိ ဟိ တာ သတိယော မဂ္ဂနဋ္ဌေန ဧကတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ “မဂ္ဂေါတိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနမဂ္ဂနဋ္ဌေန, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနီယဋ္ဌေန စာ”တိ။ စတဿောပိ စေတာ အပရဘာဂေ ကာယာဒီသု အာရမ္မဏေသု ကိစ္စံ သာဓယမာနာ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တိ, အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယန္တီတိ တသ္မာ စတဿောပိ ဧကော မဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တာ။ ဧဝဉ္စ သတိ ဝစနာနုသန္ဓိနာ သာနုသန္ဓိကာဝ ဒေသနာ ဟောတိ။

ကတမေ စတ္တာရောတိ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **ကာယေ**တိ ရူပကာယေ။ **ကာယာနုပဿီ**တိ ကာယံ အနုပဿနသီလော, ကာယံ ဝါ အနုပဿမာနော။ အယဉှိ ဘိက္ခု ဣမံ ကာယံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော, ဒုက္ခတော အနုပဿတိ, နော သုခတော, အနတ္တတော အနုပဿတိ, နော အတ္တတော, နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နော နန္ဒတိ, ဝိရဇ္ဇတိ, နော ရဇ္ဇတိ, နိရောဓေတိ, နော သမုဒေတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, နော အာဒိယတိ။ သော တံ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော နိစ္စသညံ ပဇဟတိ, ဒုက္ခတော အနုပဿန္တော သုခသညံ ပဇဟတိ , အနတ္တတော အနုပဿန္တော အတ္တသညံ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ ပဇဟတိ, ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟတိ, နိရောဓေန္တော သမုဒယံ ပဇဟတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော အာဒာနံ ပဇဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟရတီတိ ဣရိယတိ။ **အာတာပီ**တိ တီသု ဘဝေသု ကိလေသေ အာတပတီတိ အာတာပေါ, ဝီရိယဿေတံ နာမံ။ အာတာပေါ အဿ အတ္ထီတိ အာတာပီ။ **သမ္ပဇာနော**တိ သမ္ပဇညသင်္ခါတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော။ **သတိမာ**တိ ကာယပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ အယံ ပန ယသ္မာ သတိယာ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပညာယ အနုပဿတိ။ န ဟိ သတိဝိရဟိတဿ အနုပဿနာ နာမ အတ္ထိ, တေနေတဟ “သတိဉ္စ ခွာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒာမီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ တသ္မာ ဧတ္ထ “ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ”တိ ဧတ္တာဝတာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယသ္မာ အနာတာပိနော အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တရာယကရော ဟောတိ, အသမ္ပဇာနော ဥပာယပရိဂ္ဂဟေ အနုပါယပရိဝဇ္ဇနေ စ သမ္မုယှတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဥပါယာပရိစ္စာဂေ အနုပါယာပရိဂ္ဂဟေ စ အသမတ္ထော ဟောတိ, တေနဿ တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာနုဘာဝေန တံ သမ္ပဇ္ဇတိ, တေသံ ဒဿနတ္ထံ “အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ”တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ သမ္ပယောဂင်္ဂဉ္စဿ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဟာနင်္ဂံ ဒဿေတုံ **ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿန္တိ** ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိနေယျာ**တိ တဒင်္ဂဝိနယေန ဝါ ဝိက္ခမ္ဘနဝိနယေန ဝါ ဝိနယိတွာ။ **လောကေ**တိ တသ္မိံယေဝ ကာယေ။ ကာယော ဟိ ဣဓ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယသ္မာ ပနဿ န ကာယမတ္တေယေဝ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ပဟီယတိ, ဝေဒနာဒီသုပိ ပဟီယတိ ဧဝ။ တသ္မာ “ပဉ္စပိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော”တိ ဝိဘင်္ဂေ (ဝိဘ. ၃၆၂) ဝုတ္တံ။ လောကသင်္ခါတတ္တာ ဝါ တေသံ ဓမ္မာနံ အတ္ထုဒ္ဓါရနယေနေတံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပနာဟ “တတ္ထ ကတမော လောကော, သွေဝ ကာယော လောကော”တိ, အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ တသ္မိံ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ဝိနေယျာတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝေဒနာသူတိ ဧတ္ထ တိဿော ဝေဒနာ, တာ စ လောကိယာ ဧဝ, စိတ္တမ္ပိ လောကိယံ, တထာ ဓမ္မာ။ ယထာ ပန ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာ, တထာ အနုပဿန္တော သော **ဝေဒနာနုပဿီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေ နယော **စိတ္တဓမ္မေသု** ။ ကထဉ္စ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာတိ? သုခါ တာဝ ဝေဒနာ ဒုက္ခတော, ဒုက္ခာ သလ္လတော, အဒုက္ခမသုခါ အနိစ္စတော။ ယထာဟ –

> ''ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
> အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒ္ဒက္ခိ နံ အနိစ္စတော။
> သ ဝေ သမ္မဒ္ဒသော ဘိက္ခု၊ ဥပသန္တော စရိဿတီ''တိ။

သဗ္ဗာ ဧဝ စေတာ ဒုက္ခာတိပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ''ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခသ္မိန္တိ ဝ ဒာမီ''တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၉)။ သုခဒုက္ခတောပိ စ အနုပဿိတဗ္ဗာ, ယထာဟ – ''သုခါ ခေါ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဝေဒနာ ဌိတိ သုခါ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၅) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပိစ အနိစ္စာဒိသတ္တအနုပဿနာဝသေနပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။

စိတ္တဓမ္မေသုပိ စိတ္တံ တာဝ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတဘူမိကမ္မဝိပာကကိရိယာဒိနာနတ္တဘေဒာနံ အနိစ္စာဒိအနုပဿနာနံ သရာဂါဒီနဉ္စ ဘေဒါနံ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏာနံ သုညတဓမ္မဿ သ အနိစ္စာဒိသတ္တအနုပဿနာနံ ''သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒ''န္တိအာဒီနဉ္စ ပဘေဒါနံ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဒီဃမဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၇၃ အာဒယော; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၅ အာဒယော) သတိပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. သတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. ဒုတိယေ **သတော**တိ ကာယာဒိအနုပဿနာသတိယာ သမန္နာဂတော။ **သမ္ပဇာနော** တိ စတုသမ္ပဇညပညာယ သမန္နာဂတော။ **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တံ ဝုစ္စတိ ဂမနံ, ပဋိက္ကန္တံ နိဝတ္တနံ, တဒုဘ ယမ္ပိ စတူသု ဣရိယာပထေသု လဗ္ဘတိ။ ဂမနေ တာဝ ပုရတော ကာယံ အဘိဟရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပဋိနိဝတ္တန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ ဌာနေပိ ဌိတကောဝ ကာယံ ပုရတော ဩနမန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပစ္ဆတော အပနာ မေန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိသဇ္ဇာယပိ နိသိန္နကောဝ အာသနဿ ပုရိမအင်္ဂာဘိမုခေါ သံသရန္တော အဘိက္ကမ တိ နာမ, ပစ္ဆိမအင်္ဂပ္ပဒေသံ ပစ္စာသံသရန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိပဇ္ဇနေပိ ဧသေဝ နယော။

သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ တိ သမ္ပဇညေန သဗ္ဗကိစ္စကာရီ, သမ္ပဇညဿေဝ ဝါ ကာရီ။ သော ဟိ အဘိက္ကန္တာဒီ သု သမ္ပဇညံ ကရောတေဝ, န ကတ္ထစိ သမ္ပဇညဝိရဟိတော ဟောတိ။

တတ္ထ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ, သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ဂေါစရသမ္ပဇညံ, အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ။ တတ္ထ အဘိက္ကမနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အဂန္တွာ ''ကိံ နု မေ ဧတ္ထ ဂတေန အတ္ထော အ တ္ထိ, နတ္ထီ''တိ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ **သာတ္ထကသမ္ပဇညံ** ။ တတ္ထ စ အတ္ထော တိ စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနသင်္ဃဒဿနထေရဒဿနအသုဘဒဿနာဒိဝသေန ဓမ္မတော ဝုဍ္ဎိ ။ စေတိယံ ဒိသွာ ပိ ဟိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ, သင်္ဃဒဿနေန သင်္ဃာရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ မဟာဝိဟာရသ္မိဉ္ဟိ ဒက္ခိဏဒွါရေ ဌတွာ မဟာစေတိယံ ဩလောကေန္တာ တိံသသဟဿဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု, တထာ ပစ္ဆိမဒွါရေ ဥတ္တရဒွါရေ ပါစီနဒွါရေ စ, တထာ ပဉ္စမဏ္ဍပဋ္ဌာနေ အဘယတပိ ပါဌိုယံ, ထူပါရာမဒွါရေ နဂရဿ ဒက္ခိဏဒွါရေ အနုရာဓတေပိပါဌိုယံ။

မဟာအရိယဝံသဘာဏကတ္ထေရော ပနာဟ ''ကိံ တုမှေဟ ဝဒထ, မဟာစေတိယဿ သမန္တာ ကုစ္ဆိဝေဒိကာယ ဟေဋ္ဌိမဘာဂတော ပဋ္ဌာယ ပညာယနဋ္ဌာနေ ယတ္ထ ယတ္ထ ဒွေ ဟအ သက္ကာ ဟောန္တိ သမံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ, တ တ္ထ တတ္ထ ဧကေပဒုဒ္ဓါရေ တိံသတိံသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသူတိ သက္ကာ ဝတု''န္တိ ။ အပရော ပန မဟာထေရော အာဟ – ''မဟာစေတိယတလေ အာကိဏ္ဏတလိကာယ ဗဟုတရာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ''တိ။

ထေရေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ အသုဘံ ဒိသွာ တတ္ထ ပဌမံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ ဧတေသံ ဒဿနံ သာတ္ထံ။ ကေစိ ပန – “အာမိသတောပိ ဝမိ အတ္ထော ယေဝ, တံ နိဿာယ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ပဋိပန္နတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။

တသ္မိံ ပန ဂမနေ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ **သပ္ပာယသမ္ပဇညံ** ။ သေယျထိဒံ? စေတိယဒဿနံ တာဝ သာတ္ထံ။ သစေ ပန စေတိယဿ မဟာပူဇာယ ဒသဒွါဒသယောဇနန္တရေ ပရိသာ သန္နိပတန္တိ, အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပံ ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ စိတ္တကမ္မရူပကာနိ ဝိယ သဉ္စရန္တိ။ တတြ စဿ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ လောဘော, အနိဋ္ဌေ ပဋိဃော, အသမပေက္ခနေ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယသံသဂ္ဂါပတ္တိံ ဝါ အာပဇ္ဇတိ, ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယာနံ ဝါ အန္တရာယော ဝါ ဟောတိ။ ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ, ဝုတ္တပ္ပကာရအန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ ဗောဓိဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ သစေ ပန အန္တောဂါမေ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ကာရေန္တေသု မနုဿေသု ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ဇနသန္နိပါတော စေဝ အန္တရာယော စ ဟောတိ, ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ, အန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ မဟာပရိဝါရာနံ ထေရာနံ ဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။

အသုဘဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ တဒတ္ထဒီပနတ္ထဉ္စ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒဟရဘိက္ခု သာမဏေရံ ဂဟေတွာ ဒန္တကဋ္ဌတ္ထာယ ဂတော။ သာမဏေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အသုဘံ ဒိသွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော တီဏိ ဖလာနိ သစ္ဆိကတွာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော တံ အပဿန္တော “သာမဏေရာ”တိ ပက္ကောသိ ။ သော – “မယာ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒွေဝ ကထာ နာမ န ကထိတပုဗ္ဗာ, အညသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ ဥပရိဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “ကိံ, ဘန္တေ,”တိ ပဋိဝစနံ အဒါသိ။ “ဧဟီ”တိ ဝုတ္တေ ဧကဝစနေနေဝ အာဂန္တွာ – “ဘန္တေ, ဣမိနာ တာဝ မဂ္ဂေန ဂန္တွာ မယာ ဌိတောကာသေ မုဟုတ္တံ ပုရတ္ထာဘိမုခါ ဟုတွာ ဩလောကေထာ”တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ တေန ပတ္တဝိသေသမေဝ ပာပုဏိ။ ဧဝံ ဧကံ အသုဘံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ အတ္ထာယ ဇာတံ။ ဧဝံ သာတ္ထမ္ပိ ပနေတံ ပုရိသဿ မာတုဂါမာသုဘံ အသပ္ပာယံ, မာတုဂါမဿ စ ပုရိသာသုဘံ, သဘာဂမေဝ သပ္ပာယန္တိ ဧဝံ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။

ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထသပ္ပာယဿ ပန အဋ္ဌတိံသကမ္မဋ္ဌာနေသု အတ္တနော စိတ္တရုစိကံ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခါတံ ဂေါစရံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခာစာရဂေါစရေ တံ ဂဟေတွာဝ ဂမနံ **ဂေါစရသမ္ပဇညံ** နာမ။

တဿာဝိဘာဝတ္ထံ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော ပစ္စာဟရတိ န ဟရတိ, ဧကစ္စော ပန နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ။

တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ စ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတွာ တထာ ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ မဇ္ဈိမယာမေ သေယျံ ကပ္ပေတွာ, ပစ္ဆိမယာမေပိ နိသဇ္ဇာစင်္ကမေဟိ ဝီတိနာမေတွာ, ပဂေဝ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ သမာဒါယ ဝတ္တတိ။ သော သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ဒွေ တယော ပလ္လင်္ကေ ဥသုမံ ဂါဟာပေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇိတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သေနာသနတော နိက္ခမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ သစေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ စေတိယင်္ဂဏံ ပဝိသတိ။ အညံ စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သောပာနမူလေ ဌတွာ ဟတ္ထေန ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဝိယ တံ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စေတိယင်္ဂဏံ အာရုယှ မဟန္တံ စေတိယံ စေ, တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ, ခုဒ္ဒကံ စေ, တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗောဓိယင်္ဂဏံ ပတ္တေနာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဝိယ နိပစ္စကာရံ ဒဿေတွာ ဗောဓိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ သော ဧဝံ စေတိယဉ္စ ဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသာမိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဋိသာမိတဘဏ္ဍကံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမသမီပေ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။

အထ နံ မနုဿာ ဒိသွာ “အယျော နော အာဂတော”တိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနသာလာယ ဝါ ဂေဟေ ဝါ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ယာဝ ဘတ္တံ န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ မက္ခေတွာ ပုရတော နိသီဒိတွာ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆန္တိ, ဓမ္မံ ဝါ သောတုကာမာ ဟောန္တိ။ သစေပိ န ကထာပေန္တိ, ဇနသင်္ဂဟဏတ္ထံ ဓမ္မကထာ နာမ ကာတဗ္ဗာယေဝါတိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မကထာ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိနိမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ဓမ္မံ ကထေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ မနုဿေဟိ အနုဂတောဝ ဂါမတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တေ နိဝတ္တေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

အထ နံ ပုရေတရံ နိက္ခမိတွာ ဗဟိဂါမေ ကတဘတ္တကိစ္စာ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရမဿ ဂဏှန္တိ။ ပေါရာဏကဘိက္ခူ ကိရ န “အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာစရိယော”တိ မုခံ ဩလောကေတွာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ, သမ္ပတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝ ကရောန္တိ။ တေ တံ ပုစ္ဆန္တိ – “ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ တုမှာကံ ကိံ ဟောန္တိ, မာတိပက္ခတော သမ္ဗန္ဓာ ပိတိပက္ခတော”တိ? ကိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆထာတိ? တုမှေသု ဧတေသံ ပေမံ ဗဟုမာနန္တိ။ “အာဝုသော, ယံ မာတာပိတူဟိပိ ဒုက္ကရံ, တံ ဧတေ အမှာကံ ကရောန္တိ, ပတ္တစီဝရမ္ပိ နော ဧတေသံ သန္တကမေဝ, ဧတေသံ အာနုဘာဝေန နေဝ ဘယေ ဘယံ, န ဆာတကေ ဆာတကံ ဇာနာမ, ဧဒိသာ နာမ အမှာကံ ဥပကာရိနော နတ္ထီ”တိ တေသံ ဂုဏေ ကထယန္တော ဂစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ**တိ။

ယဿ ပန ပဂေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရောန္တဿ ကမ္မဇတေဇော ပဇ္ဇလတိ, အနုပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, သရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝီထိံ နာရောဟတိ, သော ပဂေဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ဝေဂသာဝ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂေါရူပါနံ နိက္ခမနဝေလာယမေဝ ဂါမံ ယာဂုဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ လဘိတွာ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပိဝတိ။ အထဿ ဒွိတ္တိက္ခတ္တုံ အဇ္ဈောဟရဏမတ္တေနေဝ ကမ္မဇတေဇော ဥပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ အနုပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, ဃဋသတေန နှာတော ဝိယ တေဇောဓာတုပရိဠာဟနိဗ္ဗာနံ ပတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ယာဂုံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဓောဝိတွာ အန္တရာဘတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ အဝသေသဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ဥပဋ္ဌဟမာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ အာဂစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **ပစ္စာဟရတိ န ဟရတီ**တိ။ ဧဒိသာ စ ဘိက္ခူ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ နာမ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။ သီဟဠဒီပေယေဝ တေသု တေသု ဂါမေသု အာသနသာလာယံ န တံ အာသနမတ္ထိ, ယတ္ထ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဘိက္ခူ နတ္ထီတိ။

ယော ပန ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတိ နိက္ခိတ္တဓုရော, သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စဝိဓစေတောဝိနိဗန္ဓဗဒ္ဓစိတ္တော ဝိဟရန္တော “ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီ”တိပိ သညံ အကတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန သံသဋ္ဌော စရိတွာ စ ဘုဉ္ဇိတွာ စ တုစ္ဆော နိက္ခမတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ**တိ။

ယော ပနာယံ **ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ**တိ ဝုတ္တော, သော ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တကာမာ ဟိ ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပဏ္ဏာသမ္ပိ သတမ္ပိ ဧကတော ဝသန္တာ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရန္တိ “အာဝုသော, တုမှေ န ဣဏဋ္ဋာ, န ဘယဋ္ဋာ, န ဇီဝိကာပကတာ ပဗ္ဗဇိတာ, ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမာ ပနေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ, တသ္မာ ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဂမနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထ, ဌာနေ, နိသဇ္ဇာယ, သယနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထာ”တိ။ တေ ဧဝံ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ အဍ္ဎုသဘဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု ပါသာဏာ ဟောန္တိ, တာယ သညာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂမနေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ တိဋ္ဌတိ, သော “အယံ ဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကံ ဇာနာတိ, အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ဧတ”န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ တတ္ထေဝ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ, တထာ အသက္ကောန္တော နိသီဒတီတိ သောဝ နယော။ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တောပိ, တံ ကိလေသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ, န ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ။ ဥဒ္ဓရတိ စေ, ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုရိမပဒေသံယေဝ ဧတိ အာလိန္ဒကဝါသီ **မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော** ဝိယ။

သော ကိရ ဧကူနဝီသတိ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ဧဝ ဝိဟာသိ။ မနုဿာပိ သုဒံ အန္တရာမဂ္ဂေ ကသန္တာ စ ဝပန္တာ စ မဒ္ဒန္တာ စ ကမ္မာနိ စ ကရောန္တာ ထေရံ တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ – “အယံ ထေရော ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခေါ မဂ္ဂမူဠှော, ဥဒါဟု ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌော”တိ သမုလ္လပန္တိ။ သော တံ အနာဒိယိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တစိတ္တေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေ စဿ စင်္ကမနကောဋိယံ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အင်္ဂုလီဟိ ဒီပံ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော သက္ကော စ ဒေဝါနမိန္ဒော ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမံသု။ တဉ္စ သြဘာသံ ဒိသွာ ဝနဝါသီမဟာတိဿတ္ထေရော တံ ဒုတိယဒိဝသေ ပုစ္ဆိ – “ရတ္တိဘာဂေ အာယသ္မတော သန္တိကေ သြဘာသော အဟောသိ, ကိံ သော သြဘာသော”တိ? ထေရော ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော “သြဘာသော နာမ ဒီပေါဘာသောပိ ဟောတိ, မဏိသြဘာသောပီ”တိ ဧဝမာဒိမာဟ။ တတော “ပဋိစ္ဆာဒေထ တုမှေ”တိ နိဗဒ္ဓော အာမာတိ ပဋိဇာနိတွာ အာရောစေသိ။

ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီမဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ စ။ သောပိ ကိရ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ပဌမံ တာဝ “ဘဂဝတော မဟာပဓာနံ ပူဇေဿာမီ”တိ သတ္တ ဝဿာနိ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာသိ။ ပုန သောဠသ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိပ္ပယုတ္တေန ဥဒ္ဓဋေ ပဋိနိဝတ္တန္တော ကမေန သမီပံ ဂန္တွာ “ကာဝီ နု ပဗ္ဗဇိတော နူ”တိ အာသင်္ကနီယပဒေသေ ဌတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ကစ္ဆကရကတော ဥဒကေန ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? “မာ မေ ဘိက္ခံ ဒာတုံ ဝါ ဝန္ဒိတုံ ဝါ အာဂတေ မနုဿေ ‘ဒီဃာယုကာ ဟောထာ’တိ ဝစနမတ္တေနာပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ အဟောသီ”တိ “အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကတိမီ”တိ ဒိဝသံ ဝါ ဘိက္ခုဂဏနံ ဝါ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆိတော ပန ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေတိ။ သစေ ဒိဝသာဒိပုစ္ဆကာ န ဟောန္တိ, နိက္ခမနဝေလာယံ ဂါမဒွါရေ နိဋ္ဌုဘိတွာ ယာတိ။

ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ ပဉ္စာသ ဘိက္ခူ ဝိယ စ။ တေ ကိရ အာသာဠှိပုဏ္ဏမိယံ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – “အရဟတ္တံ အပတွာ အညမညံ နာလပိဿာမာ”တိ။ ဂါမဉ္စ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ပဝိသိံသု။ ဒိဝသာဒီသု ပုစ္ဆိတေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ နိဋ္ဌုဘနံ ဒိသွာ ဇာနိံသု – “အဇ္ဇေကော အာဂတော, အဇ္ဇ ဒွေ”တိ။ ဧဝဉ္စ စိန္တေသုံ – “ကိံ နု ခေါ ဧတေ အမှေဟေဝ သဒ္ဓိံ န သလ္လပန္တိ, ဥဒါဟု အညမညမ္ပိ။ ယဒိ အညမညံ န သလ္လပန္တိ, အဒ္ဓါ ဝိဝါဒဇာတာ ဘဝိဿန္တိ။ ဧထ နေ အညမညံ ခမာပေဿာမာ”တိ သဗ္ဗေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဉ္စာသာယ ဘိက္ခူသု ဒွေပိ ဘိက္ခူ ဧကောကာသေ နာဒ္ဒသံသု။ တတော ယော တေသု စက္ခုမာ ပုရိသော, သော အာဟ – “န ဘော ကလဟကာရကာနံ သြကာသော ဤဒိသော ဟောတိ, သုသမ္မဋ္ဌံ စေတိယင်္ဂဏံ ဗောဓိယင်္ဂဏံ, သုနိက္ခိတ္တာ သမ္မဇ္ဇနိယော, သုပဋ္ဌိတံ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယ”န္တိ ။ တေ တတောဝ နိဝတ္တာ။ တေပိ ဘိက္ခူ အန္တောတေမာသေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ မဟာပဝါရဏာယံ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုံ။

ဧဝံ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ, ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ ဝိယ စ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဂါမသမီပံ ဂန္တွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ဝီထိယော သလ္လက္ခေတွာ ယတ္ထ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ကလဟကာရကာ စဏ္ဍဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ နတ္ထိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော န တုရိတတုရိတော ဝိယ ဇဝေန ဂစ္ဆတိ။ န ဟိ ဇဝေန ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂံ နာမ ကိဉ္စိ အတ္ထိ။ ဝိသမဘူမိဘာဂပတ္တံ ပန ဥဒကသကဋံ ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ။ အနုဃရံ ပဝိဋ္ဌော စ ဒါတုကာမံ ဝါ အဒါတုကာမံ ဝါ သလ္လက္ခေတုံ တဒနုရူပံ ကာလံ အာဂမေန္တော ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ အန္တောဂါမေ ဝါ ဗဟိဂါမေ ဝါ ဝိဟာရမေဝ ဝါ အာဂန္တွာ ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ သြကာသေ နိသီဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အက္ခဗ္ဘဉ္ဇနဝဏလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ, နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ။ပေ.။ ဘုတ္တာဝီ စ ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ မုဟုတ္တံ ဘတ္တကိလမထံ ပဋိပဿမ္ဘေတွာ ယထာ ပုရေဘတ္တံ , ဧဝံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပုရိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသိကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ**တိ။

ဣမံ ပန ဟရဏပစ္စာဟရဏသင်္ခါတံ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ, ပဌမဝယေ ဧဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ နော စေ ပဌမဝယေ ပါပုဏာတိ, အထ မဇ္ဈိမဝယေ ပါပုဏာတိ။ နော စေ မဇ္ဈိမဝယေ ပါပုဏာတိ, အထ ပစ္ဆိမဝယေ ပါပုဏာတိ, နော စေ ပစ္ဆိမဝယေ ပါပုဏာတိ, အထ မရဏသမယေ။ နော စေ မရဏသမ

ယေ ဟပုဏ္ဏာတိ, အထ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ။ နော စေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ဟပုဏ္ဏာတိ, အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ နိဗ္ဗတ္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ။ နော စေ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ, အထ ဗုဒ္ဓာနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော တ ဟောတိ, သေယျထာပိ ထေရော ဗာဟိယော အရုစီရိယော မဟာပညော တ, သေယျထာပိ ထေရော သာရိပုတ္တော, မဟိဒ္ဓိကော တ, သေယျထာပိ ထေရော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ဓုတတအော တ, သေယျထာပိ ထေရော မဟာကဿပော, ဒိဗ္ဗစက္ခုကော တ, သေယျထာပိ ထေရော အနုရုဒ္ဓော, ဝိနယဓရော တ, သေယျထာပိ ထေရော ဥပာလိ, ဓမ္မကထိကော တ, သေယျထာပိ ထေရော ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော, အာရညိကော တ, သေယျထာပိ ထေရော ရေဝတော, ဗဟုဿုတော တ, သေယျထာပိ ထေရော အာနန္ဒော, သိက္ခာကာမော တ, သေယျထာပိ ထေရော ရာဟုလော ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ယွာယံ ဟရတိ ပစ္စာဟရတိ စ, တဿ ကေစရသမ္ပဇညံ သိခါပတ္တံ ဟောတိ။

အဘိက္ကမာဒီသု ပန အသမ္မုယှနံ **အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ**။ တံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဓ ဘိက္ခု အဘိက္ကမန္တော တ ပဋိက္ကမန္တော တ ယထာ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ အဘိက္ကမာဒီသု – ''အတ္တာ အဘိက္ကမတိ, အတ္တနာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော''တိ တ ''အဟံ အဘိက္ကမာမိ, မယာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော''တိ တ သမ္မုယှန္တိ, တထာ အသမ္မုယှန္တော အဘိက္ကမာမီတိ စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ တယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣတိ စိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန အယံ ကာယသမ္မတော အဋ္ဌိသင်္ဃာတော အဘိက္ကမတိ။ တဿေဝံ အဘိက္ကမတော ဧကေကပာဒုဒ္ဓရဏေ ပထဝီဓာတု အာပေဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိယော, တထာ အတိဟရဏဝီတိဟရဏေသု, တေဿဇ္ဇနေ တေဇောဓာတု တယောဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိယော, တထာ သန္နိက္ခေပနသန္နိရုမ္ဘနေသု။

တတ္ထ ဥဒ္ဓရဏေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ အတိဟရဏံ န ပာပုဏန္တိ, တထာ အတိဟရဏေ ပဝတ္တာ ဝီတိဟရဏံ, ဝီတိဟရဏေ ပဝတ္တာ တေဿဇ္ဇနံ, တေဿဇ္ဇနေ ပဝတ္တာ သန္နိက္ခေပနံ, သန္နိက္ခေပနေ ပဝတ္တာ သန္နိရုမ္ဘနံ န ပာပုဏန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗပဗ္ဗံ သန္ဓိသန္ဓိ ဩဓိဩဓိ ဟုတွာ တတ္တကပာလေ ပက္ခိတ္တတိလာနိ ဝိယ တဋတဋာယန္တာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အဘိက္ကမတိ, ကဿ ဝါ ဧကဿ အဘိက္ကမနံ? ပရမတ္ထတော ဟိ ဓာတူနံယေဝ ဂမနံ, ဓာတူနံ ဌာနံ, ဓာတူနံ နိသဇ္ဇာ, ဓာတူနံ သယနံ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဟိ ကောဋ္ဌာသေ သဒ္ဓိံ ရူပေန –

> ''အညံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ စိတ္တံ၊ အညံ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ။
> အဝီစိမနုသမ္ဗန္ဓော၊ နဒီသောတောဝ ဝတ္တတီ''တိ။ –

ဧဝံ အဘိက္ကမာဒီသု အသမ္မုယှနံ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ နာမာတိ။

နိဋ္ဌိတော ''အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ''တိပဒဿ အတ္ထော။

အာလောကိတေ ဝိလောကိတေတိ ဧတ္ထ ပန အာလောကိတံ နာမ ပုရတော ပေက္ခနံ, ဝိလောကိတံ နာမ အနုဒိသာပေက္ခနံ။ အညာနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပစ္ဆတော အနုပေက္ခနဝသေန ဩလောကိတဥလ္လောကိတာပလောကိတာနိ နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ဣဓ န ဂဟိတာနိ, သာရုပ္ပဝသေန ပန ဣမာနေဝ ဒွေ ဂဟိတာနိ။ ဣမိနာ တ မုခေန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ဂဟိတာနေဝါတိ။

တတ္ထ ''အာလောကေဿာမီ''တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အနောလောကေတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ။ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

> ''သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒဿ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ နန္ဒော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကေတိ 'ဧဝံ မေ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကယတော နာဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ, ဘိက္ခု

ဝေ, နန္ဒသ္သ ပစ္ဆိမာ ဒိသာ, ဥတ္တရာ ဒိသာ, ဒက္ခိဏာ ဒိသာ, ဥဒ္ဓံ, အဓော, အနုဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ နန္ဒော အနုဒိသံ အာလောကေတိ 'ဧဝံ မေ အနုဒိသံ အာလောကယတော'။ပေ။ သမ္ပဇာနော ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၈.၉)။

အပိစ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယဒဿနာဒိဝသေနေဝ သာတ္ထကတာ စ သပ္ပာယတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ပန အဝိဇဟနမေဝ ဂောစရသမ္ပဇညံ, တသ္မာ ခန္ဓဓာတုအာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ အတ္တနော ကမဋ္ဌာနဝသေနေဝ ကသိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ ဝါ ပန ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာလောကနဝိလောကနံ ကာတဗ္ဗံ။

''အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ အာလောကေတာ ဝါ ဝိလောကေတာ ဝါ နတ္ထိ, 'အာလောကေဿာမီ'တိ ပန စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန ဟေဋ္ဌိမံ အက္ခိဒလံ အဓော သီဒတိ, ဥပရိမံ ဥဒ္ဓံ လင္ဃေတိ, ကောစိ ယန္တကေန ဝိဝရန္တော နာမ နတ္ထိ, တတော စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဧဝံ ပဇာနနံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟ သမ္ပဇညံ နာမ။

အပိစ မူလပရိညာအာဂန္တုကတာဝကာလိကဘာဝဝသေနပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလပရိညာဝသေန တာဝ –

''ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနဉ္စေဝ, ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ, ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ''။

တတ္ထ ဘဝင်္ဂံ ဥပပတ္တိဘဝဿ အင်္ဂကိစ္စံ သာဓယမာနံ ပဝတ္တတိ, တံ အာဝဋ္ဋေတွာ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓယမာနံ, တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဓာတု သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု သန္တီရဏကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝနံ ဇဝတိ။ တတ္ထ ပဌမဇဝနေပိ ''အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော''တိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ န ဟောတိ, ဒုတိယဇဝနေပိ။ပေ။ သတ္တမဇဝနေပိ။ ဧတေသု ပန ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေ ယောဓေသု ဝိယ ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ဘိဇ္ဇိတွာ ပတိတေသု ''အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော''တိ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ **မူလပရိညာဝသေန** အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုဒွါရေ ပန ရူပေ အာပာထမာဂတေ ဘဝင်္ဂစလနတော ဥဒ္ဓံ သကကိစ္စနိပ္ဖာဒနဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေသု အဝသာနေ ဇဝနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နာနံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဂန္တုကပုရိသော ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ယထာ ပရဂေဟေ ကိဉ္စိ ယာစိတုံ ပဝိဋ္ဌဿ အာဂန္တုကပုရိသဿ ဂေဟသာမိကေသု တုဏှီမာသိနေသု အာဏာကရဏံ န ယုတ္တံ, ဧဝံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဝဇ္ဇနာဒီသုပိ အရဇ္ဇန္တေသု အဒုဿန္တေသု အမုယှန္တေသု စ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနံ အယုတ္တန္တိ ဧဝံ **အာဂန္တုကဘာဝဝသေန** အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယာနိ ပနေတာနိ စက္ခုဒွါရေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနပရိယောသာနာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, အညမညံ န ပဿန္တိ, ဣတ္တရာနိ တာဝကာလိကာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဧကသ္မိံ ဃရေ သဗ္ဗေသု မာနုသကေသု မတေသု အဝသေသဿ ဧကဿ တင်္ခဏံယေဝ မရဏဓမ္မဿ န ယုတ္တာ နစ္စဂီတာဒီသု အဘိရတိ နာမ, ဧဝမေဝ ဧကဒွါရေ သသမ္ပယုတ္တေသု အာဝဇ္ဇနာဒီသု တတ္ထ တတ္ထေဝ မတေသု အဝသေသဿ တင်္ခဏံယေဝ မရဏဓမ္မဿ ဇဝနဿာပိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အဘိရတိ နာမ န ယုတ္တာတိ ဧဝံ **တာဝကာလိကဘာဝဝသေန** အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ စက္ခု စေဝ ရူပာ စ ရူပက္ခန္ဓော, ဒဿနံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖဿာဒိကာ သင်္ခါရာ

သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဧဝမေတေသံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ သမတယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု စက္ခာယတနံ, ရူပံ ရူပာယတနံ, ဒဿနံ မနာယတနံ, ဝေဒနာဒယော သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဓမ္မာယတနံ, ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ အာယတနာနံ သမတယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု စက္ခုဓာတု, ရူပံ ရူပဓာတု, ဒဿနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတု, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာဒယော ဓမ္မာ ဓမ္မဓာတု, ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ ဓာတူနံ သမတယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု နိဿယပစ္စယော, ရူပံ အာရမ္မဏပစ္စယော, အာဝဇ္ဇနံ အနန္တရသမနန္တရူပနိဿယနတ္ထိဝိဂတပစ္စယော, အာလောကော ဥပနိဿယပစ္စယော, ဝေဒနာဒယော သဟဇာတပစ္စယော။ ဧဝမေတေသံ ပစ္စယာနံ သမတယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတီတိ ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပိ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ တိ ပဗ္ဗာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏေ။ တတ္ထ စိတ္တဝသေနေဝ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အကတွာ ဟတ္ထပါဒါနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏပစ္စယာ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ။ တတ္ထ ဟတ္ထပါဒေ အတိစိရံ သမိဉ္ဇိတွာ ဝါ ပသာရေတွာ ဝါ ဌိတဿ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိပတတိ, ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆတိ။ ကာလေ သမိဉ္ဇန္တဿ ကာလေ ပသာရေန္တဿ ပန တာ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂစ္ဆတိ, ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထေ ပန သတိပိ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ တတြာယံ နယော – မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ကိရ ဒဟရဘိက္ခူ သဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တိ။ တေသံ ပိဋ္ဌိပဿေ ဒဟရဘိက္ခုနိယော ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတြေကော ဒဟရော ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ကာယသံသဂ္ဂံ ပတွာ တေနေဝ ကာရဏေန ဂိဟီ ဇာတော။ အပရော ဘိက္ခု ပါဒံ ပသာရေန္တော အဂ္ဂိမှိ ပသာရေသိ, အဋ္ဌိံ အာဟစ္စ ပါဒေါ ဈာယိ။ အပရော ဝမ္မိကေ ပသာရေသိ, သော အာသီဝိသေန ဒဋ္ဌော။ အပရော စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ ပသာရေသိ, တံ မဏိသပ္ပော ဍံသိ။ တသ္မာ ဧဝရူပေ အသပ္ပာယေ အပသာရေတွာ သပ္ပာယေ ပသာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။

ဂောစရသမ္ပဇညံ ပန မဟာထေရဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗံ – မဟာထေရော ကိရ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နော အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနော သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇေသိ။ တံ အန္တေဝါသိကာ ပုစ္ဆိံသု – "ကသ္မာ, ဘန္တေ, သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇိတ္ထာ"တိ။ ယတော ပဋ္ဌာယာဟံ, အာဝုသော, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတုံ အာရဒ္ဓေါ, န မေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ဟတ္ထော သမိဉ္ဇိတပုဗ္ဗော, ဣဒါနိ ပန မေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ သမိဉ္ဇိတော, တသ္မာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သမိဉ္ဇေသိန္တိ။ သာဓု, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ဧဝမေတ္ထာပိ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနမေဝ ဂောစရသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ သမိဉ္ဇန္တော ဝါ ပသာရေန္တော ဝါ နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ပန သုတ္တာကဍ္ဎနဝသေန ဒါရုယန္တဿ ဟတ္ထပါဒလဠနံ ဝိယ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ ဟောတီတိ ပရိဇာနနံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ တိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရာနံ နိဝါသနပါရုပနဝသေန, ပတ္တဿ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေါ ဓာရဏံ နာမ။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရဓာရဏေ တာဝ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ ပိဏ္ဍာယ စရတော အာမိသလာဘော, "သီတဿ ပဋိဃာတာယာ"တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တပ္ပကာရောယေဝ စ အတ္ထော အတ္ထော နာမ။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဏှပကတိကဿ ပန ဒုဗ္ဗလဿ စ စီဝရံ သုခုမံ သပ္ပာယံ, သီတာလုကဿ ဃနံ ဒုပဋ္ဋံ။ ဝိပရီတံ အသပ္ပာယံ။ ယဿ ကဿစိ ဇိဏ္ဏံ အသပ္ပာယမေဝ။ အဂ္ဂဠာဒိဒါနေန ဟိဿ တံ ပလိဗောဓကရံ ဟောတိ။ တထာ ပဋ္ဋုဏ္ဏ

ဏာဒုကူလာဒိဘေဒံ လောဘနီယစီဝရံ။ တာဒိသဉှိ အရညေ ကေကဿ နိတသန္တရာယကရံ , ဇီဝိတန္တရာယကရဉ္စာပိ
ဟောတိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ယံ နိမိတ္တကမ္မာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝသေန ဥပ္ပန္နံ, ယဉ္စဿ သေဝမာနဿ အကုသလာ ဓမ္မာ
အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ , တံ အသပ္ပာယံ။ ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ, တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသ
မ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ စီဝရံ ပါရုပန္တော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေ
နေဝ ပန စီဝရပါရုပနံ ဟောတိ။ တတ္ထ စီဝရမ္ပိ အစေတနံ, ကာယောပိ အစေတနော။ စီဝရံ န ဇာနာတိ "မယာ ကာယော
ပါရုပိတော"တိ။ ကာယောပိ န ဇာနာတိ "အဟံ စီဝရေန ပါရုပိတော"တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ ပဋပိ
လောတိကာယ ပေါတ္ထကရူပပဋိစ္ဆာဒနေ ဝိယ။ တသ္မာ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနဿံ ကာတဗ္ဗံ, န အ
သုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါမနဿံ။ နာဂဝမ္မိကစေတိယရုက္ခာဒီသု ဟိ ကေစိ မာလာဂန္ဓဓူမဝတ္ထာဒီဟိ သက္ကာရံ ကရောန္
တိ, ကေစိ ဂူထမုတ္တကဒ္ဒမဒဏ္ဍသတ္ထပဟာရာဒီဟိ အသက္ကာရံ။ န တေဟိ နာဂဝမ္မိကရုက္ခာဒယော သောမနဿံ ဝါ
ကရောန္တိ ဒေါမနဿံ ဝါ။ ဧဝမေဝံ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနဿံ ကာတဗ္ဗံ, န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါ
မနဿန္တိ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ သဟသာဝ အဂ္ဂဟေတွာ "ဣမံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဘိက္ခံ လဘိသ္
သာမီ"တိ ဧဝံ ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္ထဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိသဒုဗ္ဗလသရီရ
ဿ ပန ဂရုပတ္တော အသပ္ပာယော။ ယဿ ကဿစိ စတုပဉ္စဂဏ္ဌိကာဟတော ဒုဗ္ဗိသောဓနီယော အသပ္ပာယောဝ။
ဒုဒ္ဓေါတပတ္တော ဟိ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ဓောဝန္တဿေဝ စဿ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ မဏိဝဏ္ဏပတ္တော ပန လောဘနီ
ယော စီဝရေ ဝုတ္တနယေနေဝ အသပ္ပာယော။ နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန လဒ္ဓေါ, ပန ယဉ္စဿ သေဝမာနဿ အကု
သလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, အယံ ဧကန္တအသပ္ပာယောဝ။ ဝိပရီတော သပ္ပာယော။ တသ္
သ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ပတ္တံ ဂဏှန္တော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာ
ရေနေဝ ပတ္တဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ပတ္တောပိ အစေတနော, ဟတ္ထာပိ အစေတနာ။ ပတ္တော န ဇာနာတိ
"အဟံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟိတော"တိ။ ဟတ္ထာပိ န ဇာနန္တိ "ပတ္တော အမှေဟိ ဂဟိတော"တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူ
ဟံ ဂဏှန္တိ, သဏ္ဍာသေန အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တဂ္ဂဟဏေ ဝိယာတိ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟ
သမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ယထာ ဆိန္နဟတ္ထပါဒေ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗလောဟိတကိမိကုလေ နီလမက္ခိကသမ္ပရိကိဏ္ဏေ
အနာထသာလာယ အနာထမနုဿေ ဒိသွာ ဒယာလုကာ ပုရိသာ တေသံ ဝဏပဋ္ဋစောဠကာနိ စေဝ ကပါလာဒီဟိ ဘေသဇ္
ဇာနိ စ ဥပနာမေန္တိ။ တတ္ထ စောဠကာနိပိ ကေသဉ္စိ သဏှာနိ, ကေသဉ္စိ ထူလာနိ ပါပုဏန္တိ, ဘေသဇ္ဇကပါလာနိပိ
ကေသဉ္စိ သုသဏ္ဌာနာနိ, ကေသဉ္စိ ဒုဿဏ္ဌာနာနိ ပါပုဏန္တိ, န တေ တတ္ထ သုမနာ ဝါ ဒုမ္မနာ ဝါ ဟောန္တိ။ ဝဏ
ပဋိစ္ဆာဒနမတ္တေနေဝ ဟိ စောဠကေန ဘေသဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟမတ္တေနေဝ စ ကပါလကေန တေသံ အတ္ထော။ ဧဝမေဝ
ယော ဘိက္ခု ဝဏစောဠကံ ဝိယ စီဝရံ, ဘေသဇ္ဇကပါလကံ ဝိယ စ ပတ္တံ, ကပါလေ ဘေသဇ္ဇမိဝ စ ပတ္တေ လဒ္ဓဘိက္
ခံ သလ္လက္ခေတိ။ အယံ သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ အသမ္မောဟသမ္ပဇညေန ဥတ္တမသမ္ပဇာနကာရီတိ ဝေဒိတဗ္
ဗော။

အသိတာဒီသု **အသိတေ**တိ ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ။ **ပီတေ**တိ ယာဂုအာဒိပါနေ။ **ခါယိတေ**တိ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိခါဒနေ။
သာယိတေတိ မဓုဖာဏိတာဒိသာယနေ။ တတ္ထ "နေဝ ဒဝါယာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော အဋ္ဌဝိဓောပိ အတ္ထော
အတ္ထော နာမ, တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လူခပဏီတတိတ္တမဓုရာဒီသု ပန ယေန ဘောဇနေန ယဿ အဖာသု ဟောတိ, တံ တဿ အသပ္ပာယံ။ ယံ ပန နိမိ
တ္တကမ္မာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ, ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ,

တံ ဧကန္တအသပ္ပာယမေဝ။ ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တသ္သ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဇ္ဈတ္တန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇကော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ဟတ္ထသ္သ ပတ္တေ ဩတာရဏံ နာမ ဟောတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပကရဏံ အာလောပုဒ္ဓရဏံ မုခဝိဝရဏဉ္စ ဟောတိ။ န ကောစိ ကုဉ္စိကာယ န ယန္တကေန ဟနုကဋ္ဋိနိ ဝိဝရတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပသ္သ မုခေ ဌပနံ ဥပရိဒန္တာနံ မုသလကိစ္စသာဓနံ ဟေဋ္ဌာဒန္တာနံ ဥဒုက္ခလကိစ္စသာဓနံ ဇိဝှာယ ဟတ္ထကိစ္စသာဓနဉ္စ ဟောတိ။ ဣတိ နံ တတ္ထ အဂ္ဂဇိဝှာယ တနုကခေဠော, မူလဇိဝှာယ ဗဟလခေဠော မက္ခေတိ။ တံ ဟေဋ္ဌာဒန္တဥဒုက္ခလေ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တိတံ ခေဠဥဒကတေမိတံ ဥပရိဒန္တမုသလသဉ္စုဏ္ဏိတံ ကောစိ ကဋစ္ဆုနာ ဝါ ဒဗ္ဗိယာ ဝါ အန္တော ပဝေသေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုယာဝ ပဝိသတိ။ ပဝိဋ္ဌံ ပဝိဋ္ဌံ ကောစိ ပလာလသန္ထရံ ကတွာ ဓာရေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုဝသေနေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဌိတံ ဌိတံ ကောစိ ဥဒ္ဓနံ ကတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ပစန္တော နာမ နတ္ထိ, တေဇောဓာတုယာဝ ပစ္စတိ။ ပက္ကံ ပက္ကံ ကောစိ ဒဏ္ဍကေန ဝါ ယဋ္ဌိယာ ဝါ ဗဟိ နီဟရကော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုယေဝ နီဟရတိ။ ဣတိ ဝါယောဓာတု အတိဟရတိ စ ဝီတိဟရတိ စ ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ ဝိသောသေတိ စ နီဟရတိ စ; ပထဝီဓာတု ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ ဝိသောသေတိ စ; အာပေါဓာတု သိနေဟေတိ စ အလ္လတ္တဉ္စ အနုပါလေတိ; တေဇောဓာတု အန္တောပဝိဋ္ဌံ ပရိပါစေတိ; အာကာသဓာတု အဉ္ဇသော ဟောတိ; ဝိညာဏဓာတု တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂမန္ဝာယ အာဘုဇတီတိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဂမနတော, ပရိယေသနတော, ပရိဘောဂတော, အာသယတော, နိဓာနတော, အပရိပက္ကတော, ပရိပက္ကတော, ဖလတော, နိသ္သန္ဒတော, သမ္မက္ခနတောတိ ဧဝံ ဒသဝိဓံ ပဋိကူလဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခဏတောပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၉၄ အာဒယော) အာဟာရပဋိကူလသညာနိဒ္ဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥစ္စာရပသ္သာဝကမ္မေ တိ ဥစ္စာရသ္သ စ ပသ္သာဝသ္သ စ ကရဏေ။ တတ္ထ ပတ္တကာလေ ဥစ္စာရပသ္သာဝံ အကရောန္တသ္သ သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဘမန္တိ, စိတ္တံ န ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, အညေ စ ရောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကရောန္တသ္သ ပန သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တသ္သ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌာနေ ဥစ္စာရပသ္သာဝံ ကရောန္တသ္သ ပန အာပတ္တိ ဟောတိ, အယသော ဝဍ္ဍတိ, ဇီဝိတန္တရာယော ပိ ဟောတိ။ ပတိရူပေ ဌာနေ ကရောန္တသ္သ သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယံ။ တသ္သ ဝသေန သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေန စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဇ္ဈတ္တန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဥစ္စာရပသ္သာဝကမ္မံ ကရောန္တော နတ္ထိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ဥစ္စာရပသ္သာဝကမ္မံ ဟောတိ။ ယထာ ပန ပက္ကေ ဂဏ္ဍေ ဂဏ္ဍဘေဒေန ပုဗ္ဗလောဟိတံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ, ယထာ စ အတိဘရိတာ ဥဒကဘာဇနာ ဥဒကံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ, ဧဝံ ပက္ကာသယမုတ္တဝတ္ထီသု သန္နိစိတာ ဥစ္စာရပသ္သာဝါ ဝါယုဝေဂသမုပ္ပီဠိတာ အကာမတာယပိ နိက္ခမန္တိ။ သော ပနာယံ ဧဝံ နိက္ခမန္တော ဥစ္စာရပသ္သာဝေါ နေဝ တသ္သ ဘိက္ခုနော အတ္တနော ဟောတိ န ပရသ္သ, ကေဝလံ သရီရနိသ္သန္ဒောဝ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဥဒကတုမ္ဗတော ပုရာဏဥဒကံ ဆဍ္ဍေန္တသ္သ နေဝ တံ အတ္တနော ဟောတိ န ပရေသံ, ကေဝလံ ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂတာဒီသု ဂတေတိ ဂမနေ။ **ဌိတေ**တိ ဌာနေ။ **နိသိန္နေ** တိ နိသဇ္ဇာယ။ **သုတ္တေ** တိ သယနေ။ **ဇာဂရိတေ** တိ ဇာဂရဏေ။ **ဘာသိတေ**တိ ကထနေ။ **တုဏှီဘာဝေ**တိ အကထနေ။ ဧတ္ထ စ ယော စိရံ ဂန္တွာ ဝါ စင်္ကမိတွာ ဝါ အပရဘာဂေ ဌိတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ “စင်္ကမနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ”တိ, အယံ ဂတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော သဇ္ဈာယံ တ ကရောန္တော ပဉှံ တ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကရောန္တော စိရံ ဌတွာ အပရဘာဂေ နိသိန္နော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ "ဌိတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ"တိ, အယံ ဌိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော သဇ္ဈာယာဒိကရဏဝသေနေဝ စိရံ နိသီဒိတွာ အပရဘာဂေ နိပန္နော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "နိသိန္နကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ"တိ, အယံ နိသိန္နေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော ပန နိပန္နကောဝ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကရောန္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတွာ အပရဘာဂေ ဥဋ္ဌာယ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "သယနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ"တိ, အယံ သုတ္တေ စ ဇာဂရိတေ စ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။ ကိရိယမယစိတ္တာနဉှိ အပ္ပဝတ္တံ သုတ္တံ နာမ, ပဝတ္တံ ဇာဂရိတံ နာမာတိ။

ယော ပန ဘာသမာနော – "အယံ သဒ္ဒော နာမ ဩဋ္ဌေ စ ပဋိစ္စ ဒန္တေ စ ဇိဝှဉ္စ တာလုဉ္စ ပဋိစ္စ စိတ္တဿ စ တဒနုရူပံ ပယောဂံ ပဋိစ္စ ဇာယတီ"တိ သတော သမ္ပဇာနော ဘာသတိ, စိရံ တ ပန ကာလံ သဇ္ဈာယံ ကတွာ ဓမ္မံ တ ကထေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ ပရိဝတ္တေတွာ ပဉှံ တ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အပရဘာဂေ တုဏှီဘူတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ "ဘာသိတကာလေ ဥပ္ပန္နာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ"တိ အယံ ဘာသိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော တုဏှီဘူတော စိရံ ဓမ္မံ တ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကတွာ အပရဘာဂေ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "တုဏှီဘူတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ"တိ။ ဥပါဒါရူပပဝတ္တိယာ သတိ ဘာသတိ နာမ, အသတိ တုဏှီ ဘဝတိ နာမာတိ, အယံ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမာတိ။ ဧဝမေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇည်ံ တဿ ဝသေန သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သတိပဋ္ဌာနမိဿကသမ္ပဇည်ံ ပုဗ္ဗဘာဂံ ကထိတံ။

၃. ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၉. တတိယေ **ဧဝမေဝ ပနိဓေကစ္စေ** တိ သော ကိရ ဘိက္ခု ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ဣတော စိတော စ အာဟိဏ္ဍတိ, ကာယဝိဝေကံ နာနုယုဉ္ဇတိ။ တေန နံ ဘဂဝါ နိဂ္ဂဏှန္တော ဧဝမာဟ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သံခိတ္တေန ဒေသနံ ယာစသိ, တသ္မာ။ **ဒိဋ္ဌိ** တိ ကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိ။

၄. သာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၀. စတုတ္ထေ **ဓမ္မဝိနယော**တိ ဓမ္မောတိ တ ဝိနယောတိ တ ဥဘယမေတံ သတ္ထုသာသနဿေဝ နာမံ။ **သမာဒပေတဗ္ဗာ**တိ ဂဏှာပေတဗ္ဗာ။ **ဧကောဒိဘူတာ**တိ ခဏိကသမာဓိနာ ဧကဂ္ဂဘူတာ။ **သမာဟိတာ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ** တိ ဥပစာရပ္ပနာဝသေန သမ္မာ ဌပိတစိတ္တာ စ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ စ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ နဝကဘိက္ခူဟိ စေဝ ခီဏာသဝေဟိ စ ဘာဝိတသတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာဂ, သတ္တဟိ သေခေဟိ ဘာဝိတာ မိဿကာ။

၆. သကုဏဂ္ဃိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၂. ဆဋ္ဌေ **သကုဏဂ္ဃိ** တိ သကုဏံ ဟနတီတိ သကုဏဂ္ဃိ, သေနဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သဟသာ အဇ္ဈပတ္တာ** တိ လောဘသာဟသေန ပတ္တာ။ **အလက္ခိကာ** တိ နိဿိရိကာ။ **အပ္ပပုညာ**တိ ပရိတ္တပုညာ။ **သစေဇ္ဇ မယ** န္တိ သစေ အဇ္ဇ မယံ။ **နင်္ဂလကဋ္ဌကရဏ** န္တိ နင်္ဂလေန ကသိကရဏံ, အဓုနာ ကဋ္ဌံ ခေတ္တဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **လေဍ္ဍုဋ္ဌာန** န္တိ လေဍ္ဍူနံ ဌာနံ။ **သံဝဒမာနာ**တိ သမ္မာ ဝဒမာနာ, အတ္တနော ဗလဿ သုဋ္ဌု ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနာတိ အတ္ထော။ **မဟန္တံ လေဍ္ဍုံ အဘိရုဟိတွာ**တိ ဥဒ္ဓနသဏ္ဌာနေန ဌိတေသု တီသု လေဍ္ဍူသု "ဣတော သေနေ အာဂစ္ဆန္တေ ဣတော နိက္ခမိဿာမိ, ဣတော အာဂစ္ဆန္တေ ဣတော"တိ သလ္လက္ခေတွာ တေသု ဧကံ လေဍ္ဍုံ အဘိရုဟိတွာ အဋ္ဌာသိ အဝဒမာနော။ **သန္နယှ္ဟာ** တိ ခုရပ္ပံ သန္နယှမာနော ဝိယ သန္နယှိတွာ သုဋ္ဌု ဌပေတွာ။ **ဗဟုအာဂတော ခော မျာယ** န္တိ "မယှံ အတ္ထာယ အယံ ဗဟုတံ ဌာနံ အာဂတော, အပ္ပံ အဝသိဋ္ဌံ, ဣဒါနိ မံ ဂဏှိဿတီ"တိ ဥတွာ အရုဂုဋ္ဌော ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ တဿေဝ လေဍ္ဍုဿ အန္တရေ ပစ္စုပာဒိ, ပဋိပန္နော ပဝိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဥရံ ပစ္စတာဠေသီ**

တိ “ကေပ္ပဟာရေနေဝ လာဘဿ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ ဂဟေဿာမီ”တိ ပက္ခန္ဒိတွာ ဝေဂံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော တသ္မိံ လေဍ္ဍုသ္မိံ ဥရံ ပတာဋ္ဌေသိ။ တာဝဒေဝဿ ဟဒယမံသံ ဖာလိယိတ္ထ။ အထ လာဘော “ဒိဋ္ဌာ ဝတ သတ္တုနော ပိဋ္ဌီ”တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော တဿ ဟဒယေ အပရာပရံ စင်္ကမိ။

၇. မက္ကဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၃. သတ္တမေ **ဒုဂ္ဂာ** တိ ဒုဂ္ဂမာ။ **စာရီ**တိ သဉ္စာရော။ **လေပံ ဩဍ္ဍေန္တီ** တိ ဝဋ္ဋရုက္ခခီရာဒီဟိ ယောဇေတွာ လေပံ ကရောန္တိ, တံ မက္ကဋာနံ ဓုဝဂမနဋ္ဌာနန္တိ သလ္လက္ခေတွာ ရုက္ခသာခာဒီသု ဌပေန္တိ။ **ပဉ္စောဍ္ဍိတော** တိ ပဉ္စသု ဌာနေသု ကာဇဒဏ္ဍကံ ပဝေသေတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ ကာဇသိက္ကာ ဝိယ ဩဍ္ဍိတော။ **ထုနံ သေတီ**တိ ထုနန္တော သယတိ။

၈. သူဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. အဋ္ဌမေ **သူဒော**တိ ဘတ္တကာရကော။ **နာနစ္စယေဟီ** တိ နာနာစယေဟိ, နာနာဝိဓေဟီတိ အတ္ထော။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **အမ္ဗိလဂ္ဂေဟီ** တိ အမ္ဗိလကောဋ္ဌာသေဟိ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အဘိဟရတီ**တိ ဂဟဏတ္ထာယ ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ **ဗဟုံ ဂဏှာတီ**တိ ဧကဂ္ဂဟဏေန ဗဟုံ ဂဏှန္တောပိ ပုနပ္ပုနံ ဂဏှန္တောပိ ဗဟုံ ဂဏှာတေဝ။ **အဘိဟာရာနန္တိ** သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ ဥက္ခိပိတွာ အဘိဟဋ္ဌာနံ အာယာနံ။ **ဥပက္ကိလေသာ** တိ ပဉ္စ နီဝရဏာ။ **နိမိတ္တံ န ဥဂ္ဂဏှာတီ**တိ “ဣမံ မေ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုလောမံ ဝါ ဂေါတြဘုံ ဝါ အာဟစ္စ ဌိတ”န္တိ န ဇာနာတိ, အတ္တနော စိတ္တဿ နိမိတ္တံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ သတိပဋ္ဌာနာဝ ကထိတာ။

၉. ဂိလာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၅. နဝမေ **ဗေဠုဝဂါမကေ**တိ ဝေသာလိယာ သမီပေ ဧဝံနာမကေ ပါဒဂါမေ အတ္ထိ, တသ္မိံ။ **ယထာမိတ္တ**န္တိ အာဒီသု **မိတ္တာ** တိ မိတ္တာဝ။ **သန္ဒိဋ္ဌာ** တိ တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဂမ္မ ဒိဋ္ဌမတ္တာ နာတိဒဠှမိတ္တာ ။ **သမ္ဘတ္တာ**တိ သုဋ္ဌု ဘတ္တာ သိနေဟဝန္တော ဒဠှမိတ္တာ။ ယေသံ ယတ္ထ ယတ္ထ ဧဝရူပါ ဘိက္ခူ အတ္ထိ, တေ တတ္ထ တတ္ထ ဝဿံ ဥပေထာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? တေသံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။ တေသံ ကိရ ဗေဠုဝဂါမကေ သေနာသနံ နပ္ပဟောတိ, ဘိက္ခာပိ မန္ဒာ။ သမန္တာ ဝေသာလိယာ ပန ဗဟူနိ သေနာသနာနိ, ဘိက္ခာပိ သုလဘာ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

အထ ကသ္မာ “ယထာသုခံ ဂစ္ဆထာ”တိ န ဝိဿဇ္ဇေသိ? တေသံ အနုကမ္ပာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အဟံ ဒသမာသမတ္တံ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ။ သစေ ဣမေ ဒူရံ ဂစ္ဆိဿန္တိ, မံ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဒဋ္ဌုံ န သက္ခိဿန္တိ။ အထ နေသံ ‘သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တော အမှာကံ သတိမတ္တမ္ပိ န အဒါသိ။ သစေ ဇာနေယျာမ, န ဧဝံ ဒူရေ ဝသေယျာမာ’တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဘဝေယျ။ ဝေသာလိယာ သမန္တာ ပန ဝဿံ ဝသန္တာ မာသဿ အဋ္ဌ ဝါရေ အာဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏိဿန္တိ, သုဂတောဝါဒံ လဘိဿန္တီ”တိ န ဝိဿဇ္ဇေသိ။

ခရောတိ ဖရုသော။ **အာဗာဓော**တိ ဝိသဘာဂရောဂေါ။ **ဗာဠှာ**တိ ဗလဝတိယော။ **မာရဏန္တိကာ** တိ မရဏန္တံ မရဏသန္တိကံ ပါပနသမတ္ထာ။ **သတော သမ္ပဇာနော အဓိဝါသေသီ** တိ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အဓိဝါသေသိ။ **အဝိဟညမာနော**တိ ဝေဒနာနုဝတ္တနဝသေန အပရာပရံ ပရိဝတ္တနံ အကရောန္တော အပီဠိယမာနော အဒုက္ခိယမာနော စ အဓိဝါသေသိ။ **အနာမန္တေတွာ** တိ အဇာနာပေတွာ။ **အနပလောကေတွာ**တိ အဇာနာပေတွာ, ဩဝါဒါနုသာသနိံ အဒတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝီရိယေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝီရိယေန စေဝ ဖလသမာပတ္တိဝီရိယေန စ။ **ပဋိပဏာမေတွာ**တိ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ။ **ဇီဝိတသင်္ခါရ**န္တိ ဧတ္ထ ဇီဝိတမ္ပိ ဇီဝိတသင်္ခါရော။ ယေန ဇီဝိတံ သင်္ခရီယတိ ဆိဇ္ဇမာနံ ဃဋ္ဋေတွာ ဌပီယတိ, သော ဖလသမာပတ္တိဓမ္မောပိ ဇီဝိတသင်္ခါရော။ သော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **အဓိဋ္ဌာယာ**တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပဝတ္တေတွာ ဇီဝိတဌပနသမတ္ထံ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇေယျန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။

ကိံ ပန ဘဂဝတ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဖလသမာပတ္တိံ န သမာပဇ္ဇတီတိ? သမာပဇ္ဇတိ။ သာ ပန ခဏိကသမာပတ္တိ။ ခဏိကသမာပတ္တိ စ အန္တောသမာပတ္တိယံယေဝ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတမတ္တဿ ကဋ္ဌဟတေန တ ကဌလဟတေန တ ဆိန္နသေတလော ဝိယ ဥဒကံ, ပုန သရီရံ ဝေဒနာ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ ယာ ပန ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကဥ္စ နိဂ္ဂုမ္ဗံ နိဇ္ဇဋံ ကတ္ဝာ မဟာဝိပဿနာဝသေန သမာပန္နာ သမာပတ္တိ , သာ သုဋ္ဌု ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ ယထာ နာမ ပုရိသေန ပောက္ခရဏိံ ဩဂါဟေတွာ ဟတ္ထေဟိ စ ဟဒေဟိ စ သုဋ္ဌု အပဗျူဠှဟသေတလော စိရေန ဥဒကံ ဩတ္ထရတိ, ဧဝမေဝ တတော ဝုဋ္ဌိတဿ စိရေန ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဘဂဝတ တံဒိဝသံ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဘိနဝံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တော ဝိယ ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကဥ္စ နိဂ္ဂုမ္ဗံ နိဇ္ဇဋံ ကတ္ဝာ စုဒ္ဒသဟာကာရေဟိ သန္နေတ္ဝာ မဟာဝိပဿနာယ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ "ဒသမာသေ မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ"တိ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ, သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာ ဝေဒနာ ဒသ မာသေ န ဥပ္ပဇ္ဇိယေဝ။

ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ပုန ဝုဋ္ဌိတော။ **မဓုရကဇာတော ဝိယာ**တိ သဉ္ဇာတဂရုဘာဝေ သဉ္ဇာတထဒ္ဓဘာဝေ သူလေ ဥတ္တာသိတပုရိသော ဝိယ။ **န ပက္ခာယန္တိ** တိ န ပကာသန္တိ, နာနာကာရတော န ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **ဓမ္မာပိ မံ နပ္ပဋိဘန္တီ**တိ သတိပဋ္ဌာနဓမ္မာ မယှံ ပာကဋာ န ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။ တန္တိဓမ္မာ ပန ထေရဿ သုပ္ပဂုဏာ။ **န ဥဒာဟရတီ**တိ ပစ္ဆိမဩဝါဒံ န ဒေတိ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အနန္တရံ အဗာဟိရန္တိ ဓမ္မဝသေန တ ပုဂ္ဂလဝသေန တ ဥဘယံ အကတွာ။ "ဧတ္တကံ ဓမ္မံ ပရဿ န ဒေသေဿာမီ"တိ ဟိ စိန္တေန္တော ဓမ္မံ အဗ္ဘန္တရံ ကရောတိ နာမ, "ဧတ္တကံ ပရဿ ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ဗာဟိရံ ကရောတိ နာမ။ "ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ပန ပုဂ္ဂလံ အဗ္ဘန္တရံ ကရောတိ နာမ, "ဣမဿ န ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ပုဂ္ဂလံ ဗာဟိရံ ကရောတိ နာမ။ ဧဝံ အကတွာ ဒေသိတောတိ အတ္ထော။ **အာစရိယမုဋ္ဌိ** တိ ယထာ ဗာဟိရကာနံ အာစရိယမုဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ, ဒဟရကာလေ ကဿစိ အကထေတွာ ပစ္ဆိမကာလေ မရဏမဉ္စေ နိပန္နာ ပိယမနာပဿ အန္တေဝာသိကဿ ကထေန္တိ, ဧဝံ တထာဂတဿ "ဣဒံ မဟလ္လကကာလေ ပစ္ဆိမဋ္ဌာနေ ကထေဿာမီ"တိ မုဋ္ဌိံ ကတွာ ပရိဟရိတွာ ဌပိတံ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

အဟံ ဘိက္ခုသင်္ဃ န္တိ အဟမေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိဿာမီတိ တ, **မမုဒ္ဒေသိကော** တိ အဟံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဥဒ္ဒေသော အဿာတိ မမုဒ္ဒေသိကော, မမေဝ ဥဒ္ဒိသိတွာ မံ ပစ္စာသီသမာနော ဘိက္ခုသင်္ဃော ဟောတု မမ အစ္စယေန မာ တ အဟောသိ, ယံ တ တံ တ ဟောတုတိ ဣတိ တ ပန ယဿ အဿာတိ အတ္ထော။ **န ဧဝံ ဟောတီ**တိ ဗောဓိပလ္လင်္ကေယေဝ ဣဿာမစ္ဆေရာနံ ဝိဂတတ္တာ ဧဝံ န ဟောတိ။ **သ ကိန္တိ** သော ကိံ။ **အာသီတိကော**တိ အသီတိသံဝစ္ဆရိကော, ဣဒံ ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္တဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဌမိဿကေနာ** တိ ဗာဟဗန္ဓစက္ကဗန္ဓာဒိနာ ပဋိသင်္ခရဏေန ဝေဌမိဿကေန။ **မညေ**တိ ဇရသကဋံ ဝိယ ဝေဌမိဿကေန မညေ ယာပေတိ, အရဟတ္တဖလဝေဌနေန စတုဣရိယာပထကပ္ပနံ တထာဂတဿ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော **ယသ္မိံ အာနန္ဒ သမယေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗနိမိတ္တာန** န္တိ ရူပနိမိတ္တာဒီနံ။ **ဧကစ္စာနံ ဝေဒနာန** န္တိ လောကိယာနံ ဝေဒနာနံ။ **တသ္မာတိဟာနန္ဒာ** တိ ယသ္မာ ဣမိနာ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန ဖာသု ဟောတိ, တသ္မာ တုမှေပိ တဒတ္ထာယ ဧဝံ ဝိဟရထာတိ ဒဿေတိ။ **အတ္တဒီပာ**တိ မဟာသမုဒ္ဒဂတာ ဒီပံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒီပံ ပတိဋ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရထ။ **အတ္တသရဏာ**တိ အတ္တဂတိကာဝ ဟောထ, မာ အညဂတိကာ။ **ဓမ္မဒီပဓမ္မသရဏာ**ပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ ဓမ္မောတိ နဝဝိဓော လောကုတ္တရဓမ္မော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တမတဂ္ဂေ** တိ တမအဂ္ဂေ, မဇ္ဈေ တ-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ အဂ္ဂတမာတိ တမတဂ္ဂါတိ ။ ဧဝံ သဗ္ဗံ တမသောတံ ဆိန္ဒိတွာ အတိဝိယ အဂ္ဂေ ဥတ္တမဘာဝေ ဧတေ, အာနန္ဒ, မမ ဘိက္ခူ ဘဝိဿန္တိ, တေသံ အဂ္ဂေ ဘဝိဿန္တိ။ ယေ ကေစိ သိက္ခာကာမာ, သဗ္ဗေသံ တေသံ စတုသတိပဋ္ဌာနဂေစရာဝ ဘိက္ခူ အဂ္ဂေ ဘဝိဿန္တီတိ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ ဂဏှာတီတိ။

၁၀. ဘိက္ခုနုပဿယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. ဒသမေ **တေနုပသင်္ကမီ** တိ တသ္မိံ ဥပသ္သယေ ကမ္မဋ္ဌာနကမ္မိကာ ဘိက္ခုနိယော အတ္ထိ, တာသံ ဥသ္သု က္ကာပေတ္ဝာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေဿာမီတိ ဥပသင်္ကမိ။ **ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသ** န္တိ ပုဗ္ဗဝိသေသတော အပရံ ဥ ဠာရဝိသေသံ။ တတ္ထ မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟော ပုဗ္ဗဝိသေသော, ဥပာဒာရူပပရိဂ္ဂဟော အပရဝိသေသော နာမ။ တထာ သက လရူပပရိဂ္ဂဟော ပုဗ္ဗဝိသေသော, အရူပပရိဂ္ဂဟော အပရဝိသေသော နာမ။ ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟော ပုဗ္ဗဝိသေသော, ပစ္စယပရိ ဂ္ဂဟော အပရဝိသေသော နာမ သပ္ပစ္စယနာမရူပဒဿနံ ပုဗ္ဗဝိသေသော, တိလက္ခဏာရောပနံ အပရဝိသေသော နာမ။ ဧဝံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဥဠာရဝိသေသံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။

ကာယာရမ္မဏော တိ ယံ ကာယံ အနုပဿတိ, တမေဝ အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကိလေသပရိဠာဟော။ **ဗဟိ ဒ္ဓာ တ စိတ္တံ ဝိက္ခိပတီ**တိ ဗဟိဒ္ဓာ တ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ စိတ္တုပ္ပာအော ဝိက္ခိပတိ။ **ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ပသာဒနီယေ နိမိတ္တေ စိတ္တံ ပဏိဒဟိတဗ္ဗ**န္တိ ဧဝံ ကိလေသပရိဠာဟေ စ လီနတ္တေ စ ဗဟိဒ္ဓာဝိက္ခေပေ စ ဥပ္ပန္နေ ကိလေသာ နုရဉ္ဇိတေန န ဝတ္တိတဗ္ဗံ, ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ပသာဒနီယေ ပသာဒာဝဟေ ဗုဒ္ဓာဒီသု အညတရသ္မိံ ဌာနေ ကမ္မဋ္ဌာနစိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။ **စိတ္တံ သမာဓိယတီ** တိ အာရမ္မဏေ သမ္မာ အာဓိယတိ သုဋ္ဌု ဌပိတံ ဌပိယတိ။ **ပဋိသံဟရာမီ**တိ ပသာဒနီယဋ္ဌ ဌာနတော ပဋိသံဟရာမိ, မူလကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံယေဝ နံ ကရောမီတိ အတ္ထော။ **သော ပဋိသံဟရတိ စေဝ**တိ မူလကမ္မဋ္ဌ ဌာနာဘိမုခဉ္စ ပေသေတိ။ **န စ ဝိတက္ကေတိ န စ ဝိစာရေတီ** တိ ကိလေသဝိတက္ကံ န ဝိတက္ကေတိ, ကိလေသဝိစာရံ န ဝိ စာရေတိ။ **အဝိတက္ကောမှိ အဝိစာရော** တိ ကိလေသဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အဝိတက္ကာဝိစာရော။ **အဇ္ဈတ္တံ သတိမာ သုခမသ္မီ**တိ ကေစရဇ္ဈတ္တေ ပဝတ္တာယ သတိယာ "သတိမာဟမသ္မိ သုခိတော စာ"တိ ပဇာနာတိ။

ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ပဏိဓာယ ဘာဝနာ ဟောတီ တိ ဧဝံ, အာနန္ဒ, ဌပေတ္ဝာ ဘာဝနာ ဟောတိ။ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခု နော ယထာ နာမ ပုရိသဿ မဟန္တံ ဥစ္ဆုဘာရံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ယန္တသာလံ နေန္တဿ ကိလန္တကိလန္တကာလေ ဘူ မိယံ ဌပေတ္ဝာ ဥစ္ဆုခဏ္ဍံ ခာဒိတ္ဝာ ပုန ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဂမနံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိတုံ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌ ဌာနဿ ကာယပရိဠာဟာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဌပေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓဂုဏာဒိအနုဿရဏေန စိတ္တံ ပသာဒေတ္ဝာ ကမ္မနိယံ ကတ္ဝာ ဘာဝနာ ပဝတ္တာ, တသ္မာ "ပဏိဓာယ ဘာဝနာ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ တဿ ပန ပုရိသဿ ဥစ္ဆု ဘာရံ ယန္တသာလံ နေတ္ဝာ ပီဠေတ္ဝာ ရသပာနံ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ ဟာပေတ္ဝာ အရဟတ္ တံ ပတ္တဿ ဖလသမာပတ္တိသုခာနုဘဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဗဟိဒ္ဓာ တိ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ပဟာယ ဗဟိ အညသ္မိံ အာရမ္မဏေ။ **အပ္ပဏိဓာယာ** တိ အဋ္ဌပေတ္ဝာ။ **အထ ပစ္ဆာ ပုရေ အသံခိတ္တံ ဝိမုတ္တံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ ပဇာနာတီ**တိ ဧတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန တ သရီရဝသေန တ ဒေသနာဝ သေန တ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနေ တာဝ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အဘိနိဝေသော ပုရေ နာမ, အရဟတ္တံ ပစ္ဆာ နာမ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ကိလေသပရိဠာဟဿ တ လီနတ္တဿ တ ဗဟိဒ္ဓာဝိက္ခေပဿ တ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ဩကာသံ အဒေန္တော သုဒန္တကေဏေ ယောဇေတ္ဝာ သာရေန္တော ဝိယ စတုရဿဆိဒ္ဒေ သုတစ္ဆိတံ စတုရဿ ဃဋ္ဋိကံ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ အတိဋ္ဌန္တော အလဂ္ဂန္တော အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ, သော ပုရေ သင်္ခာတဿ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသဿ ပစ္ဆာသင်္ခာတဿ အရဟတ္တဿ စ ဝသေန ပစ္ဆာ ပုရေ အသံခိတ္တံ ဝိမုတ္တံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ ပဇာနာတိ နာမ။

သရီရေ ပန ဟာဒင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂပဗ္ဗာနိ ပုရေ နာမ, သီသကဋ္ဌာဟံ ပစ္ဆာ နာမ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဟာဒင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂ ပဗ္ဗအဋ္ဌိကေသု အဘိနိဝိသိတ္ဝာ ဟ္ဿာဘင်္ဂိယာ ယဝကလာပံ မောစေန္တော ဝိယ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒ ဝသေန အဋ္ဌီနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော အန္တရာ ကိလေသပရိဠာဟာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိံ တရေတ္ဝာ ယာဝ သီသကဋ္ဌာဟာ ဘာဝနံ ဟာပေတိ, သော ပုရေသင်္ခာတာနံ အဂ္ဂဟာဒင်္ဂုလိပဗ္ဗာနံ ပစ္ဆာသင်္ခာတဿ သီသကဋ္ဌာဟဿ စ ဝသေန ပစ္ဆာ ပု ရေ အသံခိတ္တံ ဝိမုတ္တံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ ပဇာနာတိ နာမ။

ဒေသနာယပိ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရဒေသနာယ ကေသာ ပုရေ နာမ, မတ္ထလုင်္ဂံ ပစ္ဆာ နာမ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ကေ သေသု အဘိနိဝိသိတ္ဝာ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသဝသေန ကေသာဒယော ပရိဂ္ဂဏှန္တော အန္တရာ ကိလေသပရိဠာ

ဟာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိံ တရေတ္တ ယာဝ မတ္ထလုင်္ဂ ဘာဝနံ ဟပေတိ။ သော ပုရေသင်္ခါတာနံ ကေသာနံ ပစ္ဆာသင်္ခါတ သ္သ မတ္ထလုင်္ဂဿ စ ဝသေန ပစ္ဆာ ပုရေ အသံခိတ္တံ ဝိမုတ္တံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ ပဇာနာတိ နာမ။

ဇဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, အပ္ပဏိဓာယ ဘာဝနာ ဟောတီ တိ ဇဝံ, အာနန္ဒ, အဋ္ဌပေတ္တ ဘာဝနာ ဟောတိ။ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ယထာ နာမ ပုရိသဿ ဂုဠဘာရံ လဘိတ္တ အတ္တနော ကမံ အတိဟရန္တဿ အန္တရာ အဋ္ဌပေတ္တာ ဥစ္စ ဌေ ပက္ခိတ္တာနိ ဂုဠခဏ္ဍာဒီနိ ခါဒနီယာနိ ခါဒန္တဿ အတ္တနော ကမေဃဝ ဩတရဏံ ဟောတိ, ဇဝမေဝ အရဟတ္တံ ဟပုဏိတုံ အာရဒ္ဓဘာဝနဿ ကာယပရိဠာဟာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိံ တရေတ္တ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာ ပဝတ္တာ, တသ္မာ ''အပ္ပဏိဓာယ ဘာဝနာ''တိ ဝုတ္တာ။ တဿ ပန ပုရိသဿ တံ ဂုဠဘာရံ အတ္တနော ကမံ နေတ္တ ဉာတီဟိ သဒ္ဓိံ ပရိ ဘောဂေ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ ဟပေတ္တ အရဟတ္တံ ပတ္တဿ ဖလသမာပတ္တိသုခာနု ဘဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ကထိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။

အမ္ဗပာလိဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. နာလန္ဒဝဂ္ဂေါ

၂. နာလန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၈. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ဒုတိယေ **နာလန္ဒာယ** န္တိ နာလန္ဒာတိ ဇဝံနာမကေ နဂရေ, တံ နဂရံ ဂောစရကမံ ကတ္တ။ **ဟာဝရိကမ္ဗဝနေ** တိ ဒုဿဟာဝရိကသေဋ္ဌိနော အမ္ဗဝနေ။ တံ ကိရ တဿ ဥယျာနံ အဟောသိ။ သော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတ္တ ဘဂဝတိ ပသန္နော တသ္မိံ ဥယျာနေ ကုဋ္ဋိလေဏမဏ္ဍပာဒိပဋိမဏ္ဍိတံ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကတ္တ နိယျာတေသိ။ သော ဝိဟာရော ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဝိယ ဟာဝရိကမ္ဗဝနန္တေ္တဝ သင်္ခံ ဂတော။ တသ္မိံ ဟာဝရိကမ္ဗဝနေ ဝိဟ ရတီတိ အတ္ထော။

ဇဝံပသန္နော တိ ဇဝံ ဥပ္ပန္နသဒ္ဓေါ, ဇဝံ သဒ္ဒဟာမီတိ အတ္ထော။ **ဘိယျောဘိညတရော** တိ ဘိယျတရော အဘိညာတော ဘိယျတရာဘိညော တ, ဥတ္တရိတရညာဏောတိ အတ္ထော။ **သမ္ဗောဓိယ** န္တိ သဗ္ဗညုတညာဏေ အရ ဟတ္တမဂ္ဂညာဏေ တ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ဟိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ နိပ္ပဒေသာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ, ဒွေပိ အဂ္ဂသာဝကာ အရ ဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ သာဝကပာရမီညာဏံ ပဋိလဘန္တိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ပစ္စေကဗောဓိညာဏံ, ဗုဒ္ဓာ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စေဝ သ ကလေ စ ဗုဒ္ဓဂုဏေ။ သဗ္ဗမ္ပိ နေသံ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ဣဇ္ဈတိ။ တသ္မာ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏံ သမ္ဗောဓိ နာမ ဟောတိ။ တေန ဥတ္တရိတရော စ ဘဂဝတာ နတ္ထိ။ တေနာဟ ''ဘဂဝတာ ဘိယျောဘိညတရော, ယဒိဒံ သမ္ဗောဓိယ''န္တိ။

ဥဠာရာတိ သေဋ္ဌာ။ အယဉှိ ဥဠာရသဒ္ဒေါ ''ဥဠာရာနိ ခါဒနီယာနိ ခါဒန္တိ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၆၆) မဓုရေ အာ ဂစ္ဆတိ။ ''ဥဠာရာယ ခလု ဘဝံ ဝစ္ဆာယနော သမဏံ ဂေါတမံ ပသံသာယ ပသံသတီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၈၈) သေဋ္ဌေ။ ''အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၃၂; မ. နိ. ၃.၂၀၁) ဝိပုလေ။ သွာယမိဓ သေဋ္ဌေ အာဂ တော။ တေန ဝုတ္တံ ''ဥဠာရာတိ သေဋ္ဌာ''တိ။ **အာသဘီ**တိ ဥသဘဿ တစာသဒိသီ အစလာ အသမ္ပဝေဓီ။ **ဧကံသော ဂ ဟိတော**တိ အနုဿဝေန ဝာ အာစရိယပရမ္ပရာယ ဝာ ဣတိကိရာယ ဝာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန ဝာ အာကာရပရိဝိတက္ကေန ဝာ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ဝာ တက္ကဟေတု ဝာ နယဟေတု ဝာ အကထေတ္တ ပစ္စက္ခတော ဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတ္တ ဝိယ ဧ ကံသော ဂဟိတော, သန္နိဋ္ဌာနကထာဝ ကထိတာတိ အတ္ထော။ **သီဟနာဒေါ**တိ သေဋ္ဌနာဒေါ, ဝနေ ဥန္နာဒယန္တေန သီ ဟေန ဝိယ ဥတ္တမနာဒေါ နဒိတောတိ အတ္ထော။

ကိံ နု တေ သာရိပုတ္တာ တိ ဣမံ ဒေသနံ ကသ္မာ အာရဘိ? အနုယောဂဒာပနတ္ထံ။ ဧကစ္စော ဟိ သီဟနာဒံ နဒိတ္တ အတ္တနော သီဟနာဒေ အနုယောဂံ ဒာတုံ န သက္ကောတိ, နိဃံသနံ န ခမတိ, သိလေသေ ပတိတမက္ကဋော ဝိယ ဟောတိ။ ယထာ ဓမမာနံ အပရိသုဒ္ဓံ လောဟံ ဈာယိတ္တ အင်္ဂါရော ဟောတိ, ဇဝံ ဈာမင်္ဂါရော ဝိယ ဟောတိ။ ဧကော သီဟနာဒေ အနုယောဂံ အာပိယမာနော ဒာတုံ သက္ကောတိ, နိဃံသနံ ခမတိ , ဓမမာနံ နိဒ္ဒေါသဇာတရူပံ ဝိယ အဓိကတရံ သောဘတိ,

တာဒိသော ထေရော။ တေန နံ ဘဂဝါ “အနုယောဂက္ခမော အယ”န္တိ ဉတွာ သီဟနာဒေ အနုယောဂအာပနတ္ထံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗေ တေ**တိ သဗ္ဗေ တေ တယော။ **ဧဝံသီလာ**တိ မဂ္ဂသီလေန ဖလသီလေန လောကိယလောကုတ္တရသီလေန ဧဝံသီလာ။ **ဧဝံဓမ္မာ**တိ ဧတ္ထ သမာဓိပက္ခာ ဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ, မဂ္ဂသမာဓိနာ ဖလသမာဓိနာ လောကိယလောကုတ္တရေန သမာဓိနာ ဧဝံသမာဓီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံပညာ**တိ မဂ္ဂပညာဒိဝသေနေဝ ဧဝံပညာ။ **ဧဝံဝိဟာရိနော**တိ ဧတ္ထ ပန ဟေဋ္ဌာ သမာဓိပက္ခာနံ ဓမ္မာနံ ဂဟိတတ္တာ ဝိဟာရော ဂဟိတောပိ ပုန ကသ္မာ ဂဟိတမေဝ ဂဏှာတီတိ စေ။ ထေရေန ဣဒံ ဂဟိတမေဝ။ ဣဒဉှိ နိရောဓသမာပတ္တိဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဧဝံ နိရောဓသမာပတ္တိဝိဟာရိနော တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံဝိမုတ္တာတိ ဧတ္ထ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ, တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ, သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ, နိဿရဏဝိမုတ္တီတိ ပဉ္စဝိဓာ ဝိမုတ္တိ။ တတ္ထ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သယံ ဝိက္ခမ္ဘိတေဟိ နီဝရဏာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိကာ သတ္တ အနုပဿနာ သယံ တဿ တဿ ပစ္စနီကင်္ဂဝသေန ပရိစ္စတ္တာဟိ နိစ္စသညာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **တဒင်္ဂဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ သယံ သမုစ္ဆိန္နေဟိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ မဂ္ဂါနုဘာဝေန ကိလေသာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိဿဋ္ဌတ္တာ အပဂတတ္တာ ဒူရေ ဌိတတ္တာ **နိဿရဏဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂတံ။ ဣတိ ဣမာသံ ပဉ္စန္နံ ဝိမုတ္တီနံ ဝသေန ဧဝံ ဝိမုတ္တာတိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကိံ ပန တေ သာရိပုတ္တ ယေ တေ ဘဝိဿန္တီတိ အတီတာ တာဝ နိရုဒ္ဓါ အပ္ပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂတာ ဒီပသိခါ ဝိယ နိဗ္ဗုတာ, ဧဝံ နိရုဒ္ဓေ အပ္ပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂတေ တွံ ကထံ ဇာနိဿသိ, အနာဂတဗုဒ္ဓါနံ ပန ဂုဏာ ကိံ တယာ အတ္တနော စိတ္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိဒိတာတိ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။

ကိံ ပန တျာဟံ သာရိပုတ္တ တေရဟိတိ အနာဂတာပိ ဗုဒ္ဓါ အဇာတာ အနိဗ္ဗတ္တာ အနုပ္ပန္နာ, တေ ကထံ ဇာနိဿသိ။ တေသဉှိ ဇာနနံ အပဒေ အာကာသေ ပဒဒဿနံ ဝိယ ဟောတိ။ ဣဒါနိ မယာ သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေ ဝသသိ, ဧကတော ဘိက္ခာယ စရသိ, ဓမ္မဒေသနာကာလေ ဒက္ခိဏပဿေ နိသီဒသိ, ကိံ ပန မယှံ ဂုဏာ အတ္တနော စေတသာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိဒိတာ တယာတိ အနုယုဉ္ဇန္တော ဧဝမာဟ။ ထေရော ပန ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတေ “နော ဟေတံ ဘန္တေ”တိ ပဋိက္ခိပတိ။

ထေရဿ စ ဝိဒိတမ္ပိ အတ္ထိ, အဝိဒိတမ္ပိ။ ကိံ သော အတ္တနော ဝိဒိတဋ္ဌာနေ ပဋိက္ခေပံ ကရောတိ, အဝိဒိတဋ္ဌာနေတိ? ဝိဒိတဋ္ဌာနေ န ကရောတိ, အဝိဒိတဋ္ဌာနေယေဝ ကရောတိ။ ထေရော ကိရ အနုယောဂေ အာရဒ္ဓေ ဧဝံ အညာသိ “နာယံ အနုယောဂော သာဝကပါရမီဉာဏေ, သဗ္ဗညုတညာဏေ ပန အယံ အနုယောဂော”တိ အတ္တနော သာဝကပါရမီဉာဏေ ပဋိက္ခေပံ အကတွာဝ အဝိဒိတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗညုတညာဏေ ပဋိက္ခေပံ ကရောတိ။ တေန ဣဒမ္ပိ ဒီပေတိ – ဘဂဝါ မယှံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဗုဒ္ဓါနံ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိကာရဏဇာနနသမတ္ထံ သဗ္ဗညုတညာဏံ နတ္ထီတိ။

ဧတ္ထတိ ဧတေသု အတီတာဒိဘေဒေသု ဗုဒ္ဓေသု။ **အထ ကိဉ္စရဟိ**တိ အထ ကသ္မာ ဧဝံ ဉာဏေ အသတိ တယာ ဧဝံ ကထိတန္တိ ဝဒတိ။ **ဓမ္မန္ဝယော**တိ ဓမ္မဿ ပစ္စက္ခတော ဉာဏဿ အနုယောဂံ အနုဂန္တွာ ဥပ္ပန္နံ အနုမာနဉာဏံ နယဂ္ဂါဟော ဝိဒိတော, သာဝကပါရမီဉာဏေ ဌတွာဝ ဣမိနာ အာကာရေန ဇာနာမိ ဘဂဝါတိ ဝဒတိ။ ထေရဿ ဟိ နယဂ္ဂါဟော အပ္ပမာဏော အပရိယန္တော။ ယထာ စ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပမာဏံ ဝါ ပရိယန္တော ဝါ နတ္ထိ, ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနော နယဂ္ဂါဟဿ။ တေန သော – “ဣမိနာ ဧဝံဝိဓော ဣမိနာ ဧဝံဝိဓော, ဣမိနာ အနုတ္တရော ဣမိနာ အနုတ္တရော သတ္ထာ”တိ ဇာနာတိ။ ထေရဿ ဟိ နယဂ္ဂါဟော သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကော ဧဝ။

ဣဒါနိ တံ နယဂ္ဂါဟံ ပါကဋံ ကာတုံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ ဘန္တေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ မဇ္ဈိမဒေသေ နဂရဿ ဥဒ္ဒါပပါကာရာဒီနိ ထိရာနိ ဝါ ဟောန္တု ဒုဗ္ဗလာနိ ဝါ, သဗ္ဗသော ဝါ ပန မာ ဟောန္တု, စောရာနံ အာသင်္ကာ န ဟောတိ။ တသ္မာ တံ အဂ္ဂဟေတွာ **ပစ္စန္တိမံ နဂရ**န္တိ အာဟ။ **ဒဠှုဒ္ဒါပ**န္တိ ထိရမူလပါကာရံ။ **ဒဠှ**

ဟဟကာရတောရဏန္တိ ထိရဟကာရန္တေ ထိရပိဋ္ဌသဏ္ဌာနန္တေ။ **ကေဒ္ဒတရန္တိ** ကသ္မာ အာဟ? ဗဟုဒ္ဒတရေ ဟိ နဂ
ရေ ဗဟူဟိ ပဏ္ဍိတအေတရိကေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ကေဒ္ဒတရေဝ ဧကော ဝဋ္ဋတိ။ ထေရဿ စ ပညာယ သဒိသော အညော
နတ္ထိ, တသ္မာ အတ္တနော ပဏ္ဍိတဘာဝဿ ဩပမ္မတ္ထံ ဧကံယေဝ အေတရိကံ ဒဿေတုံ "ကေဒ္ဒတရ"န္တိ အာဟ။

ပဏ္ဍိတော တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ **ဗျတ္တော** တိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော ဝိသဒဉာဏော။ **မေ
ဓာဝီ**တိ ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာသင်္ခာတာယ မေဓာယ သမန္နာဂတော။ **အနုပရိယာယပထ**န္တိ အနုပရိယာယနာမကံ ဟကာရ
မဂ္ဂံ။ **ဟကာရသန္ဓိ**န္တိ ဒ္ဝိန္နံ ကဝဋ္ဌကာနံ အပဂတဋ္ဌာနံ။ **ဟကာရဝိဝရ**န္တိ ဟကာရဿ ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ **စေတသော ဥပက္ကိလေသေ**တိ ပဉ္စနီဝရဏာ စိတ္တံ ဥပက္ကိလိဿန္တိ ကိလိဋ္ဌံ ကရောန္တိ ဥပတာပေန္တိ ဝိဟေဋ္ဌေန္တိ, တသ္မာ "စေ
တသော ဥပက္ကိလေသာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ** တိ နီဝရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနုပ္ပန္နာယ ပညာယ ဥပ္ပ
ဇ္ဇိတုံ န ဒေန္တိ, တသ္မာ "ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သုပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ** တိ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သု
ဋ္ဌု ဌပိတစိတ္တာ ဟုတ္ဝာ။ **သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတ**န္တိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာသဘာဝေန ဘာဝေတွာ။ **အနု
တ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ**န္တိ အရဟတ္တံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသူတိ ဒဿေတိ။

အပိစေတ္ထ သတိပဋ္ဌာနာတိ ဝိပဿနာ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ မဂ္ဂေ, အနုတ္တရသမ္မာသမ္ဗောဓိ အရဟတ္တံ။ သတိပဋ္ဌ
ဌာနာတိ တ ဝိပဿနာ, ဗောဇ္ဈင်္ဂာမိဿကာ, သမ္မာသမ္ဗောဓိ အရဟတ္တမေဝ။ ဒီဃဘာဏကမဟာသီဝတ္ထေရော ပ
နာဟ "သတိပဋ္ဌာနေ ဝိပဿနံ ဂဟေတွာ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ မဂ္ဂေ စ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စာတိ ဂဟိတေ သုန္ဒရော ပဉှော
ဘဝေယျ, န ပနေဝံ ဂဟိတ"န္တိ။ ဣတိ ထေရော သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ နီဝရဏပ္ပဟာနေ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာယ သမ္ဗောဓိယဉ္စ
မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏရဇတာနံ ဝိယ နာနတ္တာဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဣဓ ဌတွာ ဥပမာ သံသန္ဒေတဗ္ဗာ – အာယသ္မာ ဟိ သာရိပုတ္တော ပစ္စန္တနဂရံ ဒဿေသိ, ဟကာရံ ဒဿေ
သိ, အနုပရိယာယပထံ ဒဿေသိ, ဒ္ဝါရံ ဒဿေသိ, ပဏ္ဍိတအေတရိကံ ဒဿေသိ, နဂရံ ပဝိသနကနိက္ခမနကေ ဩဠာ
ရိကေ ပာဏေ ဒဿေသိ, အေတရိကဿ တေသံ ပာဏာနံ ပာကဋဘာဝံ ဒဿေသိ။ တတ္ထ ကိံ ကေန သဒိသန္တိ စေ?
နဂရံ ဝိယ ဟိ နိဗ္ဗာနံ, ဟကာရော ဝိယ သီလံ, အနုပရိယာယပထော ဝိယ ဟိရီ, ဒ္ဝါရံ ဝိယ အရိယမဂ္ဂေ, ပဏ္ဍိတအေတရိ
ကော ဝိယ ဓမ္မသေနာပတိ, နဂရံ ပဝိသနကနိက္ခမနကာ ဩဠာရိကပာဏာ ဝိယ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ ဗုဒ္ဓါ, အေတရိက
ဿ တေသံ ပာဏာနံ ပာကဋဘာဝော ဝိယ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဗုဒ္ဓါနံ သီလ
သမထာဒီဟိ ပာကဋဘာဝော။ ဧတ္တာဝတာ ထေရေန ဘဂဝတော – "ဧဝမဟံ သာဝကပာရမိဉာဏေ ဌတွာ ဓမ္မန္ဝယေန
နယဂ္ဂါဟေန ဇာနာမိ"တိ အတ္တနော သီဟနာဒဿ အနုယောဂေ ဒိန္နော ဟောတိ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ "န ခော မေတံ, ဘန္တေ, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု အရဟန္တေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု စေ
တောပရိယဉာဏံ အတ္ထိ, အပိစ ဓမ္မန္ဝယော ဝိဒိတော"တိ ဝဒတိ, တသ္မာ။ **အဘိက္ခဏံ ဘာသေယျာသိ** တိ ပုနပ္ပုနံ
ဘာသေယျာသိ, "ပုဗ္ဗဏှေ မေ ကထိတ"န္တိ မာ မဇ္ဈန္ဟိကာဒီသု န ကထယိတ္ထ, "အဇ္ဇ တ မေ ကထိတ"န္တိ
မာ ပရဒိဝသာဒီသု န ကထယိတ္ထာတိ အတ္ထော။ **သာ ပဟီယိဿတီ** တိ "သာရိပုတ္တသဒိသောပိ နာမ ဉာဏဇဝနသမ္ပ
န္နော သာဝကော ဗုဒ္ဓါနံ စိတ္တာစာရံ ဇာနိတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ အပ္ပမေယျာ တထာဂတာ"တိ စိန္တေန္တာနံ ယာ တ
ထာဂတေ ကင်္ခာ တ ဝိမတိ တ, သာ ပဟီယိဿတီတိ။

၃. စုန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. တတိယေ **မဂဓေသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **နာလကဂါမကေ**တိ ရာဇဂဟဿ အဝိဒူရေ အတ္တနော ကုလသန္တကေ ဧဝံနာမကေ ဂါမေ။ **စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော** တိ အယံ ထေရော ဓမ္မသေနာပတိဿ ကနိဋ္ဌဘာတိကော, တံ ဘိက္ခူ အနုပသမ္ပန္နကာလေ "စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော"တိ သမုဒာစရိတွာ ထေရကာလေပိ တထေဝ သမုဒာစရိံသု။ တေန ဝုတ္တံ "စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော"တိ။ **ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ** တိ မုခေါဒကဒန္တကဋ္ဌအာနေန စေဝ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇန-ပိဋ္ဌိပရိကမ္မကရဏ-ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏေန စ ဥပဋ္ဌာနကရော ဟောတိ။ **ပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတော။ ကတရသ္မိံ ကာလေတိ? ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနသံဝစ္ဆရေ။

တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – ဘဂဝတ ကိရ ဝုတ္တဝသ္သော ဝေဠုဝကမကာ နိက္ခမိတွာ “သာဝတ္ထိံ ဂမိဿာမီ”တိ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပဋိနိဝတ္တန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနံ ပာဝိသိ။ ဓမ္မသေနာပတိ ဘဂဝတော ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော, သော တတ္ထ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ကန္တေသု ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ စမ္မခဏ္ဍံ ပညာပေတွာ ဟတ္ထပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဖလသမာပတ္တိံ ပာဝိသိ။ အထဿ ယထာ ပရိစ္ဆေဒေန တတော ဝုဋ္ဌိတဿ အယံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ “ဗုဒ္ဓါ နု ခေါ ပဌမံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ, ဥဒါဟု အဂ္ဂသာဝကာတိ, တတော “အဂ္ဂသာဝကာ ပဌမ”န္တိ ဉတွာ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေသိ။ သော “သတ္တာဟမေဝ မေ အာယုသင်္ခါရာ ပဝတ္တိဿန္တီ”တိ ဉတွာ “ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။

တတော “**ရာဟုလော** တာဝတိံသေသု ပရိနိဗ္ဗုတော, **အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော** ဆဒ္ဒန္တဒဟေ, အဟံ ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ ပုနပ္ပုနံ စိန္တေန္တော မာတရံ အာရဗ္ဘ သတိံ ဥပ္ပာဒေသိ – “မယှံ မာတာ သတ္တန္နံ အရဟန္တာနံ မာတာ ဟုတွာပိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃေသု အပ္ပသန္နာ, အတ္ထိ နု ခေါ တဿာ ဥပနိဿယော, နတ္ထိ နု ခေါ”တိ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ “ကဿ ဒေသနာယ အဘိသမယော ဘဝိဿတီ”တိ ဩလောကေန္တော “မမေဝ ဓမ္မဒေသနာယ ဘဝိဿတိ, န အညဿ။ သစေ ခေါ ပနာဟံ အပ္ပေါဿုက္ကော ဘဝေယျံ, ဘဝိဿန္တိ မေ ဝတ္တာရော – “သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဝသေသဇနာနမ္ပိ အဝဿယော ဟောတိ။ တထာ ဟိဿ သမစိတ္တသုတ္တန္တဒေသနာဒိဝသေ (အ. နိ. ၂.၃၃-၃၇) ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, တယော မဂ္ဂေ ပဋိဝိဒ္ဓဒေဝတာနံ ဂဏနာ နတ္ထိ, အညေသု စ ဌာနေသု အနေကာ အဘိသမယာ ဒိဿန္တိ, ထေရေ စ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာနေဝ အသီတိ ကုလသဟဿာနိ, သော အနိ သကမာတုမိစ္ဆာဒဿနမတ္တမ္ပိ ဟရိတုံ နာသက္ခီ”တိ။ တသ္မာ မာတရံ မိစ္ဆာဒဿနာ မောစေတွာ ဇာတောဝရကေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ “အဇ္ဇေဝ ဘဂဝန္တံ အနုဇာနာပေတွာ နိက္ခမိဿာမီ”တိ စုန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော, စုန္ဒ, အမှာကံ ပဉ္စသတာယ ဘိက္ခုပရိသာယ သညံ ဒေဟိ။ ‘ဂဏှထာဝုသော ပတ္တစီဝရာနိ, ဓမ္မသေနာပတိ နာလကဂါမံ ဂန္တုကာမော’”တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။

ဘိက္ခူ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ထေရဿ သန္တိကံ အဂမံသု။ ထေရော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနဒွာရေ ဌတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဩလောကေတွာ “ဣဒံ အနိ ပစ္ဆိမဒဿနံ, ပုန အာဂမနံ နတ္ထီ”တိ ပဉ္စသတဘိက္ခူဟိ ပရိဝုတော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “အနုဇာနာတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, အနုဇာနာတု သုဂတော။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလော မေ, ဩဿဋ္ဌော မေ အာယုသင်္ခါရော”တိ။ ဗုဒ္ဓါ ပန ယသ္မာ “ပရိနိဗ္ဗာဟီ”တိ ဝုတ္တေ မရဏဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေန္တီတိ, “မာ ပရိနိဗ္ဗာဟီ”တိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋဿ ဂုဏံ ကထေန္တီတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ အဒေသံ အာရောပေဿန္တိ, တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ န ဝဒန္တိ။ တေန နံ ဘဂဝါ – “ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿသိ သာရိပုတ္တာ”တိ ဝတွာ – “အတ္ထိ, ဘန္တေ, မဂဓေသု နာလကဂါမေ ဇာတောဝရကော, တတ္ထာဟံ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ – “ယဿ အနိ တွံ, သာရိပုတ္တ, ကာလံ မညသိ, ဣဒါနိ ပန တေ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌဘာတိကာနံ တာဒိသဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနံ ဒုလ္လဘံ ဘဝိဿတိ, ဒေသေဟိ နေသံ ဓမ္မ”န္တိ အာဟ။

ထေရော – “သတ္ထာ မယှံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဓမ္မဒေသနံ ပစ္စာသီသတီ”တိ ဉတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ တာလပ္ပမာဏံ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဩရုယှ ဒသဗလဿ ပာဒေ ဝန္ဒိ, ပုန ဒွိတာလပ္ပမာဏံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဩရုယှ ဒသဗလဿ ပာဒေ ဝန္ဒိ, ဧတေနုပါယေန သတ္တတာလပ္ပမာဏံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အနေကာနိ ပာဋိဟာရိယသတာနိ ဒဿေန္တော ဓမ္မကထံ အာရဘိ။ ဒိဿမာနေနပိ ကာယေန ကထေတိ, အဒိဿမာနေနပိ။ ဥပရိမေန ဝါ ဟေဋ္ဌိမေန ဝါ ဥပဍ္ဎကာယေန ကထေတိ အဒိဿမာနေနပိ ဒိဿမာနေနပိ, ကာလေန စန္ဒဝဏ္ဏံ ဒဿေတိ, ကာလေန သူရိယဝဏ္ဏံ, ကာလေန ပဗ္ဗတဝဏ္ဏံ, ကာလေန သမုဒ္ဒဝဏ္ဏံ, ကာလေန စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟောတိ, ကာလေန ဝေဿဝဏမဟာရာဇာ, ကာလေန သက္ကော ဒေဝရာဇာ, ကာလေန မဟာဗြဟ္မာတိ ဧဝံ အနေကာနိ ပာဋိဟာရိယသတာနိ ဒဿေန္တော ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ သကလနဂရံ သန္နိပတိ။ ထေရော ဩရုယှ ဒသဗလဿ ပာဒေ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ – “ကော နာမော အယံ သာရိပုတ္တ ဓမ္မပရိယာယော”တိ။ သီဟဝိကီဠိတော နာမ, ဘန္တေတိ။ တဂ္ဃ, သာရိပုတ္တ, သီဟဝိကီဠိတော တဂ္ဃ, သာရိပုတ္တ, သီဟဝိကီဠိတောတိ။

ထေရော အလတ္တကဝဏ္ဏော ဟတ္ထေ ပသာရေတွာ သတ္ထု သုဝဏ္ဏကစ္ဆပသဒိသေ ဟဒေ ကေပ္ဖကေသု ဂ ဟေတွာ – ‘‘ဘန္တေ, ဣမေသံ ဟာအနံ ဝန္ဒနတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယ့ံ ဟာရမိယော ပူရိတာ, သော မေ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ပဋိသန္ဓိဝသေန န ပုန ကေဋ္ဌာနေ သန္နိပာတော သမာဂမော အတ္ထိ, ဆိန္နော ဧသ ဝိဿာသော, အနေကေဟိ ဗုဒ္ဓသတသဟဿေဟိ ပဝိဋ္ဌံ အဇရံ အမရံ ခေမံ သုခံ သီတလံ အဘယံ နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသိဿာမိ, သစေ မေ ကိဉ္စိ ကာယိကံ တ တစသိကံ တ န ရောစေထ, ခမထ တံ ဘဂဝတ, ဂ မနကာလော မယှ’’န္တိ။ ခမာမိ တေ, သာရိပုတ္တ, န ခော ပန တေ ကိဉ္စိ ကာယိကံ တ တစသိကံ တ မယှံ အရုစ္စနကံ အတ္ထိ, ယဿ အနိ တွံ, သာရိပုတ္တ, ကာလံ မညသီတိ။

ဣတိ ဘဂဝတာ အနုညာတသမနန္တရံ သတ္ထု ဟဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌိတမတ္တေ အာယသ္မန္တေ သာရိပုတ္တေ သိနေရုစက္ကဝဠဟိမဝန္တပရိဘဏ္ဍပဗ္ဗတေ ဓာရယမာနာပိ – ‘‘အဇ္ဇ ဣမံ ဂုဏရာသိံ ဓာရေတုံ န သက္ကောမိ’’တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ကေပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရဝမာနာ မဟာပထဝီ ယာဝ ဥဒကပရိယန္တာ အကမ္ပိ, အာကာသေ ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော ဖလိံသု, မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပေက္ခရဝဿံ ဝဿိ။

သတ္ထာ – ‘‘ဓမ္မသေနာပတိံ ပဋိပ္ပဟာဒေဿာမိ’’တိ ဓမ္မာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓကုဋိအဘိမုခော ဂန္တွာ မဏိဖလကေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ – ‘‘ဘဂဝတ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ အသင်္ချေယျဿ ဥပရိ အနောမဒဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဟာဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ တုမှာကံ ဒဿနံ ပတ္ထေသိံ, သာ မေ ပတ္ထနာ သမိဒ္ဓါ, ဒိဋ္ဌာ တုမှေဟ, တံ ပဌမဒဿနံ, ဣဒံ ပစ္ဆိမဒဿနံ။ ပုန တုမှာကံ ဒဿနံ နတ္ထိ’’တိ ဝတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္စလိံ ပဂ္ဂယှ ယာဝ ဒဿနဝိသယာ အဘိမုခောဝ ပဋိက္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ပုန မဟာပထဝီ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ အကမ္ပိ။

ဘဂဝတ ပရိတာရေတွာ ဌိတေ ဘိက္ခူ အာဟ – ‘‘အနုဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိက’’န္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ စတဿောပိ ပရိသာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ကေကံယေဝ ဇေတဝနေ ဩဟာယ နိရဝသေသာ နိက္ခမိံသု။ သာဝတ္ထိနဂရတသိနောပိ – ‘‘သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကိရ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အာပုစ္ဆိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိတုကာမော နိက္ခန္တော, ပဿိဿာမ န’’န္တိ နဂရဒ္ဝါရာနိ နိရောကာသာနိ ကရောန္တာ နိက္ခမိတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ကေသေ ဝိကိရိတွာ – ‘‘ဣဒါနိ မယံ ကဟံ မဟာပညော နိသိန္နော, ကဟံ ဓမ္မသေနာပတိ နိသိန္နော’’တိ ပုစ္ဆန္တာ – ‘‘ကဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမ, ကဿ ဟတ္ထေ သတ္ထာရံ ဌပေတွာ ထေရော ပက္ကန္တော’’တိအာဒိနာ နယေန ပရိဒေဝန္တာ ရောဒန္တာ ထေရံ အနုဗန္ဓိံသု။

ထေရော မဟာပညာယ ဌိတတ္တာ – ‘‘သဗ္ဗေသံ အနတိက္ကမနီယော ဧသ မဂ္ဂေါ’’တိ မဟာဇနံ ဩဝဒိတွာ – ‘‘တုမှေပိ, အာဝုသော, တိဋ္ဌထ, မာ ဒသဗလေ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’’တိ ဘိက္ခုသင်္ဃမ္ပိ နိဝတ္တေတွာ အတ္တနော ပရိသာယေဝ သဒ္ဓိံ ပက္ကာမိ။ ယေပိ မနုဿာ – ‘‘ပုဗ္ဗေ အယျော ပစ္စာဂမနစာရိကံ စရတိ, ဣဒံ ဣဒါနိ ဂမနံ န ပုန ပစ္စာဂမနာယာ’’တိ ပရိဒေဝန္တာ အနုဗန္ဓိံသုယေဝ။ တေပိ – ‘‘အပ္ပမတ္တာ, အာဝုသော, ဟောထ, ဧဝံဘာဝိနော နာမ သင်္ခါရာ’’တိ နိဝတ္တေသိ။

အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိတသေန အန္တရာမဂ္ဂေ သတ္တာဟံ မနုဿာနံ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော သာယံ နာလကဂါမံ ပတွာ ဂါမဒ္ဝါရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ အဋ္ဌာသိ။ အထ ဥပရေဝတော နာမ ထေရဿ ဘာဂိနေယျော ဗဟိဂါမံ ဂစ္ဆန္တော ထေရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော တံ အာဟ – ‘‘အတ္ထိ ဂေဟေ တေ အယျိကာ’’တိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ဂစ္ဆ အမှာကံ ဣဓာဂတဘာဝံ အာရောစေဟိ။ ‘‘ကသ္မာ အာဂတော’’တိ စ ဝုတ္တေ – ‘‘အဇ္ဇ ကိရ ဧကဒိဝသံ အန္တောဂါမေ ဝသိဿတိ, ဇာတောဝရကံ ပဋိဇဂ္ဂထ, ပဉ္စန္နဉ္စ ကိရ ဘိက္ခုသတာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဇာနာထာ’’တိ။ သော ဂန္တွာ – ‘‘အယျိကေ မယှံ မာတုလော အာဂတော’’တိ အာဟ။ ဣဒါနိ ကုဟိန္တိ? ဂါမဒ္ဝါရေတိ။ ဧကကောဝ, အညောပိ ကောစိ အတ္ထီတိ? အတ္ထိ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူတိ။ ကိံကာရဏာ အာဂတောတိ? သော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဗြာဟ္မဏီ – ‘‘ကိံ နု ခော တ္တကာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတိ , ဒဟရကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟလ္လကကာလေ ဂိဟီ ဟောတုကာမော’’တိ စိန္တေန္တီ ဇာတောဝရကံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ ပဉ္စသတာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာရေတွာ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဇာလေတွာ ထေရဿ ဟာဟေသိ။

ထေရော ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပါသာဒံ အာရုယှ ဇာတောဝရကံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ, နိသီဒိတွာ “တုမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆထာ”တိ ဘိက္ခူ ဥယျောဇေသိ။ တေသု ဂတမတ္တေသုယေဝ ထေရသ္သ ခရော အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ မာရဏန္တိကာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ ဧကံ ဘာဇနံ ပဝိသတိ, ဧကံ နိက္ခမတိ။ ဗြာဟ္မဏီ – “မမ ပုတ္တသ္သ ပဝတ္တိ မယှံ န ရုစ္စတီ”တိ အတ္တနော ဝသနဂဗ္ဘဒွါရံ နိသ္သာယ အဋ္ဌာသိ။

စတ္တာရော မဟာရာဇာနော “ဓမ္မသေနာပတိ ကုဟိံ ဝိဟရတီ”တိ ဩလောကေန္တာ နာလကကမေ ဇာတောဝရကေ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နော, ပစ္ဆိမဒသ္သနံ ဂမိသ္သာမာ”တိ အာဂမ္မ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ ကေ တုမှေတိ? မဟာရာဇာနော ဘန္တေတိ။ ကသ္မာ အာဂတတ္ထာတိ? ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဘဝိသ္သာမာတိ။ “ဟောတု, အတ္ထိ ဂိလာနုပဋ္ဌာကော, ဂစ္ဆထ တုမှေ”တိ ဥယျောဇေသိ။ တေသံ ဂတာဝသာနေ တေနေဝ နယေန သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော။ တသ္မိံ ဂတေ မဟာဗြဟ္မာ စ အာဂမိံသု။ တေပိ တထေဝ ထေရော ဥယျောဇေသိ။

ဗြာဟ္မဏီ ဒေဝတာနံ အာဂမနဉ္စ ဂမနဉ္စ ဒိသွာ “ကေ နု ခေါ ဧတေ မမ ပုတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တီ”တိ ထေရသ္သ ဂဗ္ဘဒွါရံ ဂန္တွာ “တာတ, စုန္ဒ, ကာ ပဝတ္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ “မဟာဥပါသိကာ, ဘန္တေ, အာဂတာ”တိ အာဟ။ ထေရော “ကသ္မာ အဝေလာယ အာဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ “တုယှံ, တာတ, ဒသ္သနတ္ထာယာ”တိ ဝတွာ “တာတ, ပဌမံ ကေ အာဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဥပါသိကေတိ။ တာတ, တွံ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ မဟန္တတရောတိ? အာရာမိကသဒိသာ ဧတေ ဥပါသိကေ, အမှာကံ သတ္ထု ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ခဂ္ဂဟတ္ထာ ဟုတွာ အာရက္ခံ အကံသူတိ။ တေသံ တာတ ဂတာဝသာနေ ကော အာဂတောတိ? သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒောတိ။ ဒေဝရာဇတောပိ တွံ တာတ မဟန္တတရောတိ? ဘဏ္ဍဂ္ဂါဟကသာမဏေရသဒိသော ဧသ ဥပါသိကေ, အမှာကံ သတ္ထု တာဝတိံသတော ဩတရဏကာလေ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဩတိဏ္ဏောတိ။ တသ္သ တာတ ဂတာဝသာနေ ဇောတယမာနော ဝိယ ကော အာဂတောတိ? ဥပါသိကေ, တုယှံ ဘဂဝါ စ သတ္ထာ စ မဟာဗြဟ္မာ နာမ ဧသောတိ။ မယှံ ဘဂဝတော မဟာဗြဟ္မတောပိ တွံ, တာတ, မဟန္တတရောတိ? အာမ ဥပါသိကေ, ဧတေ နာမ ကိရ အမှာကံ သတ္ထု ဇာတဒိဝသေ စတ္တာရော မဟာဗြဟ္မာနော မဟာပုရိသံ သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဏှိံသူတိ။

အထ ဗြာဟ္မဏိယာ – “ပုတ္တသ္သ တာဝ မေ အယံ အာနုဘာဝေါ, ကီဒိသော ဝတ မယှံ ပုတ္တသ္သ ဘဂဝတော သတ္ထု အာနုဘာဝေါ ဘဝိသ္သတီ”တိ စိန္တယန္တိယာ သဟသာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလသရီရံ ဖရိ။ ထေရော – “ဥပ္ပန္နံ မေ မာတု ပီတိသောမနသ္သံ, အယံ ဒါနိ ကာလော ဓမ္မဒေသနာယာ”တိ စိန္တေတွာ “ကိံ စိန္တေသိ မဟာဥပါသိကေ”တိ အာဟ။ သာ “ပုတ္တသ္သ တာဝ မေ အယံ ဂုဏော, သတ္ထု ပနသ္သ ကီဒိသော ဘဝိသ္သတီတိ ဣဒံ, တာတ, စိန္တေမီ”တိ အာဟ။ မဟာဥပါသိကေ, မယှံ သတ္ထုဇာတက္ခဏေ မဟာဘိနိက္ခမနေ သမ္ဗောဓိယံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စ ဒသသဟသ္သိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒသ္သနေန သမော နာမ နတ္ထိ, ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိ ဝိတ္ထာရေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေသိ။

ဗြာဟ္မဏီ ပိယပုတ္တသ္သ ဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ပုတ္တံ အာဟ – “တာတ ဥပတိသ္သ, ကသ္မာ ဧဝမကာသိ, ဧဝရူပံ နာမ အမတံ မယှံ ဧတ္တကံ ကာလံ န အဒါသီ”တိ။ ထေရော – “ဒိန္နံ ဒါနိ မေ မာတု ရူပသာရိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ပေါသာဝနိကမူလံ, ဧတ္တကေန ဝဋ္ဋိသ္သတီ”တိ စိန္တေတွာ – “ဂစ္ဆ မဟာဥပါသိကေ”တိ ဗြာဟ္မဏိံ ဥယျောဇေတွာ – “စုန္ဒ ကာ ဝေလာ”တိ အာဟ။ ဗလဝပစ္စူသကာလော, ဘန္တေတိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေဟီတိ။ သန္နိပတိတော ဘန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃောတိ။ “မံ ဥက္ခိပိတွာ နိသီဒါပေဟိ စုန္ဒာ”တိ ဥက္ခိပိတွာ နိသီဒါပေသိ။

ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော စတုစတ္တာလီသံ ဝေ ဝသ္သာနိ မယာ သဒ္ဓိံ ဝိစရန္တာနံ ယံ မေ ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ န ရောစေထ, တံ ခမထ အာဝုသော”တိ။ ဧတ္တကံ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဆာယာ ဝိယ တုမှေ အမုဉ္စိတွာ ဝိစရန္တာနံ အရုစ္စနကံ နာမ နတ္ထိ, တုမှေ ပန အမှာကံ ခမထာတိ။ အထ ထေရော မဟာစီဝရံ သင်္ကမိတွာ မုခံ ပိဓာယ ဒက္ခိဏေန ပသ္သေန နိပန္နော သတ္ထာ ဝိယ နဝ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိယော အနုလောမပဋိလောမတော သ

မာပဇ္ဇိတွာ ပုန ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနာ သမာပဇ္ဇိ ။ တတော ဝုဋ္ဌာယ အနန္တရံယေဝ မဟာပထဝိံ ဥန္နာဒေန္တော အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ဥပါသိကာ – ''ကိံ နု ခော မေ ပုတ္တော, န ကိဉ္စိ ကထေတီ''တိ ဥဋ္ဌာယ ပိဋ္ဌိပါဒေ ပရိမဇ္ဇန္တီ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ မဟာသဒ္ဒံ ကုရုမာနာ ပါဒေသု နိပတိတွာ – ''တာတ မယံ ဣတော ပုဗ္ဗေ တဝ ဂုဏံ န ဇာနိမှာ, ဣဒါနိ ပန တံ အာဒိံ ကတွာ အနေကသတေ အနေကသဟဿေ အနေကသတသဟဿေ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ နိဝေသနေ နိသီဒါပေတွာ ဘောဇေတုံ န လဘိမှာ, စီဝရေဟိ အစ္ဆာဒေတုံ န လဘိမှာ, ဝိဟာရသတံ ဝိဟာရသဟဿံ ကာရေတုံ န လဘိမှာ''တိ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ပရိဒေဝိ ။ အရုဏေ ဥဂ္ဂတမတ္တေယေဝ သုဝဏ္ဏကာရေ ပက္ကောသာပေတွာ သုဝဏ္ဏဂဗ္ဘံ ဝိဝရာပေတွာ သုဝဏ္ဏဃဋိယော မဟာတုလာယ တုလာပေတွာ – ''ပဉ္စ ကူဋာဂါရသတာနိ ပဉ္စ အဂ္ဃိယသတာနိ ကရောထာ''တိ အာပေတိ။

သက္ကောပိ ဒေဝရာဇာ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ အာမန္တေတွာ – ''တာတ ဓမ္မသေနာပတိ ပရိနိဗ္ဗုတော, ပဉ္စ ကူဋာဂါရသတာနိ ပဉ္စ အဂ္ဃိယသတာနိ စ မာပေဟီ''တိ အာဟ။ ဣတိ ဥပါသိကာယ ကာရိတာနိ စ ဝိဿကမ္မေန နိမ္မိတာနိ စ သဗ္ဗာနိပိ ဒွေသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တတော နဂရမဇ္ဈေ သာရမယံ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ မဏ္ဍပမဇ္ဈေ မဟာကူဋာဂါရံ ဌပေတွာ သေသာနိ ပရိဝါရဝသေန ဌပေတွာ သာဓုကီဠိကံ အာရဘိံသု။ ဒေဝတာနံ အန္တရေ မနုဿာ, မနုဿာနံ အန္တရေ ဒေဝတာ အဟေသုံ။

ရေဝတီ နာမ ဧကာ ထေရဿ ဥပဋ္ဌာယိကာ – ''အဟံ ထေရဿ ပူဇံ ကရိဿာမီ''တိ သုဝဏ္ဏပုပ္ဖာနံ တယော ကုမ္ဘေ ကာရေသိ။ ''ထေရဿ ပူဇံ ကရိဿာမီ''တိ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အဍ္ဎတေယျကောဋိနာဋကေဟိ ပရိဝါရိတော ဩတရိ။ ''သက္ကော ဩတရတီ''တိ မဟာဇနော ပဋ္ဌာမုခော ပဋိက္ကမိ။ တတ္ထ သာပိ ဥပါသိကာ ပဋိက္ကမမာနာ ဂရုဘာရတ္တာ ဧကမန္တံ အပသက္ကိတုံ အသက္ကောန္တီ မနုဿာနံ အန္တရေ ပတိ။ မနုဿာ အပဿန္တာ တံ မဒ္ဒိတွာ အဂမိံသု။ သာ တတ္ထေဝ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ကနကဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ ဿာ ရတနက္ခန္ဓော ဝိယ တိဂါဝုတပ္ပမာဏော အတ္တဘာဝေါ အဟောသိ သဋ္ဌိသကဋပူရပ္ပမာဏအလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရိတာ။ အထဿာ ဒိဗ္ဗံ သဗ္ဗကာယိကာအာသံ ပုရတော ဌပယိံသု ။ သာ အတ္တနော သိရိသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ – ''ဥဠာရာ အယံ သမ္ပတ္တိ, ကိံ နု ခော မေ ကမ္မံ ကတ''န္တိ စိန္တယမာနာ အဒ္ဒသ – ''မယာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနေ တီဟိ သုဝဏ္ဏပုပ္ဖကုမ္ဘေဟိ ပူဇာ ကတာ, မဟာဇနော မံ မဒ္ဒိတွာ ဂတော, သာဟံ တတ္ထ ကာလံ ကတွာ ဣဓူပပန္နာ, ထေရံ နိဿာယ လဒ္ဓံ ဣဒါနိ ပုညဝိပါကံ မနုဿာနံ ကထေဿာမီ''တိ သဟ ဝိမာနေနေဝ ဩတရိ။

မဟာဇနော ဒူရတောဝ ဒိသွာ – ''ကိံ နု ခော ဒွေ သူရိယာ ဥဋ္ဌိတာ''တိ? ဩလောကေန္တော – ''ဝိမာနေ အာဂစ္ဆန္တေ ကူဋာဂါရသဏ္ဌာနံ ပညာယတိ, နာယံ သူရိယော, ဝိမာနမေတံ ဧက''န္တိ အာဟ။ တမ္ပိ ဝိမာနံ တာဝဒေဝ အာဂန္တွာ ထေရဿ အရုစိတကမတ္ထကေ ဝေဟာသံ အဋ္ဌာသိ။ ဒေဝဓီတာ ဝိမာနံ အာကာသေယေဝ ဌပေတွာ ပထဝိံ ဩတရိ။ မဟာဇနော – ''ကာ တွံ, အယျေ''တိ? ပုစ္ဆိ။ ''န မံ တုမှေ ဇာနာထ, ရေဝတီ နာမာဟံ, တီဟိ သုဝဏ္ဏပုပ္ဖကုမ္ဘေဟိ ထေရံ ပူဇံ ကတွာ မနုဿေဟိ မဒ္ဒိတာ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တာ, ပဿထ မေ သိရိသမ္ပတ္တိံ, တုမှေပိ ဣဒါနိ ဒါနာနိ ဒေထ, ပုညာနိ ကရောထာ''တိ ကုသလကိရိယာယ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ထေရဿ စိတကံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနံယေဝ ဂတာ။

မဟာဇနောပိ သတ္တာဟံ သာဓုကီဠိကံ ကီဠိတွာ သဗ္ဗဂန္ဓေဟိ စိတကံ အကာသိ, စိတကာ ဧကူနရတနသတိကာ အဟောသိ။ ထေရဿ သရီရံ စိတကံ အာရောပေတွာ ဥသီရကလာပကေဟိ အာလိမ္ပေသုံ။ အာဠာဟနေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ပဝတ္တိ။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော သဗ္ဗဂန္ဓောဒကေန ထေရဿ စိတကံ နိဗ္ဗာပေသိ။ စုန္ဒတ္ထေရော ဓာတုယော ပရိဿာဝနေ ပက္ခိပိတွာ – ''န ဒါနိ မယာ ဣဓေဝ သက္ကာ ဌာတုံ, မယှံ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာရောစေဿာမီ''တိ ဓာတုပရိဿာဝနံ ထေရဿ စ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ဧကဋ္ဌာနေပိ စ ဒွေ ရတ္တိယော အဝသိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိဝါသေနေဝ သာဝတ္ထိံ ပာပုဏိ။ တမတ္ထံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော** တိ ယေန အတ္တနော ဥပဋ္ဌာယော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော အာယသ္မာ အာနန္ဒော, တေနုပသင်္ကမိ။ ကသ္မာ ပနေသ ဥဇုကံ သတ္ထု သန္တိကံ အဂန္တွာ ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသီတိ? သတ္ထရိ စ ထေရေ စ ဂါရဝေန။ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဟေကဒ္ဓရဏီယံ ကိရဿ နှဟာတွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ သုနိဝတ္ထသုပာရုတဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဗုဒ္ဓါ နာမ မဟာဟသာဏုစ္ဆာတ္တံ ဝိယ ဂရုနော, ဖဏကတသပ္ပ သီဟဗျဂ္ဃမတ္တဝရဝါရဏာဒယော ဝိယ စ ဒုရာသဒါ, န သက္ကာ မယာ ဥဇုကမေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ကထေတုံ, ကဿ နု ခော သန္တိကံ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ။ တတော စိန္တေသိ – ''ဥပဋ္ဌာယော မေ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော ဇေဋ္ဌဘာတိကတ္ထေရဿ ဥတ္တမသဟာယော, တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ အာဒါယ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ကထေဿာမီ''တိ သတ္ထရိ စေဝ ထေရေ စ ဂါရဝေန ဥပသင်္ကမိ။

ဣဒမဿ ပတ္တစီဝရန္တိ ''အယမဿ ပရိဘောဂပတ္တော, ဣဒံ ဓာတုပရိဿာဝန''န္တိ ဧဝံ ဧကေကံ အာစိက္ခိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''ဣဒမဿ ပတ္တစီဝရ''န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **ကထာဟာဘတ**န္တိ ကထာမူလံ။ မူလဉှိ **ဟာဘတ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

> ''အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ, ဟာဘတေန ဝိစက္ခဏော။
> သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ, အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ''န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၄)။

ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယာ တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနတ္ထာယ။ ကိံ ပနိမိနာ ဘဂဝါ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ? နော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ အယဉှိ အာယသ္မာ ဒိဝါ နဝ ဝါရေ, ရတ္တိံ နဝ ဝါရေတိ ဧကာဟံ အဋ္ဌာရသ ဝါရေ ဥပဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဒိဝသဿ ပန သတဝါရံ ဝါ သဟဿဝါရံ ဝါ ဂန္တုကာမော သမာနောပိ န အကာရဏာ ဂစ္ဆတိ, ဧကံ ပဉှုဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆတိ။ သော တံဒိဝသံ တေန ကထာဟာဘတေန ဂန္တုကာမော ဝေမာဟ။ **ဣဒမဿ ပတ္တစီဝရ**န္တိ ထေရောပိ – ''ဣဒံ တဿ ပတ္တစီဝရံ, ဣဒဥ္စ ဓာတုပရိဿာဝန''န္တိ ဟဋ္ဌိယေဝကံယေဝ ဒဿေတွာ အာစိက္ခိ။

သတ္ထာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဓာတုပရိဿာဝနံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထတလေ ဌပေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပုရိမဒိဝသေ အနေကာနိ ပာဋိဟာရိယသတာနိ ကတွာ ပရိနိဗ္ဗာနံ အနုဇာနာပေသိ, တဿ ဣအနိ ဣမာ သင်္ခဝဏ္ဏသန္နိဘာ ဓာတုယောဝ ပညာယန္တိ, ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယ့ံ ပူရိတပါရမီ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု, မယာ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပဝတ္တကော သော ဘိက္ခု, ပဋိလဒ္ဓဒုတိယအာသနော သော ဘိက္ခု, ပူရိတသာဝကသန္နိပာတော သော ဘိက္ခု, ဌပေတွာ မံ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု ပညာယ အသဒိသော သော ဘိက္ခု, မဟာပညော သော ဘိက္ခု, ပုထုပညော ဟာသပညော ဇဝနပညော တိက္ခပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော သော ဘိက္ခု, အပ္ပိစ္ဆော သော ဘိက္ခု, သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော အာရဒ္ဓဝီရိယော စောဒကော ပာပဂရဟီ သော ဘိက္ခု, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ပဋိလဒ္ဓမဟာသမ္ပတ္တိယော ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော သော ဘိက္ခု, မမ သာသနေ ပထဝီသမခန္တိကော သော ဘိက္ခု, ဆိန္နဝိသာဏဥသဘသဒိသော သော ဘိက္ခု, စဏ္ဍာလပုတ္တသဒိသနိစစိတ္တော သော ဘိက္ခု။ ပဿထ, ဘိက္ခဝေ, မဟာပညဿ ဓာတုယော, ပဿထ, ဘိက္ခဝေ, ပုထုပညဿ ဟာသပညဿ ဇဝနပညဿ တိက္ခပညဿ နိဗ္ဗေဓိကပညဿ အပ္ပိစ္ဆဿ သန္တုဋ္ဌဿ ပဝိဝိတ္တဿ အသံသဋ္ဌဿ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ , စောဒကဿ, ပဿထ, ဘိက္ခဝေ, ပာပဂရဟိဿ ဓာတုယောတိ။

> ''ယော ပဗ္ဗဇီ ဇာတိသတာနိ ပဉ္စ,
> ပဟာယ ကာမာနိ မနောရမာနိ။
> တံ ဝီတရာဂံ သုသမာဟိတိန္ဒြိယံ,
> ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ သာရိပုတ္တံ။

> ''ခန္တိဗလော ပထဝိသမော န ကုပ္ပတိ,
> န စာပိ စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တတိ။
> အနုကမ္ပကော ကာရုဏိကော စ နိဗ္ဗုတော,
> ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ သာရိပုတ္တံ။

‘‘စဏ္ဍာလပုတ္တော ယထာ နဂရံ ပဝိဋ္ဌော၊
နီစမနော စရတိ ကဋ္ဌောပိဟတ္ထော။
တထာ အယံ ဝိဟရတိ သာရိပုတ္တော၊
ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ သာရိပုတ္တံ။

‘‘ဥသဘော ယထာ ဆိန္နဝိသာဏကော၊
အဟေဌယန္တော စရတိ ပုရန္တရေ ဝနေ။
တထာ အယံ ဝိဟရတိ သာရိပုတ္တော၊
ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ သာရိပုတ္တ’’န္တိ။

ဣတိ ဘဂဝတ ပဉ္စဟိ ကထာသတေဟိ ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ ယထာ ယထာ ဘဂဝတ ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, တထာ တထာ အာနန္ဒတ္ထေရော သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ, ဗိဋ္ဌာရမုခေ ပက္ခန္တကုက္ကုဋော ဝိယ ပဝေဓတိ။ တေနာဟ **အပိစ မေ, ဘန္တေ, မဓုရကဇာတော ဝိယ ကာယော** တိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **မဓုရကဇာတော** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝုတ္တောယေဝ။ ဣဓ ပန **ဓမ္မာ** တိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ။ တဿ ဟိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဓမ္မေ အဂဟိတေ တ ဂဟေတုံ, ဂဟိတေ တ သဇ္ဈာယံ ကာတုံ စိတ္တံ န ပဝတ္တတိ။ အထ သတ္ထာ ပဉ္စပသာဒဝိစိတ္တာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ထေရံ ဩလောကေန္တော ‘‘အဿာသေဿာမိ န’’န္တိ အဿာသေန္တော **ကိံ နု ခော တေ, အာနန္ဒ, သာရိပုတ္တော**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သီလက္ခန္ဓ** န္တိ လောကိယလောကုတ္တရသီလံ။ **သမာဓိပညာသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဝိမုတ္တိ** ပန လောကုတ္တရာဝ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ** ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ, တံ လောကိယမေဝ။ **ဩဝါဒကော**တိ ဩဝါဒအယကော။ **ဩတိဏ္ဏော**တိ ဩတိဏ္ဏေသု ဝတ္ထုသု နာနပ္ပကာရေန ဩတရဏသီလော။ **ဝိညာပကော**တိ ဓမ္မကထာကာလေ အတ္ထဉ္စ ကာရဏဉ္စ ဝိညာပေတာ။ **သန္ဒဿကော** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဝသေန တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ဒဿေတာ။ **သမာဒပကော**တိ ‘‘ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဏှထာ’’တိ ဧဝံ ဂဏှာပကော။ **သမုတ္တေဇကော** တိ အဗ္ဘုဿာဟကော။ **သမ္ပဟံသကော**တိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေဟိ မောဒာပကော ဇောတာပကော။

အကိလာသု ဓမ္မဒေသနာယာတိ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိတွာ ‘‘သီသံ တ မေ ရုဇ္ဇတိ, ဟဒယံ တ ကုစ္ဆိ တ ပိဋ္ဌိ တ’’တိ ဧဝံ ဩသက္ကနာကာရဝိရဟိတော နိက္ကိလာသု ဝိသာရဒေ ဧကဿာပိ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ သီဟဝေဂေနေဝ ပက္ခန္ဒတိ။ **အနုဂ္ဂ ကဟကော သဗ္ရဟ္မစာရီန**န္တိ ပဒဿ အတ္ထော ခန္ဓကဝဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတောဝ။ **ဓမ္မောဇံ ဓမ္မဘောဂ** န္တိ ဥဘယေန ပိ ဓမ္မပရိဘောဂေဝ ကထိတော။ **ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ** န္တိ ဓမ္မေန အနုဂ္ဂဟဏံ။

သတ္ထာ ‘‘အတိဝိယ အယံ ဘိက္ခု ကိလမတိ’’တိ ပုန တံ အဿာသေန္တော **နနု တံ, အာနန္ဒ, မယာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပိယေဟိ မနာပေဟီ**တိ မာတာပိတာဘာတာဘဂိနီအာဒိကေဟိ ဇာတိယာ နာနာဘာဝေ, မရဏေန ဝိနာဘာဝေ, ဘဝေန အညထာဘာဝေ။ **တံ ကုတေတ္ထ, အာနန္ဒ, လဗ္ဘာ** တိ **တ**န္တိ တဿ။ ယဿ သဗ္ဗေဟိ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေ, တဿ ဒသ ပာရမိယော ပူရေတွာပိ သမ္ဗောဓိံ ပတွာပိ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာပိ ယမကပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာပိ ဒေဝတောရောဟနံ ကတွာပိ ယံ တံ ဇာတံ ဘူတံ သင်္ခတံ ပလောကဓမ္မံ, တံ တထာဂတဿာပိ သရီရံ မာ ပလုဇ္ဇီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, ရောဒန္တေနပိ ကန္ဒန္တေနပိ န သက္ကာ တံ ကာရဏံ လဒ္ဓုန္တိ။ **သော ပလုဇ္ဇေယျာ** တိ သော ဘိဇ္ဇေယျ။

ဧဝမေဝ ခောတိ ဧတ္ထ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓော မဟာဇမ္ဗုရုက္ခော ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃော တဿ ဒက္ခိဏဒိသံ ဂတော ပညာသယောဇနိကော မဟာခန္ဓော ဝိယ ဓမ္မသေနာပတိ။ တသ္မိံ မဟာခန္ဓေ ဘိန္နေ တတော ပဋ္ဌာယ အနုပုဗ္ဗေန ဝမို တွာ ပုပ္ဖဖလာဒီဟိ တံ ဌာနံ ပူရေတုံ သမတ္ထဿ အညဿ ခန္ဓဿ အဘာဝေ ဝိယ ထေရေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သောဠသ ပညာနံ မတ္ထကံ ပတ္တဿ အညဿ ဒက္ခိဏာသနေ နိသီဒနသမတ္ထဿ သာရိပုတ္တသဒိသဿ ဘိက္ခု နော အဘာဝေ။ တာယ ပရိဘိန္နာယ သော ရုက္ခော ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃော ခန္ဓေတွေဝဝ ဇာတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ သဗ္ဗံ သင်္ခတံ ပလောကဓမ္မံ, တံ မာ ပလုဇ္ဇီတိ န သက္ကာ လဒ္ဓုံ, တသ္မာ။

၄-၅. ဥက္ကစေလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၈၀-၃၈၁. စတုတ္ထေ **အစိရပရိနိဗ္ဗုတေသု သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသူ**တိ နစိရပရိနိဗ္ဗုတေသု ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု။ တေသဉှိ ဓမ္မသေနာပတိ ကတ္တိကမာသပုဏ္ဏမာယ ပရိနိဗ္ဗုတော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တတော အဍ္ဎမာသံ အတိက္ကမ္မ အမာဝသုပောသထေ။ သတ္ထာ ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု ပရိနိဗ္ဗုတေသု မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော မဟာမဏ္ဍလေ စာရိကံ စရမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဥက္ကစေလနဂရံ ပတွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဂင်္ဂါပိဋ္ဌေ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏဝါလိကာပုလိနေ ဝိဟာသိ။ တေန ဝုတ္တံ "အစိရပရိနိဗ္ဗုတေသု သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသူ"တိ။ **ယေ မဟန္တတရာ ခန္ဓာ တေ ပလုဇ္ဇေယျု**န္တိ ယထာပိ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓေ မဟာဇမ္ဗုရုက္ခေ ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃေ, တဿ ဒက္ခိဏတော စ ဥတ္တရတော စ ဂတာ ပဏ္ဏာသယောဇနိကာ ဒွေဝ မဟာခန္ဓာ ဝိယ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ပဉ္စမေ **ဒိဋ္ဌီ** တိ ကမ္မဿကဒိဋ္ဌိ။

၆. ဥတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. ဆဋ္ဌေ **မစ္စုဓေယျဿ ပါရ**န္တိ တေဘူမကဝဋ္ဋဿ ပါရဘူတံ, နိဗ္ဗာနံ။

၈. ဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၄. အဋ္ဌမေ **ကာယေ ဝါ ဘိက္ခူ**တိ တသ္မိံ ကာလေ ဘိက္ခုယေဝ နတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေပိ ယော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေတိ, သော ကိလေသဘိန္ဒနေန ဘိက္ခုယေဝါတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ **ဧကာယနန္တိ** ဧကမဂ္ဂံ။ **ဇာတိက္ခယန္တဒဿီ**တိ ဇာတိယာ ခယောတိ စ အန္တောတိ စ နိဗ္ဗာနံ, တံ ပဿတီတိ အတ္ထော။ **မဂ္ဂံ ပဇာနာတီ**တိ ဧကာယနသင်္ခါတံ ဧကမဂ္ဂဘူတံ မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ။ ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ, တံ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။

၉. သေဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၅. နဝမေ **သုမ္ဘေသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **မေဒကထာလိကာ**တိ ဧဝံ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန လဒ္ဓနာမံ။ **မမံ ရက္ခ, အဟံ တံ ရက္ခိဿာမီ**တိ ဧတ္ထ အယံ တာဝ လဒ္ဓိ – အာစရိယော ဥက္ခိတ္တဝံသံ သုဂ္ဂဟိတံ အဂဏှန္တော, အန္တေဝါသိကေန ပက္ခန္တပက္ခန္တဒိသံ အဂစ္ဆန္တော, သဗ္ဗကာလဉ္စ ဝံသဂ္ဂံ အနုလ္လောကေန္တော အန္တေဝါသိကံ န ရက္ခတိ နာမ, ဧဝံ အရက္ခိတော အန္တေဝါသိကော ပတိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဝံသံ ပန သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှန္တော, တေန ပက္ခန္တပက္ခန္တဒိသံ ဂစ္ဆန္တော, သဗ္ဗကာလဉ္စ ဝံသဂ္ဂံ ဥလ္လောကေန္တော တံ ရက္ခတိ နာမ။ အန္တေဝါသိကောပိ ဣတော စိတော စ ပက္ခန္ဒိတွာ မိဂေ ဝိယ ကီဠန္တော အာစရိယံ န ရက္ခတိ နာမ။ ဧဝဉှိ သတိ တိခိဏဝံသကောဋိယံ အာစရိယဿ ဂလဝါဋကေ ဝါ နလာဋေ ဝါ ဌပိတာ ဌိတဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆေယျ။ အာစာရသမ္ပန္နတာယ ပန ယတော ဝံသော နမတိ, တတော အနာမေန္တော တံ အာကမေန္တော ဝိယ ဧကတောဘာဂိယံ ကတွာ တတူပထမ္ဘံ ကဟာပေတွာ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ နိစ္စလော ဝ နိသီဒန္တော အာစရိယံ ရက္ခတိ နာမာတိ။

တုဝံ အာစရိယ အတ္တာနံ ရက္ခ, အဟံ အတ္တာနံ ရက္ခိဿာမီတိ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – အာစရိယော ဝံသံ သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှန္တော, အန္တေဝါသိကေန ပက္ခန္တပက္ခန္တဒိသံဂစ္ဆန္တော , သဗ္ဗကာလဉ္စ ဝံသဂ္ဂံ ဥလ္လောကေန္တော, အတ္တာနမေဝ ရက္ခတိ, န အန္တေဝါသိကံ။ အန္တေဝါသိကောပိ ကာယမ္ပိ ဧကတောဘာဂိယံ ကတွာ တတူပထမ္ဘံ ကဟာပေတွာ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ နိစ္စလော ဝ နိသီဒမာနော အတ္တာနံယေဝ ရက္ခတိ နာမ, န အာစရိယံ။

သော တတ္ထ ဉာယောတိ ယံ မေဒကထာလိကာ အာဟ။ သော တတ္ထ ဉာယော, သော ဥပါယော, တံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **သတိပဋ္ဌာနံ သေဝိတဗ္ဗ**န္တိ စတုဗ္ဗိဓံ သတိပဋ္ဌာနံ သေဝိတဗ္ဗံ။ **အာသေဝနာယာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနာသေဝနာယ။ **ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာနံ ရက္ခန္တော ပရံ ရက္ခတီ**တိ ယော ဘိက္ခု ကမ္မာရာမတာဒီနိ ပဟာယ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု မူလကမ္မဋ္ဌာနံ အာသေဝန္တော ဘာဝေန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, အထ နံ ပရော ဒိသွာ – "ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ, ဘိက္ခု, သမ္မာပဋိပန္နော"တိ တသ္မိံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂပရာယဏော ဟောတိ။ အယံ အတ္တာနံ ရက္ခန္တော ပရံ ရက္ခတိ နာမ။

ခန္တိယာ တိ အဓိဝါသနခန္တိယာ။ **အဝိဟိံသာယာ**တိ သပုဗ္ဗဘာဂကာယ ကရုဏာယ။ **မေတ္တစိတ္တတာယာ** တိ သပုဗ္ဗဘာဂကာယ မေတ္တာယ။ **အနုဒယတာယာ**တိ အနုဝမိုယာ, သပုဗ္ဗဘာဂကာယ မုဒိတာယာတိ အတ္ထော။ **ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတီ**တိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော တီသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသု တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တတော ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ အယံ ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀. ဇနပဒကလျာဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၆. ဒသမေ **ဇနပဒကလျာဏီ** တိ ဇနပဒမှိ ကလျာဏီ ဥတ္တမာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ။ သာ ဟိ ယသ္မာ နာတိဒီဃာ နာတိရဿာ, နာတိကိသာ နာတိထူလာ, နာတိကာဠာ နာစ္စောဒာတာ, အတိက္ကန္တာ, မာနုသဝဏ္ဏံ အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ, တသ္မာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ။ ဆဝိကလျာဏံ, မံသကလျာဏံ, နှာရုကလျာဏံ, အဋ္ဌိကလျာဏံ, ဝယကလျာဏန္တိ ဣမေဟိ ပန ကလျာဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ပဉ္စကလျာဏေဟိ သမန္နာဂတာ နာမ။ တဿာ ဟိ အာဂန္တုကောဘာသကိစ္စံ နတ္ထိ, အတ္တနော သရီရောဘာသေနေဝ ဒွါဒသဟတ္ထဋ္ဌာနေ အာလောကံ ကရောတိ, ပိယင်္ဂုသာမာ ဝါ ဟောတိ, သုဝဏ္ဏသာမာ ဝါ, အယမဿာ ဆဝိကလျာဏတာ။ စတ္တာရော ပနဿာ ဟတ္ထပါဒါ မုခပရိယောသာနဉ္စ လာခါရသပရိကမ္မကတံ ဝိယ ရတ္တပဝါဠရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ ဟောတိ, အယမဿာ မံသကလျာဏတာ။ ဝီသတိ ပန နခပတ္တာနိ မံသတော အမုတ္တဋ္ဌာနေ လာခါရသပူရိတာနိ ဝိယ, မုတ္တဋ္ဌာနေ ခီရဓာရာသဒိသာနိ, ဟောန္တိ အယမဿာ နှာရုကလျာဏတာ။ ဒွတ္တိံသ ဒန္တာ သုဖုသိတာ သုဓောတဝဇိရပန္တိ ဝိယ ခါယန္တိ, အယမဿာ အဋ္ဌိကလျာဏတာ။ ဝီသတိဝဿသတိကာပိ ပန သမာနာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ဟောတိ နိပ္ပလိတာ, အယမဿာ ဝယကလျာဏတာ။

ပရမပါသာဝိနီတိ ဧတ္ထ ပသဝနံ ပသာဝေါ, ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ ပသာဝေါ ဧဝ ဟာသာဝေါ။ ပရမော ဟာသာဝေါ ပရမပါသာဝေါ, သော အဿာ အတ္ထီတိ ပရမပါသာဝိနီ။ နစ္စေ စ ဂီတေ စ ဥတ္တမပဝတ္တိ သေဋ္ဌကိရိယာ, ဥတ္တမမေဝ နစ္စံ နစ္စတိ, ဂီတံ ဝါ ကာယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဣမေသု ပန ဒွီသု သုတ္တေသု ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာဝ ကထိတာတိ။

နာလန္ဒဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. သီလဋ္ဌိတိဝဂ္ဂေါ

၁-၂. သီလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၈၇-၃၈၈. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သီလာနီ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလာနိ။ ဒုတိယေ **ဥမ္မင်္ဂေါ** တိ ပညာဟမဂ္ဂေါ ပညာဟာဂဝေသနံ။

၃-၅. ပရိဟာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၈၉-၃၉၁. တတိယေ **ပရိဟာနံ ဟောတီ**တိ ပုဂ္ဂလဝသေန ပရိဟာနံ ဟောတိ။ ယော ဟိ ဗုဒ္ဓေသု ဓရန္တေသုပိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ န ဘာဝေတိ, တဿ သဒ္ဓမ္မော အန္တရဟိတော နာမ ဟောတိ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ ဝိယ။ ဣတိ ဣမံ သန္ဓိံ သုတ္တေ တဿ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဓမ္မန္တရဓာနံ ကထိတံ။ စတုတ္ထပဉ္စမေသု သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။

၆. ပဒေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၂. ဆဋ္ဌေ **ပဒေသံ ဘာဝိတတ္တာ** တိ ပဒေသတော ဘာဝိတတ္တာ။ စတ္တာရော ဟိ မဂ္ဂေ တီဏိ စ ဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေန္တေန သတိပဋ္ဌာနာ ပဒေသံ ဘာဝိတာ နာမ ဟောန္တိ။

၇. သမတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၃. သတ္တမေ **သမတ္တံ ဘာဝိတတ္တာ** တိ သမတ္တာ ဘာဝိတတ္တာ။ အရဟတ္တဖလံ ဥပ္ပာဒေန္တေန ဟိ သတိ ပဋ္ဌာနာ သမတ္တံ ဘာဝိတာ နာမ ဟောန္တိ။

၈-၁၀. လောကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၉၄-၃၉၆. အဋ္ဌမေ **မဟာဘိညတ**န္တိ ဆန္နံ အဘိညာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ **သဟဿံ လောကံ အဘိဇာနာမီ** တိ သတတဝိဟာရဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ ထေရော ကိရ ဟတောဝ ဥဋ္ဌာယ မုခံ ဓောဝိတွာ သေနာသနေ နိသိန္နော အတီတေ ကပ္ပသဟဿံ, အနာဂတေ ကပ္ပသဟဿံ အနုဿရတိ, ပစ္စုပ္ပန္နေပိ သဟဿံ စက္ကဝာဠာနံ တဿာဝဇ္ဇနဿ ဂတိံ အနုဗန္ဓတိ။ ဣတိ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သဟဿံ လောကံ အဘိဇာနာတိ, အယမဿ သတတဝိဟာရော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သီလဋ္ဌိတိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. အနနုဿုတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၀၁-၄၀၆. စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဝိဒိတာ ဝေဒနာ**တိ ယာ ဝေဒနာ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော တာဝဿ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ ယာ စ ပန ပရိဂ္ဂဟိတေသု ဝတ္ထာရမ္မဏေသု ပဝတ္တာ ဝေဒနာ, တာပိ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ **ဝိတက္ကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အနနုဿုတဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အမတဝဂ္ဂေါ

၂. သမုဒယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၈. ပဉ္စမဝဂ္ဂဿ ဒုတိယေ **အာဟာရသမုဒယာ ကာယဿ သမုဒယော** တိ အာဟာရသမုဒယေန ကာယသမုဒယော။ ဧသေဝ နယော သေသေသု။ **မနသိကာရသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ယောနိသောမနသိကာရသမုဒယာ ဗောဇ္ဈင်္ဂဓမ္မာနံ သမုဒယော, အယောနိသောမနသိကာရသမုဒယာ နီဝရဏဓမ္မာနံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သာရမ္မဏသတိပဋ္ဌာနာ ကထိတာ။

၄. သတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၀. စတုတ္ထံ သုဒ္ဓိကံ ကတွာ သမုဒယေ ကထိတေ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တံ။

၆. ပာတိမောက္ခသံဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၂. ဆဋ္ဌေ **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော** တိ စတုန္နံ သီလာနံ ဇေဋ္ဌကသီလံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပနာဟ – ''ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ, ဣတရာနိ တီဏိ သီလန္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထီ''တိ။ ဝတွာ တံ အနုဇာနန္တော အာဟ – ''ဣန္ဒြိယသံဝရော နာမ ဆဒွါရရက္ခာမတ္တမေဝ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ ဓမ္မေနေဝ သမေန ပစ္စယုပ္ပတ္တိမတ္တကံ, ပစ္စယသန္နိဿိတံ ပဋိလဒ္ဓပစ္စယေ ဣဒမတ္ထန္တိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇနမတ္တကံ။ နိပ္ပရိယာယေန ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ။ ယဿ သော ဘိန္နော, အယံ ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဟတ္ထပါဒေ, သေသာနိ ရက္ခိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဿ ပန သော အရောဂေါ, အယံ အစ္ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဇီဝိတံ, သေသာနိ ပုန ပာကတိကာနိ ကတွာ ရက္ခိတုမ္ပိ သက္ကောတီ''တိ။ တသ္မာ ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ, တေန ပာတိမောက္ခသံဝရေန သံဝုတောတိ ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော, ဥပေတော သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

အာစာရကေစရသမ္ပန္နောတိ အာစာရေန စ ကေစရေန စ သမ္ပန္နော။ **အဏုမတ္တေသူ**တိ အပ္ပမတ္တကေသု။ **ဝဇ္ဇေသူ**တိ အကုသလဓမ္မေသု။ **ဘယဒဿာဝီ**တိ ဘယဒဿီ။ **သမာဒာယာ**တိ သမ္မာ အာဒိယိတွာ။ **သိက္ခဿု သိက္ခာပဒေသူ**တိ သိက္ခာပဒေသု တံ တံ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယိတွာ သိက္ခ, ယံ ယံ ပန ကိဉ္စိ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခာကောဋ္ဌာသေသု သိက္ခိတဗ္ဗံ ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ, တံ တံ သဗ္ဗံ သမ္မာ အာဒာယ သိက္ခဿူတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄) ဝုတ္တော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလမေဝ ကထိတံ။

၇. ဒုစ္စရိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၃. သတ္တမေ ကာယသုစရိတဝစီသုစရိတာနိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ, မနောသုစရိတံ ဣတရာနိ တီဏိ သီလာနီတိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ကထိတံ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန ပဉ္စသုတ္တနဝဒသသု ကုသလကမ္မပထေသု ပစ္ဆိမာပိ တယော သီလံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဆဋ္ဌသတ္တမေသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အမတဝဂ္ဂေ ပဉ္စမော။

သတိပဋ္ဌာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဣန္ဒြိယသံယုတ္တံ

၁. သုဒ္ဓိကဝဂ္ဂေါ

၁. သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇၁. ဣန္ဒြိယသံယုတ္တဿ ပဌမေ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ သတိန္ဒြိယံ ပညိန္ဒြိယ**န္တိ ဣမာနိ တီဏိ စတုဘူမက ကုသလဝိပာကေသု စေဝ ကိရိယာသု စ လဗ္ဘန္တိ။ **ဝီရိယိန္ဒြိယသမာဓိန္ဒြိယာနိ** စတုဘူမကကုသလေ အကုသလေ ဝိပာကေ ကိရိယာယာတိ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ ဣဒံ သုတ္တံ စတုဘူမကသဗ္ဗသင်္ဂါဟကဓမ္မပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇. ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇၇. သတ္တမေ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ နပ္ပဇာနန္တီ**တိ ဒုက္ခသစ္စဝသေန န ပဇာနန္တိ။ **သဒ္ဓိန္ဒြိယသမုဒယံ နပ္ပဇာနန္တီ**တိ သမုဒယသစ္စဝသေန န ပဇာနန္တိ။ ဧဝံ နိရောဓံ နိရောဓသစ္စဝသေန, ပဋိပဒံ မဂ္ဂသစ္စဝသေနာတိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

သုက္ကပက္ခေ ပန အဓိမောက္ခဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ သဒ္ဓိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတိ, ပဂ္ဂဟဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ ဝီရိယိန္ဒြိယသမုဒယော, ဥပဋ္ဌာနဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ သတိန္ဒြိယသမုဒယော, အဝိက္ခေပဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ သမာဓိန္ဒြိယသမုဒယော, ဒဿနဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ ပညိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတိ။ တထာ ဆန္ဒဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ သဒ္ဓိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတိ, ဆန္ဒဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ ဝီရိယသတိသမာဓိပညိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတိ။ မနသိကာရဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ သဒ္ဓိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတိ။ မနသိကာရဝသေန အာဝဇ္ဇနသမုဒယာ ဝီရိယသတိသမာဓိပညိန္ဒြိယသမုဒယော ဟောတီတိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေသု ပဋိပာဋိယာ ဆသု သုတ္တေသု စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ။

၈. ဒဋ္ဌဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇၈. အဋ္ဌမေ **ကတ္ထ စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသူ**တိအာဒိ ဣမေသံ ဣန္ဒြိယာနံ သဝိသယေ ဇေဋ္ဌကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ ရာဇာတိ ရာဇပဉ္စမေသု သဟာယေသု “နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ”တိ ဝီထိံ ဩတိဏ္ဏေသု ဧကဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဂေဟံ ဂတကာလေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ – “ဣမေသံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ”တိ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ။ ဒုတိယဿ, တတိယဿ, စတုတ္ထဿ ဂေဟံ ဂတကာလေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ – “ဣမေသံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ”တိ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ။ အထ သဗ္ဗပစ္ဆာ ရညော ဂေဟံ ဂတကာလေ ကိဉ္စာပိ ရာဇာ သဗ္ဗတ္ထ ဣဿရော, ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ အတ္တနော ဂေဟေယေဝ – “ဣမေသံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ”တိ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ။ ဧဝမေဝ သဒ္ဓာပဉ္စမကေသု ဣန္ဒြိယေသု တေသု သဟာယေသု ဧကတော ဝီထိံ ဩတရန္တေသု ဝိယ ဧကာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသုပိ ယထာ ပဌမဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ ပတွာ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ သဒ္ဓိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ ဒုတိယဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ပတွာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ ဝီရိယိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ တတိယဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သတိပဋ္ဌာနာနိ ပတွာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ သတိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ စတုတ္ထဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ ဈာနဝိမောက္ခေ ပတွာ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ သမာဓိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာ

နိ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗပဌာ ရညော ဂေဟံ ဂတကာလေ ပန ယထာ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ရာဇာ၀ ဂေဟေ ၀ိစာရေတိ, ဧ၀မေ၀ အရိယသစ္စာနိ ပတ္တေ ပဇာနနလက္ခဏံ ပညိန္ဒြိယမေ၀ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တီတိ။

၉-၁၀. ပဌမဝိဘင်္ဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၉-၄၈၀. နဝမေ **သတိနေပက္ကေနာ** တိ ဧတ္ထ နိပကဿ ဘာဝေါ နေပက္ကံ, ပညာယေတံ နာမံ။ ကသ္မာ ပန သတိဘာဇနေ ပညာ ဝုတ္တာတိ? သတိယာ ဗလဝဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ဗလဝသတိ ဟိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ သာ စ ပညာသမ္ပယုတ္တာ၀ ဗလဝတီ ဟောတိ, န ဝိပ္ပယုတ္တာတိ ပညာသမ္ပယုတ္တသတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ **စိရကတန္တိ** စိရကာလံ ကတံ အနံ တ သီလံ တ ဥပောသထကမ္မံ တ။ **စိရဘာသိတန္တိ** ''အသုကသ္မိံ ဌာနေ အသုကံ နာမ ဘာသိတ''န္တိ ဧဝံ စိရကာလေ ဘာသိတံ။ **တေဿ္ဂကာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ** တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ။ **ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ** တိ ဥဒယဉ္စ အတ္ထဉ္စ ဂစ္ဆန္တိယာ, ဥဒယဗ္ဗယပရိဂ္ဂဟိကာယာတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဒ္ဓါသတိပညိန္ဒြိယာနိ ပုဗ္ဗဘာဂါနိ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ မိဿကံ, သမာဓိန္ဒြိယံ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရမေ၀ ကထိတံ။ ဒသမေပိ အယမေ၀ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒေါတိ။

သုဒ္ဓိကဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. မုဒုတရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဋိလာဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၁. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သမ္မပ္ပဓာနေ အာရဗ္ဘ** တိ သမ္မပ္ပဓာနေ ပဋိစ္စ, သမ္မပ္ပဓာနေ ဘာဝေန္တော တိ အတ္ထော။ **သတိန္ဒြိယေ** ပိ ဧသေဝ နယော။

၂. ပဌမသံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၂. ဒုတိယေ **တတောတိ** ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဝသေန နိဿက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သမတ္တာ** နိ ဟိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ။ **တတော မုဒုတရေဟီ**တိ တေဟိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ, တတော မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ ဓမ္မာနုသာရိမဂ္ဂဿ, တတော မုဒုတရာနိ သဒ္ဓါနုသာရိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ။

တထာ သမတ္တာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ အနာဂါမိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ သကဒါဂါမိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ ဓမ္မာနုသာရိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ သဒ္ဓါနုသာရိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ။

သမတ္တာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အရဟတ္တဖလိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ အနာဂါမိဖလိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ သကဒါဂါမိဖလိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိဖလိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ။ ဓမ္မာနုသာရိသဒ္ဓါနုသာရိနော ပန ဒွေပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂလာ, မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂလဝသေန နေသံ နာနတ္တံ ဇာတန္တိ အာဂမနေနပိ မဂ္ဂေနပိ။ သဒ္ဓါနုသာရီ ပုဂ္ဂလော ဟိ ဥဒ္ဒိဿာပေန္တော ပရိပုစ္ဆန္တော အနုပုဗ္ဗေန မဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ, ဓမ္မာနုသာရီ ဧကေန တ ဒွီဟိ တ သဝနေဟိ။ ဧဝံ တာဝ နေသံ အာဂမနေန နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မာနုသာရိဿ ပန မဂ္ဂေ တိက္ခော ဟောတိ, သူရံ ဉာဏံ ဝဟတိ, အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ကိလေသေ ဆိန္ဒတိ ကဒလိက္ခန္ဓံ ဝိယ တိခိဏာ အသိဓာရာ။ သဒ္ဓါနုသာရိဿ န တဿ ဝိယ မဂ္ဂေ တိက္ခော ဟောတိ, န သူရံ ဉာ

ဏံ ဝဟတိ, သသင်္ခာရေန သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ ဆိန္ဒတိ ကဒလိက္ခန္ဓံ ဝိယ အတိခိဏာ အသိဓာရာ။ ကိလေသက္ခယေ ပန တေသံ နာနတ္တံ နတ္ထိ။ အဝသေသာ စ ကိလေသာ ခီယန္တိ။

၃. ဒုတိယသံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၃. တတိယေ **တတော**တိ ဖလဝသေန နိဒ္ဒိသုကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သမတ္တာနိ ဟိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အရဟတ္တဖလိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, အရဟတ္တဖလေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အရဟာ နာမ ဟောတိ။ အရဟတ္တဖလတော မုဒုတရာနိ အနာဂါမိဖလိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ သကဒါဂါမိဖလိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိဖလိန္ဒြိယာနိ, သောတာပတ္တိဖလေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော သောတာပန္နော နာမ ဟောတိ။ **ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ ဖလဝေမတ္တတာ ဟောတီ**တိ ဣန္ဒြိယနာနတ္တေန ဖလနာနတ္တံ, ဖလနာနတ္တေန ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ။

၄. တတိယသံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၄. စတုတ္ထေ **ပရိပူရံ ပရိပူရကာရီ အာရာဓေတီ**တိ ပရိပူရံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ကရောန္တော အရဟတ္တဖလံ အာရာဓေတိ။ **ပဒေသံ ပဒေသကာရီ**တိ အဝသေသေ တယော ပဒေသမဂ္ဂေ ကရောန္တော ပဒေသံ ဖလတ္တယမတ္တမေဝ အာရာဓေတိ။ ဣတိ ဣမေသု စတူသုပိ သုတ္တေသု မိဿကာနေဝ ဣန္ဒြိယာနိ ကထိတာနိ။

၅-၇. ပဌမဝိတ္ထာရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၈၅-၄၈၇. ပဉ္စမေ **တတော မုဒုတရေဟီ**တိ ဝိပဿနာဝသေန နိဒ္ဒိသုကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ အရဟတ္တမဂ္ဂေယေဝ ဌတွာ ပဉ္စ နိဒ္ဒိသုကာနိ နီဟရိတဗ္ဗာနိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဟိ ဝိပဿနိန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ ပဌမအန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ ဒုတိယအန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ တတိယအန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ။ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိဿ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနောပိ ဧတေဝ ပဉ္စ ဇနာ။

ဣအနိ တီဏိ နိဒ္ဒိသုကာနိ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ ဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေယေဝ ဣန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ ဓမ္မာနုသာရိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ။ တေဟိပိ မုဒုတရာနိ သဒ္ဓါနုသာရိမဂ္ဂိန္ဒြိယာနိ။ ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဝုတ္တနယာနေဝ။ ဣမေသု ပန တီသုပိ သုတ္တေသု ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနိန္ဒြိယာနေဝ ကထိတာနိ။

၈. ပဋိပန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၈. အဋ္ဌမေ **တတော မုဒုတရေဟီ**တိ မဂ္ဂဖလဝသေန နိဒ္ဒိသုကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ဟဋ္ဌိမံ ဝုတ္တမေဝ။ **ဗာဟိရော**တိ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဗဟိဘူတော။ **ပုထုဇ္ဇနပက္ခေ ဌိတော**တိ ပုထုဇ္ဇနကောဋ္ဌာသေ ဌိတော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ လောကုတ္တရာနေဝ ဣန္ဒြိယာနိ ကထိတာနိ။

၉-၁၀. သမ္ပန္နသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၈၉-၄၉၀. နဝမေ **ဣန္ဒြိယသမ္ပန္နော**တိ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော။ ဒသမံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တဒ္ဝယေ မိဿကာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ကထိတာနီတိ။

၃. ဆဠိန္ဒြိယဝဂ္ဂေါ

၂. ဇီဝိတိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၂. တတိယဝဂ္ဂဿ ဒုတိယေ **ဣတ္ထိန္ဒြိယ**န္တိအာဒီသု ဣတ္ထိဘာဝေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကရောတီတိ **ဣတ္ထိန္ဒြိယံ**။ ပုရိသဘာဝေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကရောတီတိ **ပုရိသိန္ဒြိယံ**။ ဇီဝိတေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကရောတီတိ **ဇီဝိတိန္ဒြိယံ**။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကံ ကိရေတံ သုတ္တံ။ သင်္ဃမဇ္ဈသ္မိဉှိ "ကတိ နု ခေါ ဝဋ္ဋိန္ဒြိယာနီ"တိ ကထာ ဥဒပါဒိ, အထ ဘဂဝါ ဝဋ္ဋိန္ဒြိယာနိ ဒဿေန္တော **တီဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။

၃. အညိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၃. တတိယေ **အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယ**န္တိ "အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အဇာနိတပုဗ္ဗံ ဓမ္မံ ဇာနိဿာမီ"တိ ပဋိပန္နဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဣန္ဒြိယံ။ **အညိန္ဒြိယ**န္တိ တေသံယေဝ ဉာတဓမ္မာနံ အာဇာနနာကာရေန သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ဆသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နံ ဣန္ဒြိယံ။ **အညာတာဝိန္ဒြိယ**န္တိ အညာတာဝီသု အရဟတ္တဖလဓမ္မေသု ဥပ္ပန္နံ ဣန္ဒြိယံ။ တတ္ထ တတ္ထ တေန တေနာကာရေန ဥပ္ပန္နဿ ဉာဏဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ သုတ္တံ အတ္ထုပ္ပတ္တိကမေဝ။ သင်္ဃမဇ္ဈသ္မိဉှိ "ကတိ နု ခေါ လောကုတ္တရိန္ဒြိယာနီ"တိ ကထာ ဥဒပါဒိ, အထ ဘဂဝါ တာနိ ဒဿေန္တော **တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယာနီ**တိအာဒိမာဟ။

၄. ဧကဗီဇီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၄. စတုတ္ထေ **တတော မုဒုတရေဟီ**တိ ဝိပဿနတော နိဿက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သမတ္တာနိ ဟိ ပဋိပုဏ္ဏာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော မုဒုတရာနိ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ, တတော မုဒုတရာနိ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, တတော မုဒုတရာနိ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ နာမ။ ဧတ္တာဝတာ ပုရိမနယေနေဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဌတွာ ပဉ္စ နိဿက္ကာနိ နီဟရိတဗ္ဗာနိ။

ယထာ ပန ပုရိမနယေ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေ ဌတွာ တီဏိ နိဿက္ကာနိ, ဧဝမိဓ ပဉ္စ နီဟရိတဗ္ဗာနိ။ သကဒာဂါမိမဂ္ဂဿ ဟိ ဝိပဿနိန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ စ တေဟိ ဝိပဿနိန္ဒြိယေဟိ မုဒုတရာနိ ဧကဗီဇိအာဒီနံ မဂ္ဂဿ ဝိပဿနိန္ဒြိယာနိ။

တတ္ထ စ **ဧကဗီဇီ**တိအာဒီသု ယော သောတာပန္နော ဟုတွာ ဧကမေဝ အတ္တဘာဝံ ဇနေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, အယံ **ဧကဗီဇီ** နာမ။ ယထာဟ "ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဧကဗီဇီ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော, သော ဧကညေဝ မာနုသကံ ဘဝံ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဧကဗီဇီ"တိ (ပု. ပ. ၃၃)။

ယော ပန ဒွေ ဝါ တယော ဘဝေ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ **ကောလံကောလော** နာမ။ ယထာဟ "ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ကောလံကောလော။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော, သော ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ကုလာနိ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ကောလံကောလော"တိ (ပု. ပ. ၃၂)။ တတ္ထ ကုလာနီတိ ဘဝါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ "ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ"တိ ဣဒံ ဒေသနာမတ္တမေဝ, ယာဝ ဆဋ္ဌဘဝါ သံသရန္တော ပန ကောလံကောလောဝ ဟောတိ။

ယဿ သတ္တက္ခတ္တုံ ပရမာ ဥပပတ္တိ, အဋ္ဌမံ ဘဝံ နာဒိယတိ, အယံ **သတ္တက္ခတ္တုပရမော** နာမ။ ယထာဟ “ကတမော စ ပုဂ္ဂလော သတ္တက္ခတ္တုပရမော။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော, သော သတ္တက္ခတ္တုံ ဒေဝေ စ မနုဿေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သတ္တက္ခတ္တုပရမော”တိ (ပု. ပ. ၃၁)။

ဘဂဝတာ ဂဟိတနာမဝသေနေဝ စေတာနိ တေသံ နာမာနိ။ “ဧတ္တကဉှိ ဌာနံ ဂတော ဧကဗီဇီ နာမ ဟောတိ, ဧတ္တကံ ကောလံကောလော, ဧတ္တကံ သတ္တက္ခတ္တုပရမော”တိ ဘဂဝတာ ဧတေသံ နာမံ ဂဟိတံ။ နိယမတော ပန “အယံ ဧကဗီဇီ, အယံ ကောလံကောလော, အယံ သတ္တက္ခတ္တုပရမော”တိ နတ္ထိ။

ကော ပန နေသံ ဧတံ ပဘေဒံ နိယမေတီတိ? ကေစိ ပန ထေရာ “ပုဗ္ဗဟေတု နိယမေတီ”တိ ဝဒန္တိ, ကေစိ “ပဌမမဂ္ဂေါ”, ကေစိ “ဥပရိမ တယော မဂ္ဂါ”, ကေစိ “တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာ”တိ။ တတ္ထ “ပုဗ္ဗဟေတု နိယမေတီ”တိ ဝါဒေ ပဌမမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယော ကတော နာမ ဟောတိ, ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ အနုပနိဿယာ ဥပ္ပန္နာတိ ဝစနံ အာပဇ္ဇတိ။ “ပဌမမဂ္ဂေါ နိယမေတီ”တိ ဝါဒေ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ နိရတ္ထကတာ အာပဇ္ဇတိ။ “ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ နိယမေန္တီ”တိ ဝါဒေ ပဌမမဂ္ဂေ အနုပ္ပန္နေဝ ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ ဥပ္ပန္နာတိ အာပဇ္ဇတိ။ “တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာ နိယမေတီ”တိ ဝါဒော ပန ယုဇ္ဇတိ။ သစေ ဟိ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာ ဗလဝတီ ဟောတိ, ဧကဗီဇီ နာမ ဟောတိ, တတော မန္ဒတရာယ ကောလံကောလော, တတော မန္ဒတရာယ သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိ။

ဧကစ္စော ဟိ သောတာပန္နော ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယော ဟောတိ ဝဋ္ဋာဘိရတော ပုနပ္ပုနံ ဝဋ္ဋသ္မိံယေဝ ဝိစရတိ သန္ဒိဿတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ, ဝိသာခါ ဥပါသိကာ, စူဠရထမဟာရထာ ဒေဝပုတ္တာ, အနေကဝဏ္ဏော ဒေဝပုတ္တော, သက္ကော ဒေဝရာဇာ, နာဂဒတ္တော ဒေဝပုတ္တောတိ ဣမေ ဟိ ဧတ္တကာ ဇနာ ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယာ ဝဋ္ဋာဘိရတာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဆ ဒေဝလောကေ သောဓေတွာ အကနိဋ္ဌေ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, ဣမေ ဣဓ န ဂဟိတာ။ န ကေဝလဉ္စိမေ, ယောပိ မနုဿေသုယေဝ သတ္တက္ခတ္တုံ သံသရိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, ယောပိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဒေဝေသုယေဝ သတ္တက္ခတ္တုံ အပရာပရံ သံသရိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, ဣမေပိ ဣဓ န ဂဟိတာ။ ကာလေန ဒေဝေ, ကာလေန မနုဿေ သံသရိတွာ ပန အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တောဝ ဣဓ ဂဟိတော။ တသ္မာ သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိ ဣဒံ ဣဓဋ္ဌကဝေါကိဏ္ဏသုက္ခဝိပဿကဿ နာမံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မာနုသာရီ သဒ္ဓါနုသာရီ တိ ဧတ္ထ ပန ဣမသ္မိံ သာသနေ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေန္တဿ ဒွေ ဓုရာနိ, ဒွေ သီသာနိ, ဒွေ အဘိနိဝေသာ – သဒ္ဓါဓုရံ, ပညာဓုရံ , သဒ္ဓါသီသံ, ပညာသီသံ, သဒ္ဓါဘိနိဝေသော, ပညာဘိနိဝေသောတိ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု “သစေ သဒ္ဓါယ သက္ကာ နိဗ္ဗတ္တေတုံ, နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ လောကုတ္တရမဂ္ဂ”န္တိ သဒ္ဓံ ဓုရံ ကတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, သော မဂ္ဂက္ခဏေ သဒ္ဓါနုသာရီ နာမ ဟောတိ။ ဖလက္ခဏေ ပန သဒ္ဓါဝိမုတ္တော နာမ ဟုတွာ ဧကဗီဇီ ကောလံကောလော သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိ တိဝိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ဧကေကော ဒုက္ခာပဋိပဒါဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ သဒ္ဓါဓုရေန ဒွါဒသ ဇနာ ဟောန္တိ။

ယော ပန “သစေ ပညာယ သက္ကာ နိဗ္ဗတ္တေတုံ, နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ လောကုတ္တရမဂ္ဂ”န္တိ ပညံ ဓုရံ ကတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, သော မဂ္ဂက္ခဏေ ဓမ္မာနုသာရီ နာမ ဟောတိ။ ဖလက္ခဏေ ပန ပညာဝိမုတ္တော နာမ ဟုတွာ ဧကဗီဇိအာဒိဘေဒေန ဒွါဒသဘေဒောဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဒွေ မဂ္ဂဋ္ဌာ ဖလက္ခဏေ စတုဝီသတိ သောတာပန္နာ ဟောန္တီတိ။

တိပိဋကတိဿတ္ထေရော ကိရ “တီဏိ ပိဋကာနိ သောဓေဿာမီ”တိ ပရတီရံ ဂတော။ တံ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌာသိ, ထေရော အာဂမနကာလေ “ဂစ္ဆာမိ ဥပါသကာ”တိ အာဟ။ “ကဟံ ဘန္တေ”တိ? “အမှာကံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိက”န္တိ။ “န သက္ကာ, ဘန္တေ, မယာ ဂန္တုံ, ဘဒ္ဒန္တံ ပန နိဿာယ မယာ သာသနဿ ဂုဏော ဉာတော, တုမှာကံ ပရမ္မုခါ ကီဒိသံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမာမီ”တိ? အထ နံ ထေရော အာဟ – “ယော

ဘိက္ခု စတုဝီသတိ သောတာပန္နေ ဒွါဒသ သကဒါဂါမီ အဋ္ဌစတ္တာလီသ အနာဂါမီ ဒွါဒသ အရဟန္တေ ဒဿေတွာ ဝါ ဓမ္မကထံ ကထေတုံ သက္ကောတိ, ဧဝရူပံ ဘိက္ခုံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝိပဿနာ ကထိတာတိ။

၅-၁၀. သုဒ္ဓကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉၅-၅၀၀. ပဉ္စမေ စက္ခု စ တံ စက္ခုဒွါရေ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အာဓိပတေယျသင်္ခါတေန ဣန္ဒဋ္ဌေန ဣန္ဒြိယဉ္စာတိ **စက္ခုန္ဒြိယံ။ သောတိန္ဒြိယာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ ပဌမသုတ္တဒွယေ ဆဋ္ဌာဒီနိ စ ပဉ္စာတိ ဆ သုတ္တာနိ စတုသစ္စဝသေန ကထိတာနီတိ။

ဆဋ္ဌိန္ဒြိယဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. သုခိန္ဒြိယဝဂ္ဂေါ

၁-၅. သုဒ္ဓိကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၀၁-၅၀၅. စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ ပဌမေ သုခဉ္စ တံ သဟဇာတာနံ အာဓိပတေယျသင်္ခါတေန ဣန္ဒဋ္ဌေန ဣန္ဒြိယဉ္စာတိ **သုခိန္ဒြိယံ။ ဒုက္ခိန္ဒြိယာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ သုခိန္ဒြိယဒုက္ခိန္ဒြိယဒောမနဿိန္ဒြိယာနိ ကာမာဝစရာနေဝ, သောမနဿိန္ဒြိယံ ဌပေတွာ အရူပါဝစရံ သေသံ တေဘူမကံ, ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ စတုဘူမကံ။ ဒုတိယာဒီနိ စတ္တာရိ စတုသစ္စဝသေနေဝ ကထိတာနိ။

၆. ပဌမဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀၆. ဆဋ္ဌေ **ကာယိကန္တိ** ကာယပသာဒဝတ္ထုကံ။ **သုခန္တိ** အယမဿ သရူပနိဒ္ဒေသော။ **သာတန္တိ** တဿေဝ ဝေဝစနံ, မဓုရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကာယသမ္ဖဿဇန္တိ** ကာယသမ္ဖဿတော ဇာတံ။ **သုခံ သာတန္တိ** ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဝေဒယိတန္တိ** အယမဿ သဗ္ဗဝေဒနာသာဓာရဏော အညဓမ္မဝိသိဋ္ဌော သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ ဣမိနာ နယေန သေသေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာယိကံ ဝါ စေတသိကံ ဝါတိ** ဧတ္ထ ပန စက္ခာဒယော စတ္တာရော ပသာဒကာယေ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ကာယိကန္တိ ဝုတ္တံ။ ကာယပသာဒဝတ္ထုကံ ပန အဒုက္ခမသုခံ နာမ နတ္ထိ။

၉. ကဋ္ဌောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀၉. နဝမေ **ဒွိန္နံ ကဋ္ဌာနန္တိ** ဒွိန္နံ အရဏီနံ။ **သင်္ဃဋ္ဋနသမောဓာနာတိ** သင်္ဃဋ္ဋနေန စေဝ သမောဓာနေန စ။ **ဥသ္မာတိ** ဥသုမာကာရော။ **တေဇောတိ** အဂ္ဂိစူမော။ ဧတ္ထ စ အဓရာရဏီ ဝိယ ဝတ္ထာရမ္မဏံ, ဥတ္တရာရဏီ ဝိယ ဖဿော, သင်္ဃဋ္ဋော ဝိယ ဖဿသင်္ဃဋ္ဋနံ, အဂ္ဂိ ဝိယ ဝေဒနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝတ္ထာရမ္မဏံ ဝါ ဥတ္တရာရဏီ ဝိယ, ဖဿော အဓရာရဏီ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၀. ဥပ္ပဋိပါဋိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၀. ဒသမံ ယထာဓမ္မရသေန ပဋိပါဋိယာ ဝုတ္တမ္ပိ ဣမသ္မိံ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေ သေသသုတ္တာနိ ဝိယ အဒေသိတတ္တာ ဥပ္ပဋိပါဋိကသုတ္တံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **နိမိတ္တန္တိ** အာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ပစ္စယဝေဝစနာနေဝ။ **ဒုက္ခိန္ဒြိယဉ္စ ပဇာနာတီတိ** ဒုက္ခသစ္စဝသေနေဝ ပဇာနာတိ။ **ဒုက္ခိန္ဒြိယသမုဒယန္တိ** ကဏ္ဋကေန ဝါ ဝိဒ္ဓဿ မင်္ကုလေန ဝါ ဒဋ္ဌဿ ပစ္စတ္ထရဏေ ဝါ ဝလိယာ ဖုဋ္ဌဿ ဒုက္ခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ တဿ သမုဒယောတိ ပဇာနာတိ။

ပရတော **ဒောမနဿိန္ဒြိယသမုဒယန္တိ** အာဒီသုပိ တေသံ တေသံ ကာရဏဝသေနေဝ သမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပတ္တစီဝရာဒီနံ ဝါ ဟိ သင်္ခါရာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ ဝါ သတ္တာနံ ဝိနာသေန ဒောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ တေသံ ဝိနာသံ တဿ သမုဒယောတိ ပဇာနာတိ။ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝရသယနေ နိပန္နဿ ဟတ္ထပါဒသမ္ဗာဟနတာလဝ

ဏ္ဍတတာဒိသမ္ဖဿေန သုခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဖဿံ တဿ သမုဒယောတိ ပဇာနာတိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ပန သတ္တသင္ခါရာနံ မနာပာနံ ပဋိလာဘဝသေန သောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ပဋိလာဘံ တဿ သမုဒယောတိ ပဇာနာတိ။ မဇ္ဈတ္တာကာရေန ပန ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သတ္တသင္ခါရေသု မဇ္ဈတ္တာကာရံ တဿ သမုဒယောတိ ပဇာနာတိ။

ကတ္ထ စုပ္ပန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ, ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ တိအာဒီသု ပန အယံ ဧကတော ဝိနိစ္ဆယကထာ – ဒုက္ခိန္ဒြိယဥ္ဟိ ပဌမဇ္ဈာနဿ ဥပစာရက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ ပဟီနံ ဟောတိ, ဒောမနဿာဒီနိ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနံ။ ဧဝံ သန္တေပိ တေသံ အတိသယနိရောဓတ္တာ အယံ ဈာနေသုယေဝ နိရောဓော ဝုတ္တော။ အတိသယနိရောဓော ဟိ တေသံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု, န နိရောဓောယေဝ, နိရောဓောယေဝ ပန ဥပစာရက္ခဏေ, နာတိသယနိရောဓော။ တထာ ဟိ နာနာဝဇ္ဇနေ ပဌမဇ္ဈာနုပစာရေ နိရုဒ္ဓဿာပိ ဒုက္ခိန္ဒြိယဿ ဍံသမကသာဒိသမ္ဖဿေန ဝါ ဝိသမာသနုပတာပေန ဝါ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ, န တွေဝ အန္တောအပ္ပနာယံ။ ဥပစာရေ ဝါ နိရုဒ္ဓမ္ပေတံ န သုဋ္ဌု နိရုဒ္ဓံ ဟောတိ ပဋိပက္ခေန အဝိဟတတ္တာ။ အန္တောအပ္ပနာယံ ပန ပီတိဖရဏေန သဗ္ဗော ကာယော သုခောက္ကန္တော ဟောတိ, သုခောက္ကန္တကာယဿ စ သုဋ္ဌု နိရုဒ္ဓံ ဟောတိ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ ပဋိပက္ခေန ဝိဟတတ္တာ။ နာနာဝဇ္ဇနေယေဝ စ ဒုတိယဇ္ဈာနုပစာရေ ပဟီနဿ ဒောမနဿိန္ဒြိယဿ ယသ္မာ ဧတံ ဝိတက္ကဝိစာရပစ္စယေပိ ကာယကိလမထေ စိတ္တုပဃာတေ စ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိတက္ကဝိစာရာဘာဝေ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယတ္ထ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရဘာဝေ, အပ္ပဟီနာ ဧဝ စ ဒုတိယဇ္ဈာနုပစာရေ ဝိတက္ကဝိစာရာတိ တတ္ထဿ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ။ န တွေဝ ဒုတိယဇ္ဈာနေ ပဟီနပစ္စယတ္တာ။ တထာ တတိယဇ္ဈာနုပစာရေ ပဟီနဿာပိ သုခိန္ဒြိယဿ ပီတိသမုဋ္ဌာနပဏီတရူပဖုဋ္ဌကာယဿ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ, န တွေဝ တတိယဇ္ဈာနေ။ တတိယဇ္ဈာနေ ဟိ သုခဿ ပစ္စယဘူတာ ပီတိ သဗ္ဗသော နိရုဒ္ဓာ။ တထာ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပစာရေ ပဟီနဿာပိ သောမနဿိန္ဒြိယဿ အာသန္နတ္တာ အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ ဥပေက္ခာယ အဘာဝေန သမ္မာ အနတိက္ကန္တတ္တာ စ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ, န တွေဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ။ တသ္မာ ''ဧတ္ထ စုပ္ပန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတီ''တိ တတ္ထ တတ္ထ အပရိသေသဂ္ဂဟဏံ ကတံ။

ယံ ပနေတ္ထ **တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတီ** တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အလာဘီ သမာနော ဥပ္ပာဒနတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ, လာဘီ သမာနော သမာပဇ္ဇနတ္ထာယာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေသု ဒွီသုပိ သုတ္တေသု သမ္မသနစာရောဝ ကထိတောတိ။

သုခိန္ဒြိယဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. ဇရာဝဂ္ဂေါ

၁. ဇရာဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၁. ပဉ္စမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပစ္ဆာတပေ** တိ ဟသာဒစ္ဆာယာယ ပုရတ္ထိမဒိသံ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ဟသာဒဿ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ အာတပေ ဟောတိ, တသ္မိံ ဌာနေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နောတိ အတ္ထော ။ **ပိဋ္ဌိံ ဩတာပယမာနော**တိ ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿပိ ဥပာဒိန္နကသရီရေ ဥဏှဲ့ကာလေ ဥဏှဲ့ဟံ ဟောတိ, သီတကာလေ သီတံ, အယဉ္စ ဟိမပာတသီတသမယော။ တသ္မာ မဟာစီဝရံ ဩတာရေတွာ သူရိယရသ္မီဟိ ပိဋ္ဌိံ ဩတာပယမာနော နိသီဒိ။

ကိံ ပန ဗုဒ္ဓရသ္မိယော မဒ္ဒိတွာ သူရိယရသ္မိ အန္တော ပဝိသိတုံ သက္ကောတီတိ? န သက္ကောတိ။ ဧဝံ သန္တေ ကိံ တာပေတီတိ? ရသ္မိတေဇံ။ ယထေဝ ဟိ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ ပရိမဏ္ဍလာယ ဆာယာယ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နဿ ကိဉ္စာပိ သူရိယရသ္မိယော သရီရံ န ဖုသန္တိ, သဗ္ဗဒိသာသု ပန တေဇော ဖရတိ, အဂ္ဂိဇာလာဟိ ပရိက္ခိတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ဧဝံ သူရိယရသ္မီသု ဗုဒ္ဓရသ္မိယော မဒ္ဒိတွာ အန္တော ပဝိသိတုံ အသက္ကုဏန္တီသုပိ သတ္ထာ တေဇံ တာပေန္တော နိသိန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနောမဇ္ဇန္တော တိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မကရဏဝသေန အနုမဇ္ဇန္တော။ **အစ္ဆရိယံ ဘန္တေ** တိ ထေရော ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိံ ဌိတော မဟာစီဝရံ ဩတာရေတွာ နိသိန္နဿ ဒွိန္နံ အံသကူဋာနံ အန္တရေ သုဝဏ္ဏာဝဋ္ဋံ ဝိယ ကေသဂ္ဂပ္ပမာဏံ ဝ

လိယာဝင္ဂံ ဒီသ့တ – ‘‘ဝေရူပေပိ နာမ သရီရေ ဇရာ ပညာယတီ’’တိ သဉ္ဇာတသံဝေဂေ ဇရံ ဂရဟန္တော ဝေမာဟ။ ဂရဟ နစ္ဆရိယံ နာမ ကိရေတံ။

န စေဝံ အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော တာဝ ပရိသုဒ္ဓော တိ ယထာ ပကတိယာ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိသုဒ္ဓော, န ဝေမေတရ ဟိတိ ဒီပေန္တော ဝေမာဟ။ တထာဂတဿ ဟိ ဒဟရကာလေ သင္ကာသတသမဏ္ဍာဟတံ ဥသဘစမ္မံ ဝိယ ဝိဟတဝလိ ကော ကာယော ဟောတိ, တသ္မိံ ဥပိတော ဟတ္ထော ဘဿတေဝ, န သန္တိဋ္ဌတိ, တေလပုဍ္ဎနာကာရပ္ပတ္တော ဝိယ ဟောတိ။ မဟလ္လကကာလေ ပန သိရာဇာလာ မိလာယန္တိ, သန္ဓိပဗ္ဗာနိ သိထိလာနိ ဟောန္တိ, မံသံ အဋ္ဌိတော မုစ္စိ တ့ာ သိထိလဘာဝံ အာပဇ္ဇိတ့ာ တတ္ထ တတ္ထ ဩလမ္ဗတိ။ ဗုဒ္ဓာနံ ပန ဧဝရူပံ န ဟောတိ။ အညေသံ အပာကင္ဂံ, သန္ တိကာဝစရတ္တာ အာနန္ဒတ္ထေရဿေဝ ပာကဋံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝေမာဟ။

သိထိလာနိ စ ဂတ္တာနိ တိ အညေသံ မုခေ အံသကူဋန္တရေပိ တေသု တေသု ဌာနေသု ဝလိယော သန္တိဋ္ဌန္တိ, သ တ္တု ပနေတံ နတ္ထိ, ထေရော စ ဒ့ဝိန္နံ အံသကူဋာနံ အန္တရေ ဝလိယာဝင္ဂကံ ဒီသ့တ ဝေမာဟ။ **သဗ္ဗာနိ ဝလိယဇာတာ နီ**တိ ဣဒမ္ပိ အတ္တနော ပာကဋဝသေန ဝေမာဟ – သတ္တု ပန အညေသံ ဝိယ ဝလိယော နာမ နတ္ထိ။ **ပုရတော ပဗ္ဘာရော စ ကာယော**တိ သတ္ထာ ဗ္ရဟ္မုဇုဂတ္တော, ဒေဝနဂရေ သမုဿိတသုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယဿ ကာယော ဥဇုကမေဝ ဥဂ္ဂ တော။ မဟလ္လကကာလေ ပန ကာယော ပုရတော ဝင္ကော ဟောတိ, သ့တယံ အညေသံ အပာကဋော, သန္တိကာဝစရတ့ တာ ပန ထေရဿေဝ ပာကဋော, တသ္မာ ဝေမာဟ။ **ဒိဿတိ စ ဣန္ဒြိယာနံ အညထတ္တ** န္တိ ဣန္ဒြိယာနိ နာမ န စက္ခုဝိညေယ္ယာနိ။ ယတော ပန ပကတိယာ ပရိသုဒ္ဓေ ဆဝိဝဏ္ဏော, ဣဒာနိ န တထာ ပရိသုဒ္ဓေ, အံသကူဋန္တရေ ဝလိ ပညာယတိ , ဗ္ရဟ္မုဇုကာယော ပုရတော ဝင္ကော, ဣမိနာဝ ကာရဏေန စက္ခာဒီနဉ္စ ဣန္ဒြိယာနံ အညထတ္တေန ဘဝိ တဗ္ဗန္တိ နယဂ္ဂဟတော ဝေမာဟ။ **ဓိ တံ ဇမ္မိ ဇရေ အတ္ထု** တိ လာမကေ ဇရေ ဓိ တံ တုယ့ဟံ ဟောတု, ဓိက္ကာရော တံ ဖုသတု။ **ဗိမ္ဗ** န္တိ အတ္တဘာဝေ။

၂. ဥဏ္ဏာဘဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၂. ဒုတိယေ **ကေစရဝိသယန္တိ** ကေစရဘူတံ ဝိသယံ။ **အညမညဿာ** တိ စက္ခု သောတဿ, သောတံ တ စက္ခု ဿာတိ ဇဝံ ဧကံ ကေဿ ကေစရဝိသယံ န ပစ္စနုဘောတိ။ သစေ ဟိ နီလာဒိဘေဒံ ရူပာရမ္မဏံ သမောဓာနေတ့တ သောတိန္ဒြိယဿ ဥပနေယ္ယ – ‘‘ဣင္ဃ တ့ဝံ တာဝ နံ ဝဝတ္ထပေဟိ ဝိဘာဝေဟိ ‘ကိန္နာမေတံ အာရမ္မဏ’’’န္တိ။ စက္ခုဝိညာဏံ ဝိနာပိ မုခေန အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧဝံ ဝဒေယ္ယ – ‘‘အရေ, အန္ဓဗာလ, ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ ဝဿသတသဟဿမ္ပိ ပရိဓာဝမာနော အညတ္ရ မယာ ကုဟိံ တေဿ ဇာနနကံ လဘိဿသိ, တံ အာဟရ, စက္ခုပသာ ဒေ ဥပနေဟိ, အဟမေတံ အာရမ္မဏံ ဇာနိဿာမိ – ယဒိ တ နီလံ, ယဒိ တ ပီတကံ။ န ဟိ ဧသော အညဿ ဝိသယော, မ ယ့ဟမေဝေသော ဝိသယော’’တိ။ သေသဒ့တရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝေမေတာနိ အညမညဿ ကေစရဝိသယံ န ပစ္စနု ဘောန္တိ နာမ။

ကိံ ပဋိသရဏန္တိ ဧတေသံ ကိံ ပဋိသရဏံ, ကိံ တောနိ ပဋိသရန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **မနော ပဋိသရဏန္တိ** ဇဝနမနော ပဋိ သရဏံ။ **မနောဝ နေသန္တိ** မနောဒ့တရိကဇဝနမနောဝ ဧတေသံ ကေစရဝိသယံ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အနုဘောတိ။ စက္ခုဝိညာ ဏညဟိ ရူပဒဿနမတ္တမေဝ, ဧတ္ထ ရဇ္ဇနံ တ ဒုဿနံ တ မုယ့ဟနံ တ နတ္ထိ။ ဧကသ္မိံ ပန ဒ့တရေ ဇဝနံ ရဇ္ဇတိ တ ဒုသ့ သတိ တ မုယ့ဟတိ တ။ သောတဝိညာဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတြာယံ ဥပမာ – ပဉ္စ ကိရ ဒုဗ္ဗလဘောဇကာ ရာဇာနံ သေဝိတ့ာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဧကသ္မိံ ပဉ္စကုလိကေ က မေ ပရိတ္တကံ အာယံ လဘိံသု။ တေသံ တတ္ထ မစ္ဆဘာဂေ မံသဘာဂေ, အဒ္ဒုကဟာပဏော တ ယောတ္တကဟာပ ဏော တ မာသကဟာပဏော တ အဋ္ဌကဟာပဏော တ သောဠသကဟာပဏော တ စတုသဋ္ဌိကဟာပဏော တ ဒဏ္ဍော တိ ဧတ္တကမတ္တမေဝ ဟပုဏာတိ, သတဝတ္ထုကံ ပဉ္စသတဝတ္ထုကံ သဟဿဝတ္ထုကံ မဟာဗလိံ ရာဇာဝ ဂဏှာတိ။

တတ္ထ ပဉ္စကုလိကဂာမာ ဝိယ ပဉ္စပသာဒ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ပဉ္စ ဒုဗ္ဗလဘောဇကာ ဝိယ ပဉ္စဝိညာဏာနိ; ရာဇာ ဝိယ ဇဝနံ, ဒု ဗ္ဗလဘောဇကာနံ ပရိတ္တကအာယဟပုဏာနံ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ရူပဒဿနာဒိမတ္တံ, ရဇ္ဇနာဒိ ပန ဧတေသု နတ္ထိ ။ ရ

ညော မဟာဗလိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ တေသု ဒွတရေသု ဇဝနဿ ရဇ္ဇနာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဝေမေတ္ထ **မနောတိ** ကုသလာကုသလဇဝနံ ဝုတ္တံ။

သတိ ပဋ္ဌိသရဏာန္တိ မဂ္ဂသတိ ပဋ္ဌိသရဏံ။ ဇဝနမနော ဟိ မဂ္ဂသတိံ ပဋ္ဌိသရတိ။ **ဝိမုတ္တိ** တိ ဖလဝိမုတ္တိ။ **ပဋ္ဌိသရဏာ**န္တိ ဖလဝိမုတ္တိယာ နိဗ္ဗာနံ ပဋ္ဌိသရဏံ။ တဉှိ သာ ပဋ္ဌိသရတိ။ **နာသက္ခိ ပဉှဟဿ ပရိယန္တံ ဂဟေတု** န္တိ ပဉှဟဿ ပရိစ္ဆေဒံ ပမာဏံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ, အပ္ပဋ္ဌိသရဏံ ဓမ္မံ ''သပ္ပဋ္ဌိသရဏာ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ နိဗ္ဗာနံ နာမေတံ အပ္ပဋ္ဌိသရဏံ, န ကိဉ္စိ ပဋ္ဌိသရတိ။ **နိဗ္ဗာနောဂဓ** န္တိ နိဗ္ဗာနဗ္ဘန္တရံ နိဗ္ဗာနံ အနုပဝိဋ္ဌံ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယံ။ **နိဗ္ဗာနပရာယဏာ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ ပရံ အယနမဿ ပရာ ဂတိ, န တတော ပရံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနံ အဝသာနံ အဿာတိ **နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ** ။

မူလဇာတာ ပတိဋ္ဌိတာ တိ မဂ္ဂေန အာဂတသဒ္ဓာ ဝုစ္စတိ။ **ကြမမ္ဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ** တိ ကိံ သန္ဓာယာဟ? စျာနအနာဂာမိတံ။ တသ္မိဉှိ သမယေ ဗြာဟ္မဏဿ ပဉ္စမမဂ္ဂေန ပဉ္စ အကုသလစိတ္တာနိ ပဟီနာနိ, ပဉ္စမဇ္ဈာနေန ပဉ္စ နီဝရဏာနီတိ စျာနအနာဂာမိဋ္ဌာနေ ဌိတော။ သော အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယေယျ။ သစေ ပနဿ ပုတ္တအာရံ အနုသာသန္တဿ ကမ္မန္တေ ဝိစာရေန္တဿ စျာနံ နဿတိ, နဋ္ဌေ စျာနေ ဂတိ အနိဗဒ္ဓာ ဟောတိ, အနဋ္ဌေ ပန နိဗဒ္ဓာတိ ကြမံ စျာနအနာဂာမိတံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။

၃. သာကေတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၃. တတိယေ **အဒ္ဓနဝနေ** တိ အဉ္ဇနဝဏ္ဏပုပ္ဖာနံ ရုက္ခာနံ ရောပိတဝနေ။ **ယံ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, တံ သဒ္ဓာဗလ**န္တိ တဉှိ အဓိမောက္ခလက္ခဏေ ကြန္ဒဋ္ဌေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, အဿဒ္ဓိယေ အကမ္ပနေန သဒ္ဓာဗလံ။ ကြတရေသံ ပဂ္ဂဟဥပဋ္ဌာနအဝိက္ခေပပဇာနနလက္ခဏေသု ကြန္ဒဋ္ဌေန ကြန္ဒြိယဘာဝေ, ကောသဇ္ဇမုဋ္ဌသစ္စဝိက္ခေပာဝိဇ္ဇာသု အကမ္ပနေန ဗလဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝေမေဝ ခေ**ာတိ တဿာ နဒိယာ ဧကသောတံ ဝိယ သဒ္ဓါဝီရိယသတိသမာဓိပညာဝသေန ဧတေသံ နိန္နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒွေ သောတာနိ ဝိယ ကြန္ဒဋ္ဌအကမ္ပနဋ္ဌေဟိ ကြန္ဒြိယဗလဝသေန နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄. ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၄. စတုတ္ထေ **အမတောဂဓ**န္တိ အမတဗ္ဘန္တရံ။ **အမတပရာယဏာ**န္တိ အမတနိဗ္ဗတ္တိကံ။ **အမတပရိယောသာန**န္တိ အမတနိဋ္ဌံ။ **သာဓု သာဓူ**တိ ထေရဿ ဗျာကရဏံ ပသံသန္တော သာဓုကာရံ ဒေတိ။

၅. ပဌမပုဗ္ဗာရာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၅. ပဉ္စမေ **တဒန္တဝယာ**တိ တံ အနုဂစ္ဆမာနာ, အနုဝတ္တမာနာတိ အတ္ထော။ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကံ အာဒိံ ကတွာ ပဋ္ဌိပဋ္ဌိယာ ဆသု သုတ္တေသု ဖလိန္ဒြိယာနေဝ ကထိတာနိ။

၁၀. အာပဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂၀. ဒသမေ **ကြမေ ခေ တေ ဓမ္မာ** တိ ဥပရိ သဟ ဝိပဿနာယ တယော မဂ္ဂါ။ **ယေ မေ ပုဗ္ဗေ သုတာဝ အဟေသု**န္တိ ယေ ဓမ္မာ မယာ ပုဗ္ဗေ ''အရဟတ္တဖလိန္ဒြိယံ နာမ အတ္ထိ''တိ ကထေန္တာနံယေဝ သုတာ အဟေသုံ။ **ကာယေန စ ဖုသိတွာ**တိ နာမကာယေန စ ဖုသိတွာ ပဋ္ဌိလဘိတွာ။ **ပညာယ စ အတိဝိဇ္ဈ ပဿာမိ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏပညာယ စ အတိဝိဇ္ဈိတွာ ပဿာမိ။ **ယာ ဟိဿ, ဘန္တေ, သဒ္ဓာ** တိ အယံ ကတရသဒ္ဓာ? စတူဟိ ကြန္ဒြိယေဟိ သမ္ပယုတ္တာ သဒ္ဓာ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာဝ, အယံ ပန ပစ္စဝေက္ခဏသဒ္ဓာ။ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓာ ဟိ မိဿကာ, ပစ္စဝေက္ခဏသဒ္ဓာ လောကိယာဝ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဇရာဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. သူကရခတဝဂ္ဂေ

၁. သာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂၁. ဆဋ္ဌဝဂ္ဂသ္သ ပဌမေ **သူရေနာ**တိ သူရဘာဝေန။ **ဗောဓာယာ**တိ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။

၂. မလ္လိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂၂. ဒုတိယေ **မလ္လေသူ** တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ က္လမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရိ က္လန္ဒြိယာနိ မိသ္သကာနိ, အရိယ ဉာဏံ လောကုတ္တရံ။ တမ္ပိ ပန စတုက္ကိန္ဒြိယနိသ္သိတံ ကတ္ဝာ မိသ္သကန္တိ ဘာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၃. သေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂၃. တတိယေ **န ဟေဝ ခော ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတီ**တိ န နာမကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ဖုသိတုံ ပဋိလဘိတုံ န သက္ကောတိ။ **ပညာယ စ အတိဝိဇ္ဈ ပသ္သတီ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏပညာယ ပန ''ဥပရိ အရဟတ္တဖလိန္ဒြိယံ နာမ အတ္ထိ''တိ ပဇာနာတိ။ အသေခဘူမိယံ **ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတီ**တိ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဝိဟရတိ။ **ပညာယာ**တိ ပစ္စဝေက္ခဏပညာယ ''အရဟတ္တဖလိန္ဒြိယံ နာမ အတ္ထိ''တိ ပဇာနာတိ။ **န ကုဟိဉ္စိ ကိသ္မိဉ္စိ** တိ ဒ္ဝေပိ အညမညဝေဝစနာနေဝ, ကိသ္မိဉ္စိ ဘဝေ န ဥပ္ပဇ္ဇိသ္သန္တီတိ အတ္ထော။ က္လမသ္မိံ သုတ္တေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ လောကုတ္တရာနိ, ဆ လောကိကာနိ ဝဋ္ဋနိသ္သိတာနေဝ ကထိတာနိ။

၄-၅. ပဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၂၄-၅၂၅. စတုတ္ထေ **ယာနိ ကာနိစိ ပဒါနိ ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီ** တိ ယာနိ ကာနိစိ ဓမ္မပဒါနိ, ယေ ကေစိ ဓမ္မကောဋ္ဌာသာ, ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တိ။ ပဉ္စမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၆-၇. ပတိဋ္ဌိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၂၆-၅၂၇. ဆဋ္ဌေ **စိတ္တံ ရက္ခတိ အာသဝေသု စ သာသဝေသု စ ဓမ္မေသူ** တိ တေဘူမကဓမ္မေ အာရဗ္ဘ အာသဝုပ္ပတ္တိံ တရေန္တော အာသဝေသု စ သာသဝေသု စ ဓမ္မေသု စိတ္တံ ရက္ခတိ နာမ။ သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. သူကရခတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂၈. အဋ္ဌမေ **သူကရခတာယ**န္တိ သူကရခတလေဏေ။ ကသ္သပဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ တံ လေဏံ ဧကသ္မိံ ဗုဒ္ဓန္တရေ ပထဝိယာ ဝဍ္ဎမာနာယ အန္တောဘူမိဂတံ ဇာတံ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော သူကရော တသ္သ ဆဒနပရိယန္တသမီပေ ပံသုံ ခဏိ။ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပံသု ဓောတာ, ဆဒနပရိယန္တော ပာကဋော အဟောသိ။ ဧကော ဝနစရကော ဒိသ္ဝာ ''ပုဗ္ဗေ သီလဝန္တေဟိ ပရိဘုတ္တဋ္ဌာနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဋိဇဂ္ဂိသ္သာမိ န''န္တိ သမန္တတော ပံသုံ အပနေတ္ဝာ လေဏံ သောဓေတ္ဝာ ကုဋ္ဋိပရိက္ခေပံ ကတ္ဝာ ဒ္ဝာရဝာတပါနံ ယောဇေတ္ဝာ သုပရိနိဋ္ဌိတသုဓာကမ္မစိတ္တကမ္မံ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာယ ဝါလိကာယ သန္ထရိတံ ပရိဝေဏံ ကတ္ဝာ မဉ္စပီဌံ ပညာပေတ္ဝာ ဘဂဝတော ဝသနတ္ထာယ အဒါသိ, လေဏံ ဂမ္ဘီရံ အဟောသိ ဩတရိတ္ဝာ အာရုဟိတဗ္ဗံ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရမနိပစ္စကာရ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, ပရမနိပစ္စကာရီ ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တမာနော ပဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမ** န္တိ အရဟတ္တံ။ **သပ္ပတိဿော** တိ သဇေဋ္ဌကော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သူကရခတဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. ဗောဓိပက္ခိယဝဂ္ဂေါ

၅၃၁-၆၅၀. သတ္တမဝဂ္ဂေ သတ္တ ဖလာနိ ပုဗ္ဗဘာဂကနိ, တေသံ ဟေဋ္ဌာ ဒွေ ဖလာနိ အာဒိံ ကတွာ မိဿကာနိ။ သေသမေတ္ထ ဉာတော ပရစ္ဆေဒ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေတတိ။

ကုသလတ္တိကပဋိစ္စဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သမ္မပ္ပဓာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅၁-၇၀၄. သမ္မပ္ပဓာနသံယုတ္တေ   သကလေပိ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာဝ ကထိတာတိ။

သမ္မပ္ပဓာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဗလသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀၅-၈၁၂. ဗလသံယုတ္တေ ဗလာနိ မိဿကာနေဝ ကထိတာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဗလသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဣဒ္ဓိပာဒသံယုတ္တံ

၁. စာပာလဝဂ္ဂေါ

၁. အပာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁၃. ဣဒ္ဓိပာဒသံယုတ္တဿ ပဌမေ ဆန္ဒံ နိဿာယ ပဝတ္တော သမာဓိ **ဆန္ဒသမာဓိ**။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ
ပဓာနသင်္ခါရာ။ သမန္နာဂတန္တိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဥပေတံ။ ဣဒ္ဓိယာ ပာဒံ, ဣဒ္ဓိဘူတံ ဝါ ပာဒန္တိ **ဣဒ္ဓိပာဒံ**။ သေ
သေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ (ဝိဘ. ၄၃၁ အာဒယော) အာဂ
တောဝ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃.၆၉ အာဒယော) ပနဿ အတ္ထော ဒီပိတော။ တထာ မဂ္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂသတိပဋ္ဌာနသံ
ယုတ္တေသု စေဝ ဣဓ စ ဧကပရိစ္ဆေဒေါဝ။

၅. ဣဒ္ဓိပဒေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁၇. ပဉ္စမေ **ဣဒ္ဓိပဒေသ**န္တိ တယော စ မဂ္ဂေ တီဏိ စ ဖလာနိ။

၆. သမတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁၈. ဆဋ္ဌေ **သမတ္တံ ဣဒ္ဓိ**န္တိ အရဟတ္တဖလမေဝ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပန နဝသုပိ သုတ္တေသု ဝိဝဋ္ဋပ
ဒကာ ဧဝ ဣဒ္ဓိပါဒာ ကထိတာ။

၁၀. စေတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂၂. ဒသမေ **နိသီဒန**န္တိ စမ္မခဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဥဒေနံ စေတိယ**န္တိ ဥဒေနယက္ခဿ စေတိယဋ္ဌာနေ ကတ
ဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။ **ဂေါတမကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘာဝိတာ**တိ ဝဍ္ဎိတာ။ **ဗဟုလီကတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာ။ **ယာနီက
တာ**တိ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။ **ဝတ္ထုကတာ**တိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ **အနုဋ္ဌိတာ**တိ အဓိဋ္ဌိတာ။ **ပရိစိတာ**
တိ သမန္တတော စိတာ သုဝဍ္ဎိတာ။ **သုသမာရဒ္ဓာ**တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါ။

ဣတိ အနိယမေန ကထေတွာ ပုန နိယမေတွာ ဒဿေန္တော **တထာဂတဿ ခော**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ စ **ကပ္ပ**
ပန္တိ အာယုကပ္ပံ, တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ယံ မနုဿာနံ အာယုပ္ပမာဏံ, တံ ပရိပုဏ္ဏံ ကရောန္တော တိဋ္ဌေယျ။
ကပ္ပာဝသေသံ ဝါတိ ''အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော''တိ ဝုတ္တဝဿသတတော အတိရေကံ ဝါ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ
''ဗုဒ္ဓါနံ အဋ္ဌာနေ ဂဇ္ဇိတံ နာမ နတ္ထိ။ ယထေဝ ဟိ ဝေဠုဝကာမကေ ဥပ္ပန္နံ မာရဏန္တိကဝေဒနံ ဒသ မာသေ ဝိက္ခမ္ဘေ
သိ, ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ တံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဒသ ဒသ မာသေပိ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော ဣမံ ဘဒ္ဒကပ္ပမေဝ တိဋ္ဌေယျ
ယာ''တိ။

ကသ္မာ ပန န ဌိတောတိ? ဥပာဒိန္နကသရီရံ နာမ ခဏ္ဍိစ္စာဒီဟိ အဘိဘုယျတိ, ဗုဒ္ဓါ နာမ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝံ အပ
တွာဝ ပဉ္စမေ အာယုကောဋ္ဌာသေ ဗဟုဇနဿ ပိယမနာပကာလေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေသု စ မဟာသာဝ
ကေသု ပရိနိဗ္ဗုတေသု ဧကကေန ခါဏုကေန ဝိယ ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ဒဟရသာမဏေရပရိဝါရိတေန ဝါ, တတော –
''အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ပရိသာ''တိ ဟီဠေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ န ဌိတောတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ သော ပန န ရုစ္စတိ,
''အာယုကပ္ပော''တိ ဣဒမေဝ အဋ္ဌကထာယံ နိယမိတံ။

ယထာ တံ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောတိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ ယထာ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော အ
ဇ္ဈောတ္ထဋစိတ္တော အညောပိ ကောစိ ပုထုဇ္ဇနော ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကုဏေယျ, ဧဝမေဝ နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုန္တိ
အတ္ထော။ မာရော ဟိ ယဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တဿ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ။ ထေရဿ
သ စ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တေနဿ မာရော စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာသိ။ သော ပန စိတ္တပရိယုဋ္ဌာနံ ကရော

န္တော ကိံ ကရောတီတိ? ဘေရဝံ ရူပါရမ္မဏံ တ ဒဿေတိ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ တ သာဝေတိ, တတော သတ္တာ တံ ဒိသွတ တ သုတွတ တ သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွတ ဝိဝဋ္ဋမုခါ ဟောန္တိ, တေသံ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွတ ဟဒယံ မဒ္ဒတိ, တေ ဝိသညီ ဟုတွတ တိဋ္ဌန္တိ။ ထေရဿ ပနေသ မုခေ ဟတ္ထံ ပဝေသေတုံ ကိံ သက္ခိဿတိ? ဘေရဝတရမ္မဏံ ပန ဒဿေတိ, တံ ဒိသွတ ထေရော နိမိတ္တောဘာသံ န ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ဇာနန္တောယေဝ ဘဂဝတ ကိမတ္ထံ ယာဝတတိယကံ အာမန္တေသီတိ။ ပရတော "တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, ဘဂဝတ"တိ ယာစိတေ "တုယှေဟဝေတံ ဒုက္ကဋံ, တုယှေဟဝေတံ အပရဒ္ဓ"န္တိ အောသာရောပနေနေ သောကတနုကရဏတ္ထံ။

မာရော ဟပိမာတိ ဧတ္ထ သတ္တေ အနတ္ထေ နိယောဇေန္တော မာရေတီတိ မာရော။ **ဟပိမာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သော ဟိ ဟာပဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ "ဟပိမာ"တိ ဝုစ္စတိ။ ကဏှော, အန္တကော, နမုစိ, ပမတ္တဗန္ဓူတိပိ တဿေဝ နာမာနိ။ **ဘာသိတာ ခော ပနေသာ**တိ အယဉ္ဟိ ဘဂဝတော သမ္ဗောဓိပတ္တိယာ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိမဏ္ဍံယေဝ အာဂန္တွာ – "ဘဂဝတ ယဒတ္ထံ တုမှေဟိ ဟာရမိယော ပူရိတာ, သော တေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော, ပဋိဝိဒ္ဓံ သဗ္ဗညုတညာဏံ, ကိံ တေ လောကဝိစရဏေနာ"တိ ဝတွတ ယထာ အဇ္ဇ, ဧဝမေဝ – "ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ, ပရိနိဗ္ဗာတု, သုဂတော,"တိ ယာစိ။ ဘဂဝတ စဿ "န တာဝဟ"န္တိအာဒီနိ ဝတွတ ပဋိက္ခိပိ။ တံ သန္ဓာယ "ဘာသိတာ ခော ပနေသာ, ဘန္တေ,"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဝိယတ္တာ**တိ မဂ္ဂဝသေန ဗျတ္တာ။ တထေဝ **ဝိနီတာ**။ တထာ **ဝိသာရဒါ**။ **ဗဟုဿုတာ**တိ တေပိဋကဝသေန ဗဟု သုတမေတေသန္တိ ဗဟုဿုတာ။ တဒေဝ ဓမ္မံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မဓရာ**။ အထ တ ပရိယတ္တိဗဟုဿုတာ စေဝ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတာ စ, ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဓမ္မာနံယေဝ ဓာရဏတော ဓမ္မဓရာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ**တိ အရိယဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ဝိပဿနာဓမ္မံ ပဋိပန္နာ။ **သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ**တိ အနုစ္ဆဝိကပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ။ **အနုဓမ္မစာရိနော**တိ အနုဓမ္မစရဏသီလာ။ **သကံ အာစရိယက**န္တိ အတ္တနော အာစရိယတဒံ။ **အာစိက္ခိဿန္တီ**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **သဟဓမ္မေနာ**တိ သဟေတုကေန သကာရဏေန ဝစနေန။ **သပ္ပဋိဟာရိယ**န္တိ ယာဝ နိယျာနိကံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တိ။

ဗြဟ္မစရိယန္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **ဣဒ္ဓ**န္တိ သမိဒ္ဓံ ဈာနဿာဒဝသေန။ **ဖီတ**န္တိ ဝုဍ္ဎိပတ္တံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လံ ဝိယ အဘိညာသမ္ပတ္တိဝသေန။ **ဝိတ္ထာရိက**န္တိ ဝိတ္ထတံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတဝသေန။ **ဗာဟုဇည**န္တိ ဗဟူဟိ ဉာတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ မဟာဇနာဘိသမယဝသေန။ **ပုထုဘူတ**န္တိ သဗ္ဗာကာရေန ပုထုလဘာဝပတ္တံ။ ကထံ? **ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတံ,** ယတ္တကာ ဝိညုဇာတိကာ ဒေဝတ စေဝ မနုဿာ စ အတ္ထိ, သဗ္ဗေဟိ သုဋ္ဌု ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

အပ္ပေါဿုက္ကောတိ နိရာလယော။ တွဉ္ဟိ ဟပိမ အဋ္ဌမသတ္တာဟတော ပဋ္ဌာယ "ပရိနိဗ္ဗာတု အနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ, ပရိနိဗ္ဗာတု သုဂတော"တိ ဝိရဝန္တော အာဟိဏ္ဍိတ္ထ, အဇ္ဇ အနိ ပဋ္ဌာယ ဝိဂတုဿာဟော ဟောဟိ, မာ မယှံ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ တယာမံ ကရောဟီတိ ဝဒတိ။

သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇ္ဇီတိ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွတ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွတ အာယုသင်္ခါရံ ဝိဿဇ္ဇိ ပဇဟိ။ တတ္ထ န ဘဂဝတ ဟတ္ထေန လေဍ္ဍုံ ဝိယ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇ္ဇိ, တေမာသမတ္တမေဝ ပန ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွတ တတော ပရံ န သမာပဇ္ဇိဿာမီတိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဩဿဇ္ဇီ"တိ။ ဥဿဇ္ဇီတိပိ ဟဌော။ **မဟာဘူမိစာလော**တိ မဟန္တော ပထဝိကမ္ပော။ တဒါ ကိရ ဒသသဟဿီလောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထ။ **ဘိံသနကော**တိ ဘယဇနကော ။ **ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော စ ဖလိံသူ**တိ ဒေဝဘေရိယော ဖလိံသု, ဒေဝတေ သုက္ခဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇိ, အကာလဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆရိံသု, ခဏိကဝဿံ ဝဿီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥဒာနံ ဥဒာနေသီတိ ကသ္မာ ဥဒာနေသိ? ကောစိ နာမ ဝဒေယျ "ဘဂဝတ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓိတွတ – 'ပရိနိဗ္ဗာယထ, ဘန္တေ, ပရိနိဗ္ဗာယထ, ဘန္တေ'တိ ဥပဒ္ဒုတော ဘယေန အာယုသင်္ခါရံ ဝိဿဇ္ဇေသီ"တိ။ တဿ ဩကာသော မာ ဟောတူတိ။ ဘီတဿ ဟိ ဥဒာနံ နာမ နတ္ထီတိ ပီတိဝေဂဝိဿဋ္ဌံ ဥဒာနေသိ။

တတ္ထ သဗ္ဗေသံ သောဏသိင်္ဂါလာဒီနမ္ပိ ပစ္စက္ခဘာဝတော တုလိတံ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ **တုလံ**။ ကိံ တံ? ကာမာဝစရကမ္မံ။ န တုလံ, န တ တုလံ သဒိသမဿ အညံ လောကိယကမ္မံ အတ္ထီတိ **အတုလံ**။ ကိံ တံ? မဟဂ္ဂတကမ္မံ။ အထ ဝါ ကာမာဝစရံ ရူပာဝစရဉ္စ တုလံ, အရူပာဝစရံ အတုလံ။ အပ္ပဝိပါကံ တုလံ, ဗဟုဝိပါကံ အတုလံ။ **သမ္ဘဝ**န္တိ သမ္ဘဝဟေတုဘူတံ, ပိဏ္ဍကာရကံ ရာသိကာရကန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝသင်္ခါရ**န္တိ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါရံ။ **အဝဿဇိ**တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ **မုနီ**တိ ဗုဒ္ဓမုနိ။ **အဇ္ဈတ္တရတော**တိ နိယကဇ္ဈတ္တရတော။ **သမာဟိတော**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဝသေန သမာဟိတော။ **အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝါ**တိ ကဝစံ ဝိယ အဘိန္ဒိ။ **အတ္တသမ္ဘဝ**န္တိ အတ္တနိ ဇာတကိလေသံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သဝိပါကဋ္ဌေန သမ္ဘဝံ ဘဝါဘိသင်္ခရဏဋ္ဌေန ဘဝသင်္ခါရန္တိ စ လဒ္ဓနာမံ တုလာတုလသင်္ခါတံ လောကိယကမ္မဉ္စ ဩဿဇိ, သင်္ဂါမသီသေ မဟာယောဓော ကဝစံ ဝိယ အတ္တသမ္ဘဝံ ကိလေသဉ္စ အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော ဟုတွာ အဘိန္ဒီတိ။

အထ ဝါ **တုလ**န္တိ တုလေန္တော တီရေန္တော။ **အတုလဉ္စ သမ္ဘဝ**န္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ ဘဝဉ္စ။ **ဘဝသင်္ခါရ**န္တိ ဘဝဂါမိကမ္မံ။ **အဝဿဇိ မုနီ**တိ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ, ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ နိစ္စ”န္တိအာဒိနာ နယေန တုလယန္တော ဗုဒ္ဓမုနိ ဘဝေ အာဒီနဝံ နိဗ္ဗာနေ စာနိသံသံ ဒိသွာ တံ ခန္ဓာနံ မူလဘူတံ ဘဝသင်္ခါရံ “ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေန ကမ္မက္ခယကရေန အရိယမဂ္ဂေန အဝဿဇိ။ ကထံ? အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝံ။ သော ဟိ ဝိပဿနာဝသေန အဇ္ဈတ္တရတော, သမထဝသေန သမာဟိတောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ သမထဝိပဿနာဗလေန ကဝစမိဝ အတ္တဘာဝံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတံ, အတ္တနိ သမ္ဘဝတ္တာ အတ္တသမ္ဘဝန္တိ လဒ္ဓနာမံ သဗ္ဗံ ကိလေသဇာတံ အဘိန္ဒိ။ ကိလေသာဘာဝေန စ ကမ္မံ အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ အဝဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ ဧဝံ ကိလေသပ္ပဟာနေန ကမ္မံ ဇဟိ။ ပဟီနကိလေသဿ ဘယံ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ အဘီတော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ။ အဘီတဘာဝဉာပနတ္ထဉ္စ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စာပါလဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၂. ပါသာဒကမ္ပနဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ပုဗ္ဗသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၂၃-၈၂၄. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **န စ အတိလီနော**တိအာဒီနိ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿန္တိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဆ အဘိညာပါဒကာ ဣဒ္ဓိပါဒါ ကထိတာ, တထာ ဒုတိယေ စ။

၃. ဆန္ဒသမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂၅. တတိယေ **ဆန္ဒ**န္တိ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒံ။ **နိဿာယာ**တိ နိဿယံ ကတွာ, အဓိပတိံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ပဓာနသင်္ခါရာ**တိ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ, စတုကိစ္စသာဓကဿ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဣတိ အယဉ္စ ဆန္ဒော**တိအာဒီသု ဆန္ဒော ဆန္ဒသမာဓိနာ စေဝ ပဓာနသင်္ခါရေဟိ စ, ဆန္ဒသမာဓိ ဆန္ဒေန စေဝ ပဓာနသင်္ခါရေဟိ စ, ပဓာနသင်္ခါရာပိ ဆန္ဒေန စေဝ ဆန္ဒသမာဓိနာ စ သမန္နာဂတာ ။ တသ္မာ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မေ ဧကတော ကတွာ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဆန္ဒသမာဓိပ္ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတော ဣဒ္ဓိပါဒေါ**တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ (ဝိဘ. ၄၃၇) ပန “ယော တထာဘူတဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော တိအာဒိနာ နယေန ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ သေသအရူပိနော ဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပါဒေါတိ ဝုတ္တာ။

အပိစ ဣမေပိ တယော ဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပိ ဟောန္တိ ဣဒ္ဓိပါဒါပိ။ ကထံ? ဆန္ဒဉှိ ဘာဝယတော ဆန္ဒော ဣဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ, သမာဓိပ္ပဓာနသင်္ခါရာ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ နာမ။ သမာဓိံ ဘာဝေန္တဿ သမာဓိ ဣဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ, ဆန္ဒပ္ပဓာနသင်္ခါရာ သမာဓိဒ္ဓိပါဒေါ နာမ။ ပဓာနသင်္ခါရေ ဘာဝေန္တဿ ပဓာနသင်္ခါရာ ဣဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ, ဆန္ဒသမာဓိ ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒေါ နာမ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ဟိ ဧကသ္မိံ ဣဇ္ဈမာနေ သေသာပိ ဣဇ္ဈန္တိယေဝ။

အပိစ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေနာပိ ဧတေသံ ဣဒ္ဓိပါဒတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဌမဇ္ဈာနဉှိ ဣဒ္ဓိ နာမ, ပဌမဇ္ဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂပရိကမ္မသမ္ပယုတ္တာ ဆန္ဒာဒယော ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ။ ဧတေနုပါယေန ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ, ဣဒ္ဓိဝိဓံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ နယော နေတဗ္ဗော။ သေသိဒ္ဓိပါဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကေစိ ပန ''အနိပ္ဖန္နော ဆန္ဒော ဣဒ္ဓိပါဒော''တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ လဒ္ဓိမဒ္ဒနတ္ထာယ အဘိဓမ္မေ **ဥတ္တရစူဠဘာဇနိယံ** နာမ အာဂတံ –

> ''စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ – ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒော, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒော, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒော, ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒော။ တတ္ထ ကတမော ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒော? ဣဓ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိံ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယ ပဌမာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဒုက္ခာပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ, ယော တသ္မိံ သမယေ ဆန္ဒော ဆန္ဒိကတာ ကတ္တုကမျတာ ကုသလော ဓမ္မစ္ဆန္ဒော, အယံ ဝုစ္စတိ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒော။ အဝသေသာ ဓမ္မာ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒသမ္ပယုတ္တာ''တိ (ဝိဘ. ၄၅၇-၄၅၈)။

ဣမေ ပန လောကုတ္တရဝသေနေဝ အာဂတာ။

တတ္ထ ရဋ္ဌပါလတ္ထေရော ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သောဏတ္ထေရော ဝီရိယံ ဓုရံ ကတွာ; သမ္ဘုတတ္ထေရော စိတ္တံ ဓုရံ ကတွာ, အာယသ္မာ မောဃရာဇာ ဝီမံသံ ဓုရံ ကတွာတိ။ တတ္ထ ယထာ စတူသု အမစ္စပုတ္တေသု ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ရာဇာနံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေသု ဧကော ဥပဋ္ဌာနေ ဆန္ဒဇာတော ရညော အဇ္ဈာသယဉ္စ ရုစိဉ္စ ဉတွာ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဥပဋ္ဌဟန္တော ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ဌာနန္တရံ ပာပုဏိ။ ဧဝံ ဆန္ဒဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကော ပန – ''ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပဋ္ဌာတုံ န သက္ကောမိ, ဥပ္ပန္နေ ကိစ္စေ ပရက္ကမေန အာရာဓေဿာမီ''တိ ကုပိတေ ပစ္စန္တေ ရညာ ပဟိတော ပရက္ကမေန သတ္တုမဒ္ဒနံ ကတွာ ပာပုဏိ။ ယထာ သော, ဧဝံ ဝီရိယဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧကော ''ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပဋ္ဌာနမ္ပိ ဥရေန သတ္တိသရသမ္ပဋိစ္ဆနမ္ပိ ဘာရောယေဝ, မန္တဗလေန အာရာဓေဿာမီ''တိ ခတ္တဝိဇ္ဇာယ ကတပရိစယတ္တာ မန္တသံဝိဓာနေန ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ပာပုဏိ။ ယထာ သော, ဧဝံ စိတ္တဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော – ''ကိံ ဣမေဟိ ဥပဋ္ဌာနာဒီဟိ, ရာဇာနော နာမ ဇာတိသမ္ပန္နဿ ဌာနန္တရံ ဒေန္တိ, တာဒိသဿ ဒေန္တော မယှံ ဒဿတီ''တိ ဇာတိသမ္ပတ္တိမေဝ နိဿာယ ဌာနန္တရံ ပာပုဏိ။ ယထာ သော, ဧဝံ သုပရိသုဒ္ဓံ ဝီမံသံ နိဿာယ ဝီမံသဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝိဝဋ္ဋပါဒကဣဒ္ဓိ ကထိတာ။

၄. မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂၆. စတုတ္ထေ **ဥဒ္ဓတာ** တိ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကာ ဝိပ္ပန္နမာနစိတ္တာ။ ဥဒ္ဓစ္စေန ဟိ ကောရမ္ဘဏေ စိတ္တံ ဝိပ္ပန္နတိ ဓဇယဋ္ဌိယံ တဝေန ပဟတဓဇော ဝိယ။ **ဥန္နဠာ** တိ ဥဂ္ဂတနဠာ, ဥဋ္ဌိတတုစ္ဆမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စပလာ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိစာပလ္လေန ယုတ္တာ။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ, ခရဝစနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိကိဏ္ဏဝါစာ** တိ အသံယတဝစနာ ဒိဝသမ္ပိ နိရတ္ထကဝစနပ္ပလာပိနော။ **မုဋ္ဌဿတီ** တိ နဋ္ဌဿတိနော။ **အသမ္ပဇာနာ** တိ ပညာရဟိတာ။ **အသမာဟိတာ**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဝိရဟိတာ။ **ဘန္တစိတ္တာ** တိ ဥဗ္ဘန္တစိတ္တာ သမာဓိဝိရဟေန လဒ္ဓောကာသေန ဥဒ္ဓစ္စေန ။ **ပါကတိန္ဒြိယာ** တိ အသံဝုတိန္ဒြိယာ။ **ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရ** န္တိ အာဟောကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ပာသာဒ ပတိဋ္ဌိတံ ပထဝိဘာဂံ ''ဥဒက''န္တိ အဓိဋ္ဌာယ, ဥဒကပိဋ္ဌေ ဌိတပါသာဒံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အင်္ဂုဋ္ဌကေန ပဟရိ။ **ဂမ္ဘီရနေမော** တိ ဂမ္ဘီရအာဝါဋော, ဂမ္ဘီရဘူမိဘာဂံ အနုပဝိဋ္ဌောတိ အတ္ထော ။ **သုနိခါတော**တိ သုဋ္ဌု နိခါတော, ကောဋ္ဋေတွာ သုဋ္ဌု ဌပိတော။ ဣမ အဘိညာပါဒကိဒ္ဓိ ကထိတာ။

၅. ဥဏ္ဏာဘဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂၇. ပဥ္စမေ **ဆန္ဒပ္ပဟာနတ္ထ** န္တိ တဏွာပဟာနတ္ထံ။ ဣဓာပိ ဝိဝဋ္ဋူပဟဒကိဒ္ဓိ ကထိတာ။

၉. ဣန္ဒ္ရိယဒိဒေသနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃၁. နဝမေ **ယော သော ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေ** တိ အဘိညာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ အဓိပ္ပေတံ။

၁၀. ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃၂. ဒသမေ **ကောသဇ္ဇသဟဂတော** တိ ဣဓ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ စိတ္တံ လီနာကာရေ သြက္ကမတိ, သော "လီနာကာရေ မေ သြက္ကန္တော"တိ ဥတွာ အပဟယဘယေန စိတ္တံ တဇ္ဇေတွာ ပုန ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အထဿ ပုန လီနာကာရေ သြက္ကမတိ။ သော ပုန အပဟယဘယေန စိတ္တံ တဇ္ဇေတွာ ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတီတိ ဧဝမဿ ကောသဇ္ဇေန ဝေါကိဏ္ဏတ္တာ ဆန္ဒော ကောသဇ္ဇသဟဂတော နာမ ဟောတိ။ **ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တော** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတောတိ ဣဓ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတတိ။ သော ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တံ ဟာသေတွာ တောသေတွာ ကမ္မနိယံ ကတွာ ပုန ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အထဿ ပုန စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတတိ။ သော ပုန ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တံ ဟာသေတွာ တောသေတွာ ကမ္မနိယံ ကတွာ ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတီတိ ဧဝမဿ ဥဒ္ဓစ္စေန ဝေါကိဏ္ဏတ္တာ ဆန္ဒော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော နာမ ဟောတိ။

ထိနမိဒ္ဓသဟဂတောတိ ဣဓ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော "ဥပ္ပန္နံ မေ ထိနမိဒ္ဓ"န္တိ ဥတွာ ဥဒကေန မုခံ ပုဉ္ဆိတွာ, ကဏ္ဏေ အာကမိတွာ ပဂုဏံ ဓမ္မံ သဇ္ဈာယိတွာ ဒိဝါ ဂဟိတံ တ အာလောကသညံ မနသိကရိတွာ ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ပုန ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အထဿ ပုန ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ဝုတ္တနယေနေဝ ပုန ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတီတိ ဧဝမဿ ထိနမိဒ္ဓေန ဝေါကိဏ္ဏတ္တာ ဆန္ဒော ထိနမိဒ္ဓသဟဂတော နာမ ဟောတိ။

အနုဝိက္ခိတ္တော တိ ဣဓ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ကာမဂုဏာရမ္မဏေ စိတ္တံ ဝိက္ခိပတိ။ သော "ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခိတ္တံ မေ စိတ္တ"န္တိ ဥတွာ အနမတဂ္ဂ (သံ. နိ. ၂.၁၂၄-၁၂၅) ဒေဝဒူတ- (မ. နိ. ၃.၂၆၁) စေလောပမ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၄) အနာဂတဘယသုတ္တာဒီနိ (အ. နိ. ၅.၇၇) အာဝဇ္ဇေန္တော သုတ္တဒဏ္ဍေန စိတ္တံ တဇ္ဇေတွာ ကမ္မနိယံ ကတွာ ပုန ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အထဿ ပုန စိတ္တံ ဝိက္ခိပတိ။ သော ပုန သုတ္တဒဏ္ဍေန စိတ္တံ ကမ္မနိယံ ကတွာ ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတီတိ ဧဝမဿ ကာမဝိတက္ကေဝေါကိဏ္ဏတ္တာ ဆန္ဒော ဗဟိဒ္ဓာ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အာရဗ္ဘ အနုဝိက္ခိတ္တော အနုဝိသဋော ဟောတိ။

ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေနပိ ဒေသနာဝသေနပိ ပုရိမပစ္ဆိမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကထံ? ကမ္မဋ္ဌာနေ တာဝ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အဘိနိဝေသော ပုရေ နာမ, အရဟတ္တံ ပစ္ဆာ နာမ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု မူလကမ္မဋ္ဌာနေ အဘိနိဝိသိတွာ အတိလီနာဒီသု စတူသု ဌာနေသု စိတ္တဿ သြက္ကမနံ ပဋိသေဓေတွာ, ဒုဋ္ဌကေဏ ယောဇေတွာ သာရေန္တော ဝိယ စတုရဿဃဋိကံ သြတာရေန္တော ဝိယ စတုန္နံ ဌာနာနံ ဧကဋ္ဌာနေပိ အသဇ္ဇန္တော သဋ္ဌာရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ အယမ္ပိ ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ ဝိဟရတိ နာမ။ အယံ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ပုရိမပစ္ဆိမတာ။ ဒေသနာဝသေန ပန ကေသာ ပုရေ နာမ, မတ္ထလုင်္ဂံ ပစ္ဆာ နာမ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ကေသေသု အဘိနိဝိသိတွာ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ကေသာဒယော ပရိဂ္ဂဏှန္တော စတူသု ဌာနေသု အသဇ္ဇန္တော ယာဝ မတ္ထလုင်္ဂ ဘာဝနံ ပာပေတိ, အယမ္ပိ ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ ဝိဟရတိ နာမ။ ဧဝံ ဒေသနာဝသေန ပုရိမပစ္ဆိမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယထာ ပစ္ဆာ တထာ ပုရေ** တိ ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။

ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓ န္တိ ဣဒံ သရီရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေတဟ "ဥဒ္ဓံ ဟဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ"တိ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဟဒတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသမတ္ထကာ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရဝသေန တ ဟဒဌ္ဂလိ အင္ဂပစ္စဌ္ဂိတော ယာဝ သီသကဋ္ဌာဟံ, သီသကဋ္ဌာဟတော ယာဝ ဟဒင္ဂုလီနံ အင္ဂပစ္စင္ဂီနိ , တာဝ အင္ဂိဝသေန တ ဘာဝနံ ဟပေတိ စတူသု ဌာနေသု ဧကဋ္ဌာနေပိ အသဇ္ဇန္တော။ အယံ ယထာ ဥဒ္ဓံ တထာ အဓော, ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓံ ဝိဟရတိ နာမ။

ယေဟိ အာကာရေဟီတိ ယေဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ။ **ယေဟိ လိင်္ဂေဟီ** တိ ယေဟိ သဏ္ဌာနေဟိ။ **ယေဟိ နိမိတ္တေဟီ**တိ ယေဟိ ဥပဋ္ဌာနေဟိ။ **အာလောကသညာ သုဂ္ဂဟိတာ ဟောတီ** တိ ယော ဘိက္ခု အင်္ဂဏေ နိသီဒိတွာ အာလောကသညံ မနသိ ကရောတိ, ကာလေန နိမီလေတိ, ကာလေန ဥမ္မီလေတိ။ အထဿ ယဒါ နိမီလေန္တဿာပိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေန္တဿ ဝိယ ဧကသဒိသမေဝ ဥပဋ္ဌာတိ, တဒါ အာလောကသညာ ဇာတာ နာမ ဟောတိ။ "ဒိဝါသညာ"တိပိ တဿေဝ နာမံ။ သာ စ ပန ရတ္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သုဂ္ဂဟိတာ နာမ ဟောတိ။ **သုတ္တဓိဋ္ဌိတာ** တိပိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သုဋ္ဌု အဓိဋ္ဌိတာ သုဋ္ဌု ဌပိတာ သုတ္တဓိဋ္ဌိတာ နာမ ဝုစ္စတိ။ သာ အတ္ထတော သုဂ္ဂဟိတာယေဝ။ ယော တ အာလောကေန ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဆန္ဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ, တဿ ဒိဝါပိ အာလောကသညာ သုဂ္ဂဟိတာ သုတ္တဓိဋ္ဌိတာ နာမ။ ရတ္တိံ တ ဟောတု ဒိဝါ တ ယေန အာလောကေန ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ, တသ္မိံ ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနေ အာလောကေ ဥပ္ပန္နာ သညာ သုဂ္ဂဟိတာယေဝ နာမ။ ဝီရိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဆန္နံ အဘိညာနံ ဟဒကိဒ္ဓိ ကထိတာ။

ဟာသာဒကမ္ပနဝဂ္ဂေ ဒုတိယော။

၃. အယောဂုဠဝဂ္ဂေ

၂. အယောဂုဠသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃၄. တတိယဝဂ္ဂဿ ဒုတိယေ **ဣမိနာ စာတုမဟာဘူတိကေနာ**တိ ဣမိနာ စတုမဟာဘူတမယေန ဇဝံ ဘာရိကေန ဂရုကေန သမာနေနာပိ။ **ဩမာတီ**တိ ပဟောတိ သက္ကောတိ, ဣဒံ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အသမ္ဘိန္နပဒံ။ **ကာယမ္ပိ စိတ္တေ သမောဒဟတီ**တိ ကာယံ ဂဟေတွာ စိတ္တေ အာရောပေတိ, စိတ္တသန္နိဿိတံ ကရောတိ, စိတ္တဂတိယာ ပေသေတိ။ စိတ္တံ နာမ မဟဂ္ဂတစိတ္တံ, စိတ္တဂတိဂမနံ လဟုကံ ဟောတိ။ **စိတ္တမ္ပိ ကာယေ သမောဒဟတီ** တိ စိတ္တံ ဂဟေတွာ ကာယေ အာရောပေတိ, ကာယသန္နိဿိတံ ကရောတိ, ကာယဂတိယာ ပေသေတိ, ကာယော နာမ ကရဇကာယော, ကာယဂတိဂမနံ ဒန္ဓံ ဟောတိ။ **သုခသညဉ္စ လဟုသညဉ္စာ** တိ အဘိညာစိတ္တသဟဇာတသညာ။ သာ ဟိ သန္တသုခသမန္နာဂတတ္တာ သုခသညာ နာမ ဟောတိ, ကိလေသဒန္ဓာယိတတ္တဿ စ အဘာဝတ လဟုသညာ နာမ။

အယောဂုဠော ဒိဝသံ သန္တတ္တော လဟုတရော စေဝ ဟောတီ တိ သော ဟိ ဒွီဟိ တီဟိ ဇနေဟိ ဥက္ခိပိတွာ ကမ္မာရုဒ္ဓနေ ပက္ခိတ္တောပိ ဒိဝသံ ပစ္စမာနော ဝိဝရာနုပဝိဋ္ဌေန တေဇေန စေဝ တယေန စ တယောသဟဂတော စ ဥသ္မာသဟဂတော စ တေဇောသဟဂတော စ ဟုတွာ ဇဝံ လဟုကော ဟောတိ, ယထာ နံ ကမ္မာရော မဟာသဏ္ဍာသေန ဂဟေတွာ ဧကတော ပရိဝတ္တေတိ ဥက္ခိပတိ ဗဟိ နီဟရတိ။ ဇဝံ ပန မုဒု စ ဟောတိ ကမ္မနိယော စ။ ယထာ နံ သော ခဏ္ဍံ ခဏ္ဍံ ဝိစ္ဆိန္ဒတိ, ကူဋေန ဟနန္တော ဒီဃစတုရဿာဒိဘေဒံ ကရောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ ကထိတာ။

၃-၁၀. ဘိက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၃၅-၈၄၂. တတိယေ ဝိဝဋ္ဋဟဒကိဒ္ဓိ ကထိတာ, တထာ စတုတ္ထေ။ အပိစ ဒွေဝ ဖလာနိ အာဒိံ ကတွာ ဟေဋ္ဌာ မိဿကိဒ္ဓိဟာအ ကထိတာ, သတ္တသု ဖလေသု ပုဗ္ဗဘာဂ။ သတ္တမာဒီနိ စတ္တာရိ ဟေဋ္ဌာ ကထိတနယာနေဝ။

၁၁-၁၂. မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၄၃-၈၄၄. ကောဒသမဒ္ဒ္တဒသမေသု ဆ အဘိညာ ကထိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဣဒ္ဓိပါဒသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အနုရုဒ္ဓသံယုတ္တံ

၁. ရဟောဂတဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ပဌမရဟောဂတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၉၉-၉၀၀. အနုရုဒ္ဓသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အာရဒ္ဓာ** တိ ပရိပုဏ္ဏာ။ သဋ္ဌေပတော ပနေတ္ထ ဆတ္တိံသာယ ဌာနေသု အရဟတ္တံ ဟပေတွာ ဝိပဿနာ ကထိတာ, ဒုတိယေ ဒွာဒသသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ ဟပေတွာ ဝိပဿနာ ကထိတာ။

၃. သုတနုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀၁. တတိယေ **မဟာဘိညတ**န္တိ ဆအဘိညာဘာဝံ။ **ဟီနံ ဓမ္မ**န္တိအာဒီသု ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော –

“ကတမေ ဓမ္မာ ဟီနာ? ဒွာဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာ, ဣမေ ဓမ္မာ ဟီနာ။ ကတမေ ဓမ္မာ မဇ္ဈိမာ? တီသု ဘူမီသု ကုသလံ, တီသု ဘူမီသု ဝိပာကော, တီသု ဘူမီသု ကိရိယာဗျာကတံ သဗ္ဗဉ္စ ရူပံ, ဣမေ ဓမ္မာ မဇ္ဈိမာ။ ကတမေ ဓမ္မာ ပဏီတာ? စတ္တာရော မဂ္ဂာ အပရိယာပန္နာ, စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ, ဣမေ ဓမ္မာ ပဏီတာ”တိ (ဓ. သ. ၁၄၂၃-၁၄၂၅)။

၄-၇. ပဌမကဏ္ဍကီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၀၂-၉၀၅. စတုတ္ထေ **ကဏ္ဍကီဝနေ**တိ မဟာကရမန္ဒဝနေ။ ဆဋ္ဌေ **သဟဿံ လောက**န္တိ ဣမိနာ ထေရဿ သတတ ဝိဟာရော ဒဿိတော။ ထေရော ဟိ ဟတော ဝ မုခံ ဓောဝိတွာ အတီတာနာဂတေ ကပ္ပသဟဿံ အနုဿရ တိ။ ပစ္စုပ္ပန္နေ ပန ဒသစက္ကဝာဠသဟဿံ ဧကောဝဇ္ဇနေန အာဟာထမာဂစ္ဆတိ။ သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. သလဠာဂါရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀၆. အဋ္ဌမေ **သလဠာဂါရေ**တိ သလဠရုက္ခမယာယ ပဏ္ဏသာလာယ, သလဠရုက္ခဿ ဝါ ဒွာရေ ဌိတတ္တာ ဧဝံနာမကေ အဂါရေ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝိပဿနာယ သဒ္ဓိံ ဝိပဿကပုဂ္ဂလော ကထိတော။

၉. အမ္ဗပါလိဝနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀၇. နဝမေ **အာသဝါနံ ခယ**န္တိ အတ္တနော အရဟတ္တဘာဝဒီပကံ ဥတ္တမတစံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထ မေဝါတိ။

ရဟောဂတဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၉၀၉-၉၂၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ **ဌာနဉ္စ ဌာနတော** တိအာဒီဟိ ထေရော ဒသဗလညာဏံ ပဋိဇာနာတိ။ ကိမ္ပနေတံ သာဝကာနံ ဟောတီတိ? ဧကဒေသေန ဟောတိ, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံ ပနေတံ နိပ္ပဒေသံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရန္တိ။

အနုရုဒ္ဓသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဈာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂၃. ဈာနသံယုတ္တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဈာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အာနာပာနသံယုတ္တံ

၁. ဧကဓမ္မဝဂ္ဂေါ

၁. ဧကဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇၇. အာနာပာနသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဧကဓမ္မော** တိ ဧကော ဓမ္မော။ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၁၅) အာနာပာနဿတိကမ္မဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေဝ။

၆. အရိဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈၂. ဆဋ္ဌေ **ဘာဝေထ နော**တိ ဘာဝေထ နု။ **ကာမစ္ဆန္ဒော** တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေါ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ စ ဓမ္မေသူ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု ဒွါဒသသု အာယတနဓမ္မေသု ။ **ပဋိဃသညာ သုပ္ပဋိဝိနီတာ** တိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တသညာ သုဋ္ဌု ပဋိဝိနီတာ, သမုစ္ဆိန္နာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ အတ္တနော အနာဂါမိမဂ္ဂံ ကထေတိ။ ဣဒါနိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနံ ဒဿေန္တော **သော သတောဝ အဿသိဿာမီ** တိအာဒိမာဟ။

၇. မဟာကပ္ပိနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈၃. သတ္တမေ **ဣဉ္ဇိတတ္တံ ဝါ ဖန္ဒိတတ္တံ ဝါ** တိ ဥဘယေနပိ စလနမေဝ ကထိတံ။

၈. ပဒီပေါပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈၄. အဋ္ဌမေ **နေဝ ကာယောပိ ကိလမတိ န စက္ခူနီ** တိ အညေသု ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကာယောပိ ကိလမတိ, စက္ခူနိပိ ဝိဟညန္တိ။ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနသ္မိဉှိ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကာယော ကိလမတိ, ယန္တေ ပက္ခိပိတွာ ပီဠနာကာရပ္ပတ္တော ဝိယ ဟောတိ။ ကသိဏကမ္မဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကရောန္တဿ စက္ခူနိ ဖန္ဒန္တိ ကိလမန္တိ, နိက္ခမိတွာ ပတနာကာရပ္ပတ္တာနိ ဝိယ ဟောန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကရောန္တဿ နေဝ ကာယော ကိလမတိ, န အက္ခီနိ ဝိဟညန္တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

သဗ္ဗသော ရူပသညာနန္တိအာဒိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, ကိံ အာနာပာနေ ကသိဏဇ္ဈာနံ လဗ္ဘတီတိ? တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော ပနာဟ – ''ယသ္မာ အာနာပာနနိမိတ္တံ တာရကရူပမုတ္တာဝလိကာဒိသဒိသံ ဟုတွာ ပညာယတိ, တသ္မာ တတ္ထ ကသိဏဇ္ဈာနံ လဗ္ဘတီ''တိ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ''န လဗ္ဘတေဝေတ''တိ အာဟ။ အလဗ္ဘန္တေ အယံ အရိယိဒ္ဓိအာဒိကော ပဘေဒော ကသ္မာ ဂဟိတောတိ? အာနိသံသဒဿနတ္ထံ။ အရိယံ ဝါ ဟိ ဣဒ္ဓိံ စတ္တာရိ ဝါ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ စတဿော ဝါ အရူပသမာပတ္တိယော နိရောဓသမာပတ္တိံ ဝါ ပတ္ထယမာနေန ဘိက္ခုနာ အယံ အာနာပာနဿတိသမာဓိ သာဓုကံ မနသိကာတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ နဂရေ လဒ္ဓေ ယံ စတူသု ဒိသာသု ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍံ, တံ စတူဟိ ဒွါရေဟိ နဂရမေဝ ပဝိသတီတိ, ဇနပဒော လဒ္ဓော ဝ ဟောတိ။ နဂရဿေဝ ဟေသော အာနိသံသော။ ဧဝံ အာနာပာနဿတိသမာဓိဘာဝနာယ အာနိသံသော ဧသ အရိယိဒ္ဓိအာဒိကော ပဘေဒော, သဗ္ဗာကာရေန ဘာဝိတေ အာနာပာနဿတိသမာဓိသ္မိံ သဗ္ဗမေတံ ယောဂိနော နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ အာနိသံသဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သုခဉ္စေ** တိ ဧတ္ထ သောတိ ကသ္မာ န ဝုတ္တံ? ယသ္မာ ဘိက္ခူတိ ဣမသ္မိံ ဝါရေ နာဂတံ။

၉. ဝေသာလီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈၅. နဝမေ **ဝေသာလိယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ပဝတ္တဝောဟာရေ နဂရေ။ တဉှိ နဂရံ တိက္ခတ္တုံ ပာကာရပရိက္ခေပဝဍ္ဍနေန ဝိသာလီဘူတတ္တာ ဝေသာလီတိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒမ္ပိ စ နဂရံ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တေယေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သဗ္ဗာကာရဝေပုလ္လတံ ပတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂောစရဂါမံ ဒဿေတွာ နိဝါသဋ္ဌာနမာဟ **မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယ**န္တိ။ တတ္ထ မဟာဝနံ နာမ သယံဇာတံ အရောပိမံ သပရိက္ခေပံ မဟန္တံ ဝနံ။ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာ

ပန မဟာဝနံ ဟိမဝန္တေန သဟ ဧကာဗဒ္ဓံ အပရိစ္ဆေဒံ ဟုတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ ဌိတံ။ ဣဒံ တာဒိသံ န ဟောတိ,
သပရိစ္ဆေဒံ မဟန္တံ ဝနန္တိ **မဟာဝနံ**။ ကူဋာဂာရသာလာ ပန မဟာဝနံ နိဿာယ ကတေ အာရာမေ ကူဋာဂာရံ အန္တော
ကတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ကတာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနေကပရိယာယေန အသုဘကထံ ကထေတီတိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ အသုဘာကာရသန္ဒဿနပ္ပဝတ္တံ
ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထံ ကထေတိ။ သေယျထိဒံ – အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခာ ဒန္တာ။ပေ.။ မုတ္တ
န္တိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ သဗ္ဗာကာရေနပိ ဝိစိနန္တော န ကောစိ ကိဉ္စိ
မုတ္တံ တ မဏိံ တ ဝေဠုရိယံ တ အဂရုံ တ စန္ဒနံ တ ကုင်္ကုမံ တ ကပ္ပုရံ တ တသစုဏ္ဏာဒိံ တ အဏုမတ္တမ္ပိ သုစိဘာ
ဝံ ပဿတိ, အထ ခော ပရမဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆံ အဿိရိကဒဿနံ ကေသလောမာဒိနာနပ္ပကာရံ အသုစိမေဝ ပဿတိ,
တသ္မာ န ဧတ္ထ ဆန္ဒော တ ရာဂေ တ ကရဏီယော။ ယေပိ ဥတ္တမင်္ဂေ သိရသိ ဇာတာ ကေသာ နာမ, တေပိ အသုဘာ
စေဝ အသုစိနော စ ပဋိက္ကူလာ စ။ သော စ နေသံ အသုဘာသုစိပဋိက္ကူလဘာတေ ဝဏ္ဏတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ အာ
သယတောပိ ဩကာသတောပီတိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ လောမာဒီနမ္ပီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္
ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၀၇) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ ဘဂဝတ ဧကမေကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ
ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒေန အနေကပရိယာယေန အသုဘကထံ ကထေတိ။

အသုဘာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ တိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဝသေန အသုဘမာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ပဒဘာဇနီယေန တံ ဝိဘဇန္
တော ဝဏ္ဏေန္တော အသုဘာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ **အသုဘဘာဝနာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ ယာ အယံ ကေသာဒီသု တ
ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု တ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဝတ္ထူသု အသုဘာကာရံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တဿ စိတ္တဿ ဘာဝနာ ဝဍ္ဎနာ
ဖာတိကမ္မံ, တဿာ အသုဘဘာဝနာယ အာနိသံသံ ဒဿေန္တော ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, ဂုဏံ ပရိကိတ္တေတိ။ သေယျ
ထိဒံ – “အသုဘဘာဝနာဘိယုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကေသာဒီသု တ ဝတ္ထူသု ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု တ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီ
နံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ တိဝိဓကလျာဏံ ဒသလက္ခဏသမ္ပန္နံ ပဌမဇ္ဈာနံ ပဋိလဘတိ။ သော တံ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါတံ စိ
တ္တမဉ္ဇူသံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဥတ္တမတ္ထံ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတီ”တိ။

ဣစ္ဆာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု န္တိ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဧကံ အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုံ နိလီ
ယိတုံ ဧကောဝ ဟုတွာ ဝိဟရိတုံ ဣစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ **နာမ္ဟိ ကောစိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော** **အညတြ ဧကေန ပိ
ဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာ**တိ ယော အတ္တနာ ပယုတ္တတစံ အကတွာ မမတ္ထာယ သဒ္ဓေသု ကုလေသု ပဋိယတ္တပိဏ္ဍ
ပါတံ နီဟရိတွာ မယှံ ဥပနာမေတိ, တံ ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ နာမ္ဟိ အညေန ကေနစိ ဘိက္ခုနာ
တ ဂဟဋ္ဌေန တ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗောတိ။

ကသ္မာ ပန ဧဝမာဟာတိ? အတီတေ ကိရ ပဉ္စသတာ မိဂလုဒ္ဒကာ မဟတီဟိ ဒဏ္ဍဝါဂုရာဒီဟိ အရညံ ပရိက္ခိပိတွာ
ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဧကတောယေဝ ယာဝဇီဝံ မိဂပက္ခိဃာတကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ နိရယေ ဥပ္ပန္နာ။ တေ တတ္ထ ပစ္စိ
တွာ ပုဗ္ဗေ ကတေန ကေနစိဒေဝ ကုသလကမ္မေန မနုဿေသု ဥပ္ပန္နာ ကလျာဏူပနိဿယဝသေန သဗ္ဗေပိ ဘဂဝ
တော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိံသု။ တေသံ တတော မူလာကုသလကမ္မတော အဝိပက္ကဝိပါကာ အပရာ
ပရစေတနာ တသ္မိံ အဍ္ဎမာသဗ္ဘန္တရေ အတ္တူပက္ကမေန စ ပရူပက္ကမေန စ ဇီဝိတုပစ္ဆေဒာယ ဩကာသမကာသိ။
တံ ဘဂဝတ အဒ္ဒသ။ ကမ္မဝိပါကော စ နာမ န သက္ကာ ကေနစိ ပဋိဗာဟိတုံ။ တေသု စ ဘိက္ခူသု ပုထုဇ္ဇနာပိ အတ္ထိ,
သောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမိခီဏာသဝာပိ။ တတ္ထ ခီဏာသဝါ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ, ဣတရေ အရိယသာဝကာ နိယတဂတိ
ကာ သုဂတိပရာယဏာ, ပုထုဇ္ဇနာနံ ဂတိ အနိယတာ။

အထ ဘဂဝတ စိန္တေသိ – “ဣမေ အတ္တဘာဝေ ဆန္ဒရာဂေန မရဏဘယဘီတာ န သက္ခိဿန္တိ ဂတိံ ဝိသောဓေတုံ,
ဟန္ဒ နေသံ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနာယ အသုဘကထံ ကထေမိ။ တံ သုတွာ အတ္တဘာဝေ ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂတာယ ဂတိဝိသောဓနံ
ကတွာ သဂ္ဂေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိဿန္တိ, ဧဝံ တေသံ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ သာတ္ထိကာ ဘဝိဿတီ”တိ။ တတော
တေသံ အနုဂ္ဂဟာယ အသုဘကထံ ကထေသိ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန, နော မရဏဝဏ္ဏသံဝဏ္ဏနာဓိပ္ပာယေန။ ကထေတွာ စ
ပနဿ ဧတဒဟောသိ – “သစေ ဣမံ အဍ္ဎမာသံ မံ ဘိက္ခူ ပဿိဿန္တိ, ‘အဇ္ဇ ဧကော ဘိက္ခု မတော, အဇ္ဇ ဒွေ။
ပေ.။ အဇ္ဇ ဒသာ’တိ အာဂန္တွာ အာရောစေဿန္တိ, အယဉ္စ ကမ္မဝိပါကော န သက္ကာ မယာ တ အညေန တ ပဋိဗာ

ဟိတုံ, သုတဟံ တံ သုတ္တပိ ကိံ ကရိဿာမိ, ကိံ မေ အနတ္ထကေန အနယဗျသနေန သုတေန, ဟန္ဒာဟံ ဘိက္ခူနံ အဒ ဿနံ ဥပဂစ္ဆာမီ''တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ – ''ကစ္စာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အမုမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုံ, နာမှိ ကေနစိ ဥပ သင်္ကမိတဗွော အညတြ ဧကေန ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာ''တိ။

အပရေ ပနာဟု – ''ပရူပတာဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ ဧဝံ ဝတွာ ပဋိသလ္လီနော''တိ။ ပရေ ကိရ ဘဂဝန္တံ ဥပဝဒိဿန္တိ – ''အယံ 'သဗ္ဗညူ အဟံ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တီ'တိ ပဋိဇာနမာနော အတ္တနော ပိ သာဝကေ အညမညံ ဃာတေန္တေ နိတရေ တုံ န သက္ကောတိ, ကိံ အညံ သက္ခိဿတီ''တိ? တတြ ပဏ္ဍိတာ ဝက္ခန္တိ – ''ဘဂဝါ ပဋိသလ္လာနမနုယုတ္တော န က္ခမံ ပဝတ္တိံ ဇာနာတိ, ကောစိဿ အာရောစယိတာပိ နတ္ထိ , သစေ ဇာနေယျ အဒ္ဓာ နိတရေယျာ''တိ။ က္ခဒံ ပန ကူစ္ ဆာမတ္တံ, ပဌမမေဝေတ္တ ကာရဏံ။ **နာဿုဓာ** တိ ဌေတ္တ အဿုဓာတိ ပဒပူရဏမတ္တေ အဝဓာရဏတ္ထေ တ နိပ ာတော, နေဝ ကောစိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမီတိ အတ္ထော။

အနေကေဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ တေကာရော အဿာတိ **အနေကာကာရတေကာရော**။ အနေကာကာ ရတေကိဏ္ဏော အနေကာကာရေန သမ္မိဿောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကော သော? အသုဘဘာဝနာနုယောဂေ, တံ အနေ ကာကာရတေကာရံ။ **အသုဘဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ** တိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ **အဋ္ဋီယမာနာ** တိ တေန ကာယေန အဋ္ဋာ ဒုက္ခိတာ ဟောန္တိ။ **ဟရာယမာနာ**တိ လဇ္ဇမာနာ။ **ဇိဂုစ္ဆမာနာ** တိ ဇိဂုစ္ဆံ ဥပ္ပာဒယမာနာ။ **သတ္ထဟာရကံ ပရိယေသန္တီ** တိ ဇီဝိတဟရဏကသတ္ထံ ပရိယေသန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ တေ သတ္ထံ ပရိယေသိတွတ အတ္တနာ တ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ တေရောပေန္တိ, မိဂလဏ္ဍိကမ္ပိ ပန သမဏကုတ္တကံ ဥပသင်္ကမိတွ, ''သာဓု နော, အာဝုသော, ဇီဝိတာ တေရောပေဟီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဌေတ္တ စ အရိယာ နေဝ ဟဏာတိဟတံ ကရိံသု, န သမာဒပေသုံ, န သမနု ညာ အဟေသုံ။ ပုထုဇ္ဇနာ ပန သဗ္ဗမကံသု။

ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော တိ တေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝံ ဥတွတ တတော ဧကီဘာဝ တော ဝုဋ္ဌိတော ဇာနန္တောပိ အဇာနန္တော ဝိယ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ။ **ကိံ နု ခော, အာနန္ဒ, တနုဘူတော ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃော**တိ က္ခတော, အာနန္ဒ, ပုဗ္ဗေ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဧကတော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆ န္တိ, ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ ဂဏှန္တိ, သဇ္ဈာယန္တိ, ဧကပဇ္ဇောတော ဝိယ အာရာမော ဒိဿတိ။ က္ခအနိ ပန အမုမာသ မတ္တဿ အစ္စယေန တနုဘူတော ဝိယ တနုကော မန္ဒော အပ္ပကော ဝိရဠော ဝိယ ဇာတော ဘိက္ခုသင်္ဃော။ ကိံ နု ခော ကာရဏံ? ကိံ ဒိသာသု ပက္ကန္တာ ဘိက္ခူတိ?

အထာယသ္မာ အာနန္ဒော ကမ္မဝိပါကေန တေသံ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တိံ အသလ္လက္ခေန္တော အသုဘကမ္မဋ္ဌာနာ နုယောဂပစ္စယာ ပန သလ္လက္ခေန္တော **တထာ ဟိ ပန, ဘန္တေ ဘဂဝါ** တိအာဒိံ ဝတွာ ဘိက္ခူနံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ ယာ အညံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစန္တော, **သာဓု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – သာဓု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အညံ ကာရဏံ အာစိက္ခတု, ယေန ဘိက္ခုသင်္ဃော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟေယျ ။ မဟာသမုဒ္ဒံ ဩရောဟဏတိတ္ထာ နိ ဝိယ အညာနိပိ ဒသာနုဿတိ, ဒသကသိဏ, စတုဓာတုဝဝတ္ထာန, ဗြဟ္မဝိဟာရ, အာနာပာနဿတိပဘေဒအနိ ဗဟူနိ နိဗ္ဗာနောရောဟဏကမ္မဋ္ဌာနာနိ သန္တိ, တေသု ဘဂဝါ ဘိက္ခူ သမဿာသေတွတ အညတရံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခတူ တိ အဓိပ္ပာယော။

အထ ဘဂဝါ တထာ ကာတုကာမော ထေရံ ဥယျောဇေန္တော **တေနဟာနန္ဒ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေသာလိံ ဥပ နိဿာယာ**တိ ဝေသာလိယံ ဥပနိဿာယ သမန္တာ ကဝုတေပိ အမုယောဇနေပိ ယာဝတိကာ ဝိဟရန္တိ, တေ သဗ္ဗေ သန္နိပာတေဟီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိပာတေတွတ** တိ အတ္တနာ ဂန္တုံ ယုတ္တဋ္ဌာနံ သယံ ဂန္ တွတ အညတ္ထ ဒဟရဘိက္ခူ ပဟိဏိတွတ မုဟုတ္တေနေဝ အနဝသေသေ ဘိက္ခူ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သမူဟံ ကတွတ။ **ယဿအနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကာလံ မညတီ** တိ ဌေတ္တ အယမဓိပ္ပာယော – ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃော သန္နိပတိတော, ဧသ ကာလော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထံ ကာတုံ, အနုသာသနိံ အတုံ, က္ခအနိ ယဿ တုမှေဟ ကာလံ ဇာနာထ, တံ ကာတဗ္ဗန္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ, **အယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ။ အာမန္တေတွတ စ ပန ဘိက္ခူနံ အရဟတ္တ ပ္ပတ္တိယာ ပုဗ္ဗေ အာစိက္ခိတအသုဘကမ္မဋ္ဌာနတော အညံ ပရိယာယံ အာစိက္ခန္တော **အာနာပာနဿတိသမာဓိ** တိ

အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာနာပာနဿတိသမာဓိ** တိ အာနာပာနပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တော သမာဓိ, အာနာပာနဿတိယံ ဝါ သမာဓိ, အာနာပာနဿတိသမာဓိ။ **ဘာဝိတော**တိ ဥပ္ပါဒိတော ဝဍ္ဎိတော ဝါ။ **ဗဟုလီကတော**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတော။ **သန္တော စေဝ ပဏီတော စာ** တိ သန္တော စေဝ ပဏီတော စေဝ။ ဥဘယတ္ထ ဧဝသဒ္ဒေန နိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? အယဉှိ ယထာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ကေဝလံ ပဋိဝေဓဝသေန သန္တဉ္စ ပဏီတဉ္စ, ဩဠာရိကာရမ္မဏတ္တာ ပန ပဋိကူလာရမ္မဏတ္တာ စ အာရမ္မဏဝသေန နေဝ သန္တံ န ပဏီတံ, န ဧဝံ ကေနစိ ပရိယာယေန အသန္တော ဝါ အပ္ပဏီတော ဝါ, အပိစ ခေါ အာရမ္မဏသန္တတာယပိ သန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော, ပဋိဝေဓသင်္ခါတာယ အင်္ဂသန္တတာယပိ, အာရမ္မဏပဏီတတာယ ပဏီတော အတိတ္တိကရော, အင်္ဂပဏီတတာယပီတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သန္တော စေဝ ပဏီတော စာ”တိ။

အသေစနကော စ သုခော စ ဝိဟာရောတိ ဧတ္ထ ပန နာဿ သေစနန္တိ အသေစနကော, အနာသိတ္တကော အဗ္ဗောကိဏ္ဏော ပာဋိယေက္ကော အာဝေဏိကော, နတ္ထိ ဧတ္ထ ပရိကမ္မေန ဝါ ဥပစာရေန ဝါ သန္တတာ, အာဒိသမန္နာဟာရတော ပဘုတိ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ သန္တော စ ပဏီတော စာတိ အတ္ထော။ ကေစိ “အသေစနကော”တိ အနာသိတ္တကော ဩဇဝန္တော, သဘာဝေနေဝ မဓုရော”တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝမယံ အသေစနကော စ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ ကာယိက စေတသိကသုခပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တနတော သုခော စ ဝိဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ တိ အဝိက္ခမ္ဘိတေ။ **ပါပကေ**တိ လာမကေ။ **အကုသလေ ဓမ္မေ** တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတေ ဓမ္မေ။ **ဌာနသော အန္တရဓာပေတီ** တိ ခဏေနေဝ အန္တရဓာပေတိ ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ **ဝူပသမေတီ**တိ သုဋ္ဌု ဥပသမေတိ, နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော သမုစ္ဆိန္ဒတိ, ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ**တိ အာသာဠှမာသေ။ **ဦဟတံ ရဇောဇလ္လ** န္တိ အဋ္ဌ မာသေ တတာတပသုက္ခာယ ဂေါမဟိံသာဒိပါဒပ္ပဟာရသမ္ဘိန္နာယ ပထဝိယာ ဥဒ္ဓံ ဟတံ ဦဟတံ အာကာသေ သမုဋ္ဌိတံ ရဇဉ္စ ရေဏုဉ္စ။ **မဟာ အကာလမေဃော**တိ သဗ္ဗံ နဘံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဥဋ္ဌိတော အာသာဠှဇုဏှပက္ခေ သကလံ အဍ္ဎမာသံ ဝဿနကမေဃော။ သော ဟိ အသမ္ပတ္တေ ဝဿကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ အကာလမေဃောတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတီ**တိ ခဏေနေဝ အဒဿနံ နေတိ ပထဝိယံ သန္နိသီဒာပေတိ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဩပမ္မနိဒဿနမေတံ။ တတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၁၀. ကိမိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈၆. ဒသမေ **ကိမိလာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **တဒဝေါစာ**တိ ထေရော ကိရ စိန္တေသိ – “အယံ ဒေသနာ န ယထာနုသန္ဓိကာ ကတာ, ယထာနုသန္ဓိံ ဂမေဿာမီ”တိ ဒေသနာနုသန္ဓိံ ဃဋေန္တော ဧဝံ အဝေစ။ **ကာယညတရ**န္တိ ပထဝီအာဒီသု ကာယေသု အညတရံ ဝဒါမိ ဝါယောကာယံ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ စက္ခာယတနံ။ပေ.။ ကဗဠီကာရော အာဟာရောတိ ပဉ္စဝီသတိ ရူပကောဋ္ဌာသာ ရူပကာယော နာမ, တေသု အာနာပါနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနေ သင်္ဂဟိတတ္တာ ကာယညတရံ ဟောတိ, တသ္မာပိ ဧဝမာဟ။ **တသ္မာတိဟာ** တိ ယသ္မာ စတူသု ကာယေသု အညတရံ ဝါယောကာယံ, ပဉ္စဝီသတိ ကောဋ္ဌာသေ ဝါ ရူပကာယေ အညတရံ အာနာပါနံ အနုပဿတိ, တသ္မာ ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝေဒနာညတရ**န္တိ တီသု ဝေဒနာသု အညတရံ, သုခဝေဒနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

သာဓုကံ မနသိကာရန္တိ ပီတိပဋိသံဝေဒိတာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နံ သုန္ဒရံ မနသိကာရံ။ ကိံ ပန မနသိကာရော သုခာ ဝေဒနာ ဟောတီတိ? န ဟောတိ, ဒေသနာသီသံ ပနေတံ။ ယထေဝ ဟိ “အနိစ္စသညာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၄၇) ဧတ္ထ သညာနာမေန ပညာ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ မနသိကာရနာမေန ဈာနဝေဒနာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတသ္မိံ ဥဟိ စတုက္ကေ ပဌမပဒေ ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ, ဒုတိယပဒေ သုခန္တိ သရူပေနေဝ ဝုတ္တာ။ စိတ္တသင်္ခါရပဒဒွယေ “သညာ စ ဝေဒနာ စ စေတသိကာ ဧတေ ဓမ္မာ စိတ္တပ္ပဋိဗဒ္ဓါ စိတ္တသင်္ခါရာ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၇၄) ဝစနတော “ဝိတက္ကဝိစာရေ ဌပေတွာ သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရေ သင်္ဂဟိတာ”တိ ဝစနတော စိတ္တသင်္ခါရနာမေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ။ တံ သဗ္ဗံ မနသိကာရနာမေန သင်္ဂဟေတွာ ဣဓ “သာဓုကံ မနသိကာရ”န္တိ အာဟ။

ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ သော ဝေဒနာ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ, တသ္မာ ဝေဒနာနုပဿနာ န ယုဇ္ဇတီတိ။ နော န ယုဇ္ဇတိ, မဟာသတိပဋ္ဌာနာဒီသုပိ ဟိ တံ တံ သုခာဒီနံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာ ဝေဒယတိ, တံ ပန ဝေဒနာပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ “အဟံ ဝေဒယာမီ”တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ “သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အပိစ “ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ”တိအာဒီနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာယမေတဿ ပရိဟာရော ဝုတ္တောယေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ –

> “ဒွီဟာကာရေဟိ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ – အာရမ္မဏတော စ အသမ္မောဟတော စ။ ကထံ အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ? သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇတိ, တဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ ဈာနပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ။ ကထံ အသမ္မောဟတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ? သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ ပီတိံ ခယတော ဝယတော သမ္မသတိ, တဿ ဝိပဿနာက္ခဏေ လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓေန အသမ္မောဟတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပဋိသမ္ဘိဒာယံ (ပဋိ. မ. ၁.၁၇၂) ‘‘‘ဒီဃံ အဿာသဝသေန စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ ပဇာနတော သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, တာယ သတိယာ တေန ဉာဏေန သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီ’တိ။ ဧတေနေဝ နယေန အဝသေသပဒါနိပိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနီ”တိ။

ဣတိ ယထေဝ ဈာနပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ပီတိသုခစိတ္တသင်္ခါရာ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ဣမိနာပိ ဈာနသမ္ပယုတ္တေန ဝေဒနာသင်္ခါတမနသိကာရပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ဝေဒနာ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။ တသ္မာ သုဝုတ္တမေတံ “ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ ဝိဟရတီ”တိ။

နာဟံ, အာနန္ဒ, မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ တိ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ “စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တော ဘိက္ခု ကိဉ္စာပိ အဿာသပဿာသနိမိတ္တမာရမ္မဏံ ကရောတိ, တဿ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပဝတ္တနတော စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီယေဝ နာမေသ ဟောတိ။ န ဟိ မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနာ အတ္ထိ, တသ္မာ အာရမ္မဏတော စိတ္တပဋိသံဝိဒိတဝသေန “စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ ဝိဟရတီ”တိ။

သော ယံ တံ ဟောတိ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာနံ ပဟာနံ, တံ ပညာယ ဒိသွာ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ အဘိဇ္ဈာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏမေဝ, ဒောမနဿဝသေန ဗျာပါဒနီဝရဏံ ဒဿိတံ။ ဣဒဉ္ဟိ စတုက္ကံ ဝိပဿနာဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဓမ္မာနုပဿနာ စ နီဝရဏပဗ္ဗာဒိဝသေန ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ, တဿာ နီဝရဏပဗ္ဗံ အာဒိ, တဿာပိ ဣဒံ နီဝရဏဒွယံ အာဒိ။ ဣတိ ဓမ္မာနုပဿနာယ အာဒိံ ဒဿေတုံ **အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာန** န္တိ အာဟ။ **ပဟာန** န္တိ အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဇဟတီတိ ဧဝံ ပဟာနကရဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ **တံ ပညာယ ဒိသွာ**တိ တံ အနိစ္စဝိရာဂနိရောဓပဋိနိဿဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတံ ပဟာနဉာဏံ အပရာယ ဝိပဿနာပညာယ, တမ္ပိ အပရာယာတိ ဧဝံ ဝိပဿနာပရမ္ပရံ ဒဿေတိ ။ **အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ** တိ ယဉ္စ ပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ယဉ္စ ဧကတော ဥပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတီတိ ဒွိဓာ အဇ္ဈုပေက္ခတိ နာမ။ တတ္ထ သဟဇာတာနမ္ပိ အဇ္ဈုပေက္ခနာ ဟောတိ အာရမ္မဏဿာပိ အဇ္ဈုပေက္ခနာ။ ဣဓ အာရမ္မဏ အဇ္ဈုပေက္ခနာ အဓိပ္ပေတာ။ **တသ္မာတိဟာနန္ဒာ** တိ ယသ္မာ “အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တော န ကေဝလံ နီဝရဏာဒိဓမ္မေ, အဘိဇ္ဈာဒောမနဿသီသေန ပန ဝုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနကရဉာဏမ္ပိ ပညာယ ဒိသွာ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ, တသ္မာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ ဝိဟရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝမေဝ ခောတိ ဧတ္ထ စတုမဟာပထော ဝိယ ဆ အာယတနာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ တသ္မိံ ပံသုပုဉ္ဇော ဝိယ ဆသု အာယတနေသု ကိလေသာ။ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂစ္ဆန္တာ သကဋရထာ ဝိယ စတူသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ ဧကေန သကဋေန ဝါ ရထေန ဝါ ပံသုပုဉ္ဇဿ ဥပဟနနံ ဝိယ ကာယာနုပဿနာဒီဟိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပဃာတော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ကေဓမ္မဝဂ္ဂေ ပဌမော။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ

၁-၂. ကုစ္ဆာနင်္ဂလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၈၇-၉၈၈. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဧဝံ ဗျာကရေယျာထာ** တိ ကသ္မာ အတ္တနော ဝိဟာရသမာပတ္တိံ အာစိက္ခတိ? ဥပာရမ္ဘမောစနတ္ထံ။ သစေ ဟိ တေ ''န ဇာနာမာ''တိ ဝဒေယျုံ, အထ နေသံ တိတ္ထိယာ ''တုမှေဟ 'အသုကသမာပတ္တိယာ နာမ နော သတ္ထာ ဗဟုလံ ဝိဟာသီ'တိပိ န ဇာနာထ, အထ ကသ္မာ နံ ဥပဋ္ဌဟန္တာ ဝိဟရထာ''တိ ဥပာရမ္ဘံ အာရောပေယျုံ, တတော မောစနတ္ထံ ဧဝမာဟ။

အထ ကသ္မာ ယထာ အညတ္ထ ''သတောဝ အဿသတိ, ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၄; မ. နိ. ၁.၁၀၇; သံ. နိ. ၅.၉၇၇) ဧဝ-တကာရော ဝုတ္တော။ ဧဝံ ကုမ နု ဝုတ္တောတိ? ဧကန္တသန္တတ္တာ။ အညေသဥ္ဟိ အဿာသော ဝါ ဟာကမ္ဘော ဟောတိ ပဿာသော ဝါ, ဘဂဝတော ဥဘယမ္ပိတံ ဟာကမ္ဘမေဝ နိစ္စံ ဥပဋ္ဌိတဿတိတာယာတိ ဧကန္တသန္တတ္တာ နုဝုတ္တော။ အထ ''သိက္ခာမိ''တိ အဝတွာ ကသ္မာ ''အဿသာမိ''တိ ဝုတ္တကမေဝ ဝုတ္တန္တိ? သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော။ သတ္တ ဟိ သေခာ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သေခာ နာမ, ခီဏာသဝာ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော အသေခာ နာမ, တထာဂတော အသိက္ခိတဗ္ဗာ အသေက္ခာ နာမ နတ္ထိ တေသံ သိက္ခိတဗ္ဗကိစ္စန္တိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော နုဝုတ္တံ။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၃-၁၀. ပဌမအာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၈၉-၉၉၆. တတိယေ **ပဝိစိနတီ**တိ အနိစ္စာဒိဝသေန ပဝိစိနတိ။ ကုတရံ ပဒဒွယံ တေသွေဝ ဝေဝစနံ။ **နိရာမိသာ**တိ နိက္ကိလေသာ ကာယိကစေတသိကဒရထပဋိပဿဒ္ဓိယာ ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ **သမာဓိယတီ**တိ သမ္မာ ဌပိယတိ, အပ္ပနာစိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ **အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ** တိ သဟဇာတအဇ္ဈုပေက္ခနာယ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။

ဧဝံ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော တသ္မိံ ကာယေ သတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော, တာယ သတိယာ သမ္ပယုတ္တဉာဏံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော, တံသမ္ပယုတ္တမေဝ ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော, ပီတိပဿဒ္ဓိစိတ္တေကဂ္ဂတာ ပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာ, ဣမေသံ ဆန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနသင်္ခါတော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော။ ယထေဝ ဟိ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု သာရထိနော ''အယံ ဩလီယတီ''တိ တုဒနံ ဝါ, ''အယံ အတိဓာဝတီ''တိ အာကမုနံ ဝါ နတ္ထိ, ကေဝလံ ဧဝံ ပဿမာနဿ ဌိတာကာရောဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ဣမေသံ ဆန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနသင်္ခါတော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော နာမ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ကိံ ကထိတံ? ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ နာနာသရသလက္ခဏာ ဝိပဿနာဗောဇ္ဈင်္ဂါ နာမ ကထိတာ။

ဝိဝေကနိဿိတ န္တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ဧတ္ထ ပန သောဠသက္ခတ္တုကာ အာနာပာနဿတိ မိဿကာ ကထိတာ, အာနာပာနမူလကာ သတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာဂ, တေသံ မူလဘူတာ အာနာပာနဿတိ ပုဗ္ဗဘာဂါ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂမူလကာ သတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာဂ, တေပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပုဗ္ဗဘာဂါဝ။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိပူရကာ ပန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာ, ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယော အရိယဖလသမ္ပယုတ္တာ။ ဝိဇ္ဇာ ဝါ စတုတ္ထမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ, ဝိမုတ္တိ ဖလသမ္ပယုတ္တာတိ။ စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌာနိပိ ဣမိနာဝ သမာနပရိစ္ဆေဒါနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အာနာပာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သောတာပတ္တိသံယုတ္တံ

၁. ဝေဠုဒွါရဝဂ္ဂေါ

၁. စက္ကဝတ္တိရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉၇. သောတာပတ္တိသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ကိဉ္စာပီ**တိ အနုဂ္ဂဟဂရဟဏေသု နိပါတော။ စတုန္နဉှိ မဟာဒီပါနံ ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ အနုဂ္ဂဏှန္တော စတုန္နဉ္စ အပါယာနံ အပ္ပဟီနဘာဝံ ဂရဟန္တော သတ္ထာ “ကိဉ္စာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စတုန္နံ ဒီပါန**န္တိ ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ။ **ဣဿရိယာဓိပစ္စ**န္တိ ဣဿရဘာဝေန ဣဿရိယံ, အဓိပတိဘာဝေန အာဓိပစ္စံ, ဣဿရိယံ အာဓိပစ္စံ တေသ္မိံ ရဇ္ဇေ, န ဆေဒနဘေဒနန္တိ ဣဿရိယာဓိပစ္စံ။ **ကာရေတွာ**တိ ဧကရဇ္ဇံ ရဇ္ဇံ ပဝတ္တာပေတွာ။ **ကိဉ္စာပိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော**တိ ဧတ္ထ အနုဂ္ဂဟပသံသာသု နိပါတော။ ပိဏ္ဍိယာလောပေန ဟိ ယာပနံ အနုဂ္ဂဏှန္တော စတုန္နဉ္စ အပါယာနံ ပဟီနဘာဝံ ပသံသန္တော သတ္ထာ “ကိဉ္စာပိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နန္တကာနီ**တိ အန္တစ္ဆိန္နကာနိ။ တေရသဟတ္ထောပိ ဟိ ဝတ္ထသာဋကော ဒသစ္ဆေဒနတော ပဋ္ဌာယ နန္တကန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာတိ အစလပ္ပသာဒေန။ သော ပနာယံ ပသာဒော ကိံ ဧကော, အနေကောတိ? ဧကောဝ, သော မဂ္ဂေန အာဂတပ္ပသာဒော။ ယေသု ပန ဝတ္ထူသု အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ရုဟတိ, တေသံ ဝသေန “ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ”တိ အာဒိနာ နယေန တိဓာ ဝုတ္တော။ ယသ္မာ စ ဧကော, တသ္မာဝ နိန္နာနာကရဏော ဟောတိ။ အရိယသာဝကဿ ဟိ ဗုဒ္ဓေ ယောဝ ပသာဒော စ ပေမဉ္စ ဂါရဝဉ္စ မဟန္တံ, န ဓမ္မေ ဝါ သင္ဃေ ဝါ, ဓမ္မေယေဝ ဝါ မဟန္တံ, န ဗုဒ္ဓေ ဝါ သင္ဃေ ဝါ, သင္ဃေယေဝ ဝါ မဟန္တံ, န ဗုဒ္ဓေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါတိ ဧဝံ နတ္ထိ။ **ဣတိပိ သော ဘဂဝါ**တိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။

အရိယကန္တေဟီတိ အရိယာနံ ကန္တေဟိ ပိယေဟိ မနာပေဟိ။ ပဉ္စ ဟိ သီလာနိ ဘဝန္တရဂတာပိ အရိယာ န ကောပေန္တိ, ဧဝံ တေသံ ပိယာနိ။ တာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အခဏ္ဍေဟီ**တိအာဒိ သဒိသဝသေန ဝုတ္တံ။ မုခဝဋ္ဋိယဉှိ ဆိန္နေကဒေသော ဟတ္ထိ ခဏ္ဍာတိ ဝုစ္စတိ, မဇ္ဈေ ဘိန္နာ ဆိဒ္ဒါတိ, ကေသိဉ္စိ ပဒေသေ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏာ ကာဠီ သဗလာတိ, နာနာဗိန္ဒုစိတ္တာ ကမ္မာသာတိ, ဧဝမေဝ ပဋိပါဋိယာ အာဒိမှိ ဝါ အန္တေ ဝါ ဘိန္နံ သီလံ ခဏ္ဍံ နာမ, မဇ္ဈေ ဘိန္နံ ဆိဒ္ဒံ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒွိန္နံ ဝါ တိဏ္ဏံ ဝါ ပဋိပါဋိယာ ဘိန္နတ္တာ သဗလံ, ဧကန္တရံ ဘိန္နံ ကမ္မာသံ။ တေသံ အဘာဝေန အခဏ္ဍာဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဘုဇိဿေဟီ**တိ ဘုဇိဿဘာဝကရေဟိ။ **ဝိညုပ္ပသတ္ထေဟီ**တိ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝိညူဟိ ပသံသိတေဟိ။ **အပရာမဋ္ဌေဟီ**တိ “ဣဒံ နာမ တယာ ကတံ, ဣဒံ ဝီတိက္ကန္တ”န္တိ ဧဝံ ပရာမသိတုံ အသက္ကုဏေယျေဟိ။ **သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟီ**တိ အပ္ပနာသမာဓိံ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ သံဝတ္တေတုံ သမတ္ထေဟိ။

၂. ဗြဟ္မစရိယောဂဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉၈. ဒုတိယေ **ယေသံ သဒ္ဓါ**တိ ပဒေန ဗုဒ္ဓေ ပသာဒော ဂဟိတော။ **သီလ**န္တိ ပဒေန အရိယကန္တာနိ သီလာနိ ဂဟိတာနိ။ **ပသာဒော**တိ ပဒေန သင္ဃေ ပသာဒော ဂဟိတော။ **ဓမ္မဒဿန**န္တိ ပဒေန ဓမ္မေ ပသာဒော ဂဟိတောတိ ဧဝံ စတ္တာရိ သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ။ **ကာလေန ပစ္စေန္တီ**တိ ကာလေန ဟာပုဏန္တိ။ **ဗြဟ္မစရိယောဂဓံ သုခ**န္တိ ဗြဟ္မစရိယံ ဩဂါဟိတွာ ဌိတံ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသမ္ပယုတ္တံ သုခံ။ ယော ပနေသ ကထာယ အာဂတော ပသာဒော, သော ကတရပသာဒော ဟောတီတိ။ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော တာဝ “မဂ္ဂပသာဒော”တိ အာဟ, တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော “အာဂတမဂ္ဂဿ ပစ္စဝေက္ခဏပ္ပသာဒော”တိ။ ဥဘောပိ ထေရာ ပဏ္ဍိတာ ဗဟုဿုတာ, ဥဘိန္နံ သုဘာသိတံ။ မိဿကပ္ပသာဒော ဧသောတိ။

၃. ဒီဃာဝုဥပါသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉၉. တတိယေ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု သန္ဒိဋ္ဌိသိ, တသ္မာ။ **ဝိဇ္ဇာဘာဂိယေတိ** ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသိကေ။ **သဗ္ဗသင်္ခာရေသူ** တိ သဗ္ဗေသု တေဘူမကသင်္ခာရေသု။ ဧဝမဿ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာ ကထိတာ။ **ဝိဃာတ**န္တိ ဒုက္ခံ။

၄-၅. ပဌမသာရိပုတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၀-၁၀၀၁. စတုတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဉ္စမေ **သောတာပတ္တိယင်္ဂ** န္တိ သောတာပတ္တိယာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိလာဘင်္ဂံ။ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒါဒယော ပန ပဋိလဒ္ဓဂုဏာ သောတာပန္နဿ အင်္ဂါ နာမ, တေပိ ပန သောတာပတ္တိယင်္ဂန္တိ အာဂတာ။ တတ္ထာယံ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဝစနတ္ထော – သပ္ပုရိသေ သေဝန္တော ဘဇန္တော ပယိရုပာသန္တော ဓမ္မံ သုဏန္တော ယောနိသော မနသိကရောန္တော ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တော သောတာပတ္တိံ ပဋိလဘတီတိ သပ္ပုရိသသံသေဝါဒယော သောတာပတ္တိအတ္ထာယ အင်္ဂန္တိ သောတာပတ္တိယင်္ဂံ နာမ, ဣတရေ ပဌမမဂ္ဂသင်္ခါတာယ သောတာပတ္တိယာ အင်္ဂန္တိပိ သောတာပတ္တိယင်္ဂံ, ပဋိဝိဒ္ဓသောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ အင်္ဂန္တိပိ သောတာပတ္တိယင်္ဂံ။

၆. ထပတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၂. ဆဋ္ဌေ **သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ** တိ သာဝတ္ထိနာမကေ အတ္တနော ဘောဂဂါမကေ ဝသန္တိ။ တေသု ဣသိဒတ္တော သကဒါဂါမီ, ပုရာဏော သောတာပန္နော သဒါရသန္တုဋ္ဌော။ **မဂ္ဂေ ပုရိသံ ဌပေသု** န္တိ တေသံ ကိရ ကမ္မန္တရေန ဘဂဝတော ဂမနမဂ္ဂေ။ တသ္မာ ''ဘဂဝတ ကာလေ တ အကာလေ တ အမ္ဟာကံ သုတ္တာနံ တ ပမတ္တာနံ တ ဂစ္ဆေယျ, အထ ပဿိတုံ န လဘေယျာမာ''တိ မဂ္ဂမဇ္ဈေ ပုရိသံ ဌပေသုံ။

အနုဗန္ဓိံသူ တိ န ဒူရတောဝ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိံသု, ဘဂဝတ ပန သကဋမဂ္ဂဿ မဇ္ဈေ ဇင်္ဃမဂ္ဂေန အဂမာသိ, ဣတရေ ဥဘတော ပဿေသု အနုဂစ္ဆန္တာ အဂမံသု။ **မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မာ** တိ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တာနံ ယေဝ ပဋိသန္ထာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဌိတကာနံ , ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဒိဝသဘာဂံ နိသိန္နာနံ။ တသ္မာ ဘဂဝတ စိန္တေသိ – ''ဣမေဟိ မေ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဋိသန္ထာရံ ကာတုံ အယုတ္တံ, ဌိတကေနပိ ကာတုံ န ယုတ္တံ, ဣမေ ဟိ မယှံ သာသနေ သာမိနော အာဂတဖလာ။ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ နိသီဒိတွာဝ ဒိဝသဘာဂံ ပဋိသန္ထာရံ ကရိဿာမီ''တိ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ယေန အညတရံ ရုက္ခမူလံ တေနုပသင်္ကမိ။

ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီ တိ တေ ကိရ ဆတ္တုပာဟနံ ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဟဒ္ဓဗ္ဗဥ္စနတေလာဒီနိ စေဝ အဋ္ဌဝိဓဉ္စ ပာနကံ သရဘာဟဒပလ္လင်္ကဉ္စ ကဟာပေတွာ အဂမံသု, အာဘတံ ပလ္လင်္ကမ္ပိ ပညာပေတွာ အဒံသု , သတ္ထာ တသ္မိံ နိသီဒိ။ **ဧကမန္တံ နိသီဒိံသူ** တိ သေသာနိ ဆတ္တုပာဟနာဒီနိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒေထာတိ ဝတွာ သယမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

သာဝတ္ထိယာ ကောသလေသု စာရိကံ ပက္ကမိဿတီ တိအာဒိ သဗ္ဗံ မဇ္ဈိမပဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? နိယတတ္တာ။ ဘဂဝတော ဟိ စာရိကာစရဏမ္ပိ အရုဏုဋ္ဌာပနမ္ပိ နိယတံ, မဇ္ဈိမပဒေသေယေဝ စာရိကံ စရတိ, မဇ္ဈိမဒေသေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတီတိ နိယတတ္တာ မဇ္ဈိမဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။ **အာသန္နေ နော ဘဂဝတ ဘဝိဿတီ** တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ အာသန္နတ္တာယေဝ တေသံ သောမနဿံ ဟောတိ, အထ ခော ''ဣအနိ အနံ အတုံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကာတုံ ဓမ္မံ သောတုံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ လဘိဿာမာ''တိ တေသံ သောမနဿံ ဟောတိ။

တသ္မာတိဟ ထပတယော သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော တိ ထပတယော ယသ္မာ တုမှာကံ မယိ ဒူရီဘူတေ အနပ္ပကံ ဒောမနဿံ, အာသန္နေ အနပ္ပကံ သောမနဿံ ဟောတိ, တသ္မာပိ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ ''သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော''တိ။ ဃရာဝါသဿ ဟိ ဒောသေန တုမှာကံ ဧဝံ ဟောတိ။ သစေ ပန ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ, အထ ဧဝံ တေ မယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆန္တာနဉ္စ အာဂစ္ဆန္တာနဉ္စ တံ န ဘဝေယျာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေန္တော ဧဝမာဟ။ တတ္ထ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန သမ္ဗာဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဟာတလေ ဝသန္တဿပိ ဟိ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန ဃရာဝါသော သမ္ဗာဓော။ **ရဇာပထော**တိ ရာဂါဒိရဇမောဟရဇာနံ အာပထော, အာဂမနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **အဗ္ဘော**

ကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန အကိဉ္စနအပလိဗောဓဋ္ဌေန အဗ္ဘောကာသော။ စတုရတနိကေပိ ဟိ ဂဗ္ဘေ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိသိန္နဿ ပလ္လင္ကံ ဃဋ္ဋေတွာ နိသိန္နာနမ္ပိ အကိဉ္စနအပလိဗောဓဋ္ဌေန ပဗ္ဗဇ္ဇာ အဗ္ဘောကာသော နာမ ဟောတိ။ **အလဉ္စ ပန တေ ထပတယော အပ္ပမာဒာယာ** တိ ဧဝံ သမ္မာဒေ ဃရာတသေ ဝသန္တာနံ တုမှာကံ အပ္ပမာဒ မေဝ ကာတုံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဧကံ ပုရတော ဧကံ ပစ္ဆတော နိသီအပေမာ တိ တေ ကိရ ဒွေပိ ဇနာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေသု ဒွီသု နာဂေသု တာ ဣတ္ထိယော ဧဝံ နိသီအပေတွာ ရညော နာဂံ မဇ္ဈေ ကတွာ ဥဘောသု ပဿေသု ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟံသု။ **နာဂေပိ ရက္ခိတဗ္ဗော** တိ ယထာ ကိဉ္စိ ဝိသေဝိတံ န ကရောတိ, ဧဝံ ရက္ခိတဗ္ဗော ဟောတိ။ **တာပိ ဘဂိနိယောတိ** ယထာ ပမာဒံ နာပဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ ရက္ခိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ **အတ္တာပီ** တိ သိတဟသိတကထိတဝိပေက္ခိတာဒီနိ အကရောန္တေဟိ အတ္တာပိ ရက္ခိတဗ္ဗော ဟောတိ။ (တေဟိ တထာ ကရောန္တေဟိ န အတ္တာပိ ရက္ခိတဗ္ဗော ဟောတိ)။ တထာ ကရောန္တော ဟိ "သာမိဒုဗ္ဘော ဧသော"တိ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **တသ္မာတိဟ ထပတယော** တိ ယသ္မာ တုမှေ ရာဇာ နိစ္စံ ရာဇဘဏ္ဍံ ပဋိစ္ဆာပေတိ, တသ္မာပိ သမ္မာဓော ဃရာတသော ရဇာပထော။ ယသ္မာ ပန ပံသုကူလိကဘိက္ခုံ ဧဝံ ပဋိစ္ဆာပေန္တော နတ္ထိ, တသ္မာ အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာပိ အလဉ္စ ပန တေ ထပတယော အပ္ပမာဒာယ အပ္ပမာဒမေဝ ကရောထာတိ ဒဿေတိ။

မုတ္တစာဂေတိ ဝိဿဋ္ဌစာဂေ။ **ပယတပာဏီ**တိ အာဂတာဂတာနံ အနတ္ထာယ ဓောတဟတ္ထော။ **ဝေဿဂ္ဂရတော**တိ ဝေဿဂ္ဂသင်္ခာတေ စာဂေ ရတော။ **ယာစယောဂေ**တိ ယာစိတဗ္ဗကယုတ္တော။ **အနသံဝိဘာဂရတော**တိ အာနေနေ စေဝ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကိဉ္စိ လဒ္ဓါ တတောပိ သံဝိဘာဂေ ရတော။ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တ** န္တိ "ဣဒံ အမှာကံ ဘဝိဿတိ, ဣဒံ ဘိက္ခူန"န္တိ ဧဝံ အကတဝိဘာဂံ, သဗ္ဗံ အဒာတဗ္ဗမေဝ ဟုတွာ ဌိတန္တိ အတ္ထော။

၇. ဝေဠုဒွါရေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၇. သတ္တမေ **ဝေဠုဒွါရ**န္တိ ကမဒွါရေ ပဝေဏိအာဂတဿ ဝေဠုဂစ္ဆဿ အတ္ထိတာယ ဧဝံလဒ္ဓနာမော ကမော။ **အတ္တုပနာယိက** န္တိ အတ္တနိ ဥပနေတဗ္ဗံ။ **သမ္မာဘာသေနာ** တိ အမနုဘာသေန။ **သမ္ဖပ္ပလာပဘာသေနာ**တိ သမ္ဖပ္ပလာပသမ္ဘာသေန နိရတ္ထကေန အညာဏဝစနေနာတိ အတ္ထော။

၈-၉. ပဌမဂိဉ္ဇကာဝသထသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၄-၅. အဋ္ဌမေ **ဉာတိကေ**တိ ဧကံ တဠာကံ နိဿာယ ဒွိန္နံ စူဠပိတိမဟာပိတိပုတ္တာနံ ဒွေ ကမာ, တေသု ဧကသ္မိံ ကမကေ။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထေ** တိ ဣဋ္ဌကာမယေ အာဝသထေ။ **ဩရမ္ဘာဂိယာန** န္တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ, ကာမဘဝေယေဝ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟာပကာနန္တိ အတ္ထော။ ဩရန္တိ လဒ္ဓနာမေဟိ တ တီဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗာနီတိပိ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ။ တတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပာဒောတိ ဣမာနိ ဒွေ သမာပတ္တိယာ တ အဝိက္ခမ္ဘိတာနိ မဂ္ဂေန တ အသမုစ္ဆိန္နာနိ နိဗ္ဗတ္တိဝသေန ဥဒ္ဓံ ဘာဂံ ရူပဘဝံ အရူပဘဝံ တ ဂန္တုံ န ဒေန္တိ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနိ တီဏိ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တမ္ပိ အာနေတွာ ပုန ဣဓေဝ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တီတိ သဗ္ဗာနိပိ ဩရမ္ဘာဂိယာနေဝ။ **အနာဝတ္တိဓမ္မော** တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန အနာဂမနသဘာဝေါ။

ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ တိ ဧတ္ထ ကဒာစိ ဥပ္ပတ္တိယာ စ ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စာတိ ဒွေဓာပိ တနုဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သကဒာဂါမိဿ ဟိ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိယ အဘိဏှံ ရာဂာဒယော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကဒာစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စ န ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိယ ဗဟလဗဟလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, မက္ခိပတ္တံ ဝိယ တနုကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒီဃဘာဏကတိပိဋကမဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – "ယသ္မာ သကဒာဂါမိဿ ပုတ္တဓီတရော ဟောန္တိ, ဩရောဓာ စ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဗဟလာ ကိလေသာ။ ဣဒံ ပန ဘဝတနုကဝသေန ကထိတ"န္တိ။ တံ အဋ္ဌကထာယံ "သောတာပန္နဿ သ သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အဋ္ဌမေ ဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထိ, သကဒာဂါမိဿ ဒွေ ဘဝေ ဌပေတွာ ပဉ္စသု ဘဝေသု ဘဝတနုကံ နတ္ထိ, အနာဂါမိဿ ရူပါရူပဘဝံ ဌပေတွာ ကာမဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထိ, ခီဏာသဝဿ ကိသ္မိဉ္စိ ဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။

ဣမံ လောကန္တိ ဣမံ ကာမာဝစရလောကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သစေ ဟိ မနုဿေ သု သကအာကမိဖလံ ပတ္တော ဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တိတ္ုတ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ အသက္ကောန္တော ပန အဝဿံ မနုဿလောကံ အာဂန္တွာ သစ္ဆိကရောတိ။ ဒေဝေသု သကအာကမိဖလံ ပတ္တောပိ သစေ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တိတ္ုတ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ အသက္ကောန္တော ပန အဝဿံ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ သစ္ဆိကရောတီတိ။

ဝိနိပတနံ ဝိနိပါတော, နာဿ ဝိနိပါတော ဓမ္မောတိ **အဝိနိပါတဓမ္မော,** စတူသု အပါယေသု အဝိနိပါတနသဘာ တောတိ အတ္ထော။ **နိယတောတိ** ဓမ္မနိယာမေန နိယတော။ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတာ သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ အဿ ဂတိ ပဋိသရဏံ အဝဿံ ပတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗောဓိပရာယဏော။ **ဝိဟေသာဝေသာတိ** တေသံ တေသံ ဉာဏဂတိ ဉာဏူပပတ္တိ ဉာဏာဘိသမ္ပရာယံ ဩလောကေန္တဿ ကာယကိလမထော ဝ သေ, အာနန္ဒ, တထာဂ တဿာတိ ဒီပေတိ။ စိတ္တဝိဟေသာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ။

ဓမ္မာဒါသ န္တိ ဓမ္မမယံ အာဒါသံ။ **ယေနာတိ** ယေန ဓမ္မာဒါသေန သမန္နာဂတော။ **ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော** တိ ဣဒံ နိရယာဒီနံယေဝ ဝေဝစနဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ နိရယာဒယော ဟိ ဝဍ္ဍိသင်္ခါတတော အယတော အပေတတ္တာ **အပါယော,** ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ။ **ဒုဂ္ဂတိ,** ဒုက္ကဋကာရိနော ဧတ္ထ ဝိဝသာ နိပတန္တီတိ **ဝိနိပါတော။** နဝမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၁၀. တတိယဂိဉ္ဇကာဝသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၆. ဒသမေ **ပရောပညာသာတိ** အတိရေကပညာသ။ **သာဓိကနဝုတီတိ** အတိရေကနဝုတိ။ **ဆာတိရေကာနီတိ** ဆဟိ အဓိကာနိ။ သော ကိရ ကမော ကိဉ္စာပိ နာတိမဟာ အဟောသိ, အရိယသာဝကာ ပနေတ္ထ ဗဟူ။ တတ္ထ တတ္ထ အဟိတ တရောဂေန ကေပ္ပဟာရေနေဝ စတုဝီသတိ ဟဏသတသဟဿာနိ ကာလမကံသု, တေသု အရိယသာဝကာ ဧတ္တကာ နာမ အဟေသုံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဝေဠုဒွါရဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ရာဇကာရာမဝဂ္ဂေါ

၁. သဟဿဘိက္ခုနိသင်္ဃသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၇. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ရာဇကာရာမေတိ** ရညာ ကာရိတတ္တာ ဧဝံ လဒ္ဓနာမေ အာရာမေ, တံ ရညာ ပသေနဒိ ကောသလေန ကတံ။ ပဌမဗောဓိယံ ကိရ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တံ သတ္ထာရံ ဒိသ္ုဝာ တိတ္ထိယာ စိန္တယိံသု – ''သမဏော ဂောတမော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တော, န ခော ပနေသ အညံ ကိဉ္စိ သီလံ ဝါ သမာဓိံ ဝါ နိဿာယ ဧဝံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂ ပတ္တော။ ဘူမိသီသံ ပန ဝေဠုဝနံ ဂဟိတံ, သစေ မယမ္ပိ ဇေတဝနသမီပေ အာရာမံ ကာရာပေတုံ သက္ကုဏေယျာမ, လာ ဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တာ ဘဝေယျာမာ''တိ။ တေ အတ္တနော အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေ သမာဒပေတ္ုတ သတသဟဿမတ္တေ ကဟာပဏေ လဘိတ္ုတ တေ အာဒာယ ရညော သန္တိကံ အဂမံသု။ ရာဇာ ''ကိံ ဝေ''န္တိ? ပုစ္ဆိ။ မယံ ဇေတဝနသမီပေ တိတ္ထိယာရာမံ ကရောမ, သစေ သမဏော ဂောတမော ဝါ သမဏဿ ဂောတမဿ သာဝကာ ဝါ အာဂန္တွာ ဝါရေယျုံ သန္တိံ, ဝါရေတုံ မာ အဒတ္ထာတိ လဉ္ဇံ အဒံသု။ ရာဇာ လဉ္ဇံ ဂဟေတ္ုတ ''ဂစ္ဆထ ကာရေထာ''တိ အာဟ။

တေ ဂန္တွာ, အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေဟိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ အာဟရာပေတ္ုတ, ထမ္ဘုဿာပနာဒီနိ ကရောန္တာ, ဥစ္စာသ ဒ္ဒံ မဟာသဒ္ဒံ ကောကောလာဟလံ အကံသု။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ ပမုခေ ဌတ္ုတ ''ကေ ပန ဝေ, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ''တိ?, ပုစ္ဆိ။ တိတ္ထိယာ, ဘန္တေ, ဇေတဝနသမီပေ တိတ္ထိယာ ရာမံ ကရောန္တီတိ။ အာနန္ဒ, ဣမေ သာသနေန ပဋိဝိရုဒ္ဓါ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဖာသုဝိဟာရံ ကရိဿန္တိ, ရညော အာ ရောစေတ္ုတ ဝါရာပေဟီတိ။

ထေရော ဘိက္ခုသင္ဃေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ရညော “ထေရာ, ဒေဝ, အာဂတာ”တိ နိဝေဒယိံသု။ ရာဇာ လဒ္ဓုဿ ဂဟိတတ္တာ န နိက္ခမိ။ ထေရာ ဂန္တွာ သတ္ထု အာရောစယိံသု။ သတ္ထာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ ပေသေသိ။ ရာဇာ တေသမ္ပိ ဒွါရံ န အဒါသိ။ တေ အာဂန္တွာ သတ္ထု အာရောစယိံသု “န, ဘန္တေ, ရာဇာ နိက္ခန္တော”တိ။ သတ္ထာ တင္ခဏံယေဝ ဗျာကာသိ – “အတ္တနော ရဇ္ဇေ ဌတွာ ကာလံ ကာတုံ န လဘိဿတီ”တိ။

ဒုတိယဒိဝသေ စ သာမံယေဝ ဘိက္ခုသင္ဃပရိဝုတော ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ “သတ္ထာ အာဂတော”တိ သုတွာ နိက္ခမိတွာ, နိဝေသနံ ပဝေသေတွာ, သာရပလ္လင္ကေ နိသီဒါပေတွာ, ယာဂုခဇ္ဇကံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ပရိဘုတ္တယာဂုခါဒနီယော “ယာဝ ဘတ္တံ နိဋ္ဌာတိ, တာဝ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ နိသိန္နံ ရာဇာနံ “တယာ, မဟာရာဇ, ဣဒံ နာမ ကတ”န္တိ အဝတွာ, “ကာရဏေနေဝ နံ သညာပေဿာမီ”တိ ဣဒံ အတီတကာရဏံ အာဟရိ – မဟာရာဇ, ပဗ္ဗဇိတေ နာမ အညမညံ ယုဇ္ဈာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အတီတေပိ ဣသယော အညမညံ ယုဇ္ဈာပေတွာ သဟ ရဋ္ဌေန ရာဇာ သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌောတိ။ ကဒါ ဘဂဝါတိ?

အတီတေ, မဟာရာဇ, ဘရုရဋ္ဌေ ဘရုရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ။ ပဉ္စသတာ ပဉ္စသတာ ဒွေ ဣသိဂဏာ ပဗ္ဗတပါဒတော လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဘရုနဂရံ ဂန္တွာ နဂရဿ အဝိဒူရေ ဒွေ ရုက္ခာ အတ္ထိ, ပဌမံ အာဂတော ဣသိဂဏော ဧကဿ ရုက္ခဿ မူလေ နိသီဒိ, ပစ္ဆာဂတောပိ ဧကဿာတိ။ တေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဧဝ အဂမံသု။ တေ ပုန အာဂစ္ဆန္တာပိ အတ္တနော ရုက္ခမူလေယေဝ နိသီဒန္တိ။ အဒ္ဓာနေ ဂစ္ဆန္တေ ဧကော ရုက္ခော သုက္ခိ, တသ္မိံ သုက္ခေ အာဂတာ တာပသာ “အယံ ရုက္ခော မဟာ, အမှာကမ္ပိ တေသမ္ပိ ပဟောဿတီ”တိ ဣတရေသံ ရုက္ခမူလဿ ဧကပဒေသေ နိသီဒိံသု။ တေ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆန္တာ ရုက္ခမူလံ အပဝိသိတွာ ဗဟိ ဌိတာဝ “ကသ္မာ တုမှေ ဧတ္ထ နိသီဒထာ”တိ အာဟံသု။ အာစရိယာ အမှာကံ ရုက္ခော သုက္ခော, အယံ ရုက္ခော မဟာ, တုမှေပိ ပဝိသထ, တုမှာကမ္ပိ အမှာကမ္ပိ ပဟောဿတီတိ။ တေ “န မယံ ပဝိသာမ, နိက္ခမထ တုမှေ”တိ ကထံ ဝဍ္ဎေတွာ “န တုမှေ အတ္တနောဝ မနေန နိက္ခမိဿထာ”တိ ဟတ္ထာဒီသု ဂဟေတွာ နိက္ကဍ္ဎိံသု။ တေ “ဟောတု သိက္ခာပေဿာမ နေ”တိ ဣဒ္ဓိယာ သောဝဏ္ဏမယာနိ ဒွေ စက္ကာနိ ရဇတမယဉ္စ အက္ခံ မာပေတွာ ပဝဋ္ဋေန္တာ ရာဇဒွါရံ အဂမိံသု။ ရညော “ဝေရူပံ, ဒေဝ, တာပသာ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဌိတာ”တိ နိဝေဒယိံသု။ ရာဇာ တုဋ္ဌော “ပက္ကောသထာ”တိ တေ ပက္ကောသာပေတွာ “မဟာကမ္မံ တုမှေဟိ ကတံ, အတ္ထိ တေ ကိဉ္စိ မယာ ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ အာဟ။ အာမ, မဟာရာဇ, အမှာကံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဧကရုက္ခမူလံ အတ္ထိ, တံ အညေဟိ ဣသီဟိ ဂဟိတံ, တံ နော အာပေဟီတိ။ ရာဇာ ပုရိသေ ပေသေတွာ တာပသေ နိက္ကဍ္ဎာပေသိ။

တေ ဗဟိ ဌိတာ “ကိံ နု ခော ဒတွာ လဘိံသူ”တိ ဩလောကယမာနာ “ဣဒံ နာမာ”တိ ဒိသွာ “မယမ္ပိ လဉ္ဇံ ဒတွာ ပုန ဂဏှိဿာမာ”တိ ဣဒ္ဓိယာ သောဝဏ္ဏမယံ ရထပဉ္ဇရံ မာပေတွာ အာဒါယ အဂမံသု။ ရာဇာ ဒိသွာ တုဋ္ဌော – “ကိံ, ဘန္တေ, ကာတဗ္ဗ”န္တိ?, အာဟ။ မဟာရာဇ အမှာကံ ရုက္ခမူလေ အညော ဣသိဂဏော နိသိန္နော, တံ နော ရုက္ခမူလံ အာပေဟီတိ။ ရာဇာ ပုရိသေ ပေသေတွာ တေ နိက္ကဍ္ဎာပေသိ။ တာပသာ အညမညံ ကလဟံ ကတွာ, “အနနုစ္ဆဝိကံ အမှေဟိ ကတ”န္တိ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟုတွာ ပဗ္ဗတပါဒမေဝ အဂမံသု။ တတော ဒေဝတာ “အယံ ရာဇာ ဒွိန္နံ ဣသိဂဏာနံ ဟတ္ထတော လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အညမညံ ကလဟံ ကာရာပေသီ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ တဿ ရညော ဝိဇိတံ ယောဇနသတဿမတ္တဋ္ဌာနံ သမုဒ္ဒမေဝ အကံသူတိ။

“ဣသီနမန္တရံ ကတွာ, ဘရုရာဇာတိ မေ သုတံ။
ဥစ္ဆိန္နော သဟ ရဋ္ဌေဟိ, သ ရာဇာ ဝိဘဝင်္ဂတော”တိ။ (ဇာ. ၁.၂.၁၂၅) –

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဣမသ္မိံ အတီတေ ဒဿိတေ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါနံ နာမ ကထာ ဩကပ္ပနိယာ ဟောတိ, “တသ္မာ ရာဇာ အတ္တနော ကိရိယံ သလ္လက္ခေတွာ အနုပဓာရေတွာ မယာ အကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ကတ”န္တိ “ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, တိတ္ထိယေ နိက္ကဍ္ဎထာ”တိ နိက္ကဍ္ဎာပေတွာ စိန္တေသိ – “မယာ ကာရိတော ဝိဟာရော နာမ နတ္ထိ, တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝိဟာရံ ကာရေဿာမီ”တိ တေသံ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေပိ အဒတွာ ဝိဟာရံ ကာရေသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၂-၃. ဗြာဟ္မဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၈-၉. ဒုတိယေ **ဥဒယကမိနိ္တိ** အတ္တနော သမယေ ဝမိုကမိနိ္။ **မရဏံ အာဂမေယ္ယာသီ** တိ မရဏံ ဣစ္ဆေယ္ယာသိ, ပတ္ထေယ္ယာသိ တ။ တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄. ဒုဂ္ဂတိဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၀. စတုတ္ထေ **သဗ္ဗဒုဂ္ဂတိဘယံ သမတိက္ကန္တော** တိ မနုဿအေဘာဂ္ဂံ ပဋိက္ခိတ္တံ။

၅. ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၁. ပဉ္စမေ **သဗ္ဗဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတဘယံ သမတိက္ကန္တော** တိ မနုဿအေဘဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ စတ္တာရော အပါယာ ပဋိက္ခိတ္တာ။

၆. ပဌမမိတ္တာမစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၂. ဆဋ္ဌေ **မိတ္တာ** တိ အညမညဿ ဂေဟေ အာမိသပရိဘောဂဝသေန တေဟာရမိတ္တာ။ **အမစ္စာ** တိ အာမန္တနပဋိမန္တနကိစ္စရိယာပထာဒီသု ဧကတော ပဝတ္တကိစ္စာ။ **ဉာတီ**တိ သဿုသသုရပက္ခိကာ။ **သာလောဟိတာ**တိ သမာနလောဟိတာ ဘာတိဘဂိနိမာတုလာဒယော။

၇. ဒုတိယမိတ္တာမစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၃. သတ္တမေ **အညထတ္တံ** နာမ ပသာဒညထတ္တံ ဘာဝညထတ္တံ ဂတိအညထတ္တံ လက္ခဏညထတ္တံ ဝိပရိဏာမညထတ္တန္တိ အနေကဝိဓံ။ တတ္ထ မဟာဘူတေသု ဘာဝညထတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ သုဝဏ္ဏာဒိဘာဝေန ဟိ ဃနသဏ္ဌိတာယ ပထဝီဓာတုယာ ဝိလီယိတ္ဝာ ဥဒကဘာဝံ အာပဇ္ဇမာနာယ ပုရိမဘာဝေ ဝိဂစ္ဆတိ, ဘာဝညထတ္တံ ပညာယတိ။ လက္ခဏံ ပန န ဝိဂစ္ဆတိ, ကက္ခဠလက္ခဏာဝ ဟောတိ။ ဥဏ္ဏှရသာဒိဘာဝေန စ ယူသာကာရသဏ္ဌိတာယ အာပေါဓာတုယာ သုသ္သိတ္ဝာ ဃနပထဝီဘာဝံ အာပဇ္ဇမာနာယ ပုရိမဘာဝေ ဝိဂစ္ဆတိ, ဘာဝညထတ္တံ ပညာယတိ။ လက္ခဏံ ပန န ဝိဂစ္ဆတိ, အာဗန္ဓနလက္ခဏာဝ ဟောတိ။ **တတ္ရိဒံ အညထတ္တ** န္တိ တတ္ထ ပန ဂတိအညထတ္တံ အဓိပ္ပေတံ, တဥ္ဟိ အရိယသာဝကဿ နတ္ထိ။ ပသာဒညထတ္တမ္ပိ နတ္ထိယေဝ, ဣဓ ပန ပသာဒဖလံ ပကာသေတုံ ဂတိအညထတ္တမေဝ ဒဿိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ရာဇကာရာမဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. သရဏာနိဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ပဌမမဟာနာမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၇-၁၈. တတိယဿ ပဌမေ **ဣဒ္ဓ** န္တိ ဝေလမဝုဖာဏိတာဒီဟိ သမိဒ္ဓံ။ **ဖီတ**န္တိ ဟတ္ထုပဂသီသူပဂဂီဝူပကာဒိအလင်္ကာရဝသေန သုပုပ္ဖိတံ။ **အာကိဏ္ဏမနုဿ** န္တိ နိရန္တရမနုဿံ။ **သမ္မာဗျူဟ** န္တိ ဗျူဟာ ဝုစ္စန္တိ အဝိနိဗ္ဗိဒ္ဓရစ္ဆာယော, ယာ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂေနေဝ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ, တာ သမ္မာဓာ ဗျူဟာ ဗဟုကာ တတ္ထာတိ **သမ္မာဗျူဟံ** ။ ဣမိနာပိ နဂရဿ ဃနတာသမေဝ ဒီပေတိ။ **ဘန္တေန** တိ ဣတော စိတော စ ပရိဗ္ဗမန္တေန ဥဒ္ဓတစာရိနာ။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၃. ဂောဓသက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၉. တတိယေ **ဘဂဝတာ ဝေါ ဇာနေယ္ယ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ဝာ အသမန္နာဂတံ ဝာ** တိ ဣဒံ သော သက္ကော တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ သောတာပန္နဘာဝံ, စတူဟိ ဝာ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ သောတာပန္နဘာဝံ ဘဂဝတာ ဇာနာတီတိ အဓိပ္ပါယေန အာဟ။

ကောစိဒေဝ ဓမ္မသမုပ္ပာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ တိ ကိဠိဒေဝ ကာရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ **ကေတော အဿ ဘဂဝတ, ကေတော ဘိက္ခုသင်္ဃောတိ** ယသ္မိံ ကာရဏေ ဥပ္ပန္နေ ဘဂဝတ ဘိက္ခုသင်္ဃေန နာနာလဒ္ဓိကော ဟုတွာ ကော် တဒံ ဝဒ န္တော ကေတော အဿ, ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ကော် ဝဒန္တော ကေတောတိ အတ္ထော။ **တေနေတဟန္တိ** ယံ တဒံ တုမှေဟ ဝဒေထ, တမေတဟံ ဂဏှေဟယျန္တိ။ နနု စ အရိယသာဝကဿ ရတနတ္တယေ ပသာဒနာနတ္တံ နတ္ထိ, အထ ကသ္မာ ဧသ ဧဝမာဟာတိ? ဘဂဝတော သဗ္ဗညုတာယ။ ဧဝေ့ဟိဿ ဟောတိ "ဘိက္ခုသင်္ဃော အတ္တနော အသဗ္ဗညုတာယ အဇာနိ တွာပိ ကထေယျ, သတ္ထု ပန အညာဏံ နာမ နတ္ထီ"တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အညတ္ရ ကလျာဏာ အညတ္ရ ကု သလာတိ** ကလျာဏမေဝ ကုသလမေဝ ဝဒာမိ, န ကလျာဏကုသလဝိမုတ္တန္တိ။ အပိစဿ အနဝဇ္ဇနအေသော ဧ သောတိ။

၄. ပဌမသရဏာနိသက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၀. စတုတ္ထေ **ဣဓ မဟာနာမ ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော** တိ ဣဒံ န ကေဝလံ သရဏာနိ ဧဝ အပာယတော မုတ္တော, ဣမေပိ ပုဂ္ဂလာ မုတ္တာတိ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓံ။ **မတ္တသော နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ** တိ ပမာဏေန စ ဩလောကနံ ခမန္တိ။ ဣမိ နာ ဓမ္မာနုသာရိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂလံ ဒဿေတိ။ **အဂန္တာ နိရယ** န္တိ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂလော ဟိ အပာယတော ပရိမုတ္တောတိ တ ပရိမုစ္စိဿတီတိ တ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, ပရိမုစ္စတီတိ ပန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယသ္မာ စ ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ ဂန္တာ နာမ န ဟောတီတိ, "အဂန္တာ"တိ ဝုတ္တော, န ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓာမတ္တံ ပေမမတ္တ** န္တိ ဣမိနာ သဒ္ဓါနုသာရိမဂ္ဂ ဋ္ဌပုဂ္ဂလံ ဒဿေတိ။ **မဟာသာလာတိ** သမ်ိပေ ဌိတေဝ စတ္တာရော မဟာသာရရုက္ခေ ဒဿေန္တော အာဟ။ **မရဏ ကာလေ သိက္ခံ သမာဒိယီတိ** မရဏသမယေ တီသု သိက္ခာသု ပရိပူရကာရီ အဟောသီတိ ဒဿေတိ။

၅. ဒုတိယသရဏာနိသက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၁. ပဉ္စမေ **ဒုက္ခေတ္တ** န္တိ ဝိသမခေတ္တံ။ **ဒုဗ္ဘူမ** န္တိ ဥဿရဘူမိ လောဏူပဟတံ။ **ခဏ္ဍာနီ** တိ ပရိဘိန္နာနိ။ **ပူတီ နီတိ** ဥဒကေန တေမေတွာ ပူတိဘာဝံ အာပန္နာနိ။ **ဝါတာတပဟတာနီတိ** ဝါတာတပေန ဟတတ္တာ နိရောဇဘာဝံ ဂတာနိ။ **အသာရာဒါနီတိ** အနာဒိန္နသာရာနိ အဂဟိတသာရာနိ။ **အသုခသယိတာနီတိ** န ကောဋ္ဌာဒီသု ပက္ခိပိတွာ သုဋ္ဌု ဌပိတာနိ။ **သုခသယိတာနီတိ** ဌပိတဋ္ဌာနတော စတ္တာရော မာသေ အစလိတာနိ။

၆. ပဌမအနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၂. ဆဋ္ဌေ **ဌာနသော ဝေဒနာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာ** တိ ခဏေန ဝေဒနာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျ။ **မိစ္ဆာဉာဏေ နာတိ** မိစ္ဆာပစ္စဝေက္ခဏေန **မိစ္ဆာဝိမုတ္တိယာတိ** အနိယျာနိကဝိမုတ္တိယာ။ **တသ္မာ သဒ္ဓဥ္စ သီလဥ္စာ** တိ ကထာ ဝုတ္တ တ္ထာ ဧဝ။ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။

၇. ဒုတိယအနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၃. သတ္တမေ **သမ္ပရာယိကံ မရဏဘယ** န္တိ သမ္ပရာယဟေတုကံ မရဏဘယံ **ဂိဟိသာမီစိကာနီတိ** ဂိဟီနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။

သရဏာနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမပုညာဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၇. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ပုညာဘိသန္ဒာ ကုသလာဘိသန္ဒာ** တိ ပုညနဒိယော ကုသလနဒိယော။ **သုခဿာဟာ ရာတိ** သုခဿ ပစ္စယာ။

၄. ပဌမဒေဝပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၀. စတုတ္ထေ **ဒေဝပဒါနီ**တိ ဒေဝတာနံ ဉာဏေန, ဒေဝဿ တ ဉာဏေန အက္ကန္တပဒါနိ။ **ဝိသုဒ္ဓိယာ**တိ ဝိသုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **ပရိယောဒပနာယာ**တိ ပရိယောဒပနတ္ထာယ ဇောတနတ္ထာယ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရောပိ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂလာ ဝိသုဒ္ဓဒေဝေန ဒေဝတ နာမ ဇာတာ။

၈. ဝဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၄. အဋ္ဌမေ **ဟာရံဂန္တွာ**တိ ဟာရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ, တံ ပတွာတိ အတ္ထော။ **အာသတနံ ခယာယ သံဝတ္တန္တီ**တိ န ပဌမံ နိဗ္ဗာနံ ဂန္တွာ ပစ္ဆာ သံဝတ္တန္တိ, ဂစ္ဆမာနာ ဧဝ သံဝတ္တန္တိ။ ဒေသနာ ပန ဧဝံ ကတာ။

၁၀. နန္ဒိယသက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၆. ဒသမေ **ဒိတ ပဝိဝေကာယ ရတ္တိံ ပဋိသလ္လာနာယာ**တိ ဒိတ ပဝိဝေကတ္ထာယ ရတ္တိံ ပဋိသလ္လာနတ္ထာယ ။ **ဓမ္မာ န ဟတုဘာဝန္တီ**တိ သမထဝိပဿနာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

ပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. သကထကပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမအဘိအသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၇. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **အသင်္ခေယျော**တိ အာဠှကဂဏနာယ အသင်္ခေယျော, ယောဇနဝသေန ပနဿ သင်္ခါ အတ္ထိ။ **ဗဟုဘေရဝန္တိ** သဝိညာဏကအဝိညာဏကာနံ ဘေရဝာရမ္မဏာနံ ဝသေန ဗဟုဘေရဝံ။ **ပုထူ**တိ ဗဟု။ **သဝန္တီ**တိ သန္ဒမာနာ။ **ဥပယန္တီ**တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ။

၂. ဒုတိယအဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၈. ဒုတိယေ **ယတ္ထိမာ မဟာနဒိယော သံသန္ဒန္တိ သမေန္တီ**တိ ယသ္မိံ သံဘေဇ္ဇေ တော မဟာနဒိယော ဧကီဘဝန္တိ, နိရန္တရာ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။

၃. တတိယအဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၉. တတိယေ **ပုညကာမော**တိ ပုညတ္ထိကော။ **ကုသလေ ပတိဋ္ဌိတော**တိ မဂ္ဂကုသလေ ပတိဋ္ဌိတော။ **ဘာဝေတိ မဂ္ဂံ အမတဿ ပတ္တိယာ**တိ နိဗ္ဗာနဿ ပါပုဏနတ္ထံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ **ဓမ္မသာရာဓိဂမော**တိ ဓမ္မသာရော ဝုစ္စတိ အရိယဖလံ ဓမ္မသာရော, အဓိဂမော အဿာတိ ဓမ္မသာရာဓိဂမော, အဓိဂတဖလောတိ အတ္ထော။ **ခယေ ရတော**တိ ကိလေသက္ခယေ ရတော။

၄. ပဌမမဟဒ္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၀. စတုတ္ထေ **အမှော မဟဒ္ဓနော**တိ သတ္တဝိဓေန အရိယဓနေန အမှော စေဝ မဟဒ္ဓနော စ။ တေနေဝ ဘောဂေန **မဟာဘောဂော**။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

သကထကပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. သပ္ပညဝဂ္ဂေါ

၂. ဝဿံဝုတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၈. ဆဋ္ဌသ္သ ဒုတိယေ အယမဓိပ္ပာယော – သောတာပန္နော ဘိက္ခု ဧတ္တကေန တေသာနံ အနာပဇ္ဇိတ္ဝာ တာနေဝ ဣန္ဒြိယဖလဗောဇ္ဈင်္ဂာနိ သမောဓာနေတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ သကအာကမိမဂ္ဂံ ပာပုဏိဿတိ, သကအာကမိ အနာကမိမဂ္ဂံ, အနာကမိ အရဟတ္တမဂ္ဂန္တိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သာသနေ တန္တိ ပဝေဏီ ကထိတာတိ။

၃. ဓမ္မဒိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၉. တတိယေ **ဓမ္မဒိန္နော** တိ သတ္တသု ဇနေသု ဧကော။ ဗုဒ္ဓကာလသ္မိဉှိ ဓမ္မဒိန္နော ဥပာသကော, ဝိသာခော ဥပာသကော, ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ, စိတ္တော ဂဟပတိ, ဟတ္ထကော အာဠဝကော, စူဠအနာထပိဏ္ဍိကော, မဟာအနာထပိဏ္ဍိကောတိ ဣမေ သတ္တ ဇနာ ပဉ္စသတဥပာသကပရိဝါရာ အဟေသုံ။ ဧတေသု သော အညတရော။

ဂမ္ဘီရာ တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရာ သလ္လသုတ္တာဒယော။ **ဂမ္ဘီရတ္ထာ** တိ အတ္ထဂမ္ဘီရာ စေတနာသုတ္တန္တာဒယော။ **လောကုတ္တရာ**တိ လောကုတ္တရတ္ထဒီပကာ အသင်္ခတသံယုတ္တာဒယော။ **သုညတပ္ပဋိသံယုတ္တာ** တိ သတ္တသုညတာဒီပကာ ခဇ္ဇနိကသုတ္တန္တာဒယော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမာ** တိ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဝိဟရိဿာမ။ **ဝေဠုဟိ တေ, ဓမ္မဒိန္န, သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ** ဧဝံ တုမှေဟိ စတ္တာရော သောတာပန္နော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ရတနတ္တယပဋိပဒံ မောနေယျပဋိပဒံ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ပူရေန္တေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣတိ သတ္ထာ ဣမေသံ ဥပာသကာနံ အသယ္ဟဘာရံ အာရောပေသိ။ ကသ္မာ? ဧတေ ကိရ န အတ္တနော ဘူမိယံ ဌတ္ဝာ ဩတရံ ယာစိံသု, အဝိသေသေန ပန သဗ္ဗဘာရံ ဥက္ခိပိတုံ သမတ္ထာ ဝိယ "ဩဝဒတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ"တိ ယာစိံသု။ တေန တေသံ သတ္ထာ အသယ္ဟဘာရံ အာရောပေန္တော ဧဝမာဟ။ **န ခော နေတန္တိ** န ခော ဧတံ။ နကာရော ပနေတ္ထ ဗ္ယဉ္ဇနသန္ဓိမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဣဒာနိ အတ္တနော ဘူမိယံ ဌတ္ဝာ ဩတရံ ယာစထ, တသ္မာ။

၄. ဂိလာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၀. စတုတ္ထေ **န ခော ပနေတန္တိ** န ခော အမှေဟိ ဧတံ။ **သပ္ပညော ဥပာသကော** တိ သောတာပန္နော အဓိပ္ပေတော။ **အဿာသနီယေဟိ ဓမ္မေဟီ** တိ အဿာသကရေဟိ ဓမ္မေဟိ။ **အဿာသတာယသ္မာ** တိ အဿာသတု အာယသ္မာ။ **မာရိသော**တိ မရဏပဋိဗဒ္ဓော။ **မရဏဓမ္မော** တိ မရဏသဘာဝေါ။ **အဓိမောစေဟီ**တိ ဌပေဟိ။ **အဓိမောစိတန္တိ** ဌပိတံ။ **ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တဿာ** တိ ဧဝံ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿ။ **ယဒိဒံ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တန္တိ** ယံ ဣဒံ ဝိမုတ္တိံ အာရဗ္ဘ ဝိမုတ္တိယာ နာနာကရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န တံ ဝဒါမိ။ ဘိက္ခုသတဿ ဟိ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တေသု စေဝ အသီတိကန္ဓကဝတ္တေသု စာတိ အာဂမနီယဂုဏေသု ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ, ပဋိဝိဒ္ဓေ ပန မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ဥပာသကာနဉ္စ ဘိက္ခူနဉ္စ နာနာကရဏံ နတ္ထိ။

၅. ပညာပဋိလာဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၁. နဝမေ **ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တန္တီ** တိ ဧတ္ထ သတ္တ သေက္ခာ ပညံ ပဋိလဘန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေါ ပဋိလဒ္ဓပညော နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရတော **ပညာဗုဒ္ဓိယာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သပ္ပညဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. မဟာပညဝဂ္ဂေါ

၁. မဟာပညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၈. သတ္တမေ **မဟာပညတာယ သံဝတ္တန္တီ** တိအာဒီသု “မဟန္တေ အတ္ထေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ”တိအာဒိနာ ပဋိသမ္ဘိဒာယံ (ပဋိ. မ. ၂.၄) ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သောတာပတ္တိသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. သစ္စသံယုတ္တံ

၁. သမာဓိဝဂ္ဂေါ

၁. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၁. သစ္စသံယုတ္တဿ ပဌမေ **သမာဓိံ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဧတ္ထ ကိံ ဘိက္ခူ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ ပရိဟာယန္တိ, အထ နေသံ သတ္ထာ – ''ဝေမေတေ စိတ္တေကဂ္ဂတံ လဘိတ္ွာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝဍ္ဎေတ္ွာ, ဝိသေသံ ပာပုဏိဿန္တီ''တိ ဉတွာ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိ ယောဂေါ ကရဏီယော** တိ ဧတ္ထ ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ ကာရဏဏ္ဍေဿနေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒဉ္ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘိက္ခဝေ, ယသ္မာ သမာဟိတော ဘိက္ခု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, တသ္မာ တုမှေဟိ စ သမာဟိတေဟိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ယထာဘူတံ ပဇာနနတ္ထာယ ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိ ယောဂေါ ကရဏီယော။ တထာ ယသ္မာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ တထာဂတဿေဝ ဟတ္ထဘာတဟာကမ္မဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ယသ္မာ စ တထာဂတေန သုဝိဘတ္တာနိ, ယသ္မာ စ တေသု အပရိမာဏာ ဝဏ္ဏာ အပရိမာဏာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ, ယသ္မာ စ တေသံ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဝဋ္ဋံ ဝဍ္ဎတိ, တေသံ ပဋိဝိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝဍ္ဎတိ, တသ္မာ ''ဧဝံ နော ဝဋ္ဋံ န ဝဍ္ဎိဿတီ''တိ တုမှေဟိ ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိ ယောဂေါ ကရဏီယော။

၂. ပဋိသလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၂. ဒုတိယံ ကာယဝိဝေကဝိကလာနံ ကာယဝိဝေကပဋိလာဘတ္ထာယ ဝုတ္တံ။

၃. ပဌမကုလပုတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၃-၇၅. တတိယေ **အဘိသမယာယာ**တိ အဘိသမယတ္ထာယ။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ** တိ စေတ္ထ သာသနာဝစရာ အဓိပ္ပေတာ။ တထာ စတုတ္ထပဉ္စမေသု, တေန တေန အဘိလာပေန ဗုဒ္ဓါနုကာနံ ပန အဇ္ဈာသယေနေတာနိ ဝုတ္တာနိ။

၆. ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၆. ဆဋ္ဌေ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ ပကာသေသု** န္တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော အဟန္တိ ဧဝံ အတ္တာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ ပကာသယိံသု။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ သုတ္တေ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ စ သမဏဂဟဏေန ဂဟိတာ။

၁၀. တိရစ္ဆာနကထာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈၀. ဒသမေ **အနေကဝိဟိတ**န္တိ အနေကဝိဓံ။ **တိရစ္ဆာနကထ** န္တိ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတံ ကထံ။ **ရာဇကထ**န္တိအာဒီသု ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ''မဟာသမ္မတော မန္ဓာတာ ဓမ္မာသောကော ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ''တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တကထာ **ရာဇကထာ**။ သေ နယော **စောရကထာ**ဒီသု။ တေသု ''အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော''တိအာဒိနာ နယေန ဂေဟသိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ ဟောတိ။ ''သောပိ နာမ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ ခယံ ဂတော''တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌတိ။ စောရေသုပိ ''မူလဒေဝေါ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ မေဃမာလော ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ''တိ တေသံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ ''အဟော သူရာ''တိ ဂေဟသိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ။ ယုဒ္ဓေပိ ဘာရတယုဒ္ဓါဒီသု ''အသုကေန အသုကော ဧဝံ မာရိတော ဧဝံ ဝိဒ္ဓေါ''တိ ကာမဿာဒဝသေနေဝ ကထာ တိရစ္ဆာနကထာ, ''တေပိ နာမ ခယံ ဂတာ''တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ။ အပိစ အန္နာဒီသု ''ဧဝံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ဂန္ဓဝန္တံ ရသဝန္တံ ဖဿသမ္ပန္နံ ခါဒိမ္ဟ ဘုဉ္ဇိမ္ဟ ပိဝိမ္ဟ ပရိဘုဉ္ဇိမ္ဟာ''တိ ကာမဿာဒဝသေန ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ''ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပန္နံ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ သယနံ မာလံ ဂန္ဓံ ဝိလေပနံ သီလဝန္တာနံ အဒမ္ဟ, စေတိယေ ပူဇံ အကရိမ္ဟာ''တိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဉာတိကထာဒီသုပိ “အမှာကံ ဉာတကာ သူရာ သမတ္ထာ”တိ တ, “ပုဗ္ဗေ မယံ ဇဝံ ဝိစိတ္တေဟိ ယာနေဟိ ဝိစရိမှာ”တိ တ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သာတ္ထကံ ပန ကတွာ “တေပိ နော ဉာတကာ ခယံ ဂတာ”တိ တ, “ပုဗ္ဗေ မယံ ဇေဝရူပ ဥပဟာနာ သင်္ဃဿ အဒမှာ”တိ တ ကထေတဗ္ဗာ။ **ကမကထာ**ဒီသုပိ သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန တ “အသုကကမတသိနော သူရာ သမတ္ထာ”တိ တ ဇဝံ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ “သဒ္ဓာ ပသန္နာ”တိ တ, “ခယံ ဂတာ”တိ တ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဂမနဂရဇနပဒကထာသု**ပိ ဇေသဝ နယော။

ကြတ္ထိကထာ ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီနိ ပဋိစ္စ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, “သဒ္ဓာ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ”တိ ဇေဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **သူရကထာ**ပိ “နန္ဒိမိတ္တော နာမ ယောဓော သူရော အဟောသီ”တိ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, “သဒ္ဓော ပသန္နော အဟောသိ, ခယံ ဂတော”တိ ဇေဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ သုရာကထာတိပိ ပါဌော။ သာပိ ဇေသာ သုရာကထာ “ဇေဝရူပါ နာမ သုရာ ပီတာ ရတိဇနနီ ဟောတီ”တိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, အာဒီနဝဝသေန ပန “ဥမ္မတ္တကသံဝတ္တနိကာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိသိခာကထာ**ပိ “အသုကဝိသိခာ သုနိဝိဋ္ဌာ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ”တိ တ, “အသုကဝိသိခာယ တသိနော သူရာ သမတ္ထာ”တိ တ အဿာဒဝသေနေဝ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, “သဒ္ဓာ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ”တိ ဇေဝံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ** တိ ဥဒကတိတ္ထကထာ ဝုစ္စတိ, ကုမ္ဘဒာသိကထာ တ။ သာပိ “ပါသာဒိကာ နစ္စိတုံ ဂါယိတုံ ဆေကာ”တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, “သဒ္ဓာ ပသန္နာ”တိအာဒိနာ နယေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။

ပုဗ္ဗပေတကထာတိ အတီတဉာတိကထာ။ တတ္ထ ဝတ္တမာနဉာတိကထာသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ **နာနတ္တကထာ**တိ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဟိ ဝိမုတ္တာ အဝသေသာ နာနာသဘာဝါ နိရတ္ထကကထာ။ **လောကက္ခာယိကာ** တိ “အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော, အသုကေန နာမ နိမ္မိတော, ကာကော သေတော အဋ္ဌီနံ သေတတ္တာ, ဗလာကာ ရတ္တာ လောဟိတဿ ရတ္တတ္တာ”တိ ဇေဝမာဒိကာ လောကာယတဝိတဏ္ဍသလ္လာပကထာ။ **သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ** နာမ “ကသ္မာ သမုဒ္ဒော သာဂရော, သာဂရဒေဝေန ခနိတတ္တာ သာဂရော, ခတော မေတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ နိဝေဒိတတ္တာ သမုဒ္ဒော”တိ ဇေဝမာဒိကာ နိရတ္ထကသမုဒ္ဒက္ခာယိကကထာ။ ဣတိ ဘဝေါ ဣတိ အဘဝေါတိ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ ဝတွာ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါဘဝကထာ**။ ဇေတ္ထ စ ဘဝေါတိ သဿတံ, အဘဝေါတိ ဥစ္ဆေဒံ။ ဘဝေါတိ ဝုဒ္ဓိ, အဘဝေါတိ ဟာနိ။ ဘဝေါတိ ကာမသုခံ, အဘဝေါတိ အတ္တကိလမထော။ ဣတိ ဣမာယ ဆဗ္ဗိဓာယ ဣတိဘဝါဘဝကထာယ သဒ္ဓိံ ဗာတ္တိံသ တိရစ္ဆာနကထာ နာမ ဟောန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဝဂ္ဂေါ

၁. ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ဗာရာဏသိယန္တိ** ဇေဝံနာမကေ နဂရေ။ **ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ**တိ ဣသီနံ ပတနုပ္ပတနဝသေန ဇေဝံလဒ္ဓနာမေ မိဂါနံ အဘယအနုဝသေန ဒိန္နတ္တာ မိဂဒါယသင်္ခါတေ အာရာမေ။ ဇေတ္ထ ဟိ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ ... သဗ္ဗညုကြသယော ပတန္တိ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတ္ထံ နိသီဒန္တီတိ အတ္ထော။ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရတော သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတာ အနောတတ္တဒဟေ ကတမုခဓောဝနာဒိကိစ္စာ အာကာသေန အာဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓကြသယောပေတ္ထ ဩတရဏဝသေန ပတန္တိ, ဥပေါသထတ္ထာယ အနုပေါသထတ္ထာယ သန္နိပတန္တိ, ဂန္ဓမာဒနံ ပဋိဂစ္ဆန္တာပိ တတောဝ ဥပ္ပတန္တီတိ ဣမိနာ ဣသီနံ ပတနုပ္ပတနဝသေန တံ “ဣသိပတန”န္တိ ဝုစ္စတိ။

အာမန္တေသိ တိ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ဟာရမိယော ပူရေန္တော အနုပုဗ္ဗေန ပစ္ဆိမဘဝေ ကတာဘိနိက္ခမနော အနုပုဗ္ဗေန ဗောဓိမဏ္ဍံ ပတွာ တတ္ထ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော မာရဗလံ ဘိန္ဒိတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေန္တော သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တ သတ္တာဟာနိ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝီတိနာမေတွာ မဟာဗြဟ္မုနာ အာယာစိတဓမ္မဒေသနော ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဩလောကေတွာ လောကာနုဂ္ဂဟေန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ သညာပေတွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတုကာမော အာမန္တေသိ။

ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ တိ ဒွေဝ ဣမေ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋ္ဌာသာ။ ဣမသ္သ ပန ပဒသ္သ သဟ သမုဒာဟာရေ န သမုဒာဟာရနိဂ္ဃောသော ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ပတ္ွာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ပတ္ထရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံယေဝ သမယေ အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ခါ ဗြဟ္မာနော သမာဂစ္ဆိံသု, ပစ္ဆိမဒိသာယ သူရိယော အတ္ထမေတိ, ပာစီနဒိသာယ အာသာဠှပုဏ္ဏမက္ခတ္တေန ယုတ္တော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတာ ဣမံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တံ အာရဘန္တော ''ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗဇိတေနာ** တိ ဂိဟိသံယောဇနံ ဆိန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတေန။ **န သေဝိတဗ္ဗာ** တိ န ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗာ ။ **ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ**တိ ယော စ အယံ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမသုခဿ အနုယောဂေါ။ **ဟီနော**တိ လာမကော။ **ဂမ္မော** တိ ဂာမဝာသီနံ သန္တကော။ **ပောထုဇ္ဇနိကော** တိ အန္ဓဗာလဇနေန အာစိဏ္ဏော။ **အနရိယော**တိ န အရိယော န ဝိသုဒ္ဓော န ဥတ္တမော န ဝါ အရိယာနံ သန္တကော။ **အနတ္ထသံဟိတော** တိ န အတ္ထသံဟိတော, ဟိတသုခာဝဟကာရဏံ အနိဿိတောတိ အတ္ထော။ **အတ္တကိလမထာနုယောဂေ**တိ အတ္တနော ကိလမထဿ အနုယောဂေ, အတ္တနော ဒုက္ခကရဏန္တိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခော** တိ ကဏ္ဋကာပဿယသေယျာဒီဟိ အတ္တမာရဏေဟိ ဒုက္ခာဝဟော။

ပညာစက္ခုံ ကရောတီတိ **စက္ခုကရဏီ**။ ဒုတိယပဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဥပသမာယာ**တိ ကိလေသူပသမတ္ထာယ။ **အဘိညာယာ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ အဘိဇာနနတ္ထာယ။ **သမ္ဗောဓာယာ** တိ တေသံယေဝ သမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ။ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဟေဋ္ဌာ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တမေဝ။ သစ္စကထာပိ သဗ္ဗာကာရေနေဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၂၉) ဝိတ္ထာရိတာ။

တိပရိဝဋ္ဋ န္တိ သစ္စဉာဏကိစ္စဉာဏကတဉာဏသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ပရိဝဋ္ဋာနံ ဝသေန တိပရိဝဋ္ဋံ။ ဧတ္ထ ဟိ ''ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယ''န္တိ ဧဝံ စတူသု သစ္စေသု ယထာဘူတံ ဉာဏံ **သစ္စဉာဏံ** နာမ။ တေသုယေဝ ''ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဇာနနဉာဏံ **ကိစ္စဉာဏံ** နာမ။ ''ပရိညာတံ ပဟီန''န္တိ ဧဝံ တဿ တဿ ကိစ္စဿ ကတဘာဝဇာနနဉာဏံ **ကတဉာဏံ** နာမ။ **ဒွါဒသာကာရ**န္တိ တေသံယေဝ ဧကေကသ္မိံ သစ္စေ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ အာကာရာနံ ဝသေန ဒွါဒသာကာရံ။ **ဉာဏဒဿန** န္တိ ဧတေသံ တိပရိဝဋ္ဋာနံ ဒွါဒသန္နံ အာကာရာနံ ဝသေန ဥပ္ပန္နဉာဏသင်္ခါတံ ဒဿနံ။ **ဓမ္မစက္က**န္တိ အညတ္ထ တယော မဂ္ဂ တီဏိ စ ဖလာနိ ဓမ္မစက္ကံ နာမ ဟောန္တိ, ဣဓ ပဌမမဂ္ဂေါဝ။

ဓမ္မစက္ကေ တိ ပဋိဝေဓဉာဏေ စေဝ ဒေသနာဉာဏေ စ။ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဟိ စတူသု သစ္စေသု ဥပ္ပန္နံ ဒွါဒသာကာရံ ပဋိဝေဓဉာဏမ္ပိ, ဣသိပတနေ နိသိန္နဿ ဒွါဒသာကာရာယ သစ္စဒေသနာယ ပဝတ္တိတံ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ဓမ္မစက္ကံ နာမ။ ဥဘယမ္ပိ ဟေတံ ဒသဗလဿ ဥရေ ပဝတ္တဉာဏမေဝ။ ဣမာယ ဒေသနာယ ပကာသေန္တေန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ နာမ။ တံ ပနေတံ ဓမ္မစက္ကံ ယာဝ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ , တာဝ နံ ဘဂဝါ ပဝတ္တေတိ နာမ, ပတိဋ္ဌိတေ စ ပဝတ္တိတံ နာမ။ တံ သန္ဓာယ **ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသု** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဘုမ္မာ** တိ ဘူမဋ္ဌကဒေဝတာ။ **သဒ္ဒမနုဿာဝေသု** န္တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သာဓုကာရံ ဒတွာ – ''ဧတံ ဘဂဝတာ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ အနုဿာဝယိံသု။ **ဩဘာသော**တိ သဗ္ဗညုတညာဏောဘာသော။ သော ဟိ တဒါ ဒေဝတာနံ ဒေဝါနုဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ ဝိရောစိတ္ထ။ **အညာသိ ဝတ, ဘော, ကောဏ္ဍညော** တိ ဣမဿာပိ ဥဒါနဿ ဥဒါဟာရနိဃောသော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။

၉. သင်္ကာသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈၉. နဝမေ အပရိမာဏာ ဝဏ္ဏာ တိ အပ္ပမာဏာနိ အက္ခရာနိ။ **ဗျဉ္ဇနာ** တိ တေသံယေဝ ဝေဝစနံ, ဝဏ္ဏာနံ ဝါ ဧကဒေသော ယဒိဒံ ဗျဉ္ဇနာ နာမ။ **သင်္ကာသနာ** တိ ဝိဘတ္တိယော။ ဧကမေကသ္မိဉ္ဟိ သစ္စေ သဗ္ဗာကာရေန ဝိတ္ထာရိယမာနေ ဝဏ္ဏာဒီနံ အန္တော နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

၁၀. တထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၀. ဒသမေ သဘာတဝိဇဟနဋ္ဌေန **တထံ**။ ဒုက္ခဉှိ ဒုက္ခမေဝ ဝုတ္တံ။ သဘာဝဿ အမောဃတာယ **အဝိတထံ**။ န ဟိ ဒုက္ခံ အဒုက္ခံ နာမ ဟောတိ။ အညဘာတနုပဂမေန **အနညထံ**။ န ဟိ ဒုက္ခံ သမုဒယာဒိဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ။ **သမုဒယာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယောတိ။

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ကောဋိဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. ကောဋိဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၁. တတိယဿ ပဌမေ **အနနုဗောဓာ**တိ အနနုဗုဇ္ဈနေန။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနေန။

၂. ဒုတိယကောဋိဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၂. ဒုတိယေ **စေတောဝိမုတ္တိ ပညာဝိမုတ္တီ**တိ ဖလသမာပတ္တိဖလပညာနံ နာမံ။

၇. တထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၇. သတ္တမေ **တသ္မာ အရိယသစ္စာနီ**တိ ယသ္မာ တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ, တသ္မာ အရိယာနံ သစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ န ဟိ ဝိတထာနိ အရိယာ အရိယသစ္စတော ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။

၈. လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၈. အဋ္ဌမေ **တထာဂတော အရိယော, တသ္မာ "အရိယသစ္စာနီ"**တိ ယသ္မာ အရိယေန တထာဂတေန ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဒေသိတတ္တာ စ တာနိ အရိယသန္တကာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ အရိယဿ သစ္စတ္တာ အရိယသစ္စာနီတိ အတ္ထော။

၁၀. ဂဝမ္ပတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၀. ဒသမေ **သဟဗဟုနိကေ**တိ သဟဗဟုနိယနဂရေ။ **ယော, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ပဿတိ, ဒုက္ခသမုဒယမ္ပိ သော ပဿတီ**တိအာဒိ ဧကပဋိဝေဓဝသေန ဝုတ္တံ, ဣမဿိဉှိ သုတ္တေ ဧကပဋိဝေဓော ကထိတော။

ကောဋိဂါမဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. သီသပါဝနဝဂ္ဂေါ

၁. သီသပါဝနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ယဒိဒံ ဥပရီ**တိ ယာနိ ဣမာနိ ဥပရိ။ **သီသပါဝနေ**တိ သီသပါရုက္ခေ။

၂. ခဒိရပတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၂. ဒုတိယေ **အနဘိသမေစ္စာ**တိ ဉာဏေန အနဘိသမာဂန္တွာ, အပ္ပဋိဝိဇ္ဈိတွာတိ အတ္ထော။

၃. ဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၃. တတိယေ **အသ္မာ လောကာ ပရံ လောက** န္တိ ဣမမှာ မနုဿလောကာ ပရံ နိရယမ္ပိ, တိရစ္ဆာနယောနိမ္ပိ, ပေတ္တိဝိသယမ္ပိ, မနုဿလောကမ္ပိ, ဒေဝလောကမ္ပိ, ဂစ္ဆန္တိ, ပုနပ္ပုနံ ဝဋ္ဋသ္မိံယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ အတ္ထော။

၅. သတ္တိသတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၅. ပဉ္စမေ **ဇဝေန္တေတံ, ဘိက္ခဝေ, အဿာ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဇဝံ စေ တေံ ဘဝေယျ, နိရန္တရံ သတ္တိသတေဟိ ဟညမာနဿ ဒုက္ခဒေမနဿေဟိ သဟေဝေသ သစ္စာဘိသမယော ဘဝေယျ စေတိ အတ္ထော။

၉. ဣန္ဒခီလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၉. နဝမေ **မုခံ ဩလောကေန္တီ** တိ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေန္တိ။ အဇ္ဈာသယော ဣဓ မုခန္တိ အဓိပ္ပေတော။

၁၀. ဝာဒတ္ထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၀. ဒသမေ **သိလာယူပေါ** တိ သိလာထမ္ဘော။ **သောဠသကုက္ကုကော** တိ သောဠသဟတ္ထော။ သောဠသကုက္ကူတိပိ ဟဒ္ဒော။ **ဟေဋ္ဌာ နေမင်္ဂမာ** တိ ဟေဋ္ဌာ အာဝါဋံ ပဝိဋ္ဌာ။ **အဋ္ဌ ကုက္ကု ဥပရိနေမဿာ** တိ အဋ္ဌ ဟတ္ထာ အာဝါဋဿ ဥပရိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဌိတာ ဘဝေယျုံ။ **ဘုသာ**တိ ဗလဝတီ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သီသပါဝနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. ပပါတဝဂ္ဂေါ

၁. လောကစိန္တာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၁. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **သုမာဂဓာယ ပေါက္ခရဏိယာ** တိ ဇဝံနာမိကာယ ပေါက္ခရဏိယာ။ **လောကစိန္တံ စိန္တေန္တော**တိ, ''ကေန နု ခေါ စန္ဒိမသူရိယာ ကတာ, ကေန မဟာပထဝီ, ကေန မဟာသမုဒ္ဒော, ကေန သတ္တာ ဥပ္ပာဒိတာ, ကေန ပဗ္ဗတာ, ကေန အမ္ဗတာလနာဠိကေရာဒယော''တိ ဧဝရူပံ လောကစိန္တံ စိန္တေန္တော နိသီဒိ။

ဝိစေတောတိ ဝိဂတစိတ္တော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော တ။ **ဘူတံ ယေဝ အဒ္ဒသာ** တိ တေ ကိရ အသုရာ သမ္ဗရိမာယံ သမ္ဗရိဝတ္တေတ္တွာ ယထာ နေ သော ပုရိသော ဟတ္ထိအဿာဒီသု အာရုဟန္တေ ဥက္ခိပိတွာ, ဘိသမုဠာလစ္ဆိဒ္ဒေဟိ ပဝိသန္တေ ပဿတိ, ဧဝံ အဓိဋ္ဌဟိံသု။ တံ သန္ဓာယ သတ္ထာ ''ဘူတံ ယေဝ အဒ္ဒသာ''တိ အာဟ။ **ဒေဝတနံယေဝ မောဟယမာနာ**တိ ဒေဝတနံ စိတ္တံ မောဟယန္တာ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ လောကစိန္တံ စိန္တေန္တော ဥမ္မတ္တကောပိ ဟောတိ, တသ္မာ။

၂-၃. ပပါတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၂-၁၃. ဒုတိယေ **ပဋိဘာနကူဋော**တိ ဧကော မဟန္တော ပဗ္ဗတသဒိသော မရိယာဒပါသာဏော။ တတိယေ **အနိဋ္ဌရူပ**န္တိ အနိဋ္ဌသဘာဝံ။

၄. ကူဋာဂါရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၄. စတုတ္ထေ **ဟေဋ္ဌိမံ ဃရံ အကရိတွာ** တိ ထမ္ဘာဘိတ္တိပါဒုဿာပနာဒိနာ ဃရဿ ဟေဋ္ဌိမဘာဂံ အကတွာ။

၅. တာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၅. ပဥ္စမေ **သန္တာကရေ** တိ သိပ္ပဂ္ဂဏ္ဍာဟနသာလာယံ။ **ဥဟာသနံ ကရောန္တေ** တိ ကဏ္ဍူခါပနသိပ္ပံ ကရောန္တော။ **အသနံ အတိဟာတေန္တေ** တိ ကဏ္ဍံ အတိက္ကမေန္တေ။ **ဟေဋ္ဌာနုဟေဋ္ဌ** န္တိ ဇာေ ကဏ္ဍံ ခိပိတ္ဝာ ယထာ အသ္ဝသ သရသ္သ ဟေဋ္ဌံ ဝိဇ္ဈတိ, အပရံ အနုဟေဋ္ဌံ နာမ ဒုတိယသ္သ ဟေဋ္ဌံ, ပုန အပရံ တသ္သ ဟေဋ္ဌန္တိ ဧဝံ အတိဟာတေန္တေ အဒ္ဒသ။ **ယတ္ထ ဟိ နာမာ** တိ ယေ နာမ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝတရ** န္တိ ဒုက္ကရတရံ။ **သတ္တဓာ ဘိန္နသ္သ တလသ္သ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယ္ယာ**တိ ဇာေ တလံ သတ္တဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ, တသ္သ ဇာေ ဘာဂံ ဂဟေတ္ဝာ, တတိဂ္ဂဏာမဇ္ဈေ ဇန္ဓိတ္ဝာ, အပရံ ဘာဂံ ကဏ္ဍာသ္သ အဂ္ဂကောဋိယံ ဗန္ဓိတ္ဝာ, ဥသဘမတ္တေ ဌိတော ကဏ္ဍာဗဒ္ဓာယ ကောဋိယာ တံ တတိဂ္ဂဏာဗဒ္ဓကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧဝံ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ, တသ္မာ။

၇. ပဌမဆိဂ္ဂဠယုဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၇. သတ္တမေ **အညမညခာဒိကာ**တိ အညမညံ ခာဒနံ။ **ဒုဗ္ဗလခာဒိကာ** တိ ဗလဝန္တေဟိ မစ္ဆာဒီဟိ ဒုဗ္ဗလာနံ မစ္ဆာဒီနံ ခာဒနံ။

၈. ဒုတိယဆိဂ္ဂဠယုဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၈. အဋ္ဌမေ **မဟာပထဝီ**တိ စက္ကဝာဠဂဗ္ဘန္တရာ မဟာပထဝီ။ **အဓိစ္စမိဒံ, ဘန္တေ** တိ ဣဒံ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိကံ သစေ တံ ယုဂံ န ပူတိ ဘဝေယ္ယ, သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ န သုသ္သေယ္ယ, သော စ ကစ္ဆပော န မရေယ္ယ, အပိ နာမ ယဒိစ္ဆာဝသေန သိယာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ အဓိစ္စမိဒံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ မဟာသီဝတ္ထေရော စတ္တာရိ ယုကာနိ ဒသ္သေတိ – ပုရတ္ထိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတေန ပုရိသေန ပက္ခိတ္တယုဂသ္သ ဟိ ဆိဂ္ဂဠေန တသ္သ အန္ဓကစ္ဆပသ္သ ဂီဝာယ ပဝေသနံ ဝိယ မနုသ္သပဋိလာဘော အဓိစ္စပဋိလာဘော။ ဒက္ခိဏစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတေန ပက္ခိတ္တသ္သ ပန ပရိဗ္ဗမန္တသ္သ ပုရိမယုဂံ ပတ္ဝာ ဆိဂ္ဂဠေန ဆိဂ္ဂဠုပရိ အာရုဠ္ဟသ္သ ဆိဂ္ဂဠေန ဂီဝပ္ပဝေသနံ ဝိယ တထာဂတုပ္ပာဒော အဓိစ္စတရသမ္ဘဝေါ။ ပစ္ဆိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတေန ပက္ခိတ္တသ္သ ပန ပရိဗ္ဗမန္တသ္သ ပုရိမယုဂဒ္ဝယံ ပတ္ဝာ ဆိဂ္ဂဠေန ဆိဂ္ဂဠုပရိ အာရုဠ္ဟသ္သ ဆိဂ္ဂဠေန ဂီဝပ္ပဝေသနံ ဝိယ တထာဂတပ္ပဝေဒိတသ္သ ဓမ္မဝိနယသ္သ ဒီပနံ အဓိစ္စတရသမ္ဘဝံ။ ဥတ္တရစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတေန ပက္ခိတ္တသ္သ ပန ပရိဗ္ဗမန္တသ္သ ပုရိမယုဂတ္တယံ ပတ္ဝာ ဆိဂ္ဂဠေန ဆိဂ္ဂဠုပရိ အာရုဠ္ဟသ္သ ဆိဂ္ဂဠေန ဂီဝပ္ပဝေသနံ ဝိယ စတုသစ္စပဋိဝေဓော အတိဝိယ အဓိစ္စတရသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ နဝမာဒီနိ အဘိသမယသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယာနေဝါတိ။

ပပာတဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. အဘိသမယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁၂၁. အဘိသမယဝဂ္ဂေ နိဒ္ဒိဋ္ဌနယေနဝ အဘိသမယသံယုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတော။

၇. ပဌမအာမကဓညပေယ္ယာလဝဂ္ဂေါ

၃. ပညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃၃. အာမကဓညပေယ္ယာလေ **အရိယေန ပညာစက္ခုနာ**တိ ဝိပသ္သနံ အာဒိံ ကတ္ဝာ လောကိယလောကုတ္တရေန ဉာဏစက္ခုနာ။

၄. သုရာမေရယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃၄. သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတာ တိ ဧတ္ထ **သုရာ** နာမ ပိဋ္ဌသုရာ, ဩဒနသုရာ, ပူဝသုရာ, ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ, သမ္ဘာရသံယုတ္တာတိ ပဉ္စဝိဓာ။ **မေရယံ** နာမ ပုပ္ဖာသဝေါ, ဖလာသဝေါတိ, ဧဝံ ဝုတ္တော ယော ကောစိ အာသဝေါ။ **မဇ္ဇ** န္တိ တဒေဝ ဥဘယံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ သုရာသဝဝိနိမုတ္တံ မဒနီယံ။ ယာယ စေတနာယ တံ ပိဝန္တိ, သာ ပမာဒဿ ကာရဏတ္တာ **ပမာဒဋ္ဌာနံ** နာမ, တတော ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။

၆-၇. မတ္တေယျသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၃၆-၃၇. မတ္တေယျာ တိ မာတုဟိတာ, မာတရိ သမ္မာပဋိပန္နာတိ အတ္ထော။ **ပေတ္တေယျာ** ဒီသု ပိတုဟိတာ ပေတ္တေယျာ။

၈-၉. သာမညသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၃၈-၃၉. သမဏာနံ ဟိတာ **သာမညာ**။ ဗြာဟ္မဏာနံ ဟိတာ **ဗြဟ္မညာ** ။ ဧတေသု ဧတေသု သမ္မာ ပဋိပန္နာနံယေဝေတံ အဓိဝစနံ။

၁၀. ပစာယိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄၀. ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော တိ ကုလေ ဇေဋ္ဌာနံ အပစာယိနော, နီစဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။

၈. ဒုတိယအာမကဓညပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၈. ဗီဇကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄၈. ဗီဇကာမဘူတကာမသမာရမ္ဘာ တိ မူလဗီဇံ, ခန္ဓဗီဇံ, ဖဠုဗီဇံ, အဂ္ဂဗီဇံ, ဗီဇဗီဇန္တိ ပဉ္စဝိဓဿ ဗီဇကာမဿ စေဝ ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ ဘူတကာမဿ စ သမာရမ္ဘာ, ဆေဒနပစနာဒိဘာဝေန ဝိကောပနာ ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။

၉. ဝိကာလဘောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄၉. ဝိကာလဘောဇနာတိ ကာလာတိက္ကန္တဘောဇနာ, မဇ္ဈန္ဟိကာတိက္ကမတော ပဋ္ဌာယ ယာဝကာလိကပရိဘောဂါတိ အတ္ထော။

၁၀. ဂန္ဓဝိလေပနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၀. မာလာဒီသု **မာလာ**တိ ယံ ကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ တတ္ထ ပိဠန္ဓန္တော ဓာရေတိ နာမ, ဦနဋ္ဌာနံ ပူရေန္တော မဏ္ဍေတိ နာမ, ဂန္ဓဝသေန ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယန္တော ဝိဘူသေတိ နာမ။ **ဌာနံ** ဝုစ္စတိ ကာရဏံ။ တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ မဟာဇနော ကရောတိ, တတော ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။

၉. တတိယအာမကဓညပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၁. နစ္စဂီတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၁. သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋာဏီဘူတံ ဒဿနန္တိ **ဝိသူကဒဿနံ** ။ အတ္တနာ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စာ စ ဂီတာ စ ဝါဒိတာ စ အန္တမသော မယူရနစ္စာဒိဝသေနာပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတာ ဒဿ

နာ စာတိ **နစ္စဂီတတဒိတဝိသူကဒဿနာ** ။ နစ္စာဒီနိ ဟိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ တ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ တ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ တ နေဝ ဘိက္ခူနံ, န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋန္တိ။

၂. ဥစ္စာသယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၂. **ဥစ္စာသယနံ** ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ။ **မဟာသယနံ** အကပ္ပိယတ္ထရဏံ, တတော ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။

၃. ဇာတရူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၃. **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတန္တိ** ကဟာပဏော – လောဟမာသကော, ဇတုမာသကော, အရုမာသကောတိ ယေ တေဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ, တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတာ။ နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ န ဥဂ္ဂဏှာပေန္တိ, န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယန္တီတိ အတ္ထော။

၄. အာမကဓညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၄. အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာတိ သာလိ-ဝီဟိ-ယဝ-ကေဓုမ-ကင်္ဂု-ဝရက-ကုဒြူသကသင်္ခါတဿ သတ္တဝိဓဿာပိ အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏာ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ, အာမသနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၅. အာမကမံသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၅. **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ အညတ္ထ ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတာ အာမကမံသမစ္ဆာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ, နော အာမသနံ။

၆. ကုမာရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၆. **ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ **ဣတ္ထီ** တိ ပုရိသန္တရဂတာ, ဣတရာ **ကုမာရိကာ** နာမ။ တာသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ အာမသနမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။

၇. အသိအာသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၇. **အသိအာသပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ အသိအာသဝသေနေဝ တေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝဋ္ဋတိ, ''ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မိ, အာရာမိကံ ဒမ္မီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ။

၁၀. စတုတ္ထအာမကဓညပေယျာလဝဂ္ဂော

၁. ခေတ္တဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၁. **အဇေဠကာ**ဒီသု **ခေတ္တဝတ္ထု**ပရိယောသာနေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနယော ဝိနယဝသေန ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော ။ တတ္ထ ခေတ္တံ နာမ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိ။ ဝတ္ထု နာမ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ။ ယတ္ထ တ ဥဘယံ ရုဟတိ, တံ ခေတ္တံ။ တဒတ္ထာယ အကတဘူမိဘာဂေ ဝတ္ထု။ ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန စေတ္ထ တပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝ။

၂-၃. ကယဝိက္ကယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၂-၆၃. **ကယဝိက္ကယာ** တိ ကယာ စ ဝိက္ကယာ စ။ **ဒူတေယျံ** ဝုစ္စတိ ဒူတကမ္မံ, ဂိဟီနံ ပဏ္ဏံ တ သာသနံ တ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ပဟိဏဂမနံ** ဝုစ္စတိ ဃရာ ဃရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။ **အနုယောဂေါ** နာမ တဒုဘယကရဏံ။ တသ္မာ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄. တုလာကူဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၄. တုလာကူဋာဒီသု **ကူဋန္တိ** ဝဉ္စနံ။ တတ္ထ **တုလာကူဋံ** တာဝ ရူပကူဋံ, အင်္ဂကူဋံ, ဂဟဏကူဋံ, ပဋိစ္ဆန္နကူဋန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ရူပကူဋံ** နာမ ဒွေ တုလာ သမရူပါ ကတွာ ဂဏှန္တော မဟတိယာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ခုဒ္ဒိကာယ ဒေတိ။ **အင်္ဂကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော ပစ္ဆာဘာဂေ ဟတ္ထေန တုလံ အက္ကမတိ, ဒဒန္တော ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ဂဟဏကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော မူလေ ရဇ္ဇုံ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂေ။ **ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ** နာမ တုလံ သုသိရံ ကတွာ အန္တော အယစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှန္တော တံ ပစ္ဆာဘာဂေ ကရောတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂဘာဂေ။

ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ, တာယ ဝဉ္စနံ **ကံသကူဋံ**။ ကထံ? ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ ကတွာ အညာ ဒွေ တိဿော လောဟပါတိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကရောန္တိ။ တတော ဇနပဒံ ဂန္တွာ, ကိဉ္စိဒေဝ အဍ္ဎကုလံ ပဝိသိတွာ, “သုဝဏ္ဏဘာဇနာနိ ကိဏထာ”တိ ဝတွာ, အဂ္ဃေ ပုစ္ဆိတေ သမဂ္ဃတရံ ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ, တတော တေဟိ “ကထံ ဣမေသံ သုဝဏ္ဏဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တေ “ဝီမံသိတွာ ဂဏှထာ”တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ သဗ္ဗပါတိယော ဒတွာ ဂစ္ဆန္တိ။

မာနကူဋံ ဟဒယဘေဒ-သိခါဘေဒ-ရဇ္ဇုဘေဒဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဟဒယဘေဒော** သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒေန မာနေန “သဏိကံ အာသိဉ္စာ”တိ ဝတွာ အန္တောဘာဇနေ ဗဟုံ ပဂ္ဃရာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဆိဒ္ဒံ ပိဓာယ သီဃံ ပူရေတွာ ဒေတိ။ **သိခါဘေဒော** တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော သဏိကံ သိခံ ဥဿာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဝေဂေန သိခံ ဘိန္ဒန္တော ဒေတိ။ **ရဇ္ဇုဘေဒော** ခေတ္တဝတ္ထုမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ လဉ္စံ အလဘန္တာ ဟိ ခေတ္တံ အမဟန္တံ မဟန္တံ ကတွာ မိနန္တိ။

၅. ဥက္ကောဋနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၅. **ဥက္ကောဋနာ** ဒီသု **ဥက္ကောဋန** န္တိ သာမိကေ အဿာမိကေ ကာတုံ လဉ္စဂ္ဂဟဏံ။ **ဝဉ္စန** န္တိ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ပရေသံ ဝဉ္စနံ။ တတြိဒမေကံဝတ္ထု – ဧကော ကိရ လုဒ္ဒကော မိဂဉ္စ မိဂပေါတကဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ တမေကော ဓုတ္တော “ကိံ, ဘော, မိဂေါ အဂ္ဃတိ, ကိံ မိဂပေါတကော”တိ?, အာဟ။ “မိဂေါ ဒွေ ကဟာပဏေ, မိဂပေါတကော ဧက”န္တိ စ ဝုတ္တေ ကဟာပဏံ ဒတွာ, မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တော “န မေ, ဘော, မိဂပေါတကေန အတ္ထော, မိဂံ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဒွေ ကဟာပဏေ ဒေဟီတိ။ နနု, ဘော, မယာ ပဌမံ ဧကော ကဟာပဏော ဒိန္နောတိ။ အာမ ဒိန္နောတိ။ ဣမမ္ပိ မိဂပေါတကံ ဂဏှ, ဧဝံ သော စ ကဟာပဏော, အယဉ္စ ကဟာပဏဂ္ဃနကော မိဂပေါတကောတိ ဒွေ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တီတိ။ သော “ကာရဏံ ဝဒတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ မိဂံ အဒါသီတိ။

နိကတီတိ ယောဂဝသေန ဝါ မာယာဝသေန ဝါ အပါမင်္ဂံ ပါမင်္ဂန္တိ အမဏိံ မဏိန္တိ, အသုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ ပတိရူပကေန ဝဉ္စနံ။ **သာစိယောဂေါ**တိ ကုဋိလယောဂေါ။ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ။ တသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

၆-၁၁. ဆေဒနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၆-၇၁. **ဆေဒနာ**ဒီသု **ဆေဒန**န္တိ ဟတ္ထစ္ဆေဒနာဒိ။ **ဝဓော**တိ မာရဏံ။ **ဗန္ဓော** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗန္ဓနံ။ **ဝိပရာမောသော**တိ ဟိမဝိပရာမောသော, ဂုမ္ဗဝိပရာမောသောတိ ဒုဝိဓော။ ယံ ဟိမပါတသမယေ ဟိမေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ မဂ္ဂပဋိပန္နံ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ ဟိမဝိပရာမောသော။ ယံ ဂုမ္ဗာဒိပဋိစ္ဆန္နာ မုသန္တိ, အယံ ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော။

အာလောပေါ ဝုစ္စတိ ဂါမနိဂမာဒီနံ ဝိလောပကရဏံ။ **သဟသာကာရော**တိ သာဟသိကကိရိယာ, ဂေဟံ ပဝိသိတွာ, မနုဿာနံ ဥရေ သတ္ထံ ဌပေတွာ, ဣစ္ဆိတဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတသ္မာ ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသ

သာကာရာ ပဋိဝိရတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အာမကဓညပေယျာလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ ဟိ –

“ဗဟုကာရဿ ယတီနံ ဝိပဿနာစာရနိပုဏဗုဒ္ဓီနံ၊
သံယုတ္တဝရနိကာယဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကာတုံ။

“သဒ္ဓမ္မဿ စိရဋ္ဌိတိမာသိသမာနေန ယာ မယာ။
နိပုဏာ အဋ္ဌကထာ အာရဒ္ဓာ **သာရတ္ထပကာသိနီ** နာမ။

“သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ သာရမာဒာယ နိဋ္ဌိတာ ဧသာ။
အဋ္ဌသတ္တတိမတ္တာယ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။

“ဧကူနသဋ္ဌိမတ္တော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေပိ ဘာဏဝါရေဟိ။
အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။

“တသ္မာ တေန သဟာယံ အဋ္ဌကထာ ဘာဏဝါရဂဏနာယ။
ထောကေန အပရိပူရံ သတ္တတိံသသတံ ဟောတိ။

“သတ္တတိံသာဓိကသတ-ပရိမာဏံ ဘာဏဝါရတော ဧဝံ။
သမယံ ပကာသယန္တိံ မဟာဝိဟာရာဓိဝါသီနံ။

“မူလဋ္ဌကထာယ သာရမာဒာယ မယာ ဣမံ ကရောန္တေန။
ယံ ပုညမုပစိတံ တေန ဟောတု သဗ္ဗော သုခီ လောကော။

“ဧတိဿာ ကရဏတ္ထံ ထေရေန **ဘဒန္တဇောတိပါလေန** ။
သုစိသီလေန သုဘာသိတဿ ပကာသယန္တညာဏေန။

“သာသနဝိဘူတိကာမေန ယာစမာနေန မံ သုဘဂုဏေန။
ယံ သမဓိဂတံ ပုညံ တေနာပိ ဇနော သုခီ ဘဝတူ”တိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝီရိယပ္ပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒါရဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ ဝါဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ ဆဠဘိညာဒိပ္ပဘေဒဂုဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓီနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **သာရတ္ထပ္ပကာသိနီ** နာမ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာ။

‘‘တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ သီလဝိသုဒ္ဓိယာ။

‘‘ယာဝ ဗုဒ္ဓောတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနော’’တိ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနီ နာမ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာ သဗ္ဗာကာရေန နိဋ္ဌိတာ။